

Jane Austen

PERSUASIONE

ALDO PRESS

JANE AUSTEN

PERSUASIONE

(1818)

Editura ALDO PRESS

2007

JANE AUSTEN
PERSUASIUNE

Editor ALDO PRESS, București
© by Aldo Press

Toate drepturile pentru această versiune aparțin Aldo Press
Informații, comenzi ramburs, comenzi
pentru editare și tipărire de cărți și broșuri
OP 76, CP 161, București, 062590
Tel./Fax 4341750;
Email aldopress@rdsmail.ro
www.aldopress.ro

ISBN eBOOK: 978-973-701-119-0
ISBN 973-7945-97-2

Lectura digitală protejează mediul
Versiune digitală realizată de elefant.ro

Capitolul 1

Sir Walter Elliot, de la Kellynch Hall, din Somersetshire, era un bărbat care, pentru propriul amuzament, nu se uita în nicio carte în afară de Cartea nobililor. Acolo își găsea preocupare în ceasuri de plictiseală și consolare în cele de suferință; acolo sentimentele sale trezeau admirație și respect, contemplând rămășițele limitate ale celor mai timpurii privilegiați; acolo orice senzații neplăcute, provenind din chestiuni domestice, se schimbau în mod natural în milă și dispreț, în timp ce dădea paginile creațiilor aproape nesfârșite ale secolului trecut; și acolo, chiar dacă fiecare pagină era lipsită de putere, el își putea citi propria istorie cu un interes care nu slăbea niciodată. Aceasta era pagina la care se deschidea volumul lui preferat:

ELLIO T. DE LA KELLYNCH HALL

Walter Elliot, născut pe 1 martie 1760, căsătorit pe 5 iulie 1784 cu Elizabeth, fiica lui James Stevenson, esq. de la South Park, în districtul Gloucester, de la care doamnă (care a murit în 1800) a avut moștenitori pe: Elizabeth, născută pe 1 iunie 1785; Anne, născută pe 9 august 1787; un fiu născut mort pe 5 noiembrie 1789; Mary, născută pe 20 noiembrie 1791. Cu siguranță astfel fusese paragraful inițial care ieșise din mâinile tipografului, dar sir Walter îl îmbunătățise adăugând, pentru informarea lui și a familiei, după data nașterii lui Mary, „Căsătorită pe 6 decembrie 1810 cu Charles, fiul și moștenitorul lui Charles Musgrove, esq. de la Uppercross, din districtul Somerset” și introducând cu cea mai mare acuratețe ziua lunii în care își pierduse soția.

Apoi urma istoria și ridicarea familiei străvechi și respectabile, în termenii obișnuiți, cum se stabiliseră mai întâi în Cheshire, cum erau menționați în Dugdale, îndeplinind funcția de înalt prim-președinte, reprezentând un comitat în trei parlamente succesive, străduințele pentru loialitate și demnitatea de nobil, în primul an al lui Charles Întâiul, cu toate Mary și Elizabeth cu care se căsătoriseră; acoperind întrutotul două pagini frumoase și terminând cu blazonul și deviza, *Reședința principală, Kellynch Hall, în districtul Somerset*”, iar sir Walter scriind din nou de

mână această încheiere: „Moștenitor prezumtiv, William Walter Elliot, esq., strănepot al celui de-al doilea sir Walter.

Vanitatea era începutul și sfârșitul caracterului lui sir Walter Elliot: vanitatea persoanei și a situației. Fusese remarcabil de frumos în tinerețe; și la cincizeci și patru de ani era încă un bărbat foarte chipeș. Puține femei s-ar fi putut gândi mai mult la înfățișarea lor personală decât el și nici nu se putea ca valetul vreo unui lord să fie mai încântat de poziția pe care o deținea în societate. El considera că binecuvântarea frumuseții se datora numai titlului nobiliar, iar sir Walter Elliot, cel care deținea acest dar, era obiectul constant al celui mai înalt respect și al venerației. Înfățișarea plăcută și rangul înalt îi îndreptăteau atașamentul, deoarece lor trebuie să le fi datorat o soție cu un caracter mult superior față de orice ar fi meritat propriul său caracter. Lady Elliot fusese o femeie excelentă, plăcută și cu bun simț, ale cărei judecată și comportament, dacă ar putea fi iertate pentru infatuarea tinerească de a deveni lady Elliot, nu solicitaseră indulgența după aceea. Ea acuse concesi, sau își îmblânzise, sau își tănuise neajunsurile, și promovase adevărata respectabilitate timp de șaptesprezece ani; și chiar dacă ea însăși nu fusese cea mai fericită ființă de pe pământ, descoperise destule bucurii în îndatoririle ei, în prietenii și copiii ei ca să se atașeze de viață și să nu-i fie indiferent dacă era chemată să o părăsească sau nu. Trei fete, cele două mai mari de șaisprezece și paisprezece ani, erau o moștenire cumplită de lăsat pentru o mamă și o povară îngrozitoare sub autoritatea și îndrumarea unui tată vanitos și nepriceput. Ea avusese, totuși, o prietenă foarte apropiată, o femeie cu bun simț, merituoasă, care fusese mână, dintr-o afecțiune puternică față de dânsa, să se stabilească aproape de ea, în satul Kellynch, iar lady Elliot se baza pe înțelepciunea și sfaturile ei pentru cel mai sigur ajutor în menținerea bunelor principii și instrucției pe care le oferise cu atâta neliniște fiicelor ei.

Această prietenă și sir Walter nu s-au căsătorit, orice ar fi fost anticipat de către cunoștințe. Treisprezece ani trecuseră de la moartea lui lady Elliot, iar ei erau în continuare numai vecini apropiați și prieteni buni, unul rămânând văduv, iar cealaltă văduvă.

Acea lady Russell, în vârstă și cumpătată, cu caracter ferm și extrem de bine întreținută, nu ar fi avut nevoie să se gândească la o a doua căsătorie, nu avea motive să se scuze publicului irațional de nemulțumit când o femeie se recăsătorește, și mai puțin când nu o face, dar persistența lui sir Walter în celibat cerea explicații. Să se știe, așadar, că sir Walter, ca un bun tată (după ce a întâmpinat una sau două dezamăgiri particulare în solicitări nerezonabile) s-a mândrit în a fi rămas singur de dragul scumpelor lui fiice. Pentru una din ele, cea mai mare, chiar ar fi renunțat la orice, lucru pe care nu fusese nevoit să îl facă. Elizabeth moștenise, la șaisprezece ani, tot ceea ce era posibil din drepturile și consecvența mamei sale; și fiind foarte frumoasă și foarte asemănătoare cu el, influența ei era mare, iar ei se înțeleșeră cât se poate de bine. Celelalte două copile ale sale erau de valoare inferioară. Mary căpătase importanță artificială, devenind doamna Charles Musgrove, dar Anne, cu eleganța minții și blândețea caracterului, care ar fi trebuit să o înalțe în aprecierea altor oameni, era nimeni pentru tatăl sau sora sa; cuvântul ei nu avea nicio greutate, obiceiul său era întotdeauna să cedeze, ea era doar Anne.

Pentru lady Russell, într-adevăr, era cea mai dragă și prețuită fină, favorită și prietenă. Lady Russell le iubea pe toate. Dar numai în Anne își putea închipui reînvierea mamei sale.

Cu câțiva ani înainte, Anne Elliot fusese o fetiță foarte drăguță, dar înflorirea pierise devreme; și chiar la apogeu, tatăl ei ar fi găsit puține de admirat la ea (atât de complet diferite erau trăsăturile delicate și ochii blânzi, întunecați față de ai săi), încât nu era nimic în ele, acum că se ofilise și slăbise, care să-i trezească aprecierea. Niciodată nu-și îngăduise prea multă speranță, acum nu mai avea niciuna de a-i citi numele pe vreuna din paginile operei sale favorite. Orice alianță achitabilă trebuia să cadă în grija lui Elizabeth, deoarece Mary se legase de o veche familie de provincie, respectabilă și cu avere mare și, prin urmare, oferise toată onoarea, fără a primi niciuna în schimb; Elizabeth, într-o zi sau alta, va face o căsătorie potrivită.

Uneori se întâmplă ca o femeie să fie mai frumoasă la douăzeci și nouă de ani decât cu zece ani mai devreme; general vorbind, dacă nu a fost

vorba nici de sănătate șubredă, nici de neliniște, este perioada din viață în care nu se pierde niciun pic din farmec. Astfel era cazul lui Elizabeth, în continuare frumoasa domnișoară Elliot care începuse să devină cu treisprezece ani în urmă, iar sir Walter poate fi scuzat, prin urmare, dacă îi uitase vârsta sau, cel puțin, poate fi numit pe jumătate prost, dacă se gândea la el și Elizabeth ca fiind mereu înfloritori, printre rămășițele frumuseții celorlalți; deoarece putea vedea clar cât de bătrâni deveneau cei din restul familiei și cunoștințele. Anne trasă la față, Mary grosolană, fiecare chip din vecinătate încrețit, extinderea rapidă a labei gâștii în jurul tâmpelor lui lady Russell erau demult o supărare pentru el.

Elizabeth nu își egala tatăl în mulțumirea de sine. Treisprezece ani o văzuseră stăpână la Kellynch Hall, prezidând și dând instrucțiuni cu o autoritate și o hotărâre care niciodată nu ar fi putut sugera că ar fi mai tânără decât era. Timp de treisprezece ani făcuse onorurile și impusese legea domestică acasă, deschisese drumul către trăsura cu patru cai, mersese imediat după lady Russell prin toate saloanele și sufrageriile din ținut. Înghețurile periodice a treisprezece ierni o văzuseră deschizând fiecare bal pe care și-l permiteau niște vecinătăți slab populate și treisprezece primăveri îi arătaseră mugurii, în timp ce călătorea la Londra cu tatăl ei, pentru distracția anuală de câteva săptămâni în societate. Avea amintirea tuturor acestora și conștiința vârstei de douăzeci și nouă de ani, destul pentru câteva regrete și unele temeri; era pe deplin satisfăcută să fie în continuare la fel de frumoasă ca oricând, dar simțea apropierea de anii pericolelor și s-ar fi bucurat să fie sigură de cererea în căsătorie a cuiva cu sânge nobil într-un an sau doi. Atunci ar putea din nou să se apuce de „cartea cărților” cu aceeași bucurie ca în prima tinerețe, deoarece acum nu îi mai plăcea. Faptul de a fi întotdeauna față în față cu data nașterii ei, fără să vadă nicio căsătorie urmându-i, decât pe cea a unei surori mai mici, făcea din carte un lucru rău; și nu o dată, când tatăl său o lăsase deschisă pe masă lângă ea, o închisese fără să o privească și o împinsese la o parte.

Mai mult decât atât, avusese o dezamăgire pe care acea carte și în special istoria familiei sale i-o păstrau mereu în amintire. Moștenitorul prezumtiv, chiar William Walter Elliot, esq., ale cărui drepturi fuseseră

atât de generos susținute de tatăl ei, o dezamăgise. Visase la o căsătorie cu el din copilărie, imediat ce aflase că, în eventualitatea lipsei unui frate, va deveni viitorul baronet, iar tatăl ei intenționase să o sprijine în acest demers.

Nu îl cunoscuseră pe băiat, dar curând după moartea doamnei Elliot, sir Walter căutase apropierea și chiar dacă avansurile lui nu fuseseră întâmpinate cu prea multă căldură, perseverase, găsind scuze pentru reținerea modestă a tinereții; și, în timpul uneia dintre excursiile lor de primăvară la Londra, când Elizabeth era în prima frăgezime, domnul Elliot fusese aproape forțat să o cunoască.

Pe atunci el era foarte tânăr, tocmai începând să studieze dreptul. Elizabeth îl găsisse extrem de agreabil și toate planurile în favoarea lui au fost confirmate. A fost invitat la Kellynch Hall; s-a vorbit despre el și a fost așteptat în tot restul anului, dar nu a venit deloc.

În primăvara următoare a fost din nou văzut în oraș, considerat la fel de agreabil, din nou încurajat, invitat și așteptat și din nou nu a venit, iar următoarele știri erau că se căsătorise. În loc să își forțeze norocul în direcția marcată pentru moștenitorul casei Elliot, își cumpărase independența unindu-se cu o femeie bogată, dar inferioară prin naștere.

Lui sir Walter îi displăcuse. Cap al familiei, simțea că ar fi trebuit să fie consultat, în special după ce îl luase pe tânăr de mână în mod public.

— Deoarece ei au fost văzuți împreună, comentă el, odată la Tattersall's și de două ori în holul de la Camera Comunelor.

Dezaprobară lui a fost exprimată, dar prea puțin luată în considerare. Domnul Elliot nu făcuse nicio tentativă de scuze și se arătase la fel de neinteresat de a mai fi băgat în seamă de către familie; cum sir Walter îl considera nedemn de aceasta, orice apropiere dintre ei încetă.

După un interval de mai mulți ani, acest trecut foarte stânjenitor al domnului Elliot era resimțit cu furie de către Elizabeth, care îl plăcuse personal și încă mai mult pentru că era moștenitorul tatălui său și a cărei mândrie de familie putea să îl vadă numai pe el drept o partidă potrivită pentru fiica cea mai mare a lui sir Walter Elliot. Nu era niciun nobil de la A la Z pe care sentimentele sale să îl recunoască atât de deschis drept

egalul ei. Totuși, tânărul se comportase atât de mizerabil, încât chiar dacă acum (vara lui 1814) purta bentițe negre pentru soția lui, nu putea admite că mai era demn de considerația ei. Dezonoarea primei căsătorii ar fi putut, probabil, fi depășită, întrucât nu erau motive să se presupună că fusese perpetuată prin vlăstare, dacă el nu ar fi făcut un lucru și mai rău. Dar el făcuse. Prin obișnuita contribuție a unor prieteni binevoitori, fuseseră informați că se vorbise despre ei în modul cel mai lipsit de respect și disprețuitor față de însuși sângele din care se trăgea și el și despre onorurile care mai târziu urmau să fie ale lui. Lucru de neiertat.

Acestea erau sentimentele și senzațiile lui Elizabeth, acestea erau grijile de alinat, agitațiile de diversificat, monotonia și eleganța, prosperitatea și nimicul de pe scena vieții ei; acestea erau sentimentele care dădeau interes unei șederi lungi, lipsite de evenimente într-un cerc de provincie, ca să umple golurile pentru care nu existau obiceiuri ale utilității în afară și talente sau realizări acasă.

Dar acum o altă preocupare și solicitare a minții se adăuga: tatăl său începea să fie în criză de finanțe. Ea știa că, atunci când el preluase titlul de baronet, a fost pentru a-și alunga din minte facturile uriașe ale negustorilor săi și aluziile neplăcute ale domnului Shepherd, agentul său. Proprietatea Kellynch era bună, dar nu egală cu aspirațiile lui sir Walter referitoare la situația solicitată posesorului. Cât timp trăise lady Elliot, existase metodă, moderație și economie, care îl menținuseră în limitele venitului său, dar împreună cu ea murise orice fel de minte echilibrată și din acea perioadă el îl depășise în mod constant. Nu îi fusese cu putință să cheltuiască mai puțin; nu făcea altceva decât ceea ce sir Walter Elliot era mânat imperativ să facă, dar, cât ar fi fost de lipsit de vină, nu numai că se adâncea groaznic în datorii, dar auzea despre ele atât de des, încât devenise zadarnic să încerce să le mai ascundă, chiar în mod părtinitor, de fiica sa. Îi făcuse câteva aluzii referitoare la aceasta primăvara petrecută în oraș; mersese chiar atât de departe, încât să spună: „Putem să facem economii? Ți se pare că ar fi un articol la care să renunțăm?” Iar Elizabeth, pentru a-i face dreptate, căzuse serios pe gânduri, în prima ardoare a alarmei feminine, ca să vadă ce era de făcut. În cele din urmă

propuse două feluri de economie: să anuleze unele acțiuni caritabile inutile și să renunțe la a mobila din nou salonul; adăugă după aceea gândul fericit de a nu-i aduce niciun cadou lui Anne, așa cum era obiceiul anual. Dar aceste măsuri, oricât ar fi fost de bune în sine, erau insuficiente față de adevărata întindere a răului, al cărui întreg sir Walter s-a văzut silit să i-l mărturisească curând după aceea. Elizabeth nu avea nimic de propus de o eficacitate mai mare. Se simțea ea însăși prost tratată și nefericită, la fel ca tatăl său, și niciunul din ei nu a fost în stare să inventeze vreun mijloc pentru micșorarea cheltuielilor lor fără a-și compromite demnitatea sau a renunța la confort într-un fel suportabil.

Sir Walter putea dispune numai de o mică parte a averii sale, dar dacă fiece acru ar fi putut fi înstrăinat, nu ar fi contat. Consimțise să ipotecheze pe cât era în puterile sale, dar niciodată nu ar fi consimțit să vândă. Nu! Niciodată nu și-ar arunca în dizgrație numele atât de mult. Proprietatea Kellynch ar trebui transmisă întreagă și neștirbită, așa cum o primise și el.

Cei doi prieteni intimi ai lor, domnul Shepherd, care trăia în orășelul-târg învecinat și lady Russell au fost solicitați să-i sfătuiască; și atât tatăl cât și fiica păreau să se aștepte ca ceva să-i treacă prin minte unuia dintre ei pentru a îndepărta toată jena financiară, reducându-le cheltuielile, fără a implica pierderea vreunui capriciu sau a mândriei.

Capitolul 2

Domnul Shepherd, un avocat politicos, precaut, oricare ar fi fost pretențiile sau părerile sale asupra lui sir Walter, preferând ca partea dezagreabilă să vină din partea oricui altcuiva, se scuză de la a oferi cel mai mic sfat și doar ceru permisiunea să recomande o referință către judecata excelentă caracteristică lui lady Russell. De la binecunoscutul ei bun simț se aștepta să obțină exact măsurile decisive pe care el intenționa să le vadă în cele din urmă adoptate.

Lady Russell era cât se poate de nerăbdătoare în zelul său asupra subiectului și îi dădu multă atenție. Era o femeie cu abilități mai degrabă solide decât rapide, ale cărei dificultăți de a ajunge la vreo decizie în această situație au fost mari, în opoziție cu două principii de bază. Ea însăși era de o integritate strictă, cu un simț al onoarei delicat, dar la fel de doritoare să salveze sentimentele lui sir Walter, pe cât era de îngrijorată de creditul familiei, la fel de aristocrată în ideile ei referitoare la ce meritau aceștia, așa cum putea fi orice om cu judecată și cinste. Era o femeie binevoitoare, miloasă, bună și capabilă de atașamente puternice, cât se poate de corectă în comportare, strictă în noțiunile ei despre ceea ce se cuvine și cu maniere care erau considerate un standard al bune creșteri. Avea o minte cultivată și era, în general vorbind, rațională și consecventă, dar avea prejudecăți în legătură cu obârșia; prețuia rangul și importanța, ceea ce o făcea puțin oarbă față de defectele celor care le posedau. Ea însăși doar văduva unui cavaler, acorda tot respectul demnității unui baronet. Sir Walter, independent de pretențiile de veche cunoștință, vecin atent, proprietar înțeleghător, soț al prietenei sale foarte dragi, tată al lui Anne și al surorilor ei era, fiind sir Walter, în estimările ei, îndreptățit la o mare compasiune și ajutor în dificultățile sale actuale.

Trebuiau să facă economii, nu admitea niciun dubiu, dar ea era foarte grijulie ca aceasta să se facă fără cea mai mică suferință posibilă pentru el și Elizabeth. Făcu planuri pentru economii, întocmi calcule precise și făcu ceea ce nimeni nu se gândise să facă: se sfătui cu Anne, care niciodată nu era considerată de alții că ar avea vreun interes în acea chestiune. Drept

urmare, a fost influențată de Anne în determinarea unui plan de economisire care i-a fost în cele din urmă prezentat lui sir Walter. Fiecare sugestie de-a lui Anne fusese de partea corectitudinii față de importanță. Ea dorea măsuri mai viguroase, o reformare completă, o eliberare de datorii mai rapidă, un ton mai înalt de indiferență față de orice în afară de dreptate și echitate.

— Dacă îl pot convinge pe tatăl tău de toate acestea, spuse lady Russell, studiind hârtia, multe se pot face. Dacă va adopta aceste reguli, în șapte ani va fi eliberat; și sper că putem să-i convingem pe el și pe Elizabeth că Kellynch Hall are în sine o respectabilitate care nu poate fi afectată de aceste reduceri și că adevărata demnitate a lui sir Water Elliot este departe de a fi micșorată în ochii oamenilor cu judecată, acționând ca un om cu principii. Ce va face el, de fapt, decât ceea ce foarte multe din primele noastre familii au făcut, sau ar fi trebuit să facă? Nu va fi nimic ciudat în acest caz. Ciudățenia este ceea ce deseori constituie cea mai rea parte a suferinței noastre, la fel ca și pentru comportare. Am mari speranțe să mă impun. Trebuie să fim serioase și hotărâte; pentru că, până la urmă, persoana care a contractat cele mai multe datorii trebuie să le plătească. Deși foarte multe se leagă de sentimentele domnului și capului casei, tatăl tău, și mai multe se datorează ca – racterului unui om cinstit.

Era principiul pe care ar fi vrut ca tatal ei să-l urmeze. Ea considera un gest de datorie indispensabilă, înlăturarea tuturor pretențiilor creditorilor prin toate expediente pe care cele mai cuprinzătoare reduceri le-ar putea asigura și nu vedea nicio demnitate în altceva mai puțin decât atât. Dorea ca aceasta să fie dinainte stabilită și o simțea ca pe o obligație. Aprecia că influența lui lady Russell era mare; cât despre gradul extrem de negare de sine la care o împingea conștiința, credea că ar fi o dificultate un pic mai mare în a-l convinge la o reformare completă, decât la una pe jumătate. Ceea ce știa despre tatăl ei și despre Elizabeth, o făcea să creadă că sacrificarea unei perechi de cai ar fi la fel de dureroasă ca și sacrificarea ambelor perechi de cai. Același lucru ar fi valabil cu întreaga listă de economii prea blânde propuse de lady Russell.

Este de mică importanță cum ar fi fost luate prescrierile mai rigide ale lui Anne. Lady Russell nu avu absolut niciun succes: nu putea fi acceptabil, nu putea fi suportat.

— Cum! Orice fel de confort eliminat! Călătorii, Londra, servitori, cai, masă, micșorări și restrângeri peste tot! Să nu mai trăiești nici măcar cu decența unui domn retras! Mai degrabă ar părăsi Kellynch Hall pe loc, decât să rămână în el în termeni atât de dezonoranți.

„Să părăsească Kellynch Hall.” Indiciul fu imediat preluat de domnul Shepherd, al cărui interes era legat de realitatea economiilor lui sir Walter și care era pe deplin convins că nimic nu se putea face fără schimbarea locuinței.

— Întrucât ideea a venit chiar din partea celui care trebuie să hotărâască personal nu are niciun fel de rețineră, spuse el, să admită că judecata lui era cu totul în acea direcție. Nu i se părea că sir Walter ar putea să-și schimbe din punct de vedere material stilul de a trăi într-o casă care avea un asemenea caracter de ospitalitate și demnitate străveche de susținut. În orice alt loc, sir Walter ar putea să judece de unul singur și ar fi admirat, deoarece ar da tonul modului de viață în orice fel ar alege să-și modeleze căminul.

Sir Walter va părăsi Kellynch Hall; și după încă vreo câteva zile de dubiu și indecizie, marea întrebare referitoare la „unde să se ducă?” a fost rezolvată și primul pas al acestei importante schimbări a fost făcut.

Au fost analizate trei alternative: Londra, Bath sau altă casă din provincie. Toate dorințele lui Anne se îndreptaseră către cea din urmă. O casă mică în vecinătate, unde încă s-ar mai putea bucura de societatea lui lady Russell. Putea fi mai aproape de Mary, care ar mai avea astfel plăcerea de a vedea din când în când poienile și dumbrăvile de la Kellynch. Dar soarta obișnuită a lui Anne își urmă cursul, având ceva cu totul opus ei deja stabilit. Îi displăcea Bath și nu credea că i se potrivește clima, dar Bath urma să-i fie căminul.

Sir Walter se gândise la început mai mult la Londra, dar domnul Shepherd simți că el nu putea fi încredințat Londrei și a fost destul de abil ca să-l descurajeze și să facă Bath preferabil. Era un loc mult mai sigur

pentru un domn în situația sa dificilă: acolo putea fi o persoană importantă cu cheltuieli mai mici. Două avantaje materiale ale Bath-ului față de Londra fuseseră evidențiate cu toată greutatea lor: este la o distanță convenabilă față de Kellynch, numai cincizeci de mile, iar lady Russell petrecea o parte din fiecare iarnă acolo; și spre marea satisfacție a doamnei Russell, ale cărei prime păreri asupra schimbării plănuite se îndreptaseră către Bath, sir Walter și Elizabeth au fost făcuți să creadă că ei nu își vor pierde nici importanța, nici distracția mutându-se acolo.

Lady Russell se simți obligată să se opună dorințelor dragei ei Anne. Ar fi prea mult să te aștepti ca sir Walter să se coboare la o casă mică din propriile sale vecinătăți. Însăși Anne ar fi descoperit că umilirea ar fi fost mai mult decât prevăzuse ea, iar pentru sentimentele lui sir Walter ar fi fost îngrozitor. Iar în ceea ce privea aversiunea lui Anne față de Bath, o considera o prejudecată și o greșeală provenind, mai întâi, din circumstanța că ea fusese trei ani la școală acolo, după moartea mamei sale; și-n al doilea rând, din faptul că se întâmpla să nu fi fost în cea mai bună dispoziție în singura iarnă pe care o petrecuse acolo.

Lady Russell avea o slăbiciune pentru Bath, pe scurt, și era dispusă să creadă că trebuie să se potrivească tuturor; cât despre sănătatea tinerei ei prietene, petrecând cu ea lunile calde la Kellynch Lodge, orice pericol ar fi evitat. Era de fapt o schimbare care trebuia să facă bine atât sănătății cât și spiritului. Anne fusese prea puțin plecată de acasă, prea puțin văzută. Dispoziția ei nu era bună. O societate mai largă ar îmbunătăți-o. Voia ca Anne să fie cunoscută în lume.

Nepotrivirea niciunei alte case din aceleași vecinătăți pentru sir Walter era cu siguranță mult întărită de o parte, una foarte materială, care fusese din fericire gândită de la început. Trebuiau nu numai să-și părăsească locuința, ci să și o lase pe mâna altora; o probă de tărie de caracter pe care, chiar firi mai puternice decât cea a lui sir Walter, o găsiseră prea mare. Kellynch Hall trebuia să fie închiriată. Acesta totuși, era un secret adânc, ce nu urma să transpire dincolo de cercul lor.

Sir Walter nu ar fi putut suporta degradarea de a fi știut despre planul de a închiria casa. Domnul Shepherd menționase o dată cuvântul „anunț”,

dar niciodată nu a mai îndrăznit să-l pronunțe. Sir Walter disprețuia ideea de a fi oferită în vreun fel; a interzis să se facă cea mai mică aluzie la faptul că ar avea o astfel de intenție; numai presupunând că ar fi cerută în mod spontan de către cel mai neprevăzut solicitant, în propriile lui condiții, tot n-ar fi închiriat-o vreodată.

Cât de repede vin motivele pentru a aproba ceea ce ne place! Lady Russell avea încă unul excelent la îndemână, pentru a fi extrem de bucuroasă că sir Walter și familia sa plecau din provincie. Elizabeth legase de curând o prietenie pe care o dorea întreruptă. Era cu fiica domnului Shepherd, care se întorsese, după o căsătorie lipsită de prosperitate, la casa tatălui său, cu povara suplimentară a doi copii. Era o femeie tânără, deșteaptă, care știa arta de a se face plăcută, cel puțin arta de a se face plăcută la Kellynch Hall. Se făcuse atât de plăcută față de Miss Elliot, încât deja stătuse acolo mai mult de o singură dată, în ciuda lucrurilor la care lady Russell făcuse aluzie cu precauție și reținere, considerând prietenia cât se poate de nepotrivită.

Lady Russell, într-adevăr, de-abia mai avea vreo influență asupra lui Elizabeth și părea să o iubească mai degrabă pentru că ea ar iubi-o, decât pentru că Elizabeth merita aceasta. Nu primise din partea ei niciun un semn de afecțiune, nimic dincolo de respectarea curtoaziei și niciodată nu izbutise în vreun plan pe care dorea să-l îndeplinească împotriva înclinațiilor anterioare. Încercase cu seriozitate în mod repetat să facă în așa fel încât Anne să fie inclusă în vizita la Londra, în mod clar deschisă față de toată nedreptatea și discreditarea aranjamentelor egoiste care o excludeau și în multe ocazii, mai puțin importante, se străduise să-i dea lui Elizabeth avantajul propriei sale judecăți și experiențe, dar întotdeauna în zadar: Elizabeth mergea pe drumul ei; și niciodată nu îl urmase într-o opoziție mai decisă față de lady Russell decât în această alegere a doamnei Clay; întorcând spatele societății unei surori atât de merituoase, pentru a-și oferi afecțiunea și încrederea uneia care nu ar fi trebuit să fie decât obiectul politeții sale distante.

Ca situație și caracter, doamna Clay era, în aprecierea lui lady Russell, inegală și o considera o tovarășă periculoasă, iar o plecare care ar lăsa-o în

urmă pe doamna Clay și ar aduce prieteni mai potriviți în apropierea lui Miss Elliot era, prin urmare, un scop de primă importanță.

Capitolul 3

— Trebuie să îmi permiteți să fac observația, sir Walter, spuse domnul Shepherd într-o dimineață la Kellynch Hall, în timp ce lăsa jos ziarul, că situația actuală ne este favorabilă. Această pace îi va întoarce la țărni pe toți ofițerii noștri de marină bogați. Cu toții vor avea nevoie de un cămin. Nici nu s-ar putea un moment mai bun, sir Walter, să vă alegeți chiriași foarte responsabili. Multe averi nobiliare au fost făcute în timpul războiului. Dacă ne-ar ieși în cale un amiral bogat, sir Walter...

— Ar fi un om foarte norocos, Shepherd, răspunse sir Walter; aceasta este singura remarcă pe care o am de făcut. Într-adevăr, Kellynch Hall ar fi un trofeu pentru el; chiar cel mai mare trofeu dintre toate, oricâte ar mai fi luat înainte; nu, Shepherd? Domnul Shepherd râse, așa cum știa că trebuie, la această remarcă de spirit și apoi adăugă:

— Permiteți-mi să observ, sir Walter, că, în ceea ce privește afacerile, gentilomii din marină sunt bine de abordat. Am o vagă idee despre metodele lor de a face afaceri; și mărturisesc că au noțiuni foarte liberale și este la fel de probabil să fie chiriași de dorit ca oricare alți oameni pe care i-ați întâlni. Prin urmare, sir Walter, ceea ce mi-aș permite să vă sugerez este că, o consecință a zvonurilor, să vă faceți cunoscute intențiile; ceea ce trebuie privit ca un lucru posibil, deoarece știm cât de dificil este să ascundeți acțiunile și planurile dintr-o parte a lumii de cunoștința și curiozitatea celeilalte; eu, John Shepherd, aș putea ascunde orice probleme de familie doresc, deoarece nimeni nu ar considera că merită să mă urmărească, dar sir Walter Elliot are toți ochii ațintiți asupra sa și ar fi dificil să-i evite. Așadar, îndrăznesc să presupun că, în ciuda precauției noastre, va scăpa în afară un zvon despre adevăr; drept urmare, așa cum intenționez să observ, întrucât solicitări vor urma neîndoielnic, aș considera că oricare primită din partea bogaților noștri comandanți navali merită să fie luată în considerare. Și cer permisiunea să adaug că sunt gata oricând să sacrific două ore să vin aici, pentru a vă scuti de efortul de a răspunde dumneavoastră personal.

Sir Walter dădu din cap. Curând după aceea, ridicându-se și plimbându-se prin cameră, observă ironic:

— Se află câțiva printre gentilomii din marină, îmi închipui, care nu ar fi surprinși să se afle într-o casă cu descrierea acesteia.

— Ar privi în jur, fără îndoială, și și-ar binecuvânta norocul, spuse doamna Clay – deoarece doamna Clay era de față; tatăl său o adusesse, fiindu-i de mare folos sănătății doamnei Clay un drum în trăsură la Kellynch – dar sunt cât se poate de acord cu tatăl meu când gândește că un marinar ar fi un chiriaș foarte dezirabil. Cunosc multe despre această profesie, și pe lângă liberalismul lor, ei sunt atât de eleganți și atenți în felul lor de-a fi! Aceste tablouri valoroase ale dumneavoastră, sir Walter, dacă decideți să le lăsați, vor fi în perfectă siguranță. Totul din interiorul și dimprejurul casei ar fi îngrijit atât de bine! Aleile și arbuștii ar fi păstrate aproape în aceeași ordine ca și acum. Nu ar fi necesar să vă îngrijorați, Miss Elliot, în legătură cu neglijarea grădinii dumneavoastră de flori parfumate.

— Despre toate acestea, replică sir Walter cu răceală, presupunând că aș fi convins să-mi închiriez casa, în niciun caz nu m-am hotărât asupra privilegiilor anexate. Nu sunt dispus să-i fac favoruri unui chiriaș. Parcul ar fi accesibil, desigur, și câtorva ofițeri de marină sau unor oameni de orice alt fel care ar avea un astfel de rang, dar ce restricții aș impune asupra uzului terenului de distracții este alt lucru. Nu îmi place ideea să se intre în tufișurile mele; i-aș recomanda lui Miss Elliot să fie prevăzătoare referitor la grădina ei de flori. Sunt foarte puțin dispus să îi ofer unui chiriaș de la Kellynch Hall vreun favor extraordinar, te asigur, fie el marinar sau soldat.

După o scurtă pauză, domnul Shepherd îndrăzni să spună:

— În toate aceste cazuri, există uzanțe stabilite care fac totul clar și ușor între proprietar și chiriaș. Interesele dumneavoastră, sir Walter, sunt în mâini cât se poate de sigure. Contați pe mine să am grijă ca niciun chiriaș să nu primească decât drepturile sale legale. Vă rog să credeți că sir Walter Elliot nu poate fi nici pe jumătate atât de posesiv față de ceea ce este al său, față de cât va fi John Shepherd pentru el.

Aici Anne grăi:

— Cred că Marina, care a făcut atât de multe pentru noi, are cel puțin pretenții egale ca orice altă clasă de oameni la confortul și privilegiile pe care le poate oferi orice cămin. Trebuie să recunoaștem că marinarii muncesc extrem de mult pentru confortul lor.

— Foarte adevărat, foarte adevărat. Ceea ce spune domnișoara Anne este foarte adevărat, fu replica domnului Shepherd, și...

— Oh, desigur! sună remarca lui sir Walter. Profesia are utilitatea sa, dar mi-ar părea rău ca un prieten de-al meu să aibă această meserie.

— Chiar așa! fu răspunsul, însoțit de o privire de surprindere.

— Da, din două puncte de vedere mi se pare ofensatoare; am două motive puternice să mă opun ei. Prima, fiind mijlocul prin care aduce distincție nemeritată unor persoane de origini obscure și înălță oamenii la onoruri la care tații și bunicii lor nici nu au visat; și, în al doilea rând, deoarece distruge în modul cel mai oribil tinerețea și vigoarea bărbatului; un marinar îmbătrânește mai repede decât orice alt om. Am observat asta toată viața mea. Un om este într-un pericol mai mare de a fi insultat prin înălțarea unuia al cărui tată nu ar fi fost considerat demn de a i se vorbi de către tatăl său și de a deveni el însuși în mod prematur un obiect al dezgustului, decât în orice altă epocă. Într-o zi, primăvara trecută, eram în oraș în compania a doi bărbați, exemple izbitoare a ceea ce spun acum, lordul St. Ives, al cărui tată știm cu toții că a fost paroh de țară, și un anume amiral Baldwin, personajul cu cel mai deplorabil aspect pe care vi-l puteți imagina; fața lui de culoarea mahonului, sălbatică și aspră în cel mai înalt grad, plină de cute și riduri, nouă fire de păr cenușiu într-o parte și nimic altceva decât un puf de pudră în vârful capului.

— În numele cerului, cine-i individul ăla bătrân? i-am spus unui prieten care stătea alături, sir Basil Morley.

— Bătrân! a strigat sir Basil, este amiralul Baldwin. Cam ce vârstă îi dai?

— Șaizeci, am spus, sau poate șaizeci și doi.

— Patruzeci, a răspuns sir Basil, patruzeci, niciun an mai mult. Închipuiți-vă uimirea mea; nu-l voi uita cu ușurință pe amiralul Baldwin.

N-am mai văzut un exemplu atât de nenorocit despre ceea ce poate face viața pe mare, dar, într-o măsură, știu că este la fel pentru toți cei care sunt aruncați înapoi și încolo, expuși tuturor felurilor de climă și vreme, până când nu se mai cade să fie văzuți. Este păcat că nu sunt pocniți în cap dintr-odată, înainte să ajungă la vârsta amiralului Baldwin.

— Vai, sir Walter, strigă doamna Clay, sunteți prea sever. Aveți puțină milă de bieții oameni. Nu ne-am născut cu toții frumoși. Marea nu înfrumusețează, cu siguranță; marinarii îmbătrânesc înainte de vreme, am observat aceasta; curând își pierd aspectul tineresc. Dar nu este la fel și cu multe alte profesii, probabil cu majoritatea? Soldații în serviciu activ nu stau întru nimic mai bine; și chiar în profesiile mai liniștite, există o trudă și o muncă ale minții, dacă nu ale trupului, care rareori lasă aspectul unui om pe seama efectului timpului. Avocatul trudește din greu, măcinat de griji; doctorul este treaz la orice oră și călătorește pe orice fel de vreme; chiar și preotul – se opri o clipă să se gândească ce să se facă cu preotul – chiar și preotul știți că este obligat să intre în camere infectate și să-și expună sănătatea și înfățișarea unei atmosfere sordide. De fapt, așa cum m-am convins de multă vreme, deși toate profesiile sunt necesare și onorabile în felul lor, norocoși sunt numai cei care nu sunt obligați să urmeze vreuna, care pot duce o viață obișnuită, în provincie, făcându-și singuri programul, urmându-și propriile interese și trăind pe proprietatea lor, fără chinul de a se strădui pentru mai mult. Este soarta lor, spun, să dețină binecuvântările sănătății și înfățișării plăcute în cel mai înalt grad: nu cunosc alt grup de oameni, care își pierd ceva din frumusețe doar când încetează să mai fie tineri.

Se părea că domnul Shepherd, în neliniștea lui de a atrage bunăvoința lui sir Walter spre un ofițer de marină pe post de chiriaș, fusese dăruit cu previziune; căci chiar prima solicitare pentru casă veni din partea unui anume amiral Croft, cu care curând el intrase în tovărășie, participând la sesiunea trimestrială a judecătorilor de pace de la Taunton. Promise unele informații despre amiral de la un corespondent londonez. Conform raportului pe care s-a grăbit să-l prezinte la Kellynch, amiralul Croft era originar din Somersetshire și, după ce strânsese o avere frumoasă, dorea să

se stabilească în provincia sa și venise la Taunton pentru a vedea câteva locuri pentru care se dăduseră anunțuri, care, totuși, nu îi conveniseră; că auzind accidental, era exact cum prezisese el, observă domnul Shepherd, preocupările lui sir Walter nu puteau fi ținute secrete, auzind întâmplător despre posibilitatea ca Kellynch Hall să fie oferită spre închiriere și înțelegând legătura lui, a domnului Shepherd cu proprietarul, i se prezentase pentru a-i pune întrebări în particular. În timpul unei discuții destul de lungi, își exprimase o atracție la fel de puternică spre acel loc cum ar fi simțit oricare alt om care îl cunoștea din descriere; îi dăduse domnului Shepherd, în povestea explicită despre sine însuși, toate dovezile că ar putea fi un chiriaș cât se poate de responsabil și eligibil.

— Și cine este amiralul Croft? a fost întrebarea rece și suspicioasă a lui sir Walter.

Domnul Shepherd dădu garanții că este din familia unui gentilom și menționează un loc; și Anne, după scurta pauză care urmă, adăugă:

— Este un adevărat amiral al Albionului. A participat la acțiunea din Trafalgar și de atunci a fost în Indiile de Est; a fost cantonat acolo, am impresia, mai mulți ani.

— Deci pot să fiu sigur, observă sir Walter, că fața lui este cam la fel de portocalie precum manșetele și livrelele mele.

Domnul Shepherd se grăbi să-l asigure că amiralul Croft era un bărbat foarte voios, sănătos și arătos, un pic bătut de vreme, fără îndoială, dar nu mult și cât se poate de gentilom în toate opiniile și comportările; improbabil să facă cea mai mică dificultate asupra condițiilor, dorea numai un cămin confortabil și să se instaleze în el cât mai curând posibil, știa că trebuie să plătească pentru utilități, știa ce chirie se cerea pentru o casă gata mobilată de o asemenea importanță; nu ar fi fost surprins dacă sir Walter ar fi cerut mai mult; se interesase de conac; ar fi bucurat de împuternicire, dar nu făcea mare caz de ea, spunea că uneori ieșea cu pușca, dar niciodată nu omora nimic; cât se poate de gentilom.

Domnul Shepherd a fost elocvent asupra acestui subiect, scoțând în evidență toate circumstanțele familiei amiralului, care îl făceau în mod deosebit un chiriaș dezirabil. Era un bărbat însurat și fără copii; o situație

ideală. O casă nu era niciodată bine îngrijită, observă domnul Shepherd, în lipsa unei doamne; nu știa dacă mobila nu ar fi în pericol de a suferi la fel de mult când nu exista o doamnă ca și atunci când existau mulți copii. O doamnă, fără familie numeroasă, era cea mai bună păstrătoare din lume a mobilei. O văzuse și pe doamna Croft; ea se afla la Taunton cu amiralul și fusese de față aproape tot timpul când cei doi discutaseră despre închiriere.

— Și părea o doamnă foarte curtenitoare, politicoasă, iscusită, continuă el; a pus mai multe întrebări despre casă, condiții și impozite decât însuși amiralul și părea mai cunoscătoare într-ale afacerilor; mai mult, sir Walter, am descoperit că nu este chiar lipsită de legături în provincie, adică este sora unui gentilom care a trăit printre noi cândva; mi-a spus chiar ea: sora unui gentilom care a trăit în urmă cu câțiva ani la Monkford.

— Vai de mine! Cum îl chema? În acest moment nu îmi pot aminti numele lui, deși l-am auzit atât de curând. Penelope, draga mea, poți să mă ajuți cu numele domnului care trăia la Monkford, fratele doamnei Croft? Dar doamna Clay vorbea cu atâta aprindere cu Miss Elliot încât nu auzi solicitarea.

— Nu-mi pot închipui despre cine vorbești, Shepherd; nu îmi amintesc de niciun gentilom trăind la Monkford de pe vremea bătrânului guvernator Trent.

— Vai de mine! Ce ciudat! Curând îmi voi uita propriul nume, presupun. Un nume pe care îl cunosc atât de bine, îl cunoșteam pe gentilom atât de bine din vedere; l-am văzut de sute de ori; a venit odată să mă consulte, îmi amintesc, despre o încălcare de proprietate comisă de unul din vecinii săi, servitorul fermierului intrase în livadă; gardul rupt până la pământ; merele furate; prins asupra faptului; și după aceea contrar judecății mele, s-a supus unui compromis amical. Într-adevăr, foarte ciudat!

— Vreți să spuneți domnul Wentworth? spuse Anne, după un moment de așteptare. Domnul Shepherd era tot numai recunoștință.

— Chiar Wentworth era numele! Domnul Wentworth este persoana. A avut parohia Monkford, știți, sir Walter, cu ceva timp în urmă, timp de doi sau trei ani. Vă amintiți de el, sunt sigur.

— Wentworth? Ah! da, domnul Wentworth, parohul de la Monkford. M-ai indus în eroare prin termenul de gentilom. Credeam că vorbești despre un om cu avere; domnul Wentworth era un nimeni, îmi amintesc; cât se poate de lipsit de cunoștințe importante; fără nicio legătură cu familia Strafford. Te miri cum au ajuns atât de obișnuite numele nobililor noștri. Când domnul Shepherd observă că această rudenie a familie Croft nu era de niciun folos pentru sir Walter, nu o mai menționează deloc, revenind stăruitor, asupra circumstanțelor favorabile, vârsta și averea; ideea exaltată pe care și-o formaseră despre Kellynch Hall și solitudinea extremă pentru avantajul de a o închiria, făcând-o să pară de parcă nu prețuiam nimic mai presus de fericirea de a fi chiriașii lui sir Walter Elliot; un gust extraordinar, cu siguranță, dacă s-ar fi presupus că ei intră în estimările secrete ale lui sir Walter cu privire la îndatoririle unui chiriaș.

Deși sir Walter nu avea cum să nu-i privească întotdeauna cu ochi răi pe cei care ar intenționa să locuiască în acea casă și să nu-i considere extrem de avuți ca să le fie permis să o închirieze în cele mai costisitoare condiții, el a fost convins să îi permită domnului Shepherd să înceapă tratativele cu amiralul Croft, care rămăsese în continuare la Taunton, și să fixeze o zi pentru vederea casei.

Sir Walter nu era foarte înțelept; totuși, avea destulă experiență a lumii ca pentru a simți că un chiriaș mai potrivit, din toate punctele de vedere, decât părea să fie amiralul Croft, cu greu se putea găsi; iar vanitatea sa primi o mică mângâiere suplimentară prin poziția socială a amiralului, care era suficient de înaltă. „Mi-am închiriat casa amiralului Croft” suna extrem de bine; mult mai bine decât unui simplu domn X; un domn (în afară de, probabil, cam o jumătate de duzină în toată nația) întotdeauna necesită o notă explicativă. Un amiral vorbește despre propria lui importanță și, în același timp, nu-l poate face niciodată pe un baronet să pară insignifiant. În toate afacerile precum și în relația lor, sir Walter Elliot trebuie întotdeauna să aibă întâietate.

Nu se putea face nimic fără o referire la Elizabeth, dar predispoziția ei devenea atât de puternică în favoarea plecării, încât a fost fericită să aibă totul stabilit și urgentat de un chiriaș la îndemână; și niciun cuvânt de suspendare a deciziei nu a fost grăit de ea.

Domnul Shepherd a fost întrutotul împuternicit să acționeze; și de-abia se ajunsese la acest rezultat că Anne, care fusese cea mai atentă ascultătoare la tot ce se vorbise, părăsi camera pentru a căuta mângâierea aerului răcoros pentru obraji ei îmbujorați; în timp ce se plimba prin dumbrava favorită, spuse, cu un oftat blând: „Câteva luni în plus și el, probabil, ar putea să se plimbe pe aici.”

Capitolul 4

Nu era domnul Wentworth, fostul paroh din Monkford, oricât de tentante erau aparențele, ci un anume căpitan Frederick Wentworth, fratele lui, care, fiind numit comandant ca urmare a acțiunii de la St. Domingo și nefiind imediat angajat, venise în Somersetshire în vara lui 1806; neavând niciun părinte în viață, își găsisse căminul timp de jumătate de an la Monkford. Era un tânăr chipeș, foarte inteligent, cu spirit și strălucire, iar Anne, o fată extrem de drăgălașă, blândă, modestă, cu bun gust și sentimentală. Jumătate din totalul atracției, de fiecare parte, ar fi fost suficientă, deoarece el nu avea nimic de făcut, iar ea nu prea avea pe nimeni pe care să iubească, iar întâlnirea unor recomandări atât de generoase nu avea cum să nu reușească. Au făcut treptat cunoștință și, după ce s-au cunoscut, s-au îndrăgostit repede și profund. Ar fi dificil de spus cine văzuse cea mai înaltă perfecțiune în celălalt sau cine era cel mai fericit: ea, primindu-i declarațiile și cererea în căsătorie sau el, pentru că îi fuseseră acceptate.

A urmat o scurtă perioadă de fericire deplină, dar una scurtă. Curând s-au ivit probleme. Sir Walter, fiind solicitat, fără a refuza propriu-zis consimțământul și fără a spune că nu și-l va da niciodată, oferi negativismul unei mari uluiri, al unei mari răceli, al unei mari tăceri și încăpățânarea de a nu face nimic pentru fiica sa. Considera alianța foarte degradantă. Lady Russell, deși cu o mândrie mai temperată și înțelegătoare, o primi ca pe una extrem de nefericită: Anne Elliot, cu toate pretențiile originii, frumuseții și minții ei să se irosească la nouăsprezece ani; să se implice la nouăsprezece ani într-o logodnă cu un tânăr, care nu avea nimic în afară de sine însuși ca să se recomande și nicio speranță de a ajunge influent, în afară de șansa unei profesii cât se poate de nesigure și niciun fel de cunoștințe care să îi asigure cel puțin avansarea în profesia lui, ar fi, într-adevăr, o irosire, la care ea era prea îndurerată să se gândească! Anne Elliot, atât de tânără, cunoscută de atât de puțini, să fie înșfăcată de un străin fără relații sau avere; sau mai degrabă coborâtă de el într-o stare de dependență cât se poate de obositoare, neliniștită, ucigașă a

tinereții! Nu trebuia să se întâmple, dacă putea fi împiedicată prin intervenția corectă din partea ei, care avea o dragoste aproape maternă, dar și drepturile unei mame.

Căpitanul Wentworth nu avea avere. Fusese norocos în profesia lui, dar cheltuind cu ușurință ceea ce venise cu ușurință, nu realizase nimic. Dar era încrezător că în curând va fi bogat, plin de viață și ardoare, că în curând va avea un vas și că în curând acesta îl va conduce spre tot ce dorea. Dintotdeauna fusese norocos; știa că va fi și în continuare. O astfel de încredere, puternică prin propria sa forță și fermecătoare prin spiritul pe care deseori îl exprima, trebuie să fi fost de ajuns pentru Anne, dar lady Russell vedea lucrurile în mod foarte diferit. Temperamentul lui sangvin și lipsa de temeri a minții lui acționau într-un mod foarte diferit asupra ei. Ea vedea în asta numai o agravare a răului. Nu făcea decât să-i adauge un caracter periculos. Era strălucitor, era încăpățânat. Lady Russell nu avea nicio înclinație spre spirit și spre orice se apropia de imprudență și risc. Disprețuia legătura din toate punctele de vedere.

O astfel de opoziție, precum cea produsă de aceste sentimente, era mai mult decât putea învinge Anne. Tânără și blândă cum era, ar mai fi fost totuși posibil să reziste relei voințe a tatălui său, chiar dacă era neîmblânzită de vreo vorbă sau privire bună din partea surorii sale, dar lady Russell, pe care o iubise și pe care se bazase dintotdeauna, nu putea, cu o opinie atât de consecventă și un fel de a fi atât de tandru, să o sfătuiască zadarnic. Drept urmare a fost convinsă să creadă că logodna ar fi un pas greșit, necumpătat, nepotrivit, fără șanse de succes și nemeritat. Dar nu era numai o precauție egoistă sub care acționa punând capăt acestui lucru. Dacă ea nu și-ar fi închipuit că se preocupa de binele lui, chiar mai mult decât de al ei, cu greu ar fi putut să renunțe la el. Credința că fusese imprudentă și plină de abnegație, în principal spre avantajul lui, a fost principala ei consolare, în suferința unei despărțiri, a unei despărțiri definitive; și orice fel de consolare era necesară, deoarece ea trebuia să facă față tuturor suferințelor suplimentare ale opiniilor, din partea lui, total neconvingătoare și inflexibile, și sentimentului de a fi fost prost tratat cu o renunțare atât de forțată. În consecință, el părăsise țara.

Câteva luni văzuseră începutul și sfârșitul idilei lor, dar suferința lui Anne nu se încheie în doar câteva luni. Atașamentul și regretele ei îi întunecară, pentru multă vreme, orice fel de bucurie a tinereții, iar pierderea timpurie a înfloririi spiritului a fost efectul lor de durată.

Mai mult de șapte ani trecuseră de când se încheiase această povestioară de trist interes, iar timpul îmblânzise mult, probabil aproape tot atașamentul ei deosebit față de el, dar fusese prea dependentă numai de timp; niciun ajutor nu îi fusese dat prin schimbarea locului, în afară de o vizită la Bath curând după ruptură, sau prin vreo noutate sau lărgire a societății. Nimeni nu se apropiase de cercul din Kellynch care să suporte comparația cu Frederick Wentworth, așa cum îi rămăsese în amintire. Niciun nou atașament, singurul remediu cu adevărat natural, fericit și suficient la vârsta ei, nu fusese posibil în limitele reduse ale societății din jurul lor. Fusese solicitată când avea vreo douăzeci și doi de ani, să-și schimbe numele de către tânărul care, nu mult după aceea descoperi o minte mai accesibilă în sora sa mai mică, iar lady Russell deplânsese refuzul ei; aceasta deoarece Charles Musgrove era fiul cel mai mare al unui bărbat a cărui avere în pământuri și importanță generală erau pe locul doi în ținut, după sir Walter, și cu o înfățișare și un caracter plăcute; și oricât ar fi cerut lady Russell ceva mai mult, în timp ce Anne avea nouăsprezece ani, ea s-ar fi bucurat să o vadă la douăzeci și doi îndepărtată atât de respectabil de părtinirile și nedreptatea din casa tatălui și stabilită permanent atât de aproape de ea; dar în acest caz, Anne nu ascultase niciun sfat; chiar dacă lady Russell, mulțumită de propria sa cumpătare și care nu dorea niciodată să schimbe trecutul, începu să sufere de o nerăbdare vecină cu disperarea ca Anne să fie atrasă de vreun bărbat cu caracter și avere, să accepte o stare pe care ea s-o considere potrivită cu sufletul ei cald și obiceiurile domestice.

Nu-și cunoșteau una alteia opiniile asupra subiectului principal al comportării lui Anne deoarece acesta nu era niciodată atins. Dar Anne, în vârstă de douăzeci și șapte de ani, gândea foarte diferit față de ceea ce gândea la nouăsprezece ani. Nu o învinovățea pe lady Russell; nu se învinovățea pe sine că se lăsase condusă de ea, dar era conștientă că dacă

orice persoană tânără, în circumstanțe similare, ar apela la ea pentru sfaturi, niciodată nu ar accepta o suferință asemănătoare imediată, pentru un bine viitor nesigur. Era convinsă că toate dezavantajele dezaprobării de acasă și toate neliniștile legate de profesia lui, toate temerile, amânările, dezamăgirile lor probabile ar fi făcut din ea o femeie mai fericită dacă și-ar fi menținut logodna, decât a fost sacrificând-o; era pe deplin convinsă despre aceasta, ar fi fost porția obișnuită, ar fi fost chiar mai mult decât porția obișnuită din toate necazurile și nesiguranțele pe care le-ar fi avut, fără legătură cu rezultatele actuale ale cazului lor, care, din întâmplare, le-ar fi dăruit o prosperitate mai timpurie decât s-ar fi putut calcula în mod rezonabil. Toate așteptările lui sangvine, toată încrederea lui fuseseră justificate. Norocul lui păruse să prevadă și să pună stăpânire pe drumul său prosper. Obținuse o angajare curând după încetarea logodnei lor; și tot ceea ce îi spusese el că va urma se petrecuse. Ieșise în evidență și avansase curând în rang, iar acum, după reușite succesive, trebuie să fi făcut o avere frumoasă. Ea avea ca sursă numai listele marinei și ziarele, dar nu se putea îndoii că era bogat; și, în spiritul încăpățânării lui, nu avea niciun motiv să-l considere căsătorit. Cât de elocventă ar fi putut fi Anne Elliot!

Cât de elocvente, cel puțin, erau dorințele ei de partea atașamentului timpuriu cald și o încredere veselă în viitor, împotriva precauției prea îngrijorate care părea să nesocotească eforturile și să nu aibă încredere în Providență! Fusesse forțată să fie prudentă în tinerețe, învățase romantismul în timp ce se maturizase: urmarea normală a unui început anormal.

Cu toate aceste circumstanțe, amintiri și sentimente, nu putea auzi că sora căpitanului Wentworth era posibil să trăiască la Kellynch, fără o reînviere a durerii trecute; și multe plimbări, multe suspine au fost necesare pentru a îndepărta emoția la această idee. Deseori și-a spus că era o prostie, înainte de a-și putea întări nervii suficient ca să nu simtă drept un rău continuarea discuției despre familia Croft și afacerile acesteia. A fost ajutată, totuși, de acea indiferență totală și inconștientă aparentă a singurilor trei prieteni de-ai ei cu privire la secretul trecutului, care păreau aproape să nege vreo amintire a lui. Nu putea să considere superioare

motivele doamnei Russell față de cele ale tatălui său și ale lui Elizabeth; putea onora toate sentimentele mai bune ale calmului ei, dar adierea generală de uitare printre ele era un lucru extrem de important, de oriunde ar fi răsărit el. În eventualitatea că amiralul Croft chiar ar închiria Kellynch Hall, ea se bucura din nou de convingerea pentru care era recunoscătoare, că trecutul era cunoscut numai aceluia trei dintre cunoștințele ei, din partea cărora nicio silabă, credea ea, nu va fi șoptită și având încredere că printre ai lui, numai fratele cu care locuise primise informații despre logodna lor de scurtă durată. Acel frate plecase demult din ținut și, fiind un om cu judecată, necăsătorit la acea dată, ea avea siguranța că nicio ființă omenească nu aflase nimic de la el.

Sora, doamna Croft, fusese plecată din Anglia, însoțindu-și soțul într-un post în străinătate, iar propria ei soră, Mary, fusese la școală în perioada când se petrecuse totul; nu primise niciodată, din mândria unora și delicatețea altora, nici cea mai mică informație despre această idilă. Cu aceste lucruri în minte și suflet, spera că întâlnirea dintre ea, familia Croft, cu lady Russell rezidentă în Kellynch și Mary, stabilită la numai trei mile depărtare, avea să se producă foarte curând și nu va implica vreo stânjeneală deosebită.

Capitolul 5

În dimineața stabilită ca amiralul și doamna Croft să viziteze Kellynch Hall, Anne găsi cât se poate de normal să-și facă plimbarea zilnică la lady Russell și să stea la distanță până când totul se va termina; brusc își dădu seama că era cât se poate de natural să îi pară rău că rata șansa de a-i vedea.

Întâlnirea s-a dovedit a fi extrem de satisfăcătoare și s-a decis pe loc întreaga afacere. Fiecare doamnă era aranjată și nu a văzut, prin urmare, nimic altceva decât maniere frumoase la cealaltă, iar cât îi privește pe gentilomi, era o asemenea bună dispoziție, o lejeritate încrezătoare din partea amiralului, încât nu se putea ca sir Walter să nu fie influențat. În plus fusese flatat și determinat spre cea mai bună și desăvârșită atitudine de către asigurările domnului Shepherd că se știa despre amiral că este un model al bune creșteri.

Casa, terenul și mobila au fost închiriate, familia Croft a fost aprobată, condițiile, momentul, totul și toți erau în regulă, iar asistenții domnului Shepherd au fost puși la treabă, fără a fi existat vreun singur obstacol care să modifice ceea ce „Prin prezenta se stabilește.”

Sir Walter, fără ezitare, l-a declarat pe amiral a fi cel mai chipeș marinar pe care-l întâlnise vreodată și a mers atât de departe până la a spune, că dacă propriul lui servitor i-ar aranja părul, nu i-ar fi rușine să fie văzut alături de el oriunde, iar amiralul, cu o cordialitate înțelegătoare, observă către soția sa, în timp ce făceau drumul înapoi prin parc: „Am știut că o să ajungem repede la o înțelegere, draga mea, în ciuda a ceea ce ne-au spus la Taunton. Baronetul nu va da foc Tamisei și nu pare să fie nimic rău în el.” Își făcură complimente reciproce, de pe picior de egalitate.

Familia Croft urma să intre în posesie de ziua Sf. Mihail, și cum sir Walter propusese plecarea la Bath în cursul lunii precedente, nu era timp de pierdut pentru a face toate aranjamentele necesare.

Lady Russell, convinsă că lui Anne nu i se va permite să aibă un cuvânt de spus în alegerea casei pe care aveau de gând să și-o ia, nu era

doritoare să fie trimisă valvârtej atât de devreme și dorea ca ea să rămână, până când ar putea să vină la Bath împreună, după Crăciun. Dar, având propriile planuri care o obligau să părăsească Kellynch timp de câteva săptămâni, a fost incapabilă să formuleze o invitație clară, iar Anne, deși se temea de căldurile posibile din septembrie în toată strălucirea albă a Bathului și se gândea cu neplăcere la lunile triste de toamnă ce urma să le petreacă la țară, nu crezu că, luând totul în considerare, își dorea să rămână. Lucrul cel mai corect, cel mai înțelept și care implica, drept urmare, cea mai puțină suferință era să plece acum împreună cu ceilalți.

Ceva se petrecu totuși, care îi dea o nouă îndatorire. Mary, deseori puțin bolnavă, întotdeauna gândindu-se prea mult la micile ei beteșuguri și întotdeauna obișnuită să o cheme pe Anne când se întâmpla ceva, era din nou indispusă; și prevăzând că nu va avea o zi de sănătate deplină în toată toamna, o imploră, sau mai degrabă îi ceru, pentru că nu prea era o rugămintă, ca în loc să meargă la Bath, să vină la Uppercross Cottage și să-i țină companie cât timp va avea nevoie de ea.

— Nu am cum să mă descurc fără Anne, argumentă Mary, iar răspunsul lui Elizabeth a fost:

— Sunt sigură că Anne ar face mai bine să rămână, deoarece nimeni nu va avea nevoie de ea la Bath. Să fii solicitată ca utilă, deși într-un stil nepotrivit este, cel puțin, mai bine decât să fii respinsă ca nefiind bună de nimic; și Anne, bucuroasă să fie de vreun folos, bucuroasă să i se stabilească ceva îndatoriri și cu siguranță deloc tristă că avea ca scenă provincia și chiar propriul ei ținut drag, fu de acord din toată inima să rămână.

Invitația lui Mary alungă toate grijile doamnei Russell și în consecință se stabili curând că Anne nu va merge la Bath până când nu o va aduce lady Russell și că între timp ea se va împărți între Uppercross Cottage și Kellynch Lodge.

Până acum, totul era perfect în regulă, dar lady Russell a fost uimită de o scăpare din planul Kellynch Hall abia când aceasta o izbi: doamna Clay era angajată să meargă la Bath cu sir Walter și Elizabeth, pe post de cea mai importantă și prețioasă asistentă a celei din urmă în toate afacerile

care urmau; lui lady Russell i-a părut extrem de rău că s-a apelat la o asemenea măsură, se miră, se întristă și se temu, iar afrontul pe care îl reprezenta față de Anne, prin faptul că doamna Clay era de atâta folos, în timp ce Anne nu era de niciunul, provoca o dureroasă supărare.

Anne însăși devenea îndârjită de o asemenea sfidare și resimțea imprudența aranjamentului la fel de acut ca lady Russell. Cu foarte multe observații tăcute și o cunoaștere, pe care deseori și-o dorea mai mică, a caracterului tatălui său, simțea că din această apropiere se vor naște grave consecințe pentru familia sa. Nu își închipuia totuși că tatăl ei avea în prezent vreo idee în acest sens. Doamna Clay avea pistrui, un dinte ieșit în afară și o încheietură înțepenită, asupra cărora el făcea remarci severe în mod continuu în lipsa ei. Dar era tânără și cu siguranță chipeșă, poseda o minte ascuțită și maniere plăcute în mod constant, atracții infinit mai periculoase decât ar fi putut fi unele fizice. Anne era atât de impresionată de gradul lor de pericol, încât nu se putea abține să nu încerce să i le facă vizibile surorii ei. Avea slabe speranțe de succes, dar Elizabeth, care în eventualitatea unui asemenea revers ar fi fost mult mai compătimită decât ea însăși, nu ar fi avut niciodată, credea ea, motive să-i reproșeze că nu o avertizase.

Vorbi, dar s-a considerat că jignește. Elizabeth nu putea concepe cum i-ar putea trece prin minte o așa absurditate și răspunse indignată că fiecare parte își știa locul.

— Doamna Clay, spuse ea cu căldură, nu uită niciodată cine este, iar eu îi cunosc sentimentele ceva mai bine decât ai putea tu! Pot să te asigur că, privind subiectul căsătoriei, opiniile ei sunt deosebit de plăcute și că dezaprobă mai mult decât oricine inegalitatea de condiție și rang. Cât despre tatăl meu, chiar nu mi-aș fi închipuit că el, care a rămas singur atâta timp de dragul nostru, ar mai putea fi suspectat acum. Dacă doamna Clay ar fi o femeie frumoasă, îți garantez, ar fi greșit să o am atât de mult timp alături de mine; nu că ceva pe lumea asta, sunt sigură, l-ar convinge pe tatăl meu să facă o căsătorie degradantă, dar ar putea ajunge nefericit. Dar biata doamnă Clay, cu toate meritele ei, nu poate fi nicidecum considerată măcar acceptabil de drăguță. Biata doamnă Clay stă aici în

perfectă siguranță. Cred că nu l-ai auzit niciodată pe tatăl meu vorbind despre nefericirile ei personale, deși știu că trebuie să le fi auzit de cincizeci de ori. Dintele ei și pistruii ăia! Nu mă dezgustă pe mine atât de mult pistruii, cât pe el. Știu că o față nu este desfigurată de ei, dar el îi consideră îngrozitori. Trebuie să-l fi auzit făcând observații despre pistruii doamnei Clay.

— Acesta nu prea este un defect personal, răspuse Anne, pe care niște maniere agreabile să nu-l facă, în cele din urmă, acceptabil.

— Eu gândesc într-un mod extrem de diferit, răspuse scurt Elizabeth; niște maniere agreabile pot scoate în evidență trăsături frumoase, dar niciodată nu pot schimba unele inestetice. Totuși, în orice caz, întrucât am mult mai multe pe cap acum decât oricine altcineva, mi se pare cât se poate de inutil să-ți primesc sfaturile.

Anne o spusese, bucuroasă că se terminase și nu întrutotul lipsită de speranța că făcuse bine. Elizabeth, deși nu avea la inimă suspiciunea, ar putea totuși să devină mai atentă ca urmare a vorbelor ei.

Ultima trăsură cu patru cai urma să îi poarte pe sir Walter, Miss Elliot și doamna Clay la Bath. Grupul plecă într-o foarte bună dispoziție; sir Walter pregăti salutări reverențioase tuturor chiriașilor și localnicilor care ar fi dat cel mai mic semn de a se arăta, iar Anne plecă pe jos, în același timp, într-un fel de liniște dezolantă, către Lodge, unde urma să petreacă prima săptămână.

Prietena ei nu era într-o dispoziție mai bună decât ea însăși. Lady Russel resimțea excesiv această destrămare a familiei. Respectabilitatea lor îi era la fel de dragă ca a ei și o întâlnire zilnică devenise prețioasă prin obicei. Era dureros să te uiți la pământurile lor părăsite și chiar și mai rău să anticipezi noile mâini în care urmau să încapă; și pentru a scăpa de singurătatea și melancolia unui sat atât de schimbat și să nu fie în drum atunci când amiralul și doamna Croft soseau, se hotărî să lipsească de acasă. Prin urmare și-a pregătit plecarea, iar Anne s-a stabilit la Uppercross Cottage, în prima etapă a călătoriei lui lady Russell.

Uppercross era un sat de dimensiuni modeste. Cu câțiva ani în urmă fusese cu totul și cu totul în stil englezesc vechi, conținând pe lângă casele

țărănilor și muncitorilor numai două case superioare ca aspect: conacul stăpânului, cu zidurile sale înalte, porțile mari și copacii bătrâni, încăpător și nemodernizat, și casa parohială compactă și înghesuită, înconjurată de grădina îngrijită, cu o vie și un păr. După căsătoria tânărului stăpân, avusese parte de îmbunătățiri printr-o casă de fermă ridicată la rang de vilă, pentru reședința sa și Uppercross Cottage, cu veranda spre care se deschideau glasvanduri; era mai încăpătoare și apreciabilă ca aspect și dependențe, cât se poate de potrivită să atragă privirea călătorului ce mergea spre conac, la o distanță de un sfert de milă mai încolo.

Aici stătuse Anne deseori. Știa rosturile de la Uppercross la fel de bine ca și pe cele de la Kellynch. Cele două familii se întâlneau în mod frecvent, erau atât de obișnuite să treacă pe la casa uneia sau alteia, încât era chiar surprinzător să o găsească pe Mary singură; faptul că era bolnavă părea aproape un lucru de la sine înțeles. Deși mai dăruită decât sora ei mai mare, Mary nu avea înțelegerea și temperamentul ei. Cât timp era sănătoasă, fericită și bine îngrijită, beneficia de un umor excelent și o dispoziție minunată, dar orice indispoziție o prăbușea complet. Nu avea niciun fel de resurse pentru singurătate; moștenind o porție considerabilă de importanță de sine tipică pentru un Elliot, avea obiceiul să adauge oricărei supărări pe aceea că se închipuia neglijată și prost tratată. Ca personalitate, era inferioară ambelor surori și, chiar în plină înflorire, ajunsese numai la calitatea de „o fată cum trebuie.” Acum zăcea pe canapeaua decolorată a salonașului intim, a cărui mobilă cândva elegantă devenise din ce în ce mai obosită, sub influența a patru veri și doi copii, iar la apariția lui Anne, o întâmpină cu:

— Deci ai venit în cele din urmă! Începeam să cred că nu o să te mai văd. Mi-e atât de rău că de-abia mai pot vorbi. N-am văzut o ființă toată dimineața!

— Îmi pare rău să te văd bolnavă, răspuse Anne. Mi-ai trimis vești atât de bune despre tine marți!

— Da, am profitat cât am putut; așa fac întotdeauna, dar eram departe de-a fi sănătoasă; nu cred că am mai fost așa de bolnavă în toată viața ca în dimineața aceasta; cât se poate de neputincioasă și singură! Sunt

singură! Dacă îmi venea sfârșitul în vreun fel îngrozitor, nu eram în stare nici să sun clopoțelul! Deci, lady Russell nu vrea să vină. Nu cred că a fost aici de trei ori vara asta.

Anne spuse ceea ce era potrivit și întrebă de soțul ei.

— Oh! Charles a ieșit la vânătoare. Nu l-am văzut de la șapte. A vrut să plece, deși i-am spus cât de bolnavă sunt. A spus că nu o să stea mult, dar nu s-a întors, iar acum este aproape ora unu. Te asigur, n-am văzut un suflet toată dimineața.

— Ai avut băiețiii cu tine?

— Da, atâta timp cât am putut să le suport gălăgia, dar sunt așa de neastâmpărați, că fac mai mult rău decât bine. Micul Charles nu ascultă nicio vorbă pe care i-o spun, iar Walter devine cam la fel de rău.

— Ei lasă, curând vei fi mai bine, răspunse Anne cu veselie. Știi că întotdeauna te vindec când vin. Cum sunt vecinii tăi de la conac?

— Nu pot să-ți spun nimic despre ei. N-am văzut pe niciunul astăzi, în afară de domnul Musgrove, care doar s-a oprit și mi-a vorbit prin fereastră, dar fără să descalece; deși i-am spus cât de bolnavă sunt, niciunul nu s-a apropiat de mine. Probabil că domnișoara Musgrove este lipsită de chef, iar ei nu fac niciodată ceva împotriva voinței sale.

— Îi vei vedea, probabil, înainte de terminarea dimineții. Este devreme.

— Nu am nevoie de ei niciodată, te asigur. Vorbesc și râd cam prea mult pentru mine. Ah! Anne, sunt atât de bolnavă! A fost foarte urât din partea ta că nu ai venit de marți.

— Draga mea, amintește-ți ce bilet optimist mi-ai trimis! Ai scris în cea mai veselă manieră și ai spus că ești perfect sănătoasă și nu te grăbești să mă chemi; așa stând lucrurile, ți-am comunicat doar dorința mea de a sta cu lady Russell până la sfârșit; și pe lângă ceea ce am simțit din relatarea ta, am fost atât de ocupată, am avut atâtea de făcut, încât nu aș fi putut părăsi Kellynch mai devreme.

— Vai de mine! Ce ai fi putut avea de făcut?

— Extrem de multe lucruri, te asigur. Mai multe decât îmi pot aminti pe moment, dar îți pot spune unele. Am făcut un duplicat al catalogului

cărților și tablourilor tatălui meu. Am fost în grădină de mai multe ori cu Mackenzie, încercând să înțeleg care din plantele lui Elizabeth sunt pentru lady Russell. Am avut propriile mele mici preocupări ca să fac aranjamente, cărți și muzică de împărțit, toate cuferele de împachetat din nou, deoarece nu am înțeles din timp ce urma să meargă în căruțe; și un lucru pe care l-am avut de făcut, Mary, de o natură mai dificilă: să merg pe la aproape toate casele din parohie, ca un fel de rămas bun. Mi s-a spus că ei doreau asta, dar toate aceste lucruri iau o grămadă de timp.

— Oh! bine! Și după o pauză de o clipă, dar nu mi-ai pus nicio întrebare despre cina noastră de la familia Poole de ieri.

— Te-ai dus, deci? Nu m-am interesat, deoarece am tras concluzia că ai fost obligată să renunți la petrecere.

— Oh, da, m-am dus! Mi-era bine ieri; absolut nimic nu m-a supărat până azi dimineață. Ar fi fost ciudat dacă nu m-aș fi dus.

— Sunt foarte bucuroasă că te-ai simțit suficient de bine și sper că ai avut parte de o petrecere plăcută.

— Nimic remarcabil. Întotdeauna știi dinainte cum va fi cina și cine va fi acolo; și este atât de neplăcut să nu ai o trăsură a ta. Domnul și doamna Musgrove m-au luat cu ei și am fost atât de înghesuiți! Amândoi sunt atât de voinici și ocupă atât de mult spațiu, iar domnul Musgrove stă întotdeauna în față. Deci, iată-mă și pe mine înghesuită pe bancheta din spate cu Henrietta și Louise; și cred că este foarte probabil ca boala mea de astăzi să fie cauzată acestui lucru. O perseverență suplimentară în răbdarea și veselia forțată din partea lui Anne produse aproape vindecarea lui Mary. Curând ea putea sta în capul oaselor pe canapea și începu să spere că o va putea părăsi pe la cină. Apoi, uitând să se mai gândească la asta, era în celălalt capăt al camerei, înfrumusețând un buchet de flori, apoi își mănca friptura rece; iar apoi se simțea suficient de bine pentru a propune o scurtă plimbare.

— Unde să mergem? spuse ea, când erau pregătite. Presupun că nu vrei să faci o vizită la conac înainte să vină ei să te vadă.

— Nu am nici cea mai mică obiecție din acest punct de vedere, răspunse Anne. Niciodată nu m-aș gândi să invoc ceremonialul când este

vorba de oameni pe care îi cunosc la fel de bine ca pe doamna și domnișoara Musgrove.

— Oh! dar ele ar trebui să vină în vizită la tine cât mai curând posibil. Ar trebui să simtă ce ți se datorează ție ca soră a mea. Totuși, am putea la fel de bine să mergem și să stăm cu ele puțin, iar după ce terminăm cu asta putem să ne bucurăm de plimbarea noastră.

Anne considerase întotdeauna că un astfel de stil de relație este extrem de imprudent, dar încetase să se străduiască să-l împiedice, crezând că, deși existau de fiecare parte subiecte jignitoare, niciuna din familii nu se putea descurca fără asta. Prin urmare, au pornit-o spre conac, ca să stea o jumătate de oră în salonul pătrat, demodat, cu un covoraș pe o podea strălucitoare, căruia fiicele actuale din casă îi dădeau treptat un aer potrivit de confuzie printr-un pian mare, stative de flori și măsuțe așezate în toate direcțiile. Oh! dacă ar fi putut originalele portretelor de pe lambriuri, dacă gentilomii în catifea maro și doamnele în satin albastru ar fi putut să vadă ce se petrecea, dacă ar fi fost conștienți de asemenea răsturnare a oricărui fel de ordine și eleganță! Portretele însele păreau să se holbeze uluite.

Familia Musgrove, asemenea casei lor, era în curs de schimbare, probabil de îmbunătățire. Tatăl și mama erau în vechiul stil englezesc, iar cei tineri în stilul nou. Domnul și doamna Musgrove erau un soi foarte bun de oameni; prietenoși și ospitalieri, nu foarte educați și deloc eleganți. Copiii lor aveau minți și maniere mai moderne. Era o familie numeroasă, dar singurii doi adulți, în afară de Charles, erau Henrietta și Louisa, tinere domnișoare de nouăsprezece, respectiv, douăzeci de ani, care aduseseră de la școala din Exeter obișnuita porție de înnoiri și acum erau ca alte douăzeci de mii de tinere domnișoare, trăind pentru a fi la modă, fericite și vesele. Rochiile lor aveau toate avantajele posibile, fețele lor erau destul de drăguțe, starea sufletească extrem de bună, manierele nestânjenite și plăcute; ele erau prin urmare ca acasă, iar în afară erau favorite. Anne le considerase dintotdeauna ca pe cele mai fericite ființe pe care le cunoștea, dar totuși, salvată așa cum suntem cu toții de un sentiment de superioritate de la dorința posibilității schimbului, ea nu ar fi renunțat la mintea ei

ascuțită și cultivată pentru toate distracțiile lor; și nu le invidia nimic altceva în afară de acea aparentă bună înțelegere și tovarășie perfectă, afecțiunea mutuală binedispusă, din care cunoscuse atât de puțin ea însăși alături de oricare dintre surorile ei.

Au fost primite cu multă cordialitate. Nimic nu părea nelalocul său din partea familiei de la conac, care era, Anne o știa foarte bine, cea mai puțin vinovată. Jumătatea de oră a fost petrecută în discuții destul de plăcute; și nu a fost deloc surprinsă la sfârșitul ei că grupului lor li s-au alăturat pentru plimbare ambele domnișoare Musgrove, la invitația insistentă a lui Mary.

Capitolul 6

Anne nu dorise această vizită la Uppercross, pentru a constata că o mutare de la un grup de oameni la altul, deși la o distanță de numai trei mile, include deseori o totală schimbare a conversației, opiniilor și ideilor. Nu stătuse niciodată acolo fără a fi izbită de aceasta și fără a-și dori ca alți Elliot să aibă avantajul ei de a observa cât de neștiute sau neluate în considerare erau acolo chestiunile care la Kellynch Hall erau tratate ca interes public general și universal; totuși, cu toată experiența aceasta, ea credea că acum trebuie să se supună sentimentului că o nouă lecție în arta de a-ți cunoaște nimicnicia dincolo de propriul cerc devenea necesară pentru ea; pentru că, fără îndoială, venind așa cum venise, cu inima plină de subiectul care ocupase complet ambele case de la Kellynch de săptămâni întregi, ea se aștepta la ceva mai multă curiozitate și înțelegere decât a găsit în comentariile separate, dar foarte similare, ale domnului și doamnei Musgrove: „Domnișoară Anne, sir Walter și sora dumneavoastră au plecat, dar în ce parte a Bathului credeți că se vor stabili?” și aceasta fără a se aștepta prea mult la un răspuns; sau în adăugirea tinerelor domnișoare, „Sper că vom fi în Bath la iarnă, dar amintește-ți, tati, dacă mergem, trebuie să fim într-o stare de spirit bună; niciun fel de neînțelegere între noi!”, sau în completarea neliniștită din partea lui Mary, „Pe legea mea, voi fi destul de întărită după ce o să plecați cu toții ca să fiți fericiți la Bath!”

Ea nu putea decât să ia decizia de a evita asemenea deziluzii pe viitor și să se gândească cu o recunoștință mărită la extraordinara binecuvântare de a avea o prietenă cu o înțelegere atât de sinceră, precum lady Russell.

Familia Musgrove avea propriul vânat de păzit și consumat, proprii cai, câini și ziare ca să îi țină ocupați, iar femeile erau pe deplin ocupate cu toate celelalte subiecte ale gospodăritului, vecinilor, rochiilor, dansului și muzicii. Ea recunoștea că era foarte potrivit, că fiecare comunitate socială mică ar trebui să-și dicteze propriile reguli legate de conversații; și spera ca, nu peste multă vreme, să devină un membru demn al celor alături de care era mutată. Având perspectiva de a petrece cel puțin două luni la

Uppercross, era extrem de important pentru ea să își înveșmânte închipuirea, memoria și toate ideile cu cât mai mult Uppercross posibil.

Nu se temea de aceste două luni. Mary nu era atât de respingătoare și lipsită de sentimente frățești precum Elizabeth, nici atât de inaccesibilă sugestiilor ei. Era întotdeauna în termeni amicali cu cumnatul ei, iar în copii, care o iubeau aproape la fel de mult și o respectau chiar mai mult decât pe mama lor, ea avea un obiect de interes, amuzament și efort sănătos.

Charles Musgrove era politicoș și agreabil; în judecată și caracter era neîndoielnic superior soției sale, dar nu poseda puterile, sau conversația, sau grația de a face trecutul, întrucât ei erau legați laolaltă, deloc periculos de amintit. În același timp, Anne putea să creadă, alături de lady Russell, că o căsătorie în termeni de mai mare egalitate ar fi putut s-o îmbunătățească, și o femeie cu o înțelegere reală ar fi dat mai multă substanță caracterului său și mai multă utilitate, înțelepciune și eleganță obiceiurilor și intereselor sale. Așa cum stăteau lucrurile, el nu făcea nimic cu prea mult zel, în afară de sport, iar timpul său era în rest petrecut cu nimicuri, fără niciun beneficiu din partea cărților sau a altceva. Avea o fire cumsecade, care niciodată nu părea să fie mult afectată de ocazionalele indispoziții ale soției sale, îi suporta lipsa de înțelegere, uneori spre admirația lui Anne și, întrutotul, deși exista adesea câte o mică neînțelegere, în care uneori ea juca un rol mai important decât și-ar fi dorit, fiind solicitată de ambele părți, ei puteau trece drept un cuplu fericit. Erau întotdeauna perfect de acord cu dorința de a avea mai mulți bani și cu speranța la un cadou frumos din partea tatălui lui, dar aici, ca în majoritatea subiectelor, el deținea superioritatea, pentru că, în timp ce Mary considera o mare rușine că nu era făcut un astfel de cadou, el întotdeauna susținea că tatăl său își folosea banii în multe alte feluri și avea dreptul de a-i cheltui așa cum dorea.

Cât despre educația copiilor, teoria lui era mult mai bună decât a soției sale, iar practica nu atât de rea: „I-aș putea educa foarte bine, dacă nu ar interveni Mary”, era ceea ce Anne îl auzea deseori spunând și îl credea, dar când asculta după aceea reproșul lui Mary că „Charles îi

răsfață pe copii, așa că nu îi mai pot disciplina deloc”, ea nu avea niciodată tendința să spună „Foarte adevărat”.

Una din cele mai puțin agreabile situații ale șederii ei acolo era că, fiind tratată cu atâta încredere de toate părțile, era amestecată în prea multe secrete ale nemulțumirilor fiecărei case. Știindu-se că avea oarecare influență asupra surorii ei, i se solicita în mod continuu, sau cel puțin primea aluzii să și-o exercite dincolo de ceea ce era rezonabil. „Mi-aș dori să o poți convinge pe Mary să nu-și mai închipuie că e bolnavă”, era limbajul lui Charles; și într-o stare de spirit nefericită, astfel grăia Mary:

— Sunt convinsă că dacă Charles m-ar vedea pe moarte, nu ar crede că este ceva în neregulă cu mine. Sunt sigură, Anne, că dacă ai vrea, l-ai putea convinge că sunt cu adevărat foarte bolnavă, mult mai bolnavă decât recunosc. Urăsc să-mi trimit copiii la conac, deși bunica lor mereu vrea să îi vadă, deoarece le face pe voie și îi răsfață atât de mult și le dă atâtea nimicuri și dulciuri, că ei se întorc cu siguranță bolnavi și indispuși pentru tot restul zilei. Iar doamna Musgrove a profitat de prima ocazie de a rămâne singură cu Anne să-i spună:

— Oh! Domnișoară Anne, nu mă pot abține să nu-mi doresc ca doamna Charles să aibă puțin din metoda dumneavoastră cu copiii aceia. Sunt niște ființe cu totul diferite cu dumneavoastră! Dar, fără îndoială, în general sunt răsfațați! Ce păcat că nu o puteți face pe sora dumneavoastră să îi disciplineze. Sunt cei mai frumoși și sănătoși copii pe care i-am văzut, dragii de ei! Fără părtinire, dar doamna Charles nu prea știe cum ar trebui să fie tratați! Vai de mine! Cât de dificili sunt uneori. Vă asigur, domnișoară Anne, mi-e greu să nu-i văd în casa noastră atât de des pe cât aș dori-o. Cred că doamna Charles nu este chiar atât de mulțumită că nu îi invit mai des, dar știți că este foarte rău să ai copii în casă pe care să îi supraveghezi în fiecare clipă; „nu face asta” și „nu face aia”; sau pe care îi poți menține liniștiți în limite tolerabile cu mai multe prăjituri decât le face bine.

Mai mult, Mary îi comunicase următoarele:

— Doamna Musgrove crede că toți servitorii ei sunt atât de devotați, încât ar fi înaltă trădare să îi iei la întrebări, dar sunt sigură, fără

exagerare, că menajera principală și spălătoreasa, în loc să-și vadă de treburile lor, umblă creanga prin sat cât e ziua de lungă. Le întâlnesc pe oriunde mă duc; și îți declar că nu intru de două ori în camera copiilor fără să dau peste ele. Dacă Jemima nu ar fi cea mai de încredere și devotată ființă de pe lume, ar fi suficient să o strice; căci ea îmi spune că ele mereu o ispitesc să meargă la plimbare cu ele.

Și din partea doamnei Musgrove au fost spuse:

— Am stabilit o regulă: să nu intervin niciodată în preocupările nurorii mele, deoarece știu că nu se cuvine, dar îți voi spune, domnișoară Anne, pentru că dumneata ai putea pune ordine în lucruri, că nu am o părere prea bună despre bona doamnei Charles; aud povestiri ciudate despre ea; întotdeauna hoinărește; și, după știința mea, pot să declar că se îmbracă atât de bine, încât este suficient să ruineze orice servitoare de care se apropie. Doamna Charles aproape își pune capul chezășie pentru ea, știu, dar eu îți dau numai acest indiciu: să fii cu ochii în patru și dacă vezi ceva nelalocul lui, să nu te temi să mi-l menționezi.

Din nou, Mary s-a plâns că doamna Musgrove era cât se poate de hotărâtă să nu-i dea respectul ce i se cuvenea, când luau cina la conac împreună cu alte familii; și ea nu vedea niciun motiv pentru care era considerată atât de mult de-a casei, încât își pierde locul.

Iar într-o zi, când Anne vorbea numai cu familia Musgrove, unul dintre ei, după ce a vorbit despre rang, oameni de rang și invidie de rang, a spus: „Nu am niciun fel de regret în a-ți atrage atenția despre cât de absurde sunt atâtea persoane de pe aici, deoarece toată lumea știe cât de ușor și cu câtă indiferență iei toate acestea, dar mi-aș dori ca cineva să-i facă o aluzie lui Mary, că ar fi cu mult mai bine dacă nu ar fi atât de încăpățânată, în special dacă nu ar încerca să iasă mereu în evidență ca să-i ia locul mamei. Nimeni nu-i pune la îndoială dreptul de a avea întâietate în fața mamei, dar ar fi mult mai potrivit dacă nu ar insista atâta asupra acestui lucru. Nu că mamei i-ar păsa, câtuși de puțin, dar știu că multe persoane observă.”

Cum putea Anne să facă ordine în toate acestea? Nu putea face mai mult decât să asculte răbdătoare, să îmblânzească toate suferințele și să-l

scuze pe fiecare în fața celuilalt, să le facă aluzii la îngăduința necesară între niște vecini atât de apropiați și să facă aceste aluzii cât mai evidente atunci când erau îndreptate spre beneficiul surorii sale.

În toate celelalte aspecte, vizita ei a început și a continuat foarte bine. Propria ei stare sufletească s-a îmbunătățit prin schimbarea locului și a subiectului, fiind la o depărtare de trei mile de Kellynch; suferințele lui Mary se micșorară, având o tovarășă constantă, iar relațiile lor zilnice cu restul familiei, întrucât nu exista nicio preocupare în vilă care să le întrerupă, erau mai degrabă avantajoase. Cu siguranță erau întreținute cât mai des posibil, deoarece se întâlneau în fiecare dimineață și rareori petreceau o seară despărțiți, dar ea credea că nu s-ar fi descurcat atât de bine fără formalitățile respectabile ale domnului și doamnei Musgrove, fără discuția, râsul și cântecul fiicelor lor.

Ea ar fi putut cânta cu mult mai bine decât oricare dintre domnișoarele Musgrove, dar neavând vocea cultivată, nici știința harpei și nici părinți afectuoși lângă care să stea și să și-i închipuie încântați, interpretarea ei era apreciată doar din politețe sau ca să-i mai învioreze pe ceilalți, după cum își dădea ea foarte bine seama. Știa că atunci când cânta își oferea plăcere doar sieși, dar aceasta nu era o senzație nouă. Cu excepția unei scurte perioade din viața ei, ea niciodată, de la vârsta de paisprezece ani, niciodată după pierderea dragei sale mame, nu cunoscuse fericirea de a fi ascultată, sau încurajată de vreo apreciere afectuoasă, sau de un bun gust adevărat. În muzică, ea fusese dintotdeauna obișnuită să se simtă singură pe lume, iar simpatia pătinitoare a domnului și doamnei Musgrove față de interpretarea fiicelor lor și indiferența lor totală față de cea a oricărei alte persoane îi făcea mai multă plăcere de dragul lor, decât suferință pentru ea însăși.

Grupul de la conac era uneori mărit de altă companie. Vecinătățile nu erau întinse, dar familia Musgrove era vizitată de toată lumea și avea parte de mai multe cine, mai mulți oaspeți și mai mulți musafiri cu invitație sau întâmplători, decât orice altă familie. Erau foarte populari.

Fetele erau înnebunite după dans, iar serile se încheiau, ocazional, cu un mic bal nepremeditat. Era o familie de veri la distanță de o plimbare de

la Uppercross, aflată într-o situație mai puțin prosperă, care depindea de familia Musgrove pentru toate distracțiile: veneau la orice oră și dădeau ajutor la orice fel de jocuri sau dansau pe oriunde, iar Anne, preferând postul de muzicantă, le cânta dansuri populare tot timpul; bunătate care întotdeauna îi recomanda talentele muzicale observației domnului și doamnei Musgrove, mai mult decât orice altceva și deseori atrăgea acest compliment: „Bine executat, domnișoară Anne, într-adevăr, foarte bine executat! Domnul să mă ajute! Cum vă zboară degețelele acelea!”

Astfel au trecut primele trei săptămâni. Veni ziua Sf. Mihail; și acum inima lui Anne trebuia să fie din nou în Kellynch. Un cămin mult iubit ajuns pe mâna altora; toate camerele prețioase și mobila, dumbrăvile și priveliștile deveneau proprietatea altor ochi și altor oameni! Ea nu se gândea la altceva pe 29 septembrie și seara avu parte de mângâiere din partea lui Mary care, având ocazia să noteze data, exclamă:

— Vai de mine, nu e asta ziua în care trebuie să vină familia Croft la Kellynch? Mă bucur că nu m-am gândit la asta mai devreme. Cât de mult mă deprimă!

Familia Croft intrase în posesie cu o vioiciune năvalnică și putea fi deja vizitată. Mary deplânse situația și se autocompătimi: „Nimeni nu știa cât de mult o să sufere. Ar trebui să amâne cât de mult se putea”, dar nu a fost ușor până când nu și-a convins soțul să o ducă cu trăsura într-o zi și se află într-o stare foarte animată când se întoarce. Anne se bucurase foarte sincer că nu era nicio modalitate să meargă și ea. Totuși, ea își dorea să cunoască familia Croft și a fost mulțumită că era în casă când vizita a fost întoarsă. Ei au venit: stăpânul nu era acasă, dar cele două surori erau împreună; și cum s-a întâmplat ca doamna Croft să stea alături de Anne, în timp ce amiralul a stat lângă Mary și s-a făcut foarte agreabil prin felul său binedispus de a-i băga în seamă pe băieții ei, ea a putut să caute cu privirea o asemănare, iar dacă nu o găsea în trăsături, să o surprindă în voce sau în schimbările de expresie.

Doamna Croft, deși nu era nici înaltă, nici grasă, era masivă, dreaptă și viguroasă la trup, trăsături care dădeau importanță persoanei sale, avea ochii negri, strălucitori, dinți buni și întrutotul o față agreabilă; deși tenul

ei înroșit și bătut de vânt, urmare a faptului de a fi stat aproape la fel de mult pe mare ca soțul ei, o făcea să pară că ar fi trăit ceva mai mulți ani pe lumea asta decât cei treizeci și opt ai ei. Manierele ei erau deschise, degajate și hotărâte, ca ale uneia care avea încredere în ea însăși și nicio îndoială referitor la ce avea de făcut, fără grosolănie sau lipsă a bunului simț. Anne îi acorda încredere, într-adevăr, din sentimente de mare considerație față de ea, în tot ceea ce se lega de Kellynch și îi făcea plăcere; în special, întrucât se convinsese chiar din prima jumătate de minut, chiar din prima clipă când au fost prezentați, că nu exista nici cel mai mic semn de bănuială sau informații din partea doamnei Croft. Era cât se poate de liniștită în acea privință și în consecință plină de putere și curaj, până într-un moment când a fost pusă pe jar de doamna Croft, care a spus dintr-odată:

— Tu ai fost, nu sora ta, îmi dau seama, cea cu care fratele meu a avut plăcerea să se cunoască pe când se afla în această provincie. Anne speră că trecuse peste perioada când se înroșea, dar de vârsta emoției cu siguranță nu trecuse.

— Probabil, nu ai aflat că este căsătorit, adăugă doamna Croft. Ea putu acum răspunde așa cum trebuia; și a fost fericită, când următoarele cuvinte ale doamnei Croft au explicat că vorbea despre domnul Wentworth, că nu spusese nimic care nu s-ar potrivi oricărui din frați. Imediat simți cât de rezonabil era ca doamna Croft să se gândească și să vorbească despre Edward și nu despre Frederick, și cu rușine față de propria ei uitare, se concentrează cu interesul cuvenit asupra informațiilor despre starea actuală a fostului lor vecin.

Restul a fost liniște; până când, tocmai la plecare, îl auzi pe amiral spunându-i lui Mary:

— Așteptăm să vină curând pe aici un frate de-al doamnei Croft, îndrăznesc să spun că îl cunoașteți după nume.

A fost redus la tăcere de atacurile năvalnice ale băieților care, agățându-se de el ca de un vechi prieten, declarau că nu o să plece și făcându-i-se propuneri de a-i lua cu el în buzunarele hainei, nu i-a mai rămas vreun moment să termine sau să își amintească ceea ce începuse.

Anne rămase să se convingă singură, pe cât de bine putea, că trebuie să fie vorba de același frate. Totuși, nu era atât de sigură, încât să nu fie nerăbdătoare să audă dacă pomenise ceva despre acest subiect în cealaltă casă, unde familia Croft fusese în vizită mai înainte.

Cei de la conac urmau să își petreacă seara acestei zile la vilă și fiind prea târziu ca astfel de vizite să fie făcute pe jos, așteptau trăsură, când cea mai tânără domnișoară Musgrove intră. Prima idee era că venise să-și ceară scuze și că vor petrece seara singure, și Mary era cât se poate de pregătită să primească afrontul, când Louisa îndreptă totul spunând că doar ea venise pe jos, ca să facă loc harpei, care era adusă în trăsură.

— Și vă voi spune motivul nostru, adăugă ea, și totul despre aceasta. Am venit să vă anunț că tata și mama sunt deprimați în seara asta, în special mama; ea se gândește atât de mult la bietul Richard! Și noi am căzut de acord că cel mai bine ar fi să aducem harpa, deoarece pare să o binedispună mai mult decât pianul. Vă voi spune de ce este deprimată. Când a venit familia Croft în vizită de dimineață, au venit pe aici după aceea, nu-i așa?, s-a întâmplat să spună că fratele ei, căpitanul Wentworth, tocmai s-a întors în Anglia, sau a fost demobilizat, sau ceva în genul ăsta și vine să-i vadă aproape imediat; și, în mod cât se poate de nenorocos, i-a intrat mamei în cap, după ce ei au plecat, că Wentworth, sau ceva foarte asemănător, era numele căpitanului bietului Richard cândva; nu știu când sau unde, dar cu mult înainte să moară, bietul băiat! Și uitându-se peste scrisorile și lucrurile lui a descoperit că așa era și este cât se poate de sigură că el este omul, iar capul ei este plin de asta și de bietul Richard! Deci trebuie să fim cât se poate de veseli, ca să nu mai stăruie asupra unor lucruri atât de întunecate.

Adevăratele circumstanțe ale capitolului patetic de istorie de familie erau că familia Musgrove avusese ghinionul cu un fiu neisprăvit, lipsit de speranțe și ușurarea de a-l pierde înainte de a ajunge la vârsta de douăzeci de ani. El fusese trimis pe mare, deoarece era nesocotit și nesupus pe țarm; familiei nu îi prea păsase de el la acel timp, deși nici nu merita altceva; deseori auzindu-se și ceva despre el și de-abia regretat, când știrea despre

moartea lui în străinătate își făcuse drum spre Uppercross cu doi ani înainte.

De fapt, deși surorile lui făceau tot ce puteau pentru el acum numindu-l „bietul Richard”, nu fusese altceva decât un încăpățânat, insensibil și nefolositor Dick Musgrove, care niciodată nu făcuse ceva care să-l îndreptățească la mai mult decât abrevierea numelui său; viu sau mort.

Fusese câțiva ani pe mare și, în timpul acelor plecări care le sunt rezervate elevilor ofițeri și în special acelor elevi ofițeri de care vrea să scape căpitanul, fusese timp de șapte luni pe puntea fregatei căpitanului Frederick Wentworth, Laconia; și de pe Laconia, sub influența căpitanului, scrisese singurele două scrisori pe care tatăl și mama lui le primiseră de la el în timpul întregii sale absențe; adică, singurele două scrisori dezinteresate; toate celelalte fuseseră simple cereri de bani.

În fiecare din scrisori vorbise frumos despre căpitanul său; dar, atât erau ei de neobișnuiți să facă față unor asemenea situații, atât de lipsiți de spirit de observație și curiozitate în legătură cu numele oamenilor sau al vaselor, încât nu le lăsase nicio impresie la momentul respectiv, și ca doamna Musgrove să fie izbită dintr-o dată, chiar în această zi, de o amintire a numelui Wentworth, ca fiind legat de fiul ei, părea una din acele izbucniri extraordinare ale minții care se produc uneori.

Ea căutase scrisorile și găsisese totul așa cum presupusese; și recitirea acestor scrisori, după un interval atât de lung, bietul ei fiu pierdut pentru totdeauna și toată suita defectelor uitată îi afectaseră spiritul extrem de mult și o aruncaseră într-o îndurerare mai mare după el decât cunoscuse când aflase prima oară de moartea lui. Domnul Musgrove era afectat și el, într-o măsură mai mică; și când au ajuns la vilă simțeau evident dorința, întâi de a fi ascultați din nou asupra acestui subiect și după aceea, de toată împăcarea pe care le-o puteau oferi tovarășii veseli.

Să-i audă vorbind atât de mult despre căpitanul Wentworth, repetându-i numele atât de des, mirându-se asupra anilor trecuți și în cele din urmă stabilind că s-ar putea și că probabil chiar s-ar dovedi să fie chiar același căpitan Wentworth pe care își amintea să-l fi văzut, o dată sau de

două ori, după ce se întorseseră de la Clifton, un tânăr foarte arătos, dar nu-și puteau da seama dacă era în urmă cu opt sau nouă ani, era un nou fel de încercare pentru nervii lui Anne.

Ea descoperi, totuși, că era una cu care trebuia să se deprindă. Întrucât el chiar era așteptat, ea trebuia să se învețe să fie insensibilă la aceste subiecte. Și nu numai că se părea că el era așteptat și încă repede, dar familia Musgrove, în caldă lor recunoștință pentru bunătatea pe care i-o arătase bietului Dick și respectul foarte mare pe care îl aveau pentru caracterul său, dezvăluit prin faptul că bietul Dick care se aflase șase luni sub oblăduirea sa îl menționase prin lauda sinceră, deși nu ortografiată cu perfecțiune „un tip cum trebe și grozav, doar cam prea enteresat de învățătură”, erau decizi să i se prezinte și să-i caute compania, cât de curând puteau afla de sosirea lui.

Hotărârea de a proceda astfel îi ajută să-și găsească mângâierea în acea seară.

Capitolul 7

Câteva zile mai târziu căpitanul Wentworth era deja la Kellynch, iar domnul Musgrove se dusesse în vizită la el și se întorsese entuziasmat și cu promisiunea că familia Croft va cina la Uppercross peste o săptămână. Fusese o mare dezamăgire pentru domnul Musgrove că nu se putuse stabili o zi mai apropiată, atât de nerăbdător era să-și arate recunoștința, văzându-l pe căpitanul Wentworth sub propriul său acoperiș și întâmpinându-l cu tot ce era mai tare și mai bun din pivnița lui. Dar trebuia să treacă o săptămână; numai o săptămână, după aprecierea lui Anne și atunci, presupunea ea, trebuia să se întâlnească; și curând începu să-și dorească să se poată simți sigură pe sine măcar o săptămână.

Căpitanul Wentworth întoarse foarte curând politețea domnului Musgrove, iar ea trebuia să treacă pe acolo în aceeași jumătate de oră. Ea și Mary chiar porneau spre conac, unde, așa cum a aflat ea mai târziu, trebuia să-l fi găsit în mod inevitabil, când au fost oprite de faptul că băiatul cel mai mare era adus acasă ca urmare a unei căzături urâte. Starea copilului lăsa vizita cu totul la o parte, dar ea nu se putea gândi la pierderea acestei ocazii cu indiferență, chiar în mijlocul celei mai serioase neliniști pe care au resimțit-o după accident.

Se descoperi că avea umărul dislocat și niște zgârieturi pe spate care au dat naștere la cele mai alarmante idei. A fost o după-amiază de tulburare, iar Anne trebuia să facă totul dintr-odată; să trimită după felcer, tatăl să fie căutat și informat, mama să primească sprijin și să fie ferită de istericale, servitorii ținuți sub control, copilul cel mic îndepărtat, iar bietul suferind îngrijit și alinat; pe lângă trimiterea, imediat ce și-a amintit, a veștilor corecte la cealaltă casă, care i-au adus un spor de companie mai degrabă înfricoșată, întrebătoare, decât de asistenți utili.

Întoarcerea cumnatului ei a fost prima ei ușurare; el putea avea cel mai bine grijă de soția sa, iar a doua binecuvântare a fost sosirea felcerului. Până când a sosit el și a examinat copilul, temerile lor erau mai mari, fiind vagi: ei bănuiau răni grave, dar nu știau unde, însă acum umărul a fost repede pus la loc și, deși domnul Robinson a tot pipăit, a

apăsător, a privit grav și a grăit cuvinte pe un ton scăzut atât tatălui, cât și mătușii, cu toții puteau spera în mai bine și se puteau despărți și servi cina cu un calm în limite tolerabile; și atunci, chiar înainte de a se despărți, cele două mătuși tinere au fost în stare să se îndepărteze atât de mult de starea nepotului lor, încât să informeze despre vizita căpitanului Wentworth, rămânând cinci minute în urma tatălui și mamei lor, străduindu-se să exprime cât de absolut de încântate au fost de el, cât de frumos, infinit mai agreabil îl considerau față de toate cunoștințele pe care le aveau printre bărbați, care fuseseră vreodată favoriți mai înainte, cât de bucuroase au fost când au aflat că tata l-a invitat să rămână la cină, cât de rău le păruse când a spus că este dincolo de puterile lui și cât de bucuroase din nou când promisese, ca răspuns invitației insistente a mamei și a tatălui, să vină să cineze a doua zi, chiar a doua zi, și el promisese într-o manieră atât de plăcută, de parcă simțise toate motivele atenției lor așa cum ar fi trebuit. Și, pe scurt, privise și spusese totul cu o grație atât de desăvârșită, încât ele puteau să îi asigure pe toți că el le răsucise capetele amândurora; și au luat-o la goană, la fel de pline de voieșie ca și de dragoste și aparent mai absorbite de căpitanul Wentworth decât de micul Charles.

Aceeași poveste și aceleași exclamații au fost repetate, când cele două fete au venit cu tatăl lor, în amurg, ca să pună întrebări, și domnul Musgrove, nemaifiind sub neliniștea legată de moștenitorul său, putu să își adauge confirmarea și lauda și să spere că de acum nu vor mai fi piedici să amâne întâlnirea cu căpitanul Wentworth și numai să îi pară rău că grupul de la vilă, probabil, nu va dori să îl părăsească pe băiețel ca să îi vină în întâmpinare. „Oh nu; cât privește lăsarea băiețelului singur”, atât tatăl, cât și mama lui erau prea profund și recent alarmați ca să suporte gândul, iar Anne nu se putu abține să nu-și adauge și ea protestele fierbinți la ale lor.

Charles Musgrove, într-adevăr, manifestă o intenție mai puternică după aceea; „copilului îi era bine și el dorea foarte mult să îi fie prezentat căpitanului Wentworth astfel că, probabil, li se va alătura spre seară; nu va lipsi de la cina de acasă, dar s-ar putea să lipsească vreo jumătate de oră.” Dar la aceasta se opuse soția lui, exclamând:

— Oh! nu, cum așa, Charles, nu pot suporta ca tu să pleci. Gândește-te numai ce s-ar putea întâmpla?

Copilul a avut o noapte bună și se făcu bine în ziua următoare. Trebuia să treacă ceva timp ca să se stabilească dacă îi fusese rănită coloana, dar domnul Robinson nu descoperi nimic care să mărească neliniștea și Charles Musgrove începu să nu mai simtă nicio necesitate să mai rămână închis. Copilul urma să stea în pat și să fie distrat cât mai liniștit posibil, dar ce avea un tată de făcut? Acesta era un caz pentru femei și ar fi extrem de absurd din partea lui, neputând fi de niciun folos acasă, să stea închis. Tatăl lui dorea foarte mult ca el să-l cunoască pe căpitanul Wentworth și nefiind motive suficiente împotriva acestui lucru, trebuia să meargă; și sfârși cu declarația lui îndrăzneată, când se întoarse de la vânătoare, că intenționa să se îmbrace pe loc și chiar să cineze la cealaltă casă.

— Nimeni nu se poate simți mai bine decât copilul ăsta, spuse el; i-am spus tatălui meu, chiar acum, că voi veni și a considerat că am dreptate. Sora ta fiind cu tine, dragostea mea, nu am niciun fel de grijă. Tu nu ai vrea să îl lași singur, dar vezi că eu nu sunt de niciun folos. Anne va trimite după mine dacă se întâmplă ceva.

Soții și soțiile înțeleg în general când opoziția ar fi zadarnică. Mary știa, din felul de a vorbi al lui Charles, că el era cât se poate de hotărât să meargă și că nu ar fi de niciun folos să-l sâcâie. Ea nu spuse nimic până când el nu ieși din cameră, dar imediat ce nu mai era decât Anne care să audă, își dădu drumul:

— Tu și eu am rămas să ne împărțim între noi, acest biet copilaș bolnav; și nicio ființă nu o să se apropie de noi toată seara! Știam cum va fi. Dacă se întâmplă ceva dezagreabil, bărbații vor fi acolo, iar Charles este la fel de rău ca oricare din ei. Foarte nesimțitor! Trebuie să spun că este foarte lipsit de sentimente din partea lui să fugă de bietul lui băiețel. Spune că se simte atât de bine! De unde știe că se simte bine, sau că nu se va produce o schimbare bruscă peste jumătate de oră? Nu-mi vine să cred că Charles a fost atât de indiferent! E gata să plece să se simtă bine și, pentru că eu sunt biata mamă, nu am voie să mă mișc; și totuși sunt sigură, sunt mai nepotrivită decât oricine să stau pe lângă copil. Fiind mamă,

sentimentele mele sunt puse la încercare. Nu pot deloc să fac față. Ai văzut cât de isterică am fost ieri.

— Dar acesta a fost numai efectul panicii tale, al șocului. Nu vei mai fi isterică din nou. Îndrăznesc să spun că nu vom avea nimic care să ne tulbure. Înțeleg perfect instrucțiunile domnului Robinson și nu am niciun fel de temeri; și într-adevăr, Mary, nu pot să mă mir de atitudinea soțului tău. Îngrijirea bolnavilor nu este treaba bărbaților; nu este îndatorirea lui. Un copil bolnav este întotdeauna proprietatea mamei: în general propriile ei sentimente fac situația astfel.

— Sper că țin la copilul meu la fel ca oricare mamă, dar nu știu dacă sunt mai de folos într-o cameră de bolnav decât Charles, deoarece nu pot să-l cert și să-l sâcâi pe bietul copil când este bolnav; și ai văzut, în dimineața asta, că dacă îi spuneam să stea liniștit, imediat începea să se agite. Nu am nervii pentru așa ceva.

— Dar ai putea fi tu mângâiată să petreci toată seara departe de bietul băiat?

— Da! Vezi că tatăl lui poate și de ce nu aș putea și eu? Jemima este atât de atentă; și ea ne-ar putea trimite vorbă în fiecare oră despre cum se simte. Chiar cred că Charles ar fi putut să-i spună tatălui său că venim cu toții. Nu sunt mai alarmată în legătură cu micul Charles decât el. Am fost îngrozitor de alarmată ieri, dar lucrurile stau altfel astăzi.

— Ei bine, dacă nu consideri că este prea târziu să te anunți, presupun că poți să te duci, la fel ca și soțul tău, lasă-l pe micul Charles în grija mea. Domnul și doamna Musgrove nu pot considera greșit dacă rămân cu el.

— Vorbești serios? strigă Mary, cu ochii aprinzându-i-se. Vai de mine! Este un gând foarte bun, foarte bun, într-adevăr. Fără îndoială, aș putea la fel de bine să mă duc, din moment ce nu sunt de folos acasă, nu-i așa? Și nu mai mă chinuiesc. Tu, care nu ai sentimentele unei mame, ești cum nu se poate mai potrivită. Tu poți să-l convingi pe micul Charles să facă orice; întotdeauna ascultă de vorba ta. Ar fi cu mult mai bine decât să-l las numai cu Jemima. Oh! Mă voi duce negreșit; sunt sigură că ar trebui, dacă pot, la fel de mult ca și Charles, deoarece ei vor foarte mult să fac

cunoștință cu căpitanul Wentworth și știu că tu nu te superi să fii lăsată singură. Un gând excelent din partea ta, Anne, într-adevăr. Mă duc să-l anunț pe Charles și mă pregătesc imediat. Poți să trimiți după noi, știi asta, în orice clipă, dacă se întâmplă ceva, dar îndrăznesc să spun că nu va fi nimic care să te sperie. Nu aș pleca, poți fi sigură, dacă nu aș fi cât se poate de liniștită în legătură cu dragul meu copil.

În clipa următoare, ea bătea la ușa dormitorului soțului ei și, când Anne o urmă în susul scării lor, sosi la timp pentru întreaga conversație, care a fost începută de Mary, pe un ton de mare entuziasm: .

— Vreau să vin cu tine, Charles, deoarece nu sunt de mai mult folos acasă decât tine. Dacă ar fi să mă închid în casă cu copilul pentru totdeauna, nu aș fi în stare să îl conving să facă nimic ce nu-i place. Anne va rămâne; Anne vrea să stea acasă și să aibă grijă de el. Este chiar propunerea lui Anne și astfel voi veni cu tine, ceea ce va fi cu mult mai bine, deoarece nu am luat cina la conac de marți.

— Este foarte drăguț din partea lui Anne, a fost răspunsul soțului ei, și aș fi foarte bucuros să te văd venind, dar mi se pare cam fără inimă să fie lăsată singură acasă, ca să aibă grijă de copilul nostru bolnav.

Anne era pregătită să-și susțină cauza, iar sinceritatea atitudinii ei fiind curând suficientă să îl convingă, el nu a mai avut remușcări să o lase să cineze singură, deși încă dorea ca ea să li se alăture seara, când copilul era liniștit pentru noapte și îi solicită cu blândețe să îl lase să vină și s-o ia, dar ea nu și-a schimbat părerea; astfel stând lucrurile, nu dură mult până când ea avu plăcerea să-i vadă pe amândoi plecând binedispuși. Ei plecaseră, să fie fericiți, oricât de ciudat de închipuit ar părea această fericire; cât despre ea însăși, a rămas cu atâta senzație de mângâiere pe cât, probabil, îi era sortit să aibă. Ea se știa a fi de prim ajutor copilului; și ce însemna pentru ea dacă Frederick Wentworth se afla numai la o distanță de jumătate de milă, făcându-se plăcut altora?

Ar fi dorit să știe cum i s-ar fi părut lui revederea. Probabil indiferentă, dacă indiferența putea exista în aceste circumstanțe. El ar trebui să fie sau nepăsător, sau prudent. Dacă își dorise să o mai vadă, nu ar fi trebuit să aștepte până acum; el ar fi făcut ceea ce ea nu credea că ar

fi făcut în locul lui cu mult timp în urmă, când evenimentele îi oferiseră de timpuriu averea care era singura ce lipsea.

Cumnatul și sora ei se întoarseră încântați de noua lor cunoștință și de vizita lor în general. Fusesse muzică, se cântase, se vorbise, se râsese, ceea ce era cât se poate de agreabil, maniere încântătoare din partea căpitanului Wentworth, niciun fel de timiditate sau rezervă, cu toții păreau să se cunoască la perfecție, iar el va veni chiar în dimineața următoare să vâneze cu Charles. Trebuia să vină la micul dejun, dar nu la vilă, deși asta fusese propus la început, dar apoi el fusese îmboldit să vină în schimb la conac, iar el se temea să nu îi stea în cale doamnei Charles Musgrove, din cauza copilului și prin urmare, cumva, nu prea știau cum, s-a sfârșit prin faptul că Charles trebuia să se întâlnească cu el la tatăl său pentru micul dejun.

Anne înțelese: el evita să o vadă. Se interesase de ea în trecere, așa cum întrebi despre o cunoștință întâmplătoare, părând să adeverească, probabil chiar să hotărăscă, același mod de a ocoli formalitatea prezentării când urma să se întâlnească.

Activitățile dimineții la vilă erau întotdeauna mai târzii decât cele de la conac și în dimineața următoare diferența a fost atât de mare, încât Mary și Anne de-abia își începeau micul dejun când Charles veni să le spună că tocmai porneau, că venise după câini, că surorile lui veneau în urmă cu căpitanul Wentworth; surorile lui intenționând să o viziteze pe Mary și pe copil, iar căpitanul Wentworth propunând să stea câteva minute, dacă nu era inoportun; și deși Charles dăduse garanții că băiețelul nu era într-o stare care să facă din acest lucru un inconvenient, căpitanul Wentworth nu era mulțumit dacă el nu se ducea înainte să-i anunțe vizita.

Mary, foarte măgulită de această atenție, a fost încântată să îl primească, în timp ce o mie de sentimente năvăleau asupra lui Anne, dintre care cel mai liniștitor era că totul se va sfârși repede. Și se sfârși repede. La două minute după pregătirile lui Charles, au apărut și ceilalți; se aflau în salon. Ochiul ei îl zări pe jumătate pe căpitanul Wentworth, își plecase capul, se înclinase; îi auzi vocea; el vorbea cu Mary, spunea că totul este în regulă, a spus ceva spre domnișoarele Musgrove, suficient cât

să stabilească relații de prietenie cu ușurință; camera părea plină, plină de persoane și glasuri, dar după câteva minute acestea se terminară. Charles se arătă la fereastră, totul era pregătit, vizitatorul lor salutase și plecase, domnișoarele Musgrove erau plecate și ele, hotărându-se brusc să se plimbe până la capătul satului împreună cu vânătorii; camera s-a golit, iar Anne putea să-și continue micul dejun așa cum putea.

„S-a terminat! S-a terminat!” își repeta ea iarăși și iarăși, plină de o recunoștință nervoasă. „Ce era mai rău s-a terminat!”

Mary vorbea, dar nu o auzea. Îl văzuse. Se întâlniseră. Încă o dată se aflaseră în aceeași cameră.

Curând ea începu să raționeze și încercă să-și domolească tulburarea. Opt ani, aproape opt ani trecuseră de când renunțase la tot. Cât de absurd să reîncepi agitația pe care un asemenea interval îl izgonise în depărtare și ceață! Ce nu ar putea face opt ani? Evenimente de tot felul, schimbări, înstrăinări, plecări toate, toate trebuie cuprinse în ei și uitarea trecutului – cât de natural, cât de sigur, de asemenea, însemna mai mult de o treime din viața ei.

Vai! cu tot raționamentul ei, ea descoperi că avea destule sentimente încă vii.

Și acum, cum puteau fi citite sentimentele lui? Era ca și cum își dorea să o evite? Iar în momentul următor se ura pe sine pentru prostia care pusese această întrebare.

Răspunsul la cealaltă întrebare, pe care probabil că nici în cea mai deplină înțelepciune din partea ei nu l-ar fi prevăzut, veni aproape pe neștiute, pentru că, după ce domnișoarele Musgrove s-au întors și și-au terminat vizita la vilă, ea primi această informație spontană din partea lui Mary:

— Căpitanul Wentworth nu este prea galant față de tine, Anne, deși a fost atât de atent față de mine. Henrietta l-a întrebat ce crede despre tine când au plecat și el a spus că „te-ai schimbat atâta, că nici nu te-a recunoscut.”

Mary nu avea în mod obișnuit sentimente care să o facă să le respecte pe ale surorii sale, dar mai era și absolut lipsită de suspiciune când

producea o rană.

„Schimbată dincolo de recunoaștere.” Anne se cufundă pe deplin în suferință tăcută, profundă. Fără îndoială că așa era și ea nu putea replica, deoarece el nu era schimbat și nu arăta mai rău ca înainte. Deja se consolase în sinea ei: să îl lase să creadă ce voia despre ea. Anii care îi distruseseră ei tinerețea și înflorirea, lui îi dăduseră o înfățișare mai impunătoare, mai bărbătească, fără să-i micșoreze în niciun fel calitățile personale. Ea îl văzuse pe același Frederick Wentworth.

„Atât de schimbată că nici nu a recunoscut-o!” Acestea erau cuvintele care nu puteau decât să i se alăture. Curând începu să se bucure că le auzise. Aveau tendința de a o aduce cu picioarele pe pământ, calmându-i agitația; o făceau stăpână pe sine și prin urmare trebuia să o facă mai fericită.

Frederick Wentworth folosise asemenea cuvinte, sau unele asemănătoare, dar fără să-și închipuie că vor ajunge la ea. El o considerase nefericit de schimbată și în primul moment când fusese solicitat, spusese ceea ce simțise. Nu o iertase pe Anne Elliot. Îl tratase prost, îl părăsise și îl dezamăgise; și, mai rău, îi revelase slăbiciunea ei de caracter, lucru pe care temperamentul său decis și încrezător nu îl putea suporta. Ea renunțase la el ca să le facă pe plac altora. Fusese efectul unei persuasiunii prea mari. Fusese slăbiciune și timiditate.

Fusese atașat cu toată căldura de ea și de atunci nu văzuse vreo femeie pe care să o considere egală ei, dar, în afară de o curiozitate naturală, nu avea nicio dorință de a o întâlni din nou. Puterea ei asupra lui dispăruse definitiv.

Acum scopul lui era să se căsătorească. Era bogat și, fiind lăsat la țarm, intenționa să se așeze la casa lui imediat ce putea fi ispitit în mod potrivit, chiar se uita în jur, gata să se îndrăgostească cu toată viteza pe care o pot permite un cap limpede și o preferință rapidă. Era înclinat spre oricare din domnișoarele Musgrove, dacă ele erau doritoare; înclinat, pe scurt, spre orice tânără plăcută care îi ieșea în cale, în afară de Anne Elliot. Aceasta era singura lui excepție secretă, când i-a spus surorii sale, ca răspuns la presupunerile ei:

— Da, iată-mă, Sophy, cât se poate de pregătit să fac o alianță prostească. Și oricine între cincisprezece și treizeci și cinci de ani poate să mă aibă. Puțină frumusețe, câteva zâmbete și câteva complimente marinei și sunt un bărbat pierdut. Ar trebui să fie suficient pentru un marinar, ca să îl facă drăguț în societatea femeilor?

El spunea asta, ea o știa, pentru a fi contrazis.

Ochiul său strălucitor și mândru vorbea despre convingerea că era plăcut, iar Anne Elliot nu era ieșită din gândurile sale, când descria în mod mai serios femeia pe care dorea să o întâlnească.

— O minte ascuțită și o fire blândă, a făcut el prima și ultima descriere. Aceasta este femeia pe care o doresc, spuse el. Desigur că aş putea suporta și ceva puțin inferior, dar nu trebuie să fie mult. Dacă sunt prost, voi fi prost de-a binelea, deoarece m-am gândit la acest subiect mai mult ca majoritatea bărbaților.

Capitolul 8

Din acest moment, căpitanul Wentworth și Anne Elliot s-au aflat în repetate rânduri în aceleași cercuri. Curând luau cina laolaltă la domnul Musgrove, deoarece starea băiețelului nu-i mai putea oferi mătușii o scuză ca să lipsească și acesta a fost numai începutul pentru alte cine și alte întâlniri.

Dacă sentimentele trecute urmau să fie reînnoite, timpurile trecute trebuie, fără îndoială, să fie aduse în amintirea amândurora; nu aveau cum să nu se întoarcă, îndărăt, către ele; anul logodnei lor nu avea cum să nu fie numit de către el, în precizările pe care le solicitau conversațiile. Profesia lui îl califica, dispoziția lui îl conducea să vorbească: „Asta a fost în anul 1806”; „Acea s-a întâmplat înainte să plec pe mare, în anul 1806.” În cursul primei seri pe care au petrecut-o împreună, deși vocea lui nu tremura și deși ea nu avea niciun motiv să presupună că ochiul lui rătăcea spre ea în timp ce vorbea, Anne simțea deplina imposibilitate, după cum îl cunoștea, de a nu fi bântuit de amintiri la fel ca ea. Trebuia să fie aceeași asociere imediată de gânduri, deși ea era departe de a le concepe pe ale lui la fel de dureroase ca ale ei.

Ei nu conversau unul cu altul, nicio comunicare, decât ceea ce solicita cea mai obișnuită politețe. Cândva atât de mult unul pentru celălalt! Acum nimic! Fusese un timp când în tot grupul numeros care umplea acum salonul de la Uppercross, le-ar fi fost greu să înceteze să vorbească numai unul cu altul. Cu excepția, probabil, a amiralului și doamnei Croft, care păreau deosebit de apropiați și fericiți, Anne nu putea admite excepții nici chiar în sânul cuplurilor căsătorite, nu ar fi putut exista două inimi atât de deschise, gusturi atât de asemănătoare, sentimente la unison, înfățișări atât de adorate.

Acum erau ca niște străini; ba chiar mai rău decât străini, deoarece niciodată nu mai puteau deveni apropiați. Era o înstrăinare perpetuă.

Când el vorbea, ea auzea aceeași voce și simțea aceeași minte. În întregul grup domnea o ignoranță generalizată față de toate chestiunile navale; și era foarte des chestionat, în special de către cele două

domnișoare Musgrove, care nu păreau să aibă ochi pentru altcineva în afară de el, despre modul de viață la bord, regulamentele zilnice, hrană, program etc., iar surprinderea lor față de relatările lui, aflând gradul de confort și aranjamentele care erau obișnuite, atrăgeau din partea lui ironii blânde, care îi aminteau lui Anne despre zilele de început când și ea fusese ignorantă și fusese și ea acuzată că-și închipuia că marinarii trăiesc la bord fără nimic de mâncare, sau fără un bucătar care să le gătească, sau fără vreun servitor care să aștepte ordine, sau fără niciun fel de cuțit și furculiță pe masă.

Ascultând și gândind astfel, ea a fost trezită de o șoaptă a doamnei Musgrove care, copleșită de regrete tandre, nu se putu abține să nu spună:

— Ah! Domnișoară Anne, dacă cerul ar fi voit să-mi cruțe bietul băiat, îndrăznesc să spun că și el ar fi fost așa până acum.

Anne își reprimă un zâmbet și ascultă cu bunăvoință, în timp ce doamna Musgrove își ușura inima și, pentru câteva minute, nu mai ținu pasul cu conversațiile celorlalți.

Când reuși să-și lase atenția să o pornească pe făgașul său natural, descoperi că domnișoarele Musgrove tocmai aduceau Registrul Marinei și stăteau alături studiindu-l, în ideea vădită de a descoperi navele pe care le comandase căpitanul Wentworth.

— Prima a fost Asp, îmi amintesc, o vom căuta pe Asp.

— Nu o veți găsi acolo. Era destul de uzată și stricată. Am fost ultimul care a comandat-o. Nu mai era potrivită să servească. A fost raportată pregătită pentru serviciu civil pentru un an sau doi și am fost trimis în Indiile de Vest.

Fetele priviră pline de uimire.

— Amiralitatea, continuă el, se distrează din când în când trimițând câteva sute de oameni pe mare pe un vas neadecvat folosirii. Dar au foarte multe de întreținut; și printre miile care este posibil să se ducă la fund, este imposibil să distingă grupul căruia i se va simți lipsa cel mai puțin.

— Ptiu! Ptiu! strigă amiralul, ce aiureli vorbesc tinerii ăștia! Nu a existat niciodată o goeletă mai bună decât Asp în zilele ei bune. Pentru o goeletă construită demult, nu-i avea egal. Norocos că ai pus mâna pe ea!

El știe că mai erau alți douăzeci de oameni mai buni ca el solicitând-o în același timp. Norocos tip să obțină orice atât de repede, cu atâta interes ca al lui.

— Mi-am simțit norocul, domnule amiral, vă asigur, răspuse căpitanul Wentworth cu seriozitate. Am fost la fel de mulțumit cu numirea mea după cum v-ați putea dori. Pentru mine, în vremea aceea, a fost un mare lucru să mă aflu pe mare; un lucru foarte mare, doream să fac ceva.

— Cu siguranță doreai. Ce să faci un tânăr ca tine timp de jumătate de an pe țarm? Dacă un bărbat nu are soție, curând vrea să navigheze din nou.

— Dar, căpitane Wentworth, strigă Louisa, cât de supărat trebuie să fi fost când ați ajuns la Asp, să vedeți ce vechitură vă dăduseră.

— Știam destul de bine cum era înainte de acea zi, spuse el zâmbind. Nu aveam mai multe descoperiri de făcut decât dumneavoastră în legătură cu stilul și rezistența unei pelerine vechi pe care ați văzut-o împrumutată, între jumătate din cunoștințele dumneavoastră de când puteți să vă amintiți și care, în cele din urmă, într-o zi foarte ploioasă, vă este împrumutată. Ah! pentru mine Asp era o vechitură dragă. Făcea tot ce voiam. Știam ce voi face. Știam că, fie ne duceam la fund împreună, fie ea mă va face om; și niciodată nu am avut două zile la rând de vreme rea când am fost pe mare cu ea; și după ce am capturat destui corsari ca să fie foarte distractiv, am avut norocul, când făceam traseul înapoi spre casă toamna următoare, să ajung alături chiar de fregata franceză pe care o voiam. Am adus-o la Plymouth; și aici am avut parte de alt noroc. Nu mă aflam de șase ore la Sound, când a început o furtună care a durat patru zile și patru nopți și care ar fi terminat-o pe biata bătrână Asp în jumătate din timp. Douăzeci și patru de ore mai târziu și aș fi fost numai onorabilul căpitan Wentworth, într-un paragraf scurt dintr-un colț al ziarelor, scufundat cu fregata, apoi nimeni nu s-ar mai fi gândit la mine.

Tremurul lui Anne era numai al ei, dar domnișoarele Musgrove puteau fi pe cât de sincere, pe atât de deschise în exclamațiile lor de milă și groază.

— Și atunci, presupun, spuse doamna Musgrove pe o voce joasă, de parcă gândea cu voce tare, atunci s-a dus pe Laconia și acolo s-a întâlnit cu

bietul nostru băiat. Charles, dragul meu, făcându-i semn să vină la ea, întrebă-l pe căpitanul Wentworth unde l-a întâlnit prima dată pe bietul tău frate. Uit întotdeauna.

— La Gibraltar, mamă, știu eu. Dick fusese lăsat bolnav la Gibraltar, cu o recomandare din partea fostului său căpitan pentru căpitanul Wentworth.

— Oh! dar, Charles, spune-i căpitanului Wentworth că nu este nevoie să se teamă să-l menționeze pe bietul Dick în fața mea, deoarece ar fi mai degrabă o plăcere să aud vorbindu-se despre el de către un asemenea prieten bun.

Charles, fiind oarecum mai conștient de probabilitățile situației, doar dădu din cap ca răspuns și se îndepărtă.

Fetele acum o căutau pe Laconia, iar căpitanul Wentworth nu își putu refuza plăcerea de a lua prețiosul volum în propriile lui mâini pentru a le scuti de efort și citi încă o dată însemnarea despre numele și clasa sa, precum și actuala stare de nefuncționare, făcând observația că și ea fusese una din cele mai bune prietene pe care le poate avea un marinar.

— Ah! acele zile plăcute când am avut-o pe Laconia! Cât de repede am făcut bani cu ea. Un prieten de-al meu și cu mine am avut parte de o croazieră atât de plăcută împreună, dincolo de Insulele de Vest. Bietul Harville, soră! Știi cât de mult avea nevoie de bani; mai mult decât mine. Avea soție. Excelent băiat. Niciodată nu îi voi uita fericirea. O simțea pe toată, mai mult de dragul ei. Mi-am dorit-o pentru el din nou în vara următoare, când am avut parte de același noroc în Mediterană.

— Și sunt sigură, sir, spuse doamna Musgrove, că a fost o zi norocoasă pentru noi, când ați fost făcut căpitan pe acel vas. Nu vom uita niciodată ce ați făcut.

Sentimentele o făcură să vorbească încet; și căpitanul, Wentworth, auzind numai o parte și, probabil, neavându-l deloc, în gânduri pe Dick Musgrove, privi mai degrabă nedumerit, de parcă aștepta mai multe.

— Fratele meu, șopti una dintre fete; mama se gândește la bietul Richard.

— Bietul de el! continuă doamna Musgrove; devenise atât de statornic și un corespondent atât de bun cât timp a fost în grija dumneavoastră! Ah! Ar fi fost o asemenea fericire dacă nu v-ar fi părăsit. Vă asigur, căpitane Wentworth, ne pare atât de rău că v-a părăsit.

Pe chipul căpitanului Wentworth a trecut o expresie ciudată la acest discurs. O anumită privire a ochilor săi strălucitori și o curbare a gurii frumoase, o convinseseră pe Anne că, în loc să împărtășească sentimentele tandre ale doamnei Musgrove față de fiul său, el probabil că făcuse anumite eforturi să scape de el, dar a fost o slăbiciune amuzantă prea trecătoare pentru a fi detectată de alții, care înțelegeau mai puțin decât ea; și în clipa următoare el era cât se poate de calm și serios și aproape imediat după aceea venea spre canapeaua pe care stăteau ea și doamna Musgrove, luă loc lângă cea din urmă și intră în conversație cu ea, pe o voce scăzută, despre fiul ei, făcând-o cu asemenea compasiune și grație naturală, încât să arate cea mai caldă considerație pentru tot ceea ce era firesc și lipsit de absurditate în sentimentele părintești.

Se aflau chiar pe aceeași canapea, deoarece doamna Musgrove se grăbise să îi facă loc; erau despărțiți numai de doamna Musgrove. Într-adevăr, nu era o barieră insignifiantă. Doamna Musgrove avea o talie substanțială, infinit mai potrivită de natură să exprime veselia și buna dispoziție, decât tandrețea și melancolia; și în timp ce agitația trupului slăbuț al lui Anne și chipul ei gânditor pot fi considerate ca pe deplin stăpânite, căpitanului Wentworth ar trebui să i se dea ceva credit pentru stăpânirea de sine cu care răspundea oftaturilor ei prelungi și din rărunchi față de soarta unui fiu de care nimeni nu se interesase cât fusese viu.

Mărimea persoanei și durerea morală nu au, cu siguranță, niciun fel de proporții necesare. O siluetă mătăhăloasă are același drept să se afle într-o adâncă suferință ca și cea mai grațioasă îmbinare de membre de pe lume. Dar, cinstit sau nu, există conjuncturi nepotrivite pe care rațiunea încearcă în zadar să le stăpânească, pe care gusturile nu le pot tolera, pe care le va absorbi ridicolul.

Amiralul, după ce făcuse câteva tururi înviorătoare în jurul camerei cu mâinile la spate, fiind chemat la ordine de către soția lui, acum veni la

căpitanul Wentworth și fără să observe că ar putea să întrerupă, gândindu-se numai la treburile sale, începu cu:

— Dacă ai fi întârziat cu o săptămână la Lisabona, primăvara trecută, Frederick, ai fi fost rugat să faci o traversare pentru lady Mary Grierson și fiicele ei.

— Aș fi fost? Mă bucur că nu am întârziat o săptămână atunci. Amiralul îl certă pentru lipsa de galanterie. El se apără, susținând că niciodată nu ar permite de bunăvoie vreunei doamne să vină la bordul navei sale, decât pentru un bal, o vizită care ar dura doar câteva ore.

— Dar, dacă mă cunosc bine, spuse el, aceasta nu este din lipsă de galanterie față de ele. Este mai degrabă din sentimentul imposibilității, cu toate eforturile și toate sacrificiile, de a face cazarea la bord așa cum ar trebui să fie pentru astfel de femei. Nu poate fi niciun fel de lipsă de galanterie, domnule amiral, în aprecierea pretențiilor femeilor pentru orice fel de confort. Urăsc să aud despre femei la bord, să le văd la bord; și nicio navă sub comanda mea nu va duce nicăieri o familie de doamne, dacă pot să împiedic aceasta.

Aceste cuvinte o ridicară pe sora lui împotriva sa.

— Oh! Frederick! Dar nu pot să cred așa ceva despre tine. Numai rafinament plicticos! Femeile se pot simți la fel de confortabil la bord ca și în cea mai bună casă din Anglia. Cred că am trăit mai mult la bord decât majoritatea femeilor și nu cunosc nimic superior cazării pe un vas de linie. Declar că nu sunt înconjurată de niciun fel de confort, nici măcar la Kellynch Hall, făcu o plecăciune binevoitoare către Anne, dincolo de ceea ce am avut dintotdeauna pe navele pe care am locuit; și ele au fost cinci în total.

— Nimic la obiect, răspunse fratele ei. Tu locuiai cu soțul tău și erai singura femeie la bord.

— Dar tu însuși le-ai adus pe doamna Harville, pe sora ei, pe verișoara ei și pe cei trei copii de la Portsmouth la Plymouth. Unde a fost atunci această galanterie a ta super rafinată, extraordinară?

— Totul s-a împletit cu prietenia mea, Sophy. Aș ajuta-o pe orice soție a unui coleg ofițer și aș aduce pe oricine de-al lui Harville de la

capătul lumii, dacă vrea. Dar să nu-ți închipui că nu am simțit răul în asta.

— Ascultă-mă pe mine, s-au simțit cât se poate de confortabil.

— S-ar putea să nu-mi placă tocmai din acest motiv. Un asemenea număr de femei și copii nu are niciun drept să se simtă confortabil la bord.

— Dragul meu Frederick, vorbești cât se poate de prostește. Mă rog, ce s-ar alege de noi, bietelesoții de marinari, care deseori vrem să fim transportate dintr-un port în altul, după soții noștri, dacă toată lumea ar simți ca tine?

— Sentimentele mele, după cum vezi, nu m-au împiedicat să o duc pe doamna Harville împreună cu toată familia la Plymouth.

— Dar urăsc să te aud vorbind astfel, ca un gentilom rafinat și de parcă toate femeile ar fi doamne sclifosite, în loc de ființe raționale. Niciuna din noi nu se așteaptă să se afle în ape liniștite în toate zilele.

— Ah! draga mea, spuse amiralul, când va avea o soție, va avea cu totul alte idei. Când va fi căsătorit, dacă avem norocul să supraviețuim încă unui război, îl vom vedea făcând așa cum noi doi și mulți alții au făcut. Îl vom vedea foarte recunoscător oricui îi va aduce soția.

— Da, așa va fi.

— Acum sunt încolțit, strigă căpitanul Wentworth. Când voi fi căsătorit, oamenii mă vor ataca cu „Oh! vei gândi cu totul altfel, după căsătorie”; și apoi vor spune din nou „Da, așa vei face” și cu asta am terminat. Se ridică și plecă.

— Ce mare călătoare trebuie să fi fost, doamnă! îi spuse doamna Musgrove doamnei Croft.

— Destul de mare, doamnă, în cei cincisprezece ani de căsătorie; deși multe femei au fost și mai mari. Am traversat Atlanticul de patru ori și am fost o dată în Indiile de Est și înapoi; în afară de faptul că am fost în locuri diferite prin jur: Cork, Lisabona și Gibraltar. Dar n-am fost niciodată dincolo de Streights și nu am fost niciodată în Indiile de Vest. Noi nu spunem Bermude sau Bahamas, știți, ci Indiile de Vest.

Doamna Musgrove nu avea niciun cuvânt de dezaprobare, nu se putea acuza de a le fi numit în vreun fel pe tot parcursul vieții ei.

— Vă asigur, doamnă, continuă doamna Croft, că nimic nu poate depăși cazarea pe un vas de linie, vorbesc, știți, despre cele mai bune. Desigur, când ajungi pe o fregată, ești mai restrâns; deși orice femeie rezonabilă poate fi cât se poate de fericită pe una din ele; și pot spune fără greș că cea mai fericită parte a vieții mele am petrecut-o la bordul unui vas. Cât timp am fost împreună, știți, nu era nimic de temut. Slavă Domnului! Întotdeauna am fost binecuvântată cu o sănătate perfectă și nicio climă nu mă indispuce. Puțin tulburată în primele douăzeci și patru de ore pe mare, dar după aceea nu am știut niciodată ce este răul de mare. Singura dată când chiar am suferit cu trupul sau mintea, când mi s-a părut că sunt bolnavă, sau am avut vreo idee de pericol a fost în iarna pe care am petrecut-o singură la Deal, când amiralul, pe atunci căpitanul Croft, se afla în Marea Nordului. Am trăit într-o spaimă continuă atunci și am avut tot felul de suferințe imaginare deoarece nu știam ce să mă fac sau când voi afla câte ceva despre el, dar, atâta timp cât puteam fi împreună, nimic nu mi-a pricinuit neplăceri și nu am avut parte nici măcar de cel mai mic inconvenient.

— Da, fără îndoială. Da, într-adevăr, oh, da! Sunt cât se poate de părerea dumneavoastră, doamnă Croft, a fost răspunsul din toată inima al doamnei Musgrove. Nimic nu este atât de rău ca o despărțire. Sunt cât se poate de aceeași părerea ca a dumneavoastră. Știu cum este, deoarece domnul Musgrove participă întotdeauna la întâlnirea trimestrială și sunt atât de bucuroasă când se termină, iar el se întoarce în siguranță.

Seara se termină cu dans. Anne își oferă serviciile, ca de obicei; și, deși ochii ei uneori se umpleau de lacrimi în timp ce cânta la pian, era extrem de bucuroasă să fie ocupată și nu dorea nimic în schimb, decât să nu fie observată.

Era o petrecere veselă, voioasă și nimeni nu părea mai bine dispus decât căpitanul Wentworth. Ea simțea că el avea absolut tot ce putea oferi atenției generale, și în special atenției tuturor femeilor tinere, ca să le înveselească. Domnișoarele Hayters, femeile din familia de veri deja menționată, erau acceptate la onoarea de a fi îndrăgostite de el; cât despre Henrietta și Louisa, amândouă erau atât de întrutotul preocupate de el,

încât doar continua aparență de perfectă înțelegere între ele făcea credibil faptul că nu erau rivale declarate. Dacă el era puțin cam răsfățat de o asemenea admirație universală, nestăvilită, cine se putea mira?

Acestea erau câteva din gândurile care o preocupau pe Anne în timp ce degetele ei se mișcau în mod mecanic, continuând o jumătate de oră încheiată, fără greșală. O dată, de asemenea, simțise că el se uita la ea, analizându-i trăsăturile schimbate, încercând probabil să regăsească în ruinele chipului pe cea care îl fermecase cândva. Altădată era conștientă că el vorbește despre ea, era sigură că el o întrebese pe partenera lui dacă domnișoara Elliot dansează vreodată. Răspunsul era: „Oh, nu, niciodată, a renunțat aproape de tot la dans. Preferă să cânte. Niciodată nu se plictisește de cântat.” O dată, de asemenea, el îi vorbi. Ea părăsise pianul și dansul se terminase, iar el se așezase să încerce o arie pe care dorea să le-o prezinte domnișoarelor Musgrove. Fără intenție, ea se întoarse în acel colț al camerei; el o văzu și, ridicându-se imediat, spuse, cu o politețe studiată:

— Îmi cer scuze, doamnă, acesta este locul dumneavoastră; și deși ea se retrase imediat cu o negație hotărâtă, el nu a mai fost convins să se așeze la loc.

Anne nu își mai dorea asemenea priviri și discursuri. Politețea lui rece, amabilitatea lui scorțoasă erau mai rele decât orice altceva.

Capitolul 9

Căpitanul Wentworth urma să vină la Kellynch ca acasă, să stea cât dorea, fiind obiectul afecțiunii frățești a amiralului Croft, la fel ca al soției sale. El intenționase, când sosise la început, să plece foarte curând spre Shropshire și să-și viziteze fratele stabilit în acea provincie, dar atracțiile de la Uppercross l-au convins să mai amâne. Era atâta prietenie și căldură, iar totul era atât de fermecător în primirea lui aici; cei bătrâni erau atât de ospitalieri, cei tineri atât de agreabili, încât nu avea cum să nu se hotărască să rămână unde se afla și să-și prezinte omagiile farmecului și perfecțiunii soției lui Edward ceva mai târziu.

Mergea la Uppercross aproape în fiecare zi. Familia Musgrove nu putea fi mai doritoare să îl invite decât el să vină, în special dimineața, când nu avea companie acasă, deoarece amiralul și doamna Croft erau mereu pe afară, împreună, interesându-se de noua lor proprietate, de iarba lor și de oile lor și pierzându-și vremea într-un fel insuportabil pentru o terță persoană, sau mergând cu o brișcă, adăugată de curând gospodăriei lor.

Până acum existase numai o opinie despre căpitanul Wentworth în sânul familiei Musgrove și a servitorilor lor. Era admirație caldă, constantă peste tot, dar această apropiere strânsă de-abia se stabilise, când un oarecare Charles Hayter se întoarse printre ei și fu extrem de tulburat, considerându-l pe căpitanul Wentworth ca stându-i foarte mult în cale.

Charles Hayter era cel mai vârstnic dintre toți verii, un tânăr foarte prietenos și amabil, iar între el și Henrietta existase o considerabilă aparență de afecțiune înainte de prezentarea căpitanului Wentworth. El făcea parte din rândul clerului și avea o parohie în vecinătăți, unde, nefiind necesară reședința, trăia în casa tatălui său, la numai două mile de Uppercross. O scurtă absență de acasă o lăsase pe draga lui lipsită de atențiile sale în această perioadă critică și, când se întoarse, avu suferința să observe o comportare foarte schimbată și să-l vadă pe căpitanul Wentworth.

Doamna Musgrove și doamna Hayter erau surori. Fiecare avusese bani, dar căsătoriile lor aveau diferențe materiale în gradul lor de importanță. Domnul Hayter avea o avere a lui, dar nesemnificativă în comparație cu cea a domnului Musgrove; și, în timp ce familia Musgrove se afla în prima clasă socială din ținut, tinerii Hayter nu s-ar fi aflat în nicio clasă, datorită stilului de viață inferior, retras și lipsit de rafinament al părinților lor și al educației lor defectuoase, dacă nu ar fi fost legăturile lor cu Uppercross, cu excepția fiului cel mai mare, care alesese să fie un învățat și un gentilom și care era superior în cultură și maniere tuturor celorlalți.

Cele două familii se înțeleaseră dintotdeauna excelent, nefiind nicio mândrie de o parte și nicio invidie de cealaltă și numai o asemenea conștiință a superiorității din partea domnișoarelor Musgrove cât să le facă plăcere să amelioreze calitățile verilor. Atențiile lui Charles față de Henrietta fuseseră observate de către tatăl și mama ei fără niciun fel de dezaprobare.

— Nu ar fi o căsătorie prea reușită pentru ea, dar dacă Henriettei îi place de el... și Henriettei părea să îi placă de el.

Și Henrietta credea așa, până a venit căpitanul Wentworth și, de atunci, vărul Charles a fost aproape întrutotul uitat.

Care din cele două surori era preferată de către căpitanul Wentworth era încă greu de spus, pe cât observa Anne.

Henrietta era probabil cea mai drăguță, Louisa era mai vioaie, și ea nu știa acum dacă firea mai potolită sau cea mai sprintară avea mai multe șanse să îl atragă.

Domnul și doamna Musgrove, fie pentru că nu vedeau prea multe, fie dintr-o încredere deplină în discreția ambelor lor fiice și a tuturor tinerilor care se apropiau de ele, păreau să lase totul la voia întâmplării. Nu exista nici cea mai mică aparență de solitudine la conac, dar la vilă era altfel: tânărul cuplu de acolo era mai dispus să speculeze și să își pună întrebări, iar căpitanul Wentworth nu fusese de mai mult de patru sau cinci ori în compania domnișoarelor Musgrove și Charles Hayter de-abia reapăruse, când Anne fu silită să asculte părerile cumnatului și surorii ei referitoare

la care era cea mai plăcută dintre ele. Charles susținea că Louisa, Mary că Henrietta, dar erau cât se poate de acord că dacă el s-ar căsători cu oricare din ele ar fi extrem de bine.

Charles „nu văzuse vreodată un om mai agreabil în viața lui; și din ce îl auzise chiar pe căpitanul Wentworth spunând, era foarte sigur că el nu câștigase din război mai puțin de douăzeci de mii de lire. Asta era o avere de-a gata; pe lângă care ar exista șansa a ce s-ar putea face în vreun război viitor, iar el avea certitudinea că era cât se poate de probabil să se distingă ca oricare ofițer din marină. Oh! ar fi o căsătorie grozavă pentru oricare din surorile lui.”

— Pe legea mea că ar fi! răspunse Mary. Vai! Dacă s-ar ridica la mari onoruri! Dacă ar fi făcut baronet! „Lady Wentworth” sună foarte bine. Ar fi un lucru nobil, într-adevăr, pentru Henrietta! Ea mi-ar lua locul atunci și Henriettei nu i-ar displăcea aceasta. Sir Frederick și lady Wentworth! Totuși ar fi o creație nouă, iar eu nu bag prea mult în seamă creațiile noi.

Cel mai mult îi convenea lui Mary să se gândească la Henrietta drept cea preferată chiar din cauza lui Charles Hayter, ale cărui pretenții le dorea oprite. Ea disprețuia vădit familia Hayter și se gândea că ar fi o nefericire dacă s-ar reînnoi legătura existentă dintre familii – lucru foarte trist pentru ea și copiii ei.

— Știi, spunea ea, nu îl pot considera o alegere potrivită pentru Henrietta, și luând în considerare legăturile pe care le-a făcut familia Musgrove, ea nu are niciun drept să se irosească. Nu cred că vreo tânără are dreptul să facă o alegere care ar putea fi dezagreabilă și inoportună pentru ramura principală a familiei sale și să creeze legături proaste celor care nu au fost obișnuiți cu ele. Și, mă rog, cine este Charles Hayter? Nimic altceva decât un preot paroh de țară. Cea mai nepotrivită pereche pentru domnișoara Musgrove de la Uppercross.

Soțul ei, totuși, nu ar fi fost de acord cu ea; deoarece, pe lângă faptul că îl aprecia pe vărul său, Charles Hayter era fiul cel mai mare și el vedea lucrurile din perspectiva fiului cel mai mare.

— Acum vorbești aiureli, Mary, a fost răspunsul lui. Nu ar fi o căsătorie foarte grandioasă pentru Henrietta, dar Charles are o șansă foarte

frumoasă, prin Spicers, să obțină ceva din partea Episcopului într-un an sau doi și te rog să-ți amintești că el este fiul cel mai vârstnic și oricând ar muri unchiul meu, el va primi o avere frumoasă. Proprietatea de la Winthrop are nici mai mult nici mai puțin de două sute cincizeci de acri, pe lângă ferma de lângă Taunton, care are cel mai bun pământ din tot ținutul. Îți garantez că oricine, în afară de Charles ar fi o alegere foarte proastă pentru Henrietta și într-adevăr nu s-ar face; el este singurul care ar fi potrivit, are o fire foarte deschisă, este un băiat de soi bun; și oricând i-ar reveni Winthrop, va face altceva din acel loc și va trăi într-un stil foarte diferit, și cu acea avere, el nu va fi niciodată un om disprețuit, având o proprietate bună, cu drepturi depline. Nu, nu; Henrietta ar putea nimeri mai rău decât Chartes Hayter și dacă ea îl ia pe el și Louisa poate să îl ia pe căpitanul Wentworth, voi fi cât se poate de mulțumit.

— Charles poate să spună ce vrea! îi spuse Mary lui Anne, imediat ce el ieșise din cameră, dar ar fi neplăcut ca Henrietta să se căsătorească cu Charles Hayter un lucru foarte rău pentru ea; și prin urmare este de dorit să i-l scoată căpitanul Wentworth din cap cât mai curând, și am puține îndoieli că nu a făcut-o deja. De-abia l-a băgat în seamă pe Charles Hayter ieri. Mi-aș fi dorit să fi fost și tu acolo, să-i vezi comportarea. Cât despre faptul că i-ar plăcea căpitanului Wentworth Louisa la fel ca Henrietta, este absurd să spui aceasta; pentru că o place cu siguranță pe Henrietta cu mult mai mult. Dar Charles este atât de convins! Dacă ai fi fost cu noi ieri, ai fi putut să decizi între noi; și sunt sigură că ai fi gândit la fel ca și mine, decât dacă n-ai fi fost hotărâtă să fii împotriva mea.

O cină acasă la domnul Musgrove fusese ocazia la care toate aceste lucruri ar fi fost văzute de Anne, dar ea rămăsese acasă, cu scuza combinată a unei dureri de cap de-a ei și a unei reveniri a indispoziției micului Charles. Se gândise numai să-l evite pe căpitanul Wentworth, iar evitarea posturii de arbitru a fost adăugată la avantajele unei seri liniștite.

Cât despre părerile căpitanului Wentworth, consideră mai important ca el să aleagă de la început, ca să nu pună în pericol fericirea niciuneia dintre surori, sau să-și păteze propria onoare, doar dacă o prefera pe Henrietta în favoarea Louisei, sau pe Louisa în favoarea Henriettei.

Oricare din ele ar fi, după toate probabilitățile, o soție afectuoasă, agreabilă. În ce-l privește pe Charles Hayter, ea avea delicatețea îndurerată de orice comportament ușuratic al vreunei tinere și inima să-l compătimizească pentru toate suferințele care i-ar fi provocate de aceasta, dacă Henrietta descoperea că se înșelase în sentimentele ei, schimbarea nu putea fi înțeleasă prea curând.

Charles Hayter fusese întâmpinat cu multe noutăți care să-l neliniștească și să-l facă să sufere din cauza verișoarei sale. Ea avea o afecțiune prea veche pentru el ca să fie pe deplin înstrăinată, ca numai două întâlniri să stingă orice fel de speranțe din trecut și să nu-i mai lase nimic de făcut decât să stea la distanță de Uppercross, dar o astfel de schimbare devenea alarmantă, când un bărbat precum căpitanul Wentworth era considerat drept cauza probabilă. El lipsise numai două duminici și când plecase o lăsase interesată, chiar la înălțimea speranțelor sale, de perspectiva de a-și părăsi actuala parohie și a o obține în schimb pe cea de la Uppercross. Părea obiectivul cel mai drag inimii sale, ca dr. Shirley, rectorul, care timp de mai mult de patruzeci de ani își îndeplinise cu zel îndatoririle slujbei sale, dar acum devenise prea neputincios pentru multe din ele, să fie cât se poate de hotărât să angajeze un paroh; să-și facă parohia pe cât de bună își putea permite și să i-o promită lui Charles Hayter. Avantajul să vină numai până la Uppercross, în loc să meargă șase mile în altă direcție, avea greutate din toate punctele de vedere: o parohie mai bună, în slujba dragului lor dr. Shirley și ca bunul dr. Shirley să fie ușurat de îndatorirea pe care nu o mai putea îndeplini fără oboseala cea mai vătămătoare, reprezentase foarte mult, chiar și pentru Louisa, dar fusese aproape totul pentru Henrietta. Când s-a întors înapoi, vai! zelul întregii afaceri se stinsese. Louisa nu era deloc interesată de relatarea unei conversații pe care tocmai o avusese cu doctorul Shirley: ea se afla la fereastră, uitându-se după căpitanul Wentworth; iar Henrietta îi oferise în cel mai bun caz o atenție împărțită și părea să fi uitat toate vechile planuri.

— Ei bine, sunt cât se poate de bucuroasă, dar dintotdeauna am știut că o vei obține; întotdeauna am crezut-o realizabilă. Nu mi s-a părut că...

pe scurt, doctorului Shirley îi trebuia un paroh și tu aveai promisiunea...
Vine, Louisa?

Într-o dimineață, foarte curând după cina de la familia Musgrove, la care Anne nu fusese prezentă, căpitanul Wentworth intră în salonul vilei, unde se aflau numai ea și micul suferind Charles, care stătea întins pe canapea.

Surprinderea de a se găsi aproape singur cu Anne Elliot i-a afectat calmul obișnuit, el tresări și nu putu să spună decât:

— Credeam că domnișoarele Musgrove sunt aici; doamna Musgrove mi-a spus că le voi găsi aici, apoi merse la fereastră să se calmeze și să-și dea seama cum ar trebui să se comporte.

— Sunt la etaj cu sora mea; vor coborî în câteva clipe, a fost răspunsul lui Anne, în toată confuzia sa, și dacă nu ar fi chemat-o copilul să-i ceară ceva, ar fi ieșit din cameră în clipa următoare și l-ar fi eliberat pe căpitanul Wentworth, la fel ca și pe sine însăși.

El continuă să stea la fereastră și după ce spuse calm și politicoasă „Sper că băiețelul se simte mai bine”, rămase tăcut.

Ea a fost obligată să îngenuncheze lângă canapea și să rămână acolo să-și mulțumească pacientul; și astfel rămase câteva clipe, când, spre marea ei satisfacție, auzi o altă persoană traversând micul vestibul. Ea speră, întorcându-și capul, să îl vadă pe stăpânul casei, dar se dovede a fi persoana cea mai nepotrivită să ușureze situația: Charles Hayter, probabil deloc mai mulțumit la vederea căpitanului Wentworth pe cât fusese căpitanul Wentworth când dăduse cu ochii de Anne.

Ea încercă doar să spună:

— Ce mai faceți? Nu doriți să vă așezați? Ceilalți vor sosi imediat.

Căpitanul Wentworth veni de la fereastră, aparent fără lipsa dispoziției pentru conversație, dar Charles Hayter puse capăt curând tentativelor sale, așezându-se lângă masă și luând ziarul, iar căpitanul Wentworth se întoarse la fereastra sa.

Un alt minut mai trecu. Băiatul mai mic, un copil voinic și îndrăzneț, de doi ani, după ce îi deschisese cineva ușa dinafară, își făcu apariția

printre ei și se duse direct la canapea să vadă ce se întâmplă și își prezentă pretențiile de a i se da ceva bun.

Nefiind nimic de mâncare, el nu putea decât să se joace; și cum mătușa lui nu îl lăsa să îl zgândăre pe fratele lui bolnav, el începu să se agațe de ea, când ea îngenunche, astfel încât, cum era ocupată cu Charles, nu putu să îl dea la o parte. Ea îi vorbi, îi ordonă, îl rugă și insistă în zadar. O dată încercă să îl împingă la o parte, dar băiatul avu o plăcere și mai mare cățărându-se din nou pe ea.

— Walter, spuse ea, dă-te jos în clipa asta. Ești extrem de obraznic. Sunt foarte supărată pe tine.

— Walter, strigă Charles Hayter, de ce nu faci cum ți se spune? Nu o auzi pe mătușa ta vorbind? Vino la mine, Walter, vino la vărul Charles.

Dar Walter nu se mișcă deloc.

Peste încă o clipă, totuși, ea se simți eliberată de el; cineva îl lua de pe ea, deși se aplecase deasupra capului ei atât de mult, încât micuțele lui mâini i-au fost desfăcute din jurul gâtului, iar el fusese îndepărtat cu hotărâre, până ca ea să-și dea seama că o făcuse căpitanul Wentworth.

Senzațiile ei la această descoperire o lăsară fără grai. Nu putu nici măcar să-i mulțumească. Nu putea decât să se aplece asupra micului Charles, cu cele mai dezordonate sentimente. Gestul lui de a păși în față, ușurarea ei, tăcerea în care se petrecuse salvarea ei, apoi zgomotele pe care le făcea el distrând copilul, arătau că el voia să evite să-i audă mulțumirile și că mai degrabă dorea să dea mărturie că ultimul lucru de care avea nevoie era conversația cu ea, toate i-au produs o asemenea confuzie dureroasă, din care nu își reveni decât când după intrarea lui Mary și a domnișoarelor Musgrove; îl lăsă pe micul pacient în grija lor și părăsi încăperea. Nu mai putea să stea să privească iubirile și geloziiile celor care acum se aflau împreună. Era evident că Charles Hayter nu era deloc înclinat în favoarea căpitanului Wentworth. Ea avea o puternică impresie de a-l fi auzit spunând, pe un ton al vocii enervat, după intervenția căpitanului Wentworth, „Ar fi trebuit să mă ascuți, Walter; ți-am spus să nu o sâcâi pe mătușa ta”; și putea să-i înțeleagă regretul că, căpitanul Wentworth făcuse ceea ce ar fi trebuit să facă el însuși. Dar nici

sentimentele lui Charles Hayter, nici sentimentele altcuiva nu o puteau interesa, până când nu și le va fi pus în ordine pe ale sale. Era rușinată de ea însăși, cât se poate de rușinată pentru că era atât de nervoasă, atât de copleșită de un astfel de nimic, dar așa era și avea nevoie să reflecteze în singurătate cum să-și revină.

Capitolul 10

Alte ocazii de a-și face observațiile nu aveau cum să nu se ivească. Anne se află în curând în compania celor patru suficient de des pentru a-și forma o opinie, deși prea înțeleaptă să o recunoască acasă, unde știa că nu ar fi mulțumit nici pe soț, nici pe soție; căci, deși o considera pe Louisa drept favorită, nu avea cum să nu se gândească, pe cât putea îndrăzni să judece din amintiri și experiență, că de fapt căpitanul Wentworth nu era îndrăgostit de niciuna din ele. Ele erau fermecate de el; totuși nu era vorba de iubire. Era o admirație înfocată, dar ar putea, probabil trebuia, să sfârșească prin iubire pentru unele. Charles Hayter părea conștient că este neglijat și totuși Henrietta avea aerul de a fi împărțită între ei. Anne tânjea după puterea de a le reprezenta tuturor ceea ce făceau și să le scoată în evidență unora relele la care se expuneau. Nu îi atribuia niciunui viclenia. Era cea mai mare satisfacție pentru ea să-l creadă pe căpitanul Wentworth cătuși de puțin conștient de durerea pe care o provoca. Nu era niciun fel de triumf sfidător în atitudinea lui. El, probabil, nici nu auzise de vreo pretenție din partea lui Charles Hayter. Greșea numai acceptând atențiile, pentru că acceptare trebuia să fie cuvântul, a două femei tinere în același timp.

Totuși, Charles Hayter părea că vrea să părăsească câmpul de luptă. Trei zile trecuseră fără ca el să vină o dată pe la Uppercross, o schimbare cât se poate de clară. El chiar refuză o invitație obișnuită la cină; și fiind descoperit cu acea ocazie de către domnul Musgrove cu niște cărți voluminoase în față, domnul și doamna Musgrove erau siguri că nimic nu era în regulă și vorbeau, cu fețele grave, că o să se omoare studiind. Era speranța și credința lui Mary că el primise o respingere decisă din partea Henriettei, iar soțul ei trăia cu convingerea constantă că-l va vedea în ziua următoare. Anne putea doar să simtă că Charles Hayter era înțelept.

Într-o dimineață, cam pe când Charles Musgrove și căpitanul Wentworth erau plecați împreună la vânătoare, în timp ce surorile de la vilă stăteau liniștite cu treburile lor, au fost vizitate la fereastră de surorile de la Conac.

Era o zi de noiembrie foarte frumoasă și domnișoarele Musgrove veniseră și se opriseră fără niciun alt motiv decât să le spună că se duceau la o plimbare lungă și trăgeau concluzia că Mary nu-și putea dori să meargă cu ele; și când Mary răspunse pe loc, cu o oarecare gelozie pentru că se presupunea că nu face plimbări lungi, „Ba da, mi-ar plăcea foarte mult să vă însoțesc, îmi plac foarte mult plimbările lungi”; Anne se simți convinsă, din privirile celor două fete, că exact acest lucru nu și-l doreau și admiră din nou felul de comportament pe care păreau să-l producă obiceiurile de familie, ca totul să fie comunicat și totul să fie făcut împreună, oricât ar fi fost de nedorit sau inoportun. Încercă să o descurajeze pe Mary să plece, dar în zadar; și, astfel stând lucrurile, consideră cel mai potrivit să accepte invitația mult mai cordială a domnișoarelor Musgrove de a merge și ea, deoarece ar fi putut fi de folos să se întoarcă cu sora ei și să micșoreze impactul cu orice plan de-al lor.

— Nu-mi pot imagina de ce ar presupune că nu îmi place o plimbare lungă, spuse Mary, în timp ce urca scările. Toată lumea presupune întotdeauna că nu sunt bună la plimbări; și totuși lor nu le-ar fi plăcut dacă am fi refuzat să le însoțim. Când oamenii vin în felul acesta cu scopul de a ne invita, cum poți să spui nu?

Tocmai când porneau, domnii se întoarseră. Îi însoțea un câine tânăr, care le stricase distracția și îi întorsese devreme. Prin urmare, timpul, puterea și dispoziția lor erau exact pregătite pentru această plimbare și ei se alăturară cu plăcere. Dacă Anne ar fi putut prevedea o asemenea conjunctură, ar fi rămas acasă, dar, din curiozitate ea își închipui că acum era prea târziu să se mai retragă și toți cei șase au pornit împreună în direcția aleasă de domnișoarele Musgrove, care în mod evident considerau că plimbarea se afla sub conducerea lor.

Scopul lui Anne era să nu stea în calea nimănui; și acolo unde potecile înguste peste câmpie făceau necesare multe separări, să stea împreună cu cumnatul și sora ei. Plăcerea ei în această plimbare trebuia să provină din admirarea ultimelor zâmbete ale anului asupra frunzelor arămii și a tufișurilor uscate și din repetarea în sinea ei a câtorva descrieri poetice ale toamnei, acest anotimp al influenței ciudate și inepuizabile asupra minții,

gustului și tandreței, acest anotimp care a produs din partea fiecărui poet care merită să fie citit o încercare de pastel sau vreun vers plin de sentiment. Ea își ocupă mintea pe cât de mult posibil cu asemenea meditații și citate, dar nu era posibil, când ajungea aproape de conversația căpitanului Wentworth cu oricare din domnișoarele Musgrove, să nu încerce să o audă, și totuși a surprins puține lucruri interesante. Era pur și simplu o conversație însuflețită, la fel cum ar putea apărea între orice fel de persoane tinere, aflate în relații apropiate. El era mai preocupat de Louisa, decât de Henrietta. Louisa ieșea mai mult în evidență pentru atenția lui decât sora ei. Această diferență păru să se mărească și o anume remarcă din partea Louisei o ului. După una din multele laude aduse zilei, care izburneau în continuu, căpitanul Wentworth adăugă:

— Ce vreme minunată pentru amiral și sora mea! Ei voiau să facă o plimbare lungă cu trăsura în această dimineată; probabil putem să le facem semn cu mâna de pe unul din aceste dealuri. Ei tot spuneau că vor veni în această parte. Mă întreb ce vecinătăți vor tulbura astăzi. Oh! se întâmplă foarte des, te asigur, dar sora mea nu bagă de seamă; ar fi la fel de mulțumită să fie aruncată de colo-colo.

— Ah! Voi profitați cel mai mult de asta, o știu, strigă Louisa, dar dacă chiar ar fi așa, aș face la fel în locul ei. Dacă aș iubi un bărbat, așa cum îl iubește ea pe amiral, aș fi întotdeauna cu el, nimic nu ne-ar despărți vreodată și aș prefera să mă răstorn cu el, decât să fiu condusă în siguranță de altcineva.

Ea grăise cu entuziasm.

— Chiar așa? strigă el, ajungând la același ton; toată stima!

Și urmă tăcere între ei pentru puțin timp.

Anne nu reuși să revină imediat la citate. Scenele dulci ale toamnei au fost alungate pentru o bucată de vreme, cu excepția unui sonet încărcat cu melancolia apropiată a sfârșitului de an, a fericirii apuse și a imaginilor tinereții, speranței și primăverii, cu toate pierdute, care îi binecuvânta memoria. Ea se însufleți numai să spună, în timp ce apucau altă potecă în ordine:

— Acesta nu este drumul spre Winthrop? Dar nimeni nu o auzi sau, cel puțin, nimeni nu-i răspunde.

Totuși Winthrop sau împrejurimile sale, căci tinerii, cu care te întâlnești uneori, se plimbă pe lângă casă, era destinația lor; și după încă o jumătate de milă de urcare lină printre împrejurimi întinse, unde se lucra cu plugul și poteca proaspăt făcută, care vorbea despre contra atacul fermierului la dulceața melancoliei poetice și intenția lui de a vedea primăvara, din nou, au ajuns pe vârful celui mai impunător deal care despărțea Uppercross de Winthrop și curând dominau o priveliște largă.

Winthrop, lipsit de frumusețe și de măreție, se întindea în fața lor, o casă fără însemnătate, joasă și înghesuită între hambarele și clădirile unei curți de fermă.

Mary exclamă:

— la te uită! Este Winthrop! Chiar că nu aveam nici cea mai mică idee! Ei bine, acum cred că am face mai bine să ne întoarcem; sunt extrem de obosită.

Henrietta, conștientă și rușinată și nevăzându-l pe vărul Charles plimbându-se pe vreo potecă sau rezemându-se de vreo poartă, era gata să facă așa cum dorea Mary, dar Charles Musgrove spuse „Nu!” și Louisa strigă și mai aprinsă „Nu, nu!” și, luându-și sora de o parte, părea să se certe cu aprindere pe această chestiune.

Charles, între timp, își declară foarte decis hotărârea de a-și vizita mătușa, acum că se afla atât de aproape; și în mod foarte evident, deși mai temător, încerca să-și convingă soția să vină și ea. Dar acesta era unul din punctele în care doamna își arăta rezistența; și când el îi recomandă avantajul de a se odihni un sfert de oră la Winthrop, deoarece se simțea atât de obosită, ea răspunde cu hotărâre „ah! nu, chiar așa! mersul pe panta aceluia deal îi va face mai rău decât ar putea să-i facă bine statul așezată”; și, pe scurt, privirea și atitudinea ei spuneau că nu voia să meargă.

După o scurtă succesiune de dezbateri și consultări, se stabilă între Charles și cele două surori ale sale ca el și Henrietta să coboare doar pentru câteva minute, ca să își vadă mătușa și verii, în timp ce restul grupului îi aștepta pe vârful dealului. Louisa părea autoarea principală a

planului; și, în timp ce mergea o bucată de drum în josul dealului, încă vorbind cu Henrietta, Mary profită pentru a privi disprețuitoare în jurul ei și să-i spună căpitanului Wentworth:

— Este foarte neplăcut să ai asemenea rude! Dar, te asigur, nu am fost niciodată în viața mea mai mult de două ori la conac.

Nu primi niciun alt răspuns, doar un zâmbet artificial de consimțământ, urmat de o privire neîncrezătoare, când se întoarse, a cărei semnificație Anne o cunoștea perfect.

Fruntea dealului, unde au rămas, era un loc plăcut; Louisa se întoarse; și Mary, descoperind un loc confortabil, se așează pe un pârleaz și era cât se poate de mulțumită, atâta timp cât ceilalți stăteau cu toții în jurul ei, dar când Louisa îl îndepărtă pe căpitanul Wentworth, ca să încerce să culeagă alune dintr-un șir de arbuști alăturați și treptat au dispărut dincolo de posibilitatea de a fi văzuți și auziți, Mary nu mai era fericită, se certa cu propriul loc, era sigură că Louisa avea unul mult mai bun pe altundeva și nimic nu o putea împiedica să caute și ea unul mai bun. Ieși prin aceeași poartă, dar tot nu-i vedea. Anne găsi un loc plăcut, o bancă înșorită, sub șirul de arbuști, în care nu se îndoia că ei încă se aflau, într-un loc sau altul. Mary se așează pentru o clipă, dar nu era mulțumită; era sigură că Louisa găsisese un loc și mai bun pe undeva și ea va merge înainte, până o va depăși.

Anne, cu adevărat obosită, era bucuroasă să se așeze; și foarte curând îi auzi pe căpitanul Wentworth și pe Louisa între arbuști, în spatele ei, luând drumul înapoi de-a lungul unui canal bolovănos și sălbatic. Ei vorbeau în timp ce se apropiau. Vocea Louisei se distinse mai întâi. Ea părea să fie în mijlocul unui discurs avântat. Ceea ce Anne auzi mai întâi a fost:

— Și, așa, am făcut-o să meargă. Nu puteam suporta ca ea să fie înspăimântată de vizită atât de absurd. Ce! să fiu trasă înapoi de la un lucru pe care mă hotărâsem să îl fac și știam că am dreptul, de aerele și intervenția unei asemenea persoane, sau a oricărei alte persoane, pot spune? Nu, nici prin minte nu îmi trece să mă las convinsă atât de ușor. Odată ce m-am hotărât, m-am hotărât; și Henrietta părea cât se poate de

hotărâtă să vină în vizită la Winthrop astăzi; și totuși, era cât pe ce să renunțe, dintr-o timiditate absurdă!

— Deci ea s-ar fi întors, dacă n-ai fi fost tu?

— S-ar fi întors, într-adevăr. Aproape că-mi este rușine să o spun.

— Ce fericire pentru ea, să aibă o minte ca a ta la îndemână! Aluziile pe care mi le-ai dat acum mi-au confirmat propriile observații, ultima dată când m-am aflat în compania lui nu a trebuit să mă prefac că nu înțeleg ce se petrecea. Văd că este vorba de mai mult, decât o simplă vizită respectuoasă de dimineață la mătușa ta; și vai de cel sau cea care, când se ajunge la lucruri importante, nu are suficientă hotărâre să reziste intervenției prostești a unor asemenea nimicuri. Sora ta este o ființă drăguță, dar caracterul tău posedă decizie și fermitate, văd asta. Dacă îi prețuiești fericirea, inoculează-i cât mai mult din spiritul tău. Dar aceasta, fără îndoială, ai făcut dintotdeauna. Este cel mai mare rău al unui caracter prea șovăielnic și indecis, să nu poată conta pe nicio înrâurire binefăcătoare asupra sa. Niciodată nu ești sigur că o influență bună este durabilă; toată lumea o poate schimba. Cei ce sunt fericiți să fie fermi. Iată o alună, spuse el, luând una de pe o ramură de sus, pentru exemplificare; o alună frumoasă, strălucitoare a supraviețuit tuturor furtunilor toamnei. Nicio crăpătură, niciun punct slab pe nicăieri. Această alună, continuă el cu o solemnitate jucăușă, în timp ce multe surori ale ei au căzut și au fost călcate în picioare, se află încă în posesia întregii fericiri de care poate fi presupusă capabilă o alună.

Apoi, întorcându-se la vechiul său ton serios spuse:

— Prima mea dorință pentru toți cei de care sunt interesat este ca să fie fermi. Dacă Louisa Musgrove vrea să fie frumoasă și fericită în toamna vieții ei, va cultiva toate puterile actuale ale minții sale.

El terminase și nu i se răspunsese. Ar fi surprins-o pe Anne dacă Louisa chiar ar fi fost pregătită să răspundă unui astfel de discurs: cuvinte de un asemenea interes, grăite cu o asemenea căldură serioasă! Ea își putea închipui ce simțea Louisa. Cât despre ea, se temea să se miște, ca nu cumva să fie văzută. Cât timp rămânea nemișcată, un tufiș de ilice

agățătoare o proteja, iar ei mergeau mai departe. Înainte de a nu mai putea fi auziți, Louisa vorbi din nou:

— Mary este destul de amabilă în multe privințe, spuse ea, dar uneori mă supără în mod excesiv, prin absurditatea și mândria ei: mândria Elliot. Are cam prea multă mândrie Elliot. Ne-am fi dorit atât de mult ca Charles să se fi căsătorit cu Anne în locul ei. Presupun că știai că el voia să se căsătorească cu Anne?

După o pauză de o clipă, căpitanul Wentworth spuse:

— Vrei să spui că ea l-a refuzat?

— Oh! da, desigur.

— Când s-a întârplat aceasta?

— Nu știu cu precizie, pentru că eu și Henrietta eram la școală pe atunci, oricum, cu un an înainte să se căsătorească cu Mary. Mi-aș dori să-l fi acceptat.

Tuturor ne-ar fi plăcut de ea mult mai mult, iar tata și mama cred dintotdeauna că a fost planul lui lady Russell ca ea să nu-l accepte. Ei cred că Charles nu era suficient de învățat și citit ca să-i fie pe plac lui lady Russell și prin urmare a convins-o pe Anne să-l refuze.

Sunetele se îndepărtau, iar Anne nu le mai distinse. Propriile ei emoții o țineau nemișcată. Îi trebui mult până să își revină, până să se poată mișca. Soarta proverbială a ascultătorului nu era în mod absolut a ei; nu auzise nimic rău despre ea însăși, dar auzise destule gânduri cu o semnificație dureroasă. Văzu cum propriul ei caracter era cântărit de căpitanul Wentworth și fusese exact acel grad de curiozitate în legătură cu ea în atitudinea lui cât să-i stârnească o agitație extremă.

Imediat ce a fost în stare, s-a dus după Mary și, după ce a găsit-o, a mers înapoi împreună cu ea la vechiul lor loc, la pârleaz. Simți o oarecare alinare în faptul că grupul se reunise imediat după aceea și se afla din nou în mișcare. Starea ei de spirit avea nevoie de singurătatea și tăcerea pe care numai spațiul larg îl puteau oferi.

Charles și Henrietta s-au întors, aducându-l, așa cum se poate presupune, pe Charles Hayter cu ei. Anne nu încerca să înțeleagă detaliile afacerii; nici chiar căpitanul Wentworth nu părea să-și bată capul cu acest

caz. Nu putea fi nicio îndoială că existase o retragere din partea parohului și o domolire din partea doamnei, dar ei erau acum foarte bucuroși să fie împreună. Henrietta arăta puțin rușinată, dar foarte mulțumită; Charles Hayter, extrem de fericit, iar ei erau devotați unul altuia din prima clipă când au pornit cu toții spre Uppercross.

Totul o indica acum pe Louisa ca fiindu-i menită căpitanului Wentworth; nimic nu putea fi mai clar; și unde unele despărțiri erau necesare, sau chiar unde nu erau, ei mergeau unul lângă altul aproape la fel de mult ca și ceilalți doi. Pe o fâșie lungă de pajiște, unde era spațiu din plin pentru toți, ei erau astfel despărțiți, formând trei grupuri distincte, iar Anne aparținea în mod necesar acelui grup care se lăuda cu cea mai puțină animație și complezență. Ea li se alăturase lui Charles și lui Mary și era destul de obosită ca să se bucure foarte mult de celălalt braț al lui Charles, dar Charles, deși foarte binedispus față de ea, era nervos pe soția lui, Mary, se arătase foarte neînțelegătoare față de el și acum suporta consecințele, consecințele fiind reprezentate de faptul că el îi dădea drumul mâinii aproape în fiecare clipă pentru a reteza capetele unor urzici din gardul viu cu o nuia; și când Mary începu să se plângă de aceasta și să se lamenteze că este rău tratată, conform obiceiului, aflându-se de partea tufișurilor, în timp ce Anne nu era deloc incomodată pe partea cealaltă, el le dădu drumul la brațe amândurora să prindă o nevăstuică pe care o zărise preț de o clipă și de-abia au mai reușit să îl aducă în rând.

Această pajiște lungă se mărginea cu o alee, pe care urma să o intersecteze la capăt poteca lor și când grupul ajunse la poarta de ieșire, trăsură care avansa în aceeași direcție, care fusese auzită de ceva timp, tocmai se apropia și se dovedi a fi brișca amiralului Croft. El și soția lui făcuseră plimbarea plănuită și se întorceau acasă. Auzind la ce plimbare lungă se angajaseră tinerii, ei oferiră cu bunătațe un loc oricărei doamne care se simțea în mod deosebit obosită; ar salva-o de o milă întreagă, iar ei treceau prin Uppercross. Invitația era generală. Domnișoarele Musgrove nu erau deloc obosite și Mary era fie ofensată că nu fusese invitată înaintea celorlalte, fie ceea ce Louisa numea mândria Elliot nu-i permitea să devină a treia într-o trăsură cu un cal.

Grupul tinerilor traversase aleea și acum se cățara peste un pârleaz, iar amiralul își punea din nou calul în mișcare, când căpitanul Wentworth părăsi o clipă grupul ca să-i spună ceva surorii lui. Acel ceva putu fi ghicit după efectele sale.

— Domnișoară Elliot, cu siguranță sunteți obosită, strigă doamna Croft. Lăsați-ne să avem plăcerea de a vă duce acasă. Aici este loc suficient pentru trei, vă asigur. Dacă am fi toți ca dumneavoastră, cred că am încăpea chiar patru. Trebuie, chiar așa, trebuie.

Anne încă se afla pe alee și deși instinctiv începuse să refuze, nu i se permise să continue. Intervenția blândă a amiralului veni în sprijinul soției sale; ei nu puteau fi refuzați; se strânseră în cel mai mic spațiu posibil, ca să-i lase un colț și căpitanul Wentworth, fără să spună un cuvânt, se întoarse către ea și în tăcere o ajută să urce în trăsură.

Da, o făcuse. Ea se afla sus și simțea că el o pusese acolo, că voința și mâinile lui făcuseră aceasta, că ea era îndatorată percepției lui despre oboseala ei și hotărârii de a-i oferi odihnă. Ea a fost foarte afectată văzându-i grija, pe care toate aceste lucruri o făceau vizibilă. Această atenție părea culminarea a tot ce se petrecuse mai înainte. Îl înțelegea. El nu putea să o ierte, dar nu putea fi lipsit de simțăminte. Deși o condamna pentru trecut și îl aprecia cu un mare resentiment, deși nu îi păsa de ea absolut deloc și deși devenea apropiat de alta, totuși nu o putea vedea suferind fără dorința de a-i oferi alinare. Era o rămășiță a vechiului sentiment; era un impuls de prietenie pură, deși nerecunoscută; era o dovadă a inimii lui calde și îndatoritoare, pe care ea nu o putea contempla fără emoții amestecate astfel, cu plăcere și regret, încât ea nu își dădea seama care prevala.

Răspunsurile ei la bunătatea și remarcile tovarășilor ei au fost date la început aproape inconștient. Ei călătoriseră jumătate din drum de-a lungul potecii pietroase, înainte ca ea să fie suficient de atentă la ce spuneau. Atunci îi descoperi vorbind despre „Frederick.”

— Cu siguranță vrea s-o ia pe una din fetele acelea, Sophy, spuse amiralul, dar nu se poate ști pe care. A alergat după ele, de asemenea suficient de mult, ca să se fi hotărât. Da, asta se întâmplă după pace. Dacă

acum ar fi război, el s-ar fi hotărât cu mult timp înainte. Noi, marinarii, domnișoară Elliot, nu putem să ne permitem să facem curte timp îndelungat în timpul războiului. Câte zile au fost, draga mea, de când te-am văzut prima dată până când stăteam unul lângă altul în casa noastră cu chirie de la North Yarmouth?

— Am face mai bine să nu vorbim despre asta, dragule, răspuse doamna Croft într-un mod plăcut, căci dacă domnișoara Elliot ar auzi cât de curând am ajuns la o înțelegere, nu ar fi niciodată convinsă că suntem fericiți împreună. Ți cunoșteam firea cu mult timp înainte.

— Ei bine, și eu am auzit despre tine că ești o fată drăguță și, în plus, pentru ce să mai așteptăm? Mie nu îmi place să se întindă atâta lucrurile. Mi-aș dori ca Frederick să întindă pânzele mai repede și să ne aducă acasă la Kellynch pe una din fetele acestea. Atunci ar fi întotdeauna bine pentru ei, și amândouă sunt tinere foarte drăguțe; de abia le deosebesc una de alta.

— Fete foarte binevoitoare, plăcute, într-adevăr, spuse doamna Croft, pe un ton de laudă mai calm, care o făcu pe Anne să bănuiască faptul că puterile ei mai subtile ar putea să nu o considere pe niciuna din ele destul de demnă de fratele ei și o familie foarte respectabilă. Dragul meu amiral, stâlpul acela! Cu siguranță o să intrăm în stâlpul acela.

Dar dând frâielor o direcție mai bună, cu calm, ea singură, au ocolit, din fericire, pericolul; și punând mâna în mod judicios o dată după aceea, ei nici nu au căzut într-un șanț, nici nu s-au murdărit de balebă de cal; și Anne, cu un oarecare amuzament față de stilul lor de a conduce, pe care și-l închipuia a fi o reprezentare nu chiar incorectă a călăuzirii generale a afacerilor lor, se descoperi adusă în siguranță la vilă.

Capitolul 11

Se apropia acum momentul întoarcerii lui lady Russell, chiar și ziua era stabilită; și Anne, angajându-se să i se alăture imediat ce se reinstala, de-abia aștepta ocazia plecării la Kellynch și începea să se gândească cum va fi afectat propriul ei confort de aceasta.

Ar aduce-o în același sat cu căpitanul Wentworth, la jumătate de milă de el; vor trebui să frecventeze aceeași biserică și trebuie să existe relații între cele două familii. Aceasta era împotriva ei, dar, pe de o parte, el își petrecea atâta timp la Uppercross, încât, plecând de acolo, se putea considera mai degrabă că îl lăsa în urmă, decât că venea spre el; cu totul și cu totul, ea credea că trebuie din acest punct de vedere, să fie câștigătoarea, aproape la fel de sigur ca și în șansele ei de societate domestică, părăsind-o pe Mary pentru lady Russell.

Își dorea să evite să îl vadă pe căpitanul Wentworth la Hall: acele camere fuseseră martore la întâlniri anterioare care i-ar fi fost readuse în memorie într-un mod prea dureros, dar ea era și mai neliniștită de posibilitatea ca lady Russell și căpitanul Wentworth să nu se întâlnească niciodată, nicăieri. Ei nu se plăceau reciproc și nicio reînnoire a cunoștinței, acum, nu ar fi putut face vreun bine, iar dacă lady Russell i-ar vedea împreună ar putea crede că el are prea multă stăpânire de sine, iar ea prea puțină.

Aceste puncte îi formau gândurile principale înainte de plecarea de la Uppercross, unde simțea că pierduse prea mult timp. Utilitatea sa pentru micul Charles îi va aduce întotdeauna o îndulcire a amintirii vizitei sale de două luni acolo, dar el își recăpăta puterile în ritm rapid și ea nu mai avea pentru ce să rămână.

Concluzia vizitei ei, totuși, era diversificată într-un fel pe care nu și-l imaginase deloc. Căpitanul Wentworth, după ce fusese nevăzut și neauzit la Uppercross timp de două zile încheiate, apăru din nou în mijlocul lor justificându-și absența printr-o relatare.

O scrisoare din partea prietenului său, căpitanul Harville, ajungând în cele din urmă la el, îi adusesese informații despre faptul că se stabilise cu

familia sa la Lyme pe timpul iernii; ei aflându-se, prin urmare, fără să știe, la mai puțin de douăzeci de mile unul de celălalt. Căpitanul Harville nu fusese niciodată pe deplin sănătos după o rană gravă pe care o primise cu doi ani în urmă, iar grija căpitanului Wentworth de a-l vedea l-a făcut să meargă imediat la Lyme. El stătuse acolo douăzeci și patru de ore. Se achitase pe deplin, vizita lui a fost onorată cu căldură, trezise un viu interes în prietenul său, iar descrierea ținutului frumos de lângă Lyme trezise în grupul de la conac o dorință puternică de a vedea ei înșiși Lyme și un plan de a merge acolo a fost la rezeală admis.

Cei tineri erau toți înnebuniți să meargă la Lyme, Căpitanul Wentworth spunea că voia să se mai ducă acolo și era la numai șaptesprezece mile de Uppercross; deși era în noiembrie, vremea nu era deloc rea; și, pe scurt, Louisa, care era cea mai plină de zel dintre toți, după ce luase hotărârea să meargă și, pe lângă plăcerea de a face tot ce voia, fiind acum înarmată cu ideea meritului de a-și menține părerile, doborî toate dorințele tatălui și mamei sale de a o amâna până la vară; la Lyme urmau să meargă: Charles, Mary, Anne, Henrietta, Louisa și căpitanul Wentworth.

Primul plan pe negândite fusese de a merge de dimineață și a se întoarce la noapte, dar cu aceasta nu fusese de acord doamna Wentworth, de dragul cailor; și când a fost luat în considerare în mod rațional, faptul că o zi din mijlocul lui noiembrie nu le va oferi suficient timp ca să vadă un loc nou, după ce se scădeau cele șapte ore necesare, datorită naturii drumului, pentru dus și întors. Prin urmare, se impunea să înnopteze acolo și să nu fie așteptați înapoi decât pentru cina de seara următoare. Acesta a fost un amendament foarte important și deși s-au întâlnit cu toții la conac la o oră destul de matinală pentru micul dejun și au pornit foarte punctuali, trecuse atât de mult de amiază înainte ca cele două trăsură, careta doamnei Musgrove conținându-le pe cele patru doamne și brișca lui Charles care îl ducea pe căpitanul Wentworth, să coboare pe dealul lung spre Lyme și să intre pe strada și mai abruptă a orașului, încât era evident că nu vor avea timp pentru mai mult de o privire în jur, înainte ca lumina și căldura zilei să dispară.

După ce și-au asigurat cazarea și au comandat cina la unul dintre hanuri, următorul lucru de făcut era, fără îndoială, să meargă direct în jos spre mare. Veniseră prea târziu în timpul anului pentru vreo distracție pe care Lyme, ca loc public, le-ar fi putut oferi. Pensiunile erau închise, chiriașii aproape cu toții plecați și mai rămăseseră foarte puține familii în afară de localnici, și, cum nu era nimic de admirat la clădiri în sine, situația orașului, strada principală aproape năpustindu-se spre apă, promenada spre Cobb, mărginind golfulețul plăcut, care, în timpul sezonului, este animat de turiști; însuși Cobb, cu vechile sale minunății și noile îmbunătățiri, cu șirul foarte frumos de stânci întinzându-se spre estul orașului sunt ceea ce va căuta ochiul unui străin; și trebuie să fie un străin foarte ciudat să nu vadă farmecul în împrejurimile apropiate de Lyme, care îl fac să dorească să îl cunoască mai bine. Peisajele din zonă, Charmouth, cu terenurile sale înalte și pajiștile întinse și chiar mai mult, golful mic, retras, apărat de stânci întunecate, unde fragmente de roci printre nisipuri îl fac cel mai fericit loc pentru a privi marea, în agitație neobosită; dealurile împădurite ale satului vesel Up Lyme; și, mai presus de orice, Pinny, cu prăpăstiile verzi între stâncile romantice, unde copacii împrăștiați și livezile bogate arată că trebuie să fi trecut multe generații de la prima prăbușire de stânci care a pregătit terenul pentru o astfel de stare, unde un peisaj atât de minunat și de încântător se desfășoară, încât ar putea egala oricare din peisajele asemănătoare de pe faimoasa Insulă Wight, aceste locuri trebuie vizitate și revizitate pentru a fi înțeleasă valoarea Lyme-ului.

Grupul de la Uppercross, trecând pe lângă pensiunile acum părăsite și cu aspect melancolic, coborând în continuare, se găsi curând pe țărmul mării; și admirând numai, așa cum trebuie să se oprească și să privească cei care vin pentru prima oară la mare, care au meritat vreodată să o vadă; și-au continuat drumul spre Cobb, obiectivul lor, datorită relatărilor căpitanului Wentworth; deoarece, într-o casă aproape de piciorul unui dig era stabilită familia Harville.

Căpitanul Wentworth intră să își viziteze prietenul; ceilalți au mers mai departe, iar el urma să li se alăture la Cobb.

Ei nu erau în niciun caz oboșiți de a admira și a se minuna; și nici măcar Louisa nu părea să simtă că se despărțiseră de căpitanul Wentworth de multă vreme, când l-au văzut venind, după ei, cu trei însoțitori, cu toții deja bine cunoscuți, după descriere, ca fiind căpitanul și doamna Harville și un anume căpitan Benwick, care stătea la ei.

Căpitanul Benwick fusese cu ceva timp în urmă prim-locotentent pe Laconia; și portretul pe care i-l făcuse căpitanul Wentworth, după întoarcerea de la Lyme, laudele sale entuziaste care îl prezentau drept un tânăr ofițer excelent, pe care îl prețuia foarte mult, ceea ce ar fi trebuit să lase o impresie bună asupra lui oricărui ascultător, fuseseră urmate de o scurtă istorie a vieții lui particulare, care îl făcea cât se poate de interesant în ochii tuturor doamnelor. El fusese logodit cu sora căpitanului Harville, iar acum îi deplângea pierderea. Așteptaseră un an sau doi averea și o promovare. Avera venise, răsplata sa ca locotenent fiind mare; și promovarea venise, în cele din urmă, dar Fanny Harville nu a trăit ca să știe asta. Murise în vara următoare, în timp ce el era pe mare. Căpitanul Wentworth credea că este imposibil ca un bărbat să fie mai atașat de o femeie decât fusese bietul Benwick de Fanny Harville, sau să fie mai profund afectat de groaznică schimbare. El avea dispoziția cuiva care suferă extrem de mult, unind sentimente foarte puternice cu maniere blânde, serioase și retrase și o preferință clară pentru lectură. Ca să terminăm cu interesul poveștii, prietenia dintre el și familia Harville părea, dacă este posibil, întărită de evenimentul care a încheiat toate oportunitățile de alianță, iar căpitanul Benwick locuia acum la ei permanent. Căpitanul Harville luase această casă pentru o jumătate de an; preferințele, sănătatea și averea lui îndreptându-l către o reședință necostisitoare și lângă mare, iar grandoarea ținutului și singurătatea din Lyme în timpul iernii păreau perfect adaptate stării de spirit a căpitanului Benwick.

„Și totuși”, își spuse Anne în sinea ei, în timp ce grupul se mărise, „el nu are, probabil, o inimă mai îndurerată decât a mea. Nu pot crede că perspectivele lui sunt nimicite pentru totdeauna. El este mai tânăr decât

mine; mai tânăr în sentimente, dacă nu în fapt; mai tânăr ca bărbat. Se va îndrăgosti din nou și va fi fericit cu alta.”

S-au adunat cu toții și s-au făcut prezentările.

Căpitanul Harville era un bărbat înalt, întunecat, cu o înfățișare binevoitoare, puțin șchiop; și, datorită trăsăturilor puternice și sănătății șubrede, părea mult mai bătrân decât căpitanul Wentworth. Căpitanul Benwick arăta și era cel mai tânăr dintre cei trei și, comparat cu oricare din ei, un om scund. Avea un chip plăcut și un aer melancolic, așa cum ar fi trebuit să aibă, și se retrăgea din conversații.

Căpitanul Harville, chiar dacă nu îl egala pe căpitanul Wentworth la maniere, era un domn perfect, neafectat, cordial și amabil. Doamna Harville, cu o idee mai puțin rafinată decât soțul ei, părea, totuși, să aibă aceleași sentimente bune; și nimic nu putea fi mai plăcut decât dorința lor de a considera întregul grup drept prieteni de-ai lor, deoarece erau prietenii căpitanului Wentworth, sau mai amabili în ospitalitate prin invitația lor ca toți să promită că vor cina la ei. Cina, deja comandată la han, a fost în cele din urmă, deși fără tragere de inimă, acceptată ca scuză, dar ei au fost aproape răniți de faptul că Wentworth a adus un astfel de grup la Lyme, fără să considere un lucru normal ca aceștia să cineze cu ei.

Exista o apropiere atât de mare față de căpitanul Wentworth în toate acestea, un farmec atât de încântător într-o ospitalitate atât de neobișnuită, atât de diferită de stilul banal de invitație cu dublu sens și a cinelor formale și pretențioase, încât Anne simți că starea ei de spirit ar avea șanse să beneficieze dintr-o cunoștință cu colegii lui ofițeri. „Aceștia ar fi fost cu toții prietenii mei”, gândea ea, și se luptă cu o mare tendință spre deprimare.

Părăsind Cobb, au intrat în casă cu noii lor prieteni și au găsit camerele atât de mici, încât numai cei ce făceau o invitație din toată inima puteau să le considere capabile să cuprindă atât de mulți musafiri. Anne însăși avu o uluială de moment pe acest subiect, dar curând se pierdu printre sentimentele mai plăcute care răsăreau la vederea tuturor născocirilor ingenioase și aranjamentelor plăcute ale căpitanului Harville, ca să profite cât mai mult de spațiul existent, să suplinească inconfortul

mobilei casei de închiriat și să așere ferestrele și ușile de așteptatele furtuni de iarnă. Decorarea camerelor, unde necesitățile obișnuite oferite de pro – prietar în clasica stare mediocră erau completate prin câteva obiecte dintr-un lemn de soi rar, excelent lucrat și cu câte ceva ciudat și valoros din toate țările îndepărtate pe care le vizitase căpitanul Harville, erau mai mult decât amuzante pentru Anne, legate fiind toate de profesia lui, fructul străduințelor sale, efectul influenței lor asupra obiceiurilor sale; tabloul tihnei și fericirii domestice pe care îl prezentau însemna pentru ea ceva asemănător cu o răsplată.

Căpitanul Harville nu era un cititor, dar el făurise adăposturi excelente și modelase rafturi foarte drăguțe pentru o colecție de cărți bine legate, de dimensiuni acceptabile, proprietatea căpitanului Benwick. Șchiopătatul lui îl împiedica să meargă prea mult pe afară; dar o minte isteată și ingenioasă părea să îi ofere preocupări continue în interior. El desena, înfrumuseța, executa tâmplărie, făcea jucării pentru copii, crea noi andreele și ace cu gămălie îmbunătățite, și dacă totul era deja făcut, se odihnea în hamacul său mare dintr-un colț al încăperii.

Anne gândi că lăsase în urmă o mare fericire când părăsiră casa, iar Louisa, lângă care se regăsi mergând, izbucni în exclamații de admirație și încântare față de caracterul marinarilor; prietenia, frăția, franchețea, integritatea lor; protestând că era convinsă că marinarii aveau mai multă valoare și amabilitate decât orice altă categorie de oameni din Anglia, că ei știau cum să trăiască și meritau să fie respectați și iubiți.

S-au întors să se îmbrace pentru cină și să mănânce; și atât de bine le reușise planul până atunci, încât nimic nu părea să lipsească; deși, faptul că erau „cu totul în afara sezonului”, că era „interzisă circulația în Lyme” și nu exista „nicio speranță de companie” adusesese multe scuze din partea stăpânilor hanului.

Anne se simțea deja devenind mult mai curajoasă aflându-se în compania căpitanului Wentworth, decât își închipuise la început că ar putea deveni, încât acum statul la aceeași masă cu el și schimbul de politețuri obișnuite impus de aceasta (nu au mers mai departe de atât!) devenea un lucru lipsit de importanță.

Noaptea era prea întunecoasă pentru ca doamnele să se mai întâlnească până dimineața, dar căpitanul Harville le promisese o vizită în timpul serii; și el veni, aducându-l și pe prietenul său, ceea ce era mai mult decât se așteptaseră, deoarece căpitanul Benwick dădea toate semnele că ar fi deranjat de prezența atâtor de mulți străini. Totuși, el se aventură din nou printre ei, deși starea lui de spirit nu părea potrivită cu veselia grupului în general.

În timp ce căpitanii Wentworth și Harville vorbeau într-un colț al încăperii și, amintindu-și zilele din trecut, ofereau anecdote din abundență ca să-i ocupe și să-i distreze pe ceilalți, Anne rămase oarecum la o parte cu căpitanul Benwick, și un impuls foarte bun al firii ei o obligă să înceapă conversația cu el. El era timid, dar blândețea și gentilețea manierelor ei și-au făcut curând efectul, iar Anne a fost pe deplin răsplătită pentru osteneală. Era, în mod evident, un tânăr cu gusturi declarate pentru lectură, preferând poezia; și pe lângă plăcerea de a-i fi oferit cel puțin privilegiul de o seară de a discuta subiecte de care tovarășii săi obișnuiți probabil că nu erau interesați, ea avea speranța de a-i fi de un real ajutor prin anumite sugestii referitoare la datoria și beneficiile luptei împotriva suferinței, care a rezultat în mod firesc din conversația lor. Deoarece, deși timid, nu părea rezervat, mai degrabă dădea aparența unei bucurii că se desface de constrângerile obișnuite; și după ce au vorbit despre poezie, bogăția epocii actuale și trecuseră printr-o scurtă comparație de păreri privind poezii de primă mână, încercând să stabilească dacă „Marmion” sau „Doamna Lacului” erau de preferat și cât de mult apreciau „Giaour” și „Mireasa din Abydos”; și, mai mult, care era pronunția corectă pentru „Giaour”, el se arătă a fi atât de familiarizat cu cele mai lirice cântece ale unui poet și toate descrierile pătimașe ale agoniei lipsite de speranță ale altuia; recită, cu sentiment, diversele versuri care descriau o inimă sfâșiată, sau o minte distrusă de nenorocire și arăta întrutotul, ca și cum ar fi vrut să fie înțeles; ea îndrăzni să spere că el nu citea întotdeauna numai poezie și să spună că ea considera defectul poeziei faptul că rareori putea fi savurată în siguranță de cei care o înțelegeau pe deplin și că sentimentele profunde,

care singure o puteau aprecia cu adevărat, erau chiar sentimentele care ar trebui să o guste numai rareori.

Cum privirile sale nu îl arătau îndurerat, ci mulțumit de aluzia la situația lui, a fost stimulată să continue; și simțind în sine ei superioritatea minții, îndrăzni să-i recomande o mai mare îngăduință față de proză în lecturile sale zilnice; și, cerându-i-se să intre în detalii, ea menționează operele celor mai buni moraliști englezi, colecțiile celor mai frumoase scrisori, memoriile unor caractere care au suferit cu demnitate, care îi veneau în minte pe moment, fiind evidențiate să-i însuflețească și să-i întărească mintea prin cele mai înalte precepte și cele mai puternice exemple de rezistență morală și religioasă.

Căpitanul Benwick ascultă cu atenție și părea recunoscător pentru interesul arătat; și deși, cu o scuturare din cap și oftaturi care declarau slaba lui credință în eficacitatea oricărei cărți asupra suferinței lui, el scrisese numele aceluia pe care îi recomanda ea și promisese să facă rost de ei și să îi citească.

Când seara se încheie, Anne nu putea să nu fie amuzată de ideea de a fi venit la Lyme ca să-i predice răbdarea și resemnarea unui tânăr pe care nu-l mai văzuse până atunci; nici nu se putea abține să nu se teamă, în urma unor reflecții mai serioase că, la fel ca mulți alți moraliști și predicatori, fusese elocventă în legătură cu un subiect asupra căruia propria ei comportare nu ar fi suportat prea bine o examinare.

Capitolul 12

Anne și Henrietta, trezindu-se mai devreme decât restul grupului, în dimineața următoare, au căzut de acord să se plimbe pe jos către mare înainte de micul dejun. Au mers pe plajă să privească marea, pe care o briză ușoară din sud-est o aducea cu toată grandoarea pe care o permitea un țarm atât de plat. Ele au glorificat dimineața; s-au bucurat de mare; și-au împărtășit încântarea pentru aerul proaspăt și au rămas tăcute; până când, brusc, Henrietta începu:

— Oh! da, sunt cât se poate de convinsă, cu mici excepții, că aerul de mare face bine. Nu poate fi nicio îndoială că i-a fost de mare folos doctorului Shirley, după boala sa, în primăvara de anul trecut. El a declarat că venirea la Lyme pentru o lună i-a făcut mai bine decât toate medicamentele pe care le-a luat; și că, stând lângă mare, întotdeauna se simte tânăr din nou. Acum, nu pot să nu mă gândesc că este păcat că nu stă tot timpul la mare. Cred că ar face mai bine să plece de tot de la Uppercross și să se stabilească la Lyme. Nu-i așa, Anne? Nu ești de acord cu mine că este cel mai bun lucru pe care l-ar putea face, atât pentru el, cât și pentru doamna Shirley? Ea are veri aici, știi, și multe cunoștințe, care ar înveseli-o și sunt sigură că ar fi bucuroasă să meargă într-un loc unde ar avea îngrijire medicală la îndemână, în caz că el ar mai avea o altă criză. Într-adevăr, cred că este extrem de trist ca niște oameni atât de minunați precum domnul și doamna Shirley, care au făcut bine toată viața lor, să-și irosească ultimele zile într-un loc precum Uppercross, unde, în afară de familia noastră, par izolați de lume. Mi-aș dori ca prietenii săi să îi propună aceasta. Chiar cred că ar trebui! Cât despre procurarea unei aprobări, nu ar putea fi nicio dificultate la vârsta lui și cu caracterul lui. Singura mea îndoială este dacă ar putea să îl convingă ceva să își părăsească parohia. El este atât de sever și de riguros în opiniile sale; prea riguros, trebuie să spun. Nu crezi, Anne, că este prea riguros? Nu crezi că este o problemă de conștiință cât se poate de greșită, când un preot își sacrifică sănătatea de dragul îndatoririlor sale, care ar putea fi îndeplinite la fel de bine de o altă persoană? Și, de asemenea, la Lyme, la numai

șaptesprezece mile distanță, ar fi suficient de aproape ca să afle dacă oamenii s-ar plânge de ceva.

Anne zâmbi în sinea ei de mai multe ori în timpul acestui discurs și abordă subiectul la fel de pregătită să îi facă bine unei tinere, la fel ca și unui tânăr, deși era un bine de un standard mai jos, căci ce putea oferi în afară de o consimțire generală? Spuse tot ceea ce era rezonabil și potrivit într-o astfel de chestiune; simți necesitatea ca dr. Shirley să se odihnească așa cum ar fi fost necesar; văzu cât de dorit era să aibă un tânăr activ, respectabil pe post de preot paroh și a avut chiar amabilitatea să facă aluzie la avantajul ca un astfel de paroh rezident să fie căsătorit.

— Mi-aș dori, spuse Henrietta, foarte mulțumită de însoțitoarea sa, mi-aș dori ca lady Russell să trăiască la Uppercross și să fie apropiată de doctorul Shirley. Dintotdeauna am auzit că lady Russell este o femeie cu cea mai puternică influență asupra tuturor! Dintotdeauna am considerat-o capabilă să convingă o persoană de orice! Mi-este frică de ea, foarte frică de ea, deoarece ea este atât de deșteaptă, dar o respect extrem de mult și mi-aș dori să avem o astfel de vecină la Uppercross.

Anne era amuzată de modul Henriettei de a fi recunoscătoare și, de asemenea, era amuzată și de faptul că noile evenimente și interese din părerile Henriettei au adus-o pe prietena sa în favorurile cuiva din familia Musgrove; totuși, ea avu timp numai pentru un răspuns general exprimându-și dorința ca o astfel de femeie să se afle la Uppercross, înainte ca toată discuția să înceteze, văzându-i pe Louisa și pe căpitanul Wentworth venind către ele. Și ei veniseră pentru o plimbare înainte ca micul dejun să fie gata, dar Louisa, amintindu-și imediat după aceea că avea ceva de procurat de la un magazin, îi invită pe toți să meargă cu ea înapoi în oraș. Cu toții erau la dispoziția ei.

Când au ajuns la treptele care duceau în sus, pe faleză, un bărbat, care se pregătea în același timp să coboare, se retrase politicos și se opri să le facă loc. Ei au urcat și, în timp ce treceau pe lângă el, chipul lui Anne îi atrase atenția, iar el o privi cu admirație la care ea nu putea fi insensibilă. Arăta remarcabil de bine; trăsăturile ei foarte regulate și drăgălașe, având înflorirea și prospețimea tinereții readuse de vântul ușor care-i suflase

peste ten și ochii înviorați tot de el. Era evident că bărbatul, un adevărat gentilom după maniere, o privea în continuare. Căpitanul Wentworth întoarse capul după ea imediat, într-un fel care arăta că observase asta; îi aruncă o privire trecătoare, o privire strălucitoare, care părea să spună „Omul acela este impresionat de tine și chiar și eu, în această clipă, văd ceva asemănător cu Anne Elliot din trecut.”

După ce o ajută pe Louisa la cumpărături și mai pierde ceva vreme, se întoarseră la han, iar Anne, trecând după aceea repede din camera ei spre sufragerie, aproape că se izbi de același bărbat care ieșea dintr-un apartament alăturat. La început presupuse că era un turist ca și ei și decise că un valet foarte arătos, care se plimba pe lângă cele două hanuri în timp ce ei se întorceau, trebuia să fie servitorul lui. Faptul că atât stăpânul, cât și servitorul se aflau în doliu sprijinea ideea. Acum se dovedea că stăteau la același han cu ei; și această a doua întâlnire, cât de scurtă, dovedi din nou, din înfățișarea bărbatului, că o considera pe a ei foarte încântătoare, iar din graba și decența scuzelor sale, că era un om cu niște maniere extrem de bune. Părea cam de treizeci de ani și deși nu era chipeș, era o persoană agreabilă. Anne simți că i-ar plăcea să afle cine este.

Aproape terminaseră micul dejun, când zgomotul unei trăsuri (prima pe care o auzeau de când intraseră în Lyme) atrase jumătate din grup la fereastră. Era o cabrioletă, venind de la grajd spre ușa din față; cu siguranță cineva pleca. Era condusă de un servitor în doliu. Cuvântul cabrioletă îl făcu pe Charles Musgrove să sară ca să o compare cu a sa; servitorul în doliu trezi curiozitatea lui Anne și toți șase erau deja strânși pentru a surprinde momentul în care proprietarul cabrioletei va ieși pe ușă printre plecaciunile și gesturile politioase ale personalului și plecând.

— Ah! strigă căpitanul Wentworth, dintr-odată și cu o jumătate de privire către Anne, este chiar bărbatul pe lângă care am trecut.

Domnișoarele Musgrove au fost de acord, și, după ce l-au privit cu toții cât au putut în susul dealului, s-au întors la micul dejun. Chelnerul intră în sală curând după aceea.

— Vă rog, spuse căpitanul Wentworth imediat, puteți să ne spuneți numele domnului care tocmai a plecat?

— Da, sir, un domn Elliot, un gentilom cu o mare avere, a venit noaptea trecută de la Sidmouth, poate ați auzit trăsura, sir, în timp ce stăteați la cină, și acum merge spre Crewkerne, în drum spre Bath și Londra.

— Elliot!

S-au uitat unii la alții și i-au repetat numele.

— Vai! strigă Mary, trebuie să fie vărul nostru; trebuie să fie domnul Elliot al nostru, trebuie, într-adevăr! Charles, Anne, nu-i așa că trebuie? În doliu, vedeți, exact așa cum trebuie să fie domnul Elliot al nostru. Extraordinar! În același han cu noi! Anne, nu-i așa că trebuie să fie vărul nostru? Următorul moștenitor al tatălui meu? Vă rog, domnule, întorcându-se către chelner, ați auzit cumva, a spus servitorul lui dacă ține de familia Kellynch?

— Nu, doamnă, nu a menționat o familie anume, dar a spus că este foarte bogat și că într-o zi va deveni baronet.

— Uite! Vedeți!, strigă Mary extaziată, exact cum am spus eu! Moștenitor al lui sir Walter Elliot! Știam că o să se afle, dacă este așa. Contați pe asta, este un lucru pe care servitorii au grijă să-l facă public, oriunde se duc. Dar, Anne, închipuie-ți numai ce extraordinar! Mi-aș dori să mă fi uitat mai bine la el. Mi-aș dori să fi știut din timp, cine este, ca să ne fie prezentat. Ce păcat că nu am fost prezentați! Crezi că are trăsăturile Elliot? De-abia m-am uitat la el, mă uitam la cai, dar cred că avea ceva din trăsăturile Elliot, mă mir că nu mi-a atras atenția blazonul! Oh! pardesiul atârna peste tăblie și ascundea blazonul, asta era; altfel sunt sigură că l-aș fi observat; și livrea, de asemenea; dacă servitorul nu ar fi fost în doliu, l-ai fi recunoscut după livrea.

— Punând cap la cap toate aceste circumstanțe extraordinare, spuse căpitanul Wentworth, trebuie să considerăm că a fost planul Providenței ca să nu-i fii prezentată.

Când putu să-i atragă atenția lui Mary, Anne încercă să o convingă cu binișorul că tatăl lor și domnul Elliot nu se aflaseră, de mulți ani, în

asemenea termeni care să facă de dorit o prezentare.

În același timp, totuși, era o gratificație secretă pentru ea să-și fi văzut vărul și să știe că viitorul proprietar al Kellynch era fără îndoială un gentilom și avea un aer de bun simț. Ea nu voia, sub nicio formă, să menționeze că se întâlnise cu el a doua oară; din fericire, Mary nu insistă mult asupra faptului că trecuseră pe lângă el în plimbarea de mai devreme, dar ar fi fost foarte ofensată că Anne chiar s-a izbit de el pe coridor și a primit scuzele lui foarte politicoase, în timp ce ea nu fusese deloc aproape de el; nu, acea scurtă întrevvedere între veri trebuie să rămână un secret.

— Bineînțeles, spuse Mary, vei menționa faptul că l-am văzut pe domnul Elliot data viitoare când scrii la Bath. Cred că tatăl meu ar trebui cu siguranță să afle despre aceasta; precizează totul despre el.

Anne evită un răspuns direct, dar era tocmai situația pe care o considera nu numai inutil de comunicat, dar care ar trebui tănuită. Cunoștea ofensa care îi fusese adusă tatălui ei cu mulți ani în urmă; suspecta implicarea deosebită a lui Elizabeth; și că menționarea domnului Elliot întotdeauna le producea amândurora iritare era dincolo de îndoială. Mary nu scria niciodată la Bath, toată truda de a purta o corespondență lungă și plictisitoare cădea pe umerii lui Anne.

Micul dejun nu se terminase de multă vreme, când căpitanul și doamna Harville și căpitanul Benwick li s-a alăturat; stabiliseră să facă ultima plimbare în jurul Lyme-ului. Trebuiau să pornească spre Uppercros pe la ora unu și între timp aveau să stea împreună și pe afară cât mai mult posibil.

Anne îl văzu pe căpitanul Benwick apropiindu-se de ea, imediat ce deja ieșiseră în stradă. Conversația lor din seara trecută nu îi alungă dispoziția de a o căuta din nou; și au mers împreună un timp, vorbind ca mai înainte despre domnul Scott și lordul Byron și la fel de incapabili ca orice alți doi cititori pasionați să aprecieze în mod asemănător meritele fiecăruia dintre cei doi, până când ceva provocă o schimbare aproape generală în sânul grupului lor și, în loc de căpitanul Benwick, îl avu alături pe căpitanul Harville.

— Domnișoară Elliot, spuse el vorbind destul de încet, ați făcut foarte mult bine făcându-l pe acel biet băiat să vorbească atât de mult. Mi-aș dori să avem asemenea companie mai des. Este rău pentru el, știu, să stea așa închis, dar ce putem face? Nu putem să ne despărțim.

— Nu, spuse Anne, pot crede cu ușurință că aceasta este imposibil, dar cu timpul, probabil, știm ceea ce face timpul în toate cazurile de suferință și trebuie să vă amintiți, căpitane Harville, că prietenul dumneavoastră încă poate fi considerat la începutul doliului, doar de vara trecută, înțeleg.

— Da, destul de adevărat, zise cu un oftat adânc, doar din iunie și fără să fi aflat despre asta imediat.

— Nu până în prima săptămână a lui august, când s-a întors acasă de la Cap, de-abia a încăput pe Grappler. Eram la Plymouth, temându-mă să primesc știri despre el; el a trimis scrisori, dar avea ordine să ajungă la Portsmouth. Acolo trebuia să-l ajungă știrea, dar cine să i-o spună? Nu eu. Aș fi preferat să fiu trimis în altă parte. Nimeni nu putea face asta, în afară de băiatul acela bun, zise, arătându-i-l pe căpitanul Wentworth. Laconia intrase în Plymouth în săptămâna anterioară; nu era niciun pericol să fie din nou trimisă pe mare. El și-a asumat riscul pentru restul; a cerut o permisie, dar, fără să aștepte răspunsul, a călătorit noapte și zi până a ajuns la Portsmouth, a vâslit până la Grappler și nu l-a părăsit pe bietul băiat o săptămână întreagă. Asta a făcut și nimeni altcineva nu ar fi putut să-l salveze pe bietul James. Vă mai întrebați, domnișoară Elliot, dacă ne este drag!

Anne aprecie chestiunea delicată cu o înțelegere perfectă și răspunse ceea ce propriile ei sentimente îi dictau și ale lui puteau suporta, deoarece era prea afectată să schimbe subiectul și, când vorbi din nou, era despre ceva cu totul diferit.

Doamna Harville, îngrijorată că soțul ei avea cât se poate de mult de mers până acasă, schimbă direcția întregului grup în ceea ce avea să fie ultima parte a plimbării; îi vor însoți până la ușă, apoi se vor întoarce și vor porni la drum.

După toate calculele lor, exact pentru atâta era timp, dar, apropiindu-se de Cobb, era o dorință unanimă să mai meargă odată de-a lungul falezei; toți erau atât de doritori, iar Louisa deveni curând atât de hotărâtă, încât diferența unui sfert de oră nu era o întârziere; astfel, cu toate rămas-bunurile afectuoase și toate schimburile amabile de invitații care pot fi închipuite, s-au despărțit de căpitanul și doamna Harville la ușă și încă însoțiți de căpitanul Benwick, care părea să se agațe de ei până la sfârșit, au continuat să-și ia la revedere de la Cobb într-un mod potrivit.

Anne descoperi că tânărul căpitan Benwick se apropia iarăși de ea. „Mărite albastru-întunecate” ale lordului Byron nu puteau să nu fie prezente, datorită panoramei și ea îi acordă cu bucurie toată atenția atâta timp cât era posibil. Curând fu atrasă, în mod obligatoriu, în altă parte.

Era prea mult vânt să facă partea înaltă a falezei plăcută pentru doamne și ele au fost de acord să coboare treptele spre plajă și cu toatele pășeau încetișor și cu grijă pe treptele abrupte, în afară de Louisa; ea trebui adusă dintr-un salt de către căpitanul Wentworth. În toate plimbările lor, el trebuise să o ajute să sară de pe trepte; senzația era încântătoare pentru ea. Ea era jos în siguranță, dar imediat, ca să-și arate buna dispoziție, alergă în susul scărilor ca să mai fie ajutată o dată să sară. El o sfătui să renunțe, considerând șocul prea puternic, dar vorbi în zadar, ea zâmbi și spuse „Sunt hotărâtă să o fac”, el își întinse mâinile; ea se aruncă cu o jumătate de secundă mai devreme, căzu pe pavaj pe Lower Cobb și fu ridicată fără suflare! Nu era nicio rană, niciun pic de sânge, nicio vânătăie vizibilă, dar ochii ei erau închiși, nu respira și fața ei era ca moartea. Groaza clipei pentru toți cei ce stăteau în jur!

Căpitanul Wentworth, care o ridicase, îngenunche cu ea în brațe, privind-o cu o față la fel de palidă ca a ei, într-o agonie a tăcerii.

— Este moartă! Este moartă! țipă Mary, agățându-se de soțul ei, contribuind alături de groaza lui să îl facă stană de piatră; și, peste încă o clipă, Henrietta, copleșită de sperietură, își pierdu și ea simțirile și ar fi căzut pe trepte dacă n-ar fi fost căpitanul Benwick și Anne, care au prins-o și au susținut-o între ei.

— Nu este nimeni să mă ajute? Au fost primele cuvinte care au izbucnit de la căpitanul Wentworth, pe un ton de disperare, ca și cum toată puterea lui se duse.

— Du-te la el! du-te la el! strigă Anne, pentru numele lui Dumnezeu, du-te la el! Pot să o susțin singură. Lasă-mă și du-te! Fricționează-i mâinile, fricționează-i tâmpile! uite săruri; ia-le, ia-le!

Căpitanul Benwick se supuse și Charles în aceeași clipă, desfăcându-se de soția lui, erau împreună alături de el; Louisa a fost ridicată și susținută mai ferm între ei și totul a fost făcut după cum indicase Anne, dar în zadar; în timp ce căpitanul Wentworth, clătinându-se lângă zid, căutând sprijin, exclamă în cea mai amară agonie:

— Oh, Doamne! Tatăl și mama ei!

— Un doctor! spuse Anne. El prinse cuvântul; păru să îl învioreze pe loc și spunând doar „Adevărat, adevărat, un doctor în clipa asta”, se îndepărtă în goană, când Anne sugeră plină de zel:

— Căpitanul Benwick! Nu ar fi mai potrivit căpitanul Benwick? El știe unde poate fi găsit un doctor.

Oricine capabil de gândire înțelese că avea dreptate și într-o clipă, totul se petrecea rapid, căpitanul Benwick o lăsase pe biata fată cu aspect de cadavru grijii fratelui ei și pornise spre oraș cu cea mai mare viteză.

Cât despre grupul rămas în urmă, cu greu se putea spune care din cei trei era mai tulburat și suferea mai mult: căpitanul Wentworth, Anne sau Charles care, ca un adevărat frate afectuos, stătea aplecat peste Louisa cu hohote de suferință și putea doar întoarce privirile de la o soră, pentru a o vedea pe cealaltă într-o stare la fel de lipsită de simțuri, sau să fie martor la agitațiile isterice ale soției sale, care îl striga să-i dea un ajutor de care nu avea nevoie.

Anne, având grijă, cu toată forța și zelul și gândul pe care i le oferea instinctul, de Henrietta, încă mai încerca, la anumite intervaluri, să ofere mângâiere celorlalți, încerca să o liniștească pe Mary, să îl învioreze pe Charles și să aline sentimentele căpitanului Wentworth. Amândoi păreau să se uite la ea pentru instrucțiuni.

— Anne, Anne, strigă Charles, ce este de făcut în continuare? Ce, în numele cerului, este de făcut în continuare? și ochii căpitanului Wentworth erau întorși spre ea.

— Nu ar fi mai bine să o ducem la han? Da, sunt sigură; purtați-o cu blândețe la han.

— Da, da, la han, repetă căpitanul Wentworth, mai calm și doritor să facă ceva. O voi purta chiar eu. Musgrove, ai grijă de celelalte.

La acest moment, știrea despre accident se răspândise printre muncitorii și barcagiii de pe lângă Cobb și mulți se strânseseră lângă ei, ca să fie utili dacă era necesar, în orice caz, să se desfete cu imaginea doamnei moarte, ba chiar a două doamne moarte. Henrietta fu încredințată câtorva mai curăței dintre aceștia, căci, deși își revenise parțial, era cât se poate de neajutorată, și, în acest fel, cu Anne mergând alături de ea și Charles având grijă de soția lui, au pornit înapoi, cu sentimente atât de îngrozitoare, pe pământul pe care atât de curând, chiar atât de curând și cu o inimă atât de ușoară, pășiseră cu toții.

Ei nu părăsiseră Cobbul, când familia Harville îi întâlni. Căpitanul Benwick fusese văzut fugind pe lângă casa lor, cu o înfățișare care arăta că ceva rău se întâmplase; și ei porniseră imediat, informându-se și îndreptându-se din mers spre locul acela. Cât ar fi fost de șocat căpitanul Harville, el aduse calm și nervi tari care puteau fi utili imediat; și o privire schimbată cu soția lui decise ce era de făcut. Trebuia să fie dusă în casa lor; cu toții trebuiau să meargă în casa lor și să aștepte sosirea doctorului acolo. Nu voia să audă refuzuri: a fost ascultat și cu toții se aflau sub acoperișul lui; și, în timp ce Louisa, după instrucțiunile doamnei Harville, a fost dusă la etaj și culcată în propriul ei pat, întăritoarele au fost oferite de soțul ei tuturor celor care aveau nevoie de ele.

Louisa deschisese o dată ochii, dar curând îi închisese din nou, fără vreun semn de revenire. Aceasta fusese o dovadă de viață, totuși. Henrietta, incapabilă să se afle în aceeași cameră cu Louisa, era ferită de agitația speranței și a fricii. Și Mary, de asemenea, devenea mai calmă.

Doctorul veni mai repede decât părea posibil. Lor le era rău de groază, în timp ce el o examina. Capul ei suferise o contuzie gravă, dar el văzuse

răni mai grave vindecate; nu era în niciun caz lipsit de speranță. Vorbea vesel, că el nu considera cazul disperat, că el nu spunea că mai avea de trăit doar câteva ore, a dat de la început speranțe celor mai mulți, împreună cu bucuria, profundă și tăcută, după câteva exclamații de recunoștință ce pot fi imaginate.

Tonul, privirea cu care căpitanul Wentworth a zis: „Slavă Domnului!”, Anne era sigură că nu le va putea uita niciodată; nici înfățișarea lui după aceea, stând alături de ea la masă, cu mâinile încrucișate și fața aplecată, copleșit de suferință și încercând prin rugăciune să-și calmeze sentimentele care îl copleșeau. Corpul Louisei scăpase, nu avea nicio rană, decât la cap.

Acum devenea necesar ca grupul să decidă ce era cel mai bine de făcut în situația lor. Acum erau în stare să vorbească unul cu altul și să se consulte. Că Louisa trebuia să rămână unde se afla, oricât de supărător ar fi fost pentru prietenii ei să implice familia Harville într-o asemenea încurcătură, nu admitea niciun dubiu. Plecarea ei era imposibilă. Familia Harville reduse la tăcere toate scrupulele; și, pe cât a putut, toată recunoștința. Ei prevăzuseră și aranjaseră totul înainte ca ceilalți să înceapă să discute. Căpitanul Benwick trebuia să le cedeze camera lui și să-și ia un pat altundeva; și totul a fost stabilit. Ei erau preocupați numai de faptul că în casă nu mai putea fi cazat altcineva; și, probabil, „dacă punem copiii în camera servitoarei, sau aranjăm pătuțul pe undeva”, nu puteau suporta să nu găsească loc pentru doi sau trei în plus, presupunând că ar dori să stea; deși, privitor la îngrijirea domnișoarei Musgrove, nu trebuia să existe niciun fel de stânjenală să o lase întrutotul sub îngrijirea doamnei Harville. Doamna Harville era o soră de caritate foarte experimentată, iar bona lor, care locuise cu ea mult timp și mersese cu ea peste tot, era la fel. Cu ele două, ea nu putea simți lipsa îngrijirii zi sau noapte. Și toate acestea au fost spuse cu o hotărâre și o sinceritate irezistibile.

Charles, Henrietta și căpitanul Wentworth erau cei trei care se consultau și pentru puțin timp a fost numai un schimb de exclamații îngrozite: „Uppercross, necesitatea ca cineva să se ducă la Uppercross,

cum să i se dea vestea domnului și doamnei Musgrove; cât de târziu era; deja trecuse o oră de când ar fi trebuit să plece; imposibilitatea de a ajunge la o oră acceptabilă.” La început, nu au fost capabili de ceva mai la obiect decât exclamații, dar, după un timp, căpitanul Wentworth, făcând un efort, spuse:

— Trebuie să fim calmi și să nu mai pierdem o clipă. Fiecare minut este prețios. Cineva trebuie să se hotărască să pornească la Uppercross imediat. Musgrove, fie tu, fie eu trebuie să plecăm, imediat.

Charles fu de acord, dar își declară hotărârea de a nu pleca. Ar fi o povară pentru căpitan și doamna Harville, dar părăsirea surorii sale într-o asemenea stare, nici nu-i trecea prin minte. Henrietta declară la început același lucru. Totuși, curând a fost convinsă să gândească altfel. Utilitatea sederii ei! Ea, care nu fusese în stare să stea în camera Louisei sau să o privească fără suferințe care o făceau mai rău decât neajutorată! Ea a fost silită să recunoască faptul că nu putea fi de niciun folos, totuși încă nu era dispusă să plece, până când, gândul la tatăl și mama ei o făcu să renunțe; consimți, era nerăbdătoare să fie acasă.

Planul ajunsese în acest punct când Anne, coborând încet din camera Louisei, auzi discuția lor, căci ușa salonului era deschisă.

— Atunci este stabilit, Musgrove, strigă căpitanul Wentworth, ca dumneata să rămâi, iar eu să am grijă de sora ta până acasă. Cât despre restul, dacă rămâne cineva să o ajute pe doamna Harville cred că este nevoie doar de o singură persoană. Doamna Charles Musgrove va dori, fără îndoială, să se întoarcă la copiii ei, dar dacă Anne ar vrea să stea, nu e nimeni atât de potrivit, atât de capabil, precum Anne.

Ea se opri o clipă ca să își revină din emoția de a auzi vorbindu-se despre ea astfel. Ceilalți doi au salutat cu căldură propunerea și atunci ea apărău.

— Vei rămâne, sunt sigur; vei sta și vei avea grijă de ea, zise el, întorcându-se spre ea și vorbindu-i cu o aprindere și totuși o blândețe care păreau aproape să reînvie trecutul.

Ea se îmbujoră, iar el se stăpâni și se îndepărtă. Ea acceptă plină de bunăvoință, pregătită, fericită să rămână.

Era la ceea ce se gândise și dorea să i se permită să facă. Un pat, pe podea, în camera Louisei ar fi suficient pentru ea, dacă doamna Harville ar fi de acord. Încă un lucru mai era de aranjat. Deși era mai degrabă de dorit ca domnul și doamna Musgrove să fie deja alarmați de întârziere; totuși, timpul prea lung necesar pentru caii de la Uppercross să-i ducă înapoi ar fi o prelungire îngrozitoare a așteptării, iar căpitanul Wentworth propuse și Charles Musgrove fu de acord că ar fi mai bine să ia o diligență de la han și să lase trăsura și caii să fie trimiși acasă în dimineața următoare devreme, când putea trimite știri despre starea Louisei în timpul nopții.

Căpitanul Wentworth se grăbi să pregătească totul și să fie curând urmat de cele două doamne. Totuși, după ce planul i-a fost explicat lui Mary, s-a isprăvit pacea și buna înțelegere. Ea era atât de nenorocită și atât de vehementă, se plânse atât de mult de nedreptate deoarece voiau ca ea să plece și Anne să rămână; Anne, care nu reprezenta nimic pentru Louisa, în timp ce ea era cumnata ei și avea toate drepturile să stea cu bolnava! De ce să nu fie ea la fel de utilă ca și Anne? Și să plece acasă fără Charles, fără soțul ei! Erau prea lipsiți de inimă. Și, pe scurt, ea spuse mai multe decât putea să îndure soțul ei pentru multă vreme și, cum nimeni din ceilalți nu se putu opune când el cedă, nu mai era nimic de făcut, schimbarea lui Anne cu Mary a fost inevitabilă.

Anne nu se supusese niciodată mai fără tragere de inimă pretențiilor geloase și prost gândite ale lui Mary, dar așa trebuia să fie și ei au pornit spre oraș, Charles având grijă de sora lui și căpitanul Benwick însoțind-o pe ea. Ea își aminti preț de o clipă, în timp ce mergeau în grabă, întâmplările petrecute în aceleași locuri mai devreme, în acea dimineață. Ea ascultase planurile Henriettei ca dr. Shirley să plece din Uppercross; mai încolo, îl văzuse pe domnul Elliot prima dată; apoi accidentul Louisei...

Căpitanul Benwick arăta cea mai mare grijă față de ea; și, uniți cum păreau cu toții de suferința zilei, ea simți o și mai mare bunăvoință față de el și chiar o plăcere în a se gândi că ar putea avea ocazia să continue conversația.

Căpitanul Wentworth se uita după ei și o diligență cu patru cai aștepta, staționată în cea mai joasă parte a străzii, dar surpriza lui evidentă și chiar supărarea la înlocuirea unei surori cu cealaltă, schimbarea înfățișării, uluiala, expresiile începute și suprimate cu care îl ascultă pe Charles au făcut numai ca primirea să fie umilitoare pentru Anne; și o convinsese că era prețuită numai atâta timp cât îi era utilă Louisei.

Se strădui să fie calmă și să fie dreaptă: ar fi îngrijit-o pe Louisa cu un zel care depășea cerințele obișnuite de dragul lui; spera că el nu va fi prea mult timp atât de nedrept, încât să presupună că s-ar retrage în mod laș de la îngrijirea unei prietene.

Între timp ea se afla în trăsură. El le ajutase pe amândouă să urce și se așezase între ele și în acest fel Anne părăsi Lyme. Cum va trece călătoria, cum se vor comporta, care va fi genul de conversație pe care o vor avea, ea nu putea să prevadă. Totul era cât se poate de normal, totuși. El îi era devotat Henriettei; întotdeauna se întorcea către ea, și, dacă vorbea, o făcea numai cu scopul de a-i sprijini speranțele și a-i înviora spiritul. În general, vocea și maniera lui erau de un calm studiat. Scutirea Henriettei de agitație părea să fie scopul lui principal. Numai o dată, când ea blestema ultima plimbare de la Cobb, deplângând amarnic faptul că cineva se gândise la asta, el izbucni, copleșit:

— Nu vorbi de asta, nu vorbi de asta. Oh, Doamne! Dacă nu i-aș fi cedat în momentul fatal! Dacă aș fi făcut cum ar fi trebuit! Dar atât de doritoare și hotărâtă! Draga, dulcea Louisa!

Anne se întrebă dacă măcar îi trecea prin minte acum să mai pună la îndoială justetea propriilor sale păreri despre fericire și avantajul universal al fermității de caracter, și dacă nu îl izbea faptul că toate calitățile minții ar trebui să aibă proporțiile și limitele sale. Se gândi că nu avea cum să evite sentimentul că un caracter ce poate fi influențat ar putea să fie la fel în favoarea fericirii, precum un caracter foarte hotărât.

Au mers repede. Anne a fost uimită să recunoască aceleași dealuri și aceleași lucruri atât de repede. Viteza și neliniștea au făcut drumul să pară doar pe jumătate lung față de ziua precedentă. Se lăsa amurgul. Înainte să ajungă în apropierea Uppercross-ului, o tăcere deplină se lăsase între ei.

De ceva timp Henrietta, sprijinită pe spate într-un colț, cu un șal peste față, plânsese până a adormit.

Când, în timp ce urcau ultimul deal, Anne auzi că i se adresa căpitanul Wentworth. Pe o voce joasă, precaută, el spuse:

— M-am gândit ce este cel mai bine de făcut: ea nu trebuie să apară de la început. Nu ar putea suporta. M-am gândit dacă nu ar fi mai bine să rămâi în trăsură cu ea, în timp ce intru să le dau vestea domnului și doamnei Musgrove. Ce crezi?

Credea că el era mulțumit și nu mai spuse altceva. Dar amintirea interesului rămânea o plăcere pentru ea, ca o dovadă de prietenie și apreciere față de judecata ei, și chiar când deveni un fel de dovadă de despărțire, valoarea sa nu se micșoră.

După ce informarea dureroasă de la Uppercross a luat sfârșit și după ce îi văzu pe tată și pe mamă atât de calmi pe cât se putea spera și pe fiică mai bine aflându-se cu ei, el își anunță intenția de a se întoarce cu aceeași trăsură la Lyme; și, după ce caii au primit nutreț, plecă.

Capitolul 13

Șederea lui Anne la Uppercorss, întinzându-se pe parcursul a două zile, a fost petrecută exclusiv la conac; ea avu satisfacția de a se ști foarte utilă acolo și ca prietenă și ca sprijin pentru toate acele aranjamente pentru viitor, care, în starea de spirit îndurerată a domnului și doamnei Musgrove, ar fi fost greu de coordonat.

Au primit un raport scurt de la Lyme în dimineața următoare. Louisa era cam în aceeași stare. Niciun simptom mai rău decât cele anterioare nu apăruse. Charles sosi la câteva ore după aceea, aducând un raport mai detaliat. El era destul de vesel. Nu se putea spera într-o vindecare rapidă, dar totul mergea pe cât de bine admitea natura cazului. Vorbind despre familia Harville, el nu părea capabil să-și exprime pe deplin sentimentele față de bunătatea lor, în special față de eforturile doamnei Harville ca soră de caritate.

— Chiar nu i-a mai lăsat nimic de făcut lui Mary. El și Mary fuseseră convinși să se întoarcă devreme la han în acea seară. Mary fusese din nou isterică dimineața. Când el plecase, ea ieșea să se plimbe cu căpitanul Benwick, ceea ce, spera el, îi va face bine. Credea că ea va fi convinsă să vină acasă în ziua următoare, dar adevărul era că doamna Harville nu lăsa nimic de făcut pentru altcineva.

Charles urma să se întoarcă la Lyme în aceeași după-amiază, iar tatăl său era pe jumătate hotărât să meargă cu el, dar doamnele nu puteau consimți. Avea să complice problemele celorlalți și să-și amplifice supărarea proprie și un plan mult mai bun a fost pus în practică. O cabrioletă a fost pregătită și Charles a dus înapoi pe cineva cu mult mai util în persoana bătrânei doici a familiei, cea care, după ce-i crescuse pe toți copiii și îl văzuse pe cel din urmă, extrem de răsfățatul conaș Harry, trimis la școală după frații săi, trăia acum în fosta cameră a copiilor unde cârpea toți ciorapii și bandaja toate bubele și vânătăile care îi încăpeau pe mâini și care, prin urmare, era cât se poate de fericită să i se permită să vină și să ajute la îngrijirea dragei domnișoare Louisa. Dorințe vagi de a o

aduce pe Sarah acolo avuseseră până atunci doamna Musgrove și Henrietta, dar fără Anne, cu greu s-ar fi pus ceva în practică atât de repede.

Într-adevăr, în ziua următoare i-au fost îndatorați lui Charles Hayter pentru toate informațiile detaliate despre Louisa, care erau atât de important de obținut la fiecare douăzeci și patru de ore. El își luă însărcinarea de a se duce la Lyme, iar raportul său era în continuare încurajator. Intervalurile de refacere a simțurilor și recăpătare a cunoștinței erau considerate a fi mai scurte. Fiecare raport confirma că Wentworth părea stabilit la Lyme.

Anne urma să îi părăsească în dimineața următoare, un eveniment de care se temeau cu totii. „Ce o să se facă fără ea? Erau niște nefericiți care își ofereau compătimire unul altuia.” Și atât de multe s-au spus pe această temă, încât Anne gândi că nu putea face mai bine decât să le împărtășească dorința generală pe care o tănuiau și îi convinse pe toți să se ducă împreună la Lyme. A avut puține dificultăți; curând s-a stabilit că vor pleca dimineața, se vor caza la han sau vor lua camere cu chirie, după cum le convenea, și vor rămâne acolo până când Louisa putea fi deplasată.

Ei trebuiau să-i scutească de unele eforturi pe oamenii cei buni la care se afla ea; cel puțin o vor ușura pe doamna Harville de grija propriilor ei copii; și, pe scurt, erau atât de fericiți de hotărârea ei, încât Anne fu încântată de ceea ce făcuse și simți că nu-și putea petrece ultima dimineață de la Uppercross mai bine decât ajutându-i la pregătiri și trimițându-i devreme, deși consecința a fost că a rămas singura responsabilă de casă.

Ea a fost ultima, în afară de cei doi băieței de la vilă, dintre toți cei care umpluseră și animaseră ambele case, dintre toți cei care îi dăduseră Uppercross-ului caracterul său vesel. Câteva zile produsese o schimbare, într-adevăr!

Dacă Louisa își va reveni, totul va fi bine din nou și fericirea se va întoarce. Nu putea fi nicio îndoială, în mintea ei nu era niciuna, referitoare la ce va urma după însănătoșirea ei. Câteva luni de acum înainte și salonul acum atât de părăsit, ocupat numai de persoana ei tăcută, ar putea să fie

din nou plin de tot ce era fericit și vesel, tot ce era sclipitor și strălucitor în dragostea împărtășită, tot ce era atât de diferit de Anne Elliot!

Un răgaz de o oră pentru asemenea reflecții, într-o zi întunecată de noiembrie, o ploaie mărunță și deasă, aproape acoperind foarte puținele obiecte care se puteau distinge pe fereastră, au fost suficiente pentru a face zgomotul trăsurii lui lady Russell extrem de bine-venit; și totuși, dorind să plece, nu putea părăsi conacul sau să privească vila, cu veranda ei tristă, picurând de ploaie și lipsită de confort, ca rămas bun, sau chiar să observe geamurile încețoșate ale ultimelor clădiri umile, fără o inimă întristată. La Uppercross se petrecuseră scene care îl făcuseră prețios. Reprezenta înregistrarea multor senzații de durere, cândva profunde, dar acum îmblânzite; și a câtorva exemple de sentimente domolite, câtorva adieri de prietenie și reconciliere, care niciodată nu vor înceta să-i fie dragi. Ea lăsă totul în urmă, totul în afară de amintirea că asemenea lucruri existaseră.

Anne nu intrase niciodată în Kellynch după ce părăsise casa lui lady Russell în septembrie. Nu fusese necesar, iar în puținele ocazii când fusese posibil să se ducă la Kellynch Hall, izbutise să se eschiveze. Prima ei întoarcere era pentru a-și lua locul în apartamentele moderne și elegante de la Lodge și să-și bucure ochii cu stăpâna lui.

Era o oarecare tulburare amestecată cu bucuria lui lady Russell de a o întâlni. Știa cine frecventase Uppercross. Dar, din fericire, fie Anne se împlinise în rotunjime și înfățișare, fie lady Russell își închipuia aceasta, Anne, primindu-i complimentele cu această ocazie, avu amuzamentul de a le asocia cu admirația tăcută a verișoarei sale și a spera că urma să fie binecuvântată cu o a doua primăvară de tinerețe și frumusețe.

Când au ajuns să converseze, ea a fost curând conștientă de o schimbare mentală. Subiectele de care fusese plină inima ei la plecarea de la Kellynch și pe care le socotise neînsemnate și fusese silită să le înăbușe în mijlocul familiei Musgrove deveniseră acum chiar neînsemnate. De curând chiar pierduse legătura cu tatăl și sora ei din Bath. Preocupările lor se pierduseră sub cele de la Uppercross; și când lady Russell reveni la vechile lor speranțe și temeri și vorbi de satisfacția ei față de casa de la Camden Place, care fusese luată, și regretul ei că doamna Clay încă se afla

cu ei, Anne ar fi fost rușinată să se știe că se gândea mult mai mult la Lyme și la Louisa Musgrove și la toate cunoștințele de acolo; că erau mult mai interesante pentru ea casa și prietenia familiei Harville și a căpitanului Benwick, decât casa tatălui ei din Camden Place sau apropierea surorii ei de doamna Clay. Ea a fost chiar silită să facă eforturi pentru a-i răspunde lui lady Russell cu ceva care să aibă aparența interesului, la subiecte care prin natura lor păreau de primă importanță pentru ea.

La început a fost o mică stânjeneală în discutarea unui alt subiect. Trebuia să vorbească despre accidentul de la Lyme. Lady Russell nu sosise de cinci minute în ziua precedentă, când îi explodă în față o relatare completă, dar tot mai trebuia să se intereseze, să regrete imprudența, să deplângă rezultatul, iar numele căpitanului Wentworth trebuia să fie menționat de amândouă. Anne era conștientă că nu se descurca la fel de bine ca lady Russell. Nu putea pronunța numele și privi drept în ochii lui lady Russell, până când nu adoptă expedientul de a-i spune pe scurt ceea ce credea despre apropierea dintre el și Louisa. După ce spuse aceasta, numele lui nu o mai tulbură.

Lady Russell a ascultat calmă și le-a urat fericire, dar în interior inima ei se desfăta într-o plăcere furioasă și dispreț satisfăcut, pentru că bărbatul care la douăzeci și trei de ani înțelesese valoarea lui Anne Elliot, putea, opt ani după aceea, să fie fermecat de Louisa Musgrove.

Primele trei sau patru zile au trecut cât se poate de liniștite, fără niciun eveniment care să le scoată din obișnuit, în afară de primirea unui bilet de la Lyme, care a adus informații destul de îmbucurătoare despre Louisa.

La sfârșitul acelei perioade, politețea lui lady Russell nu se mai putea odihni și amenințările mai slabe din trecut au revenit pe un ton mai hotărât:

— Trebuie să o vizitez pe doamna Croft, chiar trebuie să o vizitez curând. Anne, ai curajul să vii cu mine și să faci o vizită în casa aceea? Va fi o încercare pentru amândouă. Anne nu se eschivă de la aceasta; din contră, ea chiar se simțea așa cum vorbi, observând:

— Cred că dumneavoastră veți suferi probabil mai mult dintre noi două; sentimentele dumneavoastră sunt mai puțin împăcate cu schimbarea decât mine. Rămânând în apropiere, am suportat destul de ușor.

Ar fi putut spune mai multe despre acest subiect; deoarece, de fapt, avea o părere atât de bună despre familia Croft și îl considera pe tatăl său norocos cu acești chiriași, simțea că parohia cu siguranță avea parte de un exemplu bun, iar săracii de cea mai bună atenție și ușurare, încât oricât de tristă și rușinată ar fi fost de necesitatea plecării, nu putea, în adâncul conștiinței sale să nu simtă că cei care se mutaseră meritau să rămână, iar Kellynch Hall trecuse pe mâini mai bune decât fuseseră înainte...

În astfel de momente, Anne nu avea nicio putere să-și spună în sinea sa „Aceste camere ar trebui să ne aparțină doar nouă. Oh, cât de decăzut este destinul lor! Cât de nedemn sunt ocupate! O familie străveche să fie gonită în halul acesta! Să le ocupe locul niște străini!” Nu, cu excepția momentelor când se gândea la mama ei și își amintea unde obișnuia să stea, nu scotea niciun oftat de acel fel.

Doamna Craft o întâmpina întotdeauna cu o bunătate care îi dădea plăcerea să se considere o favorită și cu ocazia aceasta, primind-o în această casă, avu parte de o atenție deosebită.

Accidentul trist de la Lyme deveni curând subiectul principal și, comparând cele mai recente rapoarte despre invalidă, se părea că fiecare doamnă își data informația la aceeași oră în dimineața anterioară; căpitanul Wentworth fusese ieri în Kellynch (prima dată de la accident), îi adusese lui Anne ultimul bilet; stătuse câteva ore și apoi se întorsese din nou la Lyme, fără vreo intenție de a-l mai părăsi. El se interesase de ea, în mod deosebit; își exprimase speranța că domnișoara Elliot nu se simțea mai rău în urma eforturilor sale și descrisese acele eforturi ca fiind mari. Aceasta era frumos, îi dădea mai multă plăcere decât orice altceva ar fi putut face el.

Cât despre accidentul însuși, putea fi dezbătut în – tr-un singur fel de două femei cu judecată și era perfect hotărât că fusese consecința a foarte multă nechibzuință și imprudență; că efectele sale erau extrem de alarmante și că era groaznic să te gândești că însănătoșirea domnișoarei

Musgrove ar putea fi încă îndoielnică și că ar fi probabil să sufere în continuare de urmările căzăturii! Amiralul trase concluzia exclamând:

— Da, o chestiune foarte urâtă. Un nou fel pentru un tânăr de a face curte, spărgându-i capul doamnei sale, nu-i așa, domnișoară Elliot? Asta chiar se numește să-i sucești capul cuiva!

Manierele amiralului Croft nu aveau tocmai nuanța care să-i fie pe plac lui lady Russell, dar o încântară pe Anne. Bunătatea inimii sale și simplitatea caracterului erau irezistibile.

— Acum, aceasta trebuie să fie foarte rău pentru dumneavoastră, spuse el, trezindu-se brusc dintr-o mică reverie, să veniți și să ne găsiți aici. Nu-mi amintisem până acum, mărturisesc, dar trebuie să fie foarte greu. Dar acum nu vă formalizați. Ridicați-vă și umblați prin toate camerele din casă dacă doriți.

— Altă dată, sir, vă mulțumesc, nu acum.

— Ei bine, oricând doriți. Puteți să veniți dinspre gardul viu când doriți; și veți descoperi că ne ținem umbrelele atârând lângă ușă: un loc bun, nu-i așa? Dar nu-l veți considera un loc bun, deoarece ale dumneavoastră erau întotdeauna păstrate în camera majordomului. Da, așa este întotdeauna, cred. Obiceiurile unui om sunt la fel de bune ca ale altuia, dar întotdeauna ne plac mai mult ale noastre. Așa că trebuie să apreciați singură dacă ar fi mai bine să vă plimbați prin casă sau nu. Nici nu am făcut prea multe schimbări, continuă amiralul, după ce se gădi o clipă. Foarte puține. V-am spus de ușa de la spălătorie, la Uppercross. Acea a fost o mare îmbunătățire. Mirarea este cum a reușit o familie de pe pământ să îndure inconvenientul deschiderii în felul acela atâta timp! Îi veți spune lui sir Walter Elliot ce am făcut și că domnul Shepherd o consideră cea mai mare îmbunătățire pe care a avut-o casa vreodată. Într-adevăr, trebuie să fim drepti spunând că puținele modificări pe care le-am făcut au fost numai în bine. Soția mea ar trebui să primească mulțumiri pentru ele. Eu am făcut foarte puține, în afară de scoaterea unora dintre oglinzile mari din dormitorul meu, care a fost al tatălui dumneavoastră, un om foarte bun și cu adevărat un gentilom, sunt sigur, dar cred, domnișoară Elliot, cred că este un bărbat cam cochet pentru vârsta lui. Așa un mare

număr de oglinzi! Oh, Doamne! Nu ai cum să scapi de tine însuși. Sophy mi-a dat o mână de ajutor și curând le-am schimbat locul; și acum sunt cât se poate de mulțumit, cu oglinjoara mea de bărbierit într-un colț și încă una mare de care nu mă apropii niciodată.

Anne se amuză, era cât se poate de nepregătită cu răspunsul și amiralul, temându-se că nu a fost destul de politicos, reluă subiectul, pentru a spune:

— Data viitoare când îi scrieți bunului dumneavoastră tată, domnișoară Elliot, vă rog să îi transmiteți complimentele mele și ale doamnei Croft și să-i comunicați că ne-am instalat aici după placul nostru și nu-i găsim niciun defect locului. Căminul din salonașul pentru micul dejun fumează puțin, dar numai când bate vântul tare, ceea ce nu se poate întâmpla de trei ori într-o iarnă. Și, cu totul și cu totul, acum că am fost prin majoritatea caselor din împrejurimi și putem judeca, nu este niciuna care să ne placă mai mult decât aceasta. Vă rog să spuneți așa, cu complimentele mele. Va fi bucuros să audă aceasta.

Lady Russell și doamna Croft erau foarte încântate una de cealaltă, dar relația începută prin această vizită a fost sortită să nu continue prea mult, atunci când a fost întoarsă, familia Croft a anunțat că plecau câteva săptămâni să își viziteze rudele din nordul ținutului și probabil că nu se vor întoarce acasă înainte ca lady Russell să plece la Bath.

Astfel s-a eliminat riscul ca Anne să-l întâlnească pe căpitanul Wentworth la Kellynch Hall sau să-l vadă în compania prietenei ei. Totul era destul de sigur și ea zâmbi că-și făcuse griji inutile.

Capitolul 14

Deși Charles și Mary rămăseseră la Lyme mai mult timp după plecarea domnului și doamnei Musgrove decât și-ar fi închipuit Anne, ei au fost primii din familie care s-au întors acasă; și imediat ce a fost posibil după întoarcerea lor la Uppercross, au venit cu trăsură la Lodge. O lăsaseră pe Louisa începând să stea în capul oaselor, dar mintea ei, deși limpede, era extrem de slăbită și nervii ei erau foarte delicați; și, deși se putea declara că își revenea foarte bine, era încă imposibil de spus când ar putea fi în stare să suporte drumul spre casă, iar tatăl și mama ei, care trebuie să se întoarcă la timp să îi primească pe copiii mai mici pentru vacanța de Crăciun, nu prea aveau nicio speranță s-o ia cu ei.

Cu toții stătuseră împreună cu chirie. Doamna Musgrove îi ținuse cât mai departe pe copiii doamnei Harville, toate proviziile de la Uppercross fuseseră aduse, pentru a ușura greutățile familiei Harville, în timp ce familia Harville îi invitase să vină la cină în fiecare zi; și, pe scurt, părea să fi fost o luptă, fiecare parte dorind să se arate cea mai dezinteresată și ospitalieră.

Mary avea problemele ei, dar după cum a fost evident din șederea ei atât de lungă, ea găsisese mai multe lucruri de care să se bucure, decât să sufere. Charles Hayter fusese la Lyme de mai multe ori decât îi convenea ei; și când au cinat cu familia Harville, fusese doar o cameristă să servească, și la început doamna Harville îi dăduse întotdeauna întâietate doamnei Musgrove, dar apoi, ea primise niște scuze atât de frumoase din partea ei aflând a cui fiică era și se întâmplaseră atâtea în fiecare zi, fusese un asemenea du-te-vino între locuința lor și familia Harville, iar ea luase cărți din bibliotecă, încât balanța înclinase cu siguranță foarte mult spre Lyme. Ea fusese dusă și în stațiunea Charmouth, se dusese la biserică și erau mult mai mulți oameni la care să te uiți în biserică din Lyme decât la Uppercross; și toate acestea, alăturate sentimentului de a fi atât de utilă, făcuseră cele două săptămâni agreabile.

Când Anne se interesă de căpitanul Benwick, chipul lui Mary se întunecă pe loc. Charles râse.

— Oh, căpitanul Benwick este foarte bine, cred, dar este un tânăr foarte ciudat. Nu știu ce urmărește. L-am rugat să vină cu noi pentru o zi sau două: Charles l-a invitat la vânătoare, iar el părea cât se poate de încântat și, din punctul meu de vedere, credeam că totul este stabilit; când, priviți! Marți seara, a venit cu o scuză foarte stângace; „el nu vânează niciodată” și „a fost înțeles greșit” și că promisese asta și promisese cealaltă, iar sfârșitul a fost, am aflat, că nu intenționa să vină. Presupun că se temea să nu i se pară plicitorisitor, dar pe cuvântul meu, aș fi crezut că suntem destul de vioi la vilă, pentru un om cu inima frântă precum căpitanul Benwick.

Charles râse din nou și spuse:

— Acum, Mary, știi foarte bine cum a fost de fapt. Numai tu ești de vină, zise întorcându-se către Anne. Își închipuia că dacă vine cu noi, o să te găsească prin apropiere; își închipuia că toată lumea trăiește la Uppercross; și când a descoperit că lady Russell locuiește la trei mile distanță, l-a lăsat inima și nu a avut curajul să vină. Așa stau lucrurile, pe onoarea mea, Mary știe că așa stau.

Dar Mary nu confirmă cu foarte multă grație, fie pentru că nu îl considera pe căpitanul Benwick îndreptățit prin obârșie și situație să fie îndrăgostit de o Elliot, fie pentru că nu voia să creadă că Anne ar fi o atracție mai mare la Uppercross decât ea. Totuși, bunăvoința lui Anne nu a fost micșorată de ceea ce a auzit. Ea recunoscuse cu îndrăzneală că se simțea flatată și își continuă întrebările.

— Oh! el vorbește de tine, spuse Charles, în asemenea termeni...

Mary îl întrerupse.

— Charles, nu l-am auzit niciodată menționând-o pe Anne mai mult de două ori cât am fost acolo; să știi, Anne, că nu vorbește deloc despre tine.

— Nu, admise Charles. Nu știu dacă o face în general, dar, oricum, este un lucru foarte clar că te admiră extrem de mult. Capul lui e plin de niște cărți pe care le citește la recomandarea ta și vrea să vorbească despre ele cu tine; el a găsit ceva într-una din ele despre care crede, oh!, nu pot pretinde că îmi amintesc, dar era ceva foarte frumos, l-am auzit spunându-

i Henriettei totul despre asta; și apoi „domnișoara Elliot” era pronunțat cu mare respect! Acum Mary, declar că așa a fost, am auzit chiar eu, iar tu erai în cealaltă cameră. „Elegantă, delicatețe, frumusețe.” Oh! nu se mai sfârșeau farmecele domnișoarei Elliot.

— Și sunt sigură, strigă Mary aprinsă, că era foarte puțin spre creditul lui, dacă a făcut-o. Domnișoara Harville a murit doar în iunie trecut. O astfel de inimă nu merită câștigată, nu-i așa, lady Russell? Sunt sigură că sunteți de acord cu mine.

— Trebuie să îl văd pe căpitanul Benwick înainte să răspund, spuse lady Russell, zâmbind.

— Și cu siguranță se va întâmpla foarte curând doamnă, spuse Charles. Deși nu a avut tăria să vină cu noi și vrea să vină din nou într-o vizită formală, aici, își va face drum spre Kellynch într-o zi de unul singur, puteau conta pe asta. I-am spus distanța și drumul și i-am spus că biserica merită văzută; pentru că, având o slăbiciune pentru astfel de lucruri, m-am gândit că ar fi o scuză bună și a ascultat cu toată atenția și din tot sufletul; și sunt sigur din felul lui de a fi că va veni curând în vizită aici. O să vă dau de știre, lady Russell.

— Orice cunoștință de-a lui Anne va fi întotdeauna binevenită la mine, a fost răspunsul binevoitor al lui lady Russell.

— Oh! cât despre faptul că ar fi cunoștința lui Anne, spuse Mary, cred că este mai degrabă cunoștința mea, deoarece l-am văzut în fiecare zi în aceste două săptămâni.

— Ei bine, cât despre cunoștința voastră comună, voi fi foarte fericită să-l văd pe căpitanul Benwick.

— Nu veți găsi nimic agreabil în el, vă asigur, doamnă. El este unul dintre cei mai plicticoși bărbați care au trăit vreodată. S-a plimbat cu mine, uneori, de la un capăt al plajei la altul, fără să scoată o vorbă. Nu este deloc un tânăr binecrescut. Sunt sigură că nu vă va plăcea de el.

— Aici nu suntem de acord, Mary. Sunt sigură că lui lady Russell îi va plăcea de el. Cred că îi va plăcea mult și nu va vedea nicio greșală în manierele lui.

— Așa cred și eu, Anne, spuse Charles. Sunt sigur că lui lady Russell îi va plăcea de el. El este chiar genul lui lady Russell. Dați-i o carte și o să citească toată ziua.

— Da, asta o să facă! exclamă Mary, zeflemitoare. O să stea cu nasul în cartea lui și n-o să știe dacă îi vorbește cineva sau cad foarfecile pe jos, sau se întâmplă ceva. Crezi că lui lady Russell i-ar plăcea așa ceva?

Lady Russell nu se putu abține să nu râdă.

— Pe onoarea mea, spuse ea, nu aș fi presupus că opinia mea despre cineva ar putea stârni o asemenea diferență de păreri, cât m-aș numi de serioasă și cu picioarele pe pământ. Chiar am o curiozitate să văd persoana care poate da naștere la asemenea păreri opuse. Mi-aș dori să fie convins să vină aici în vizită. Și când o va face, Mary, fii sigură că vei auzi părerea mea, dar sunt hotărâtă să nu-l judec dinainte.

— Nu vă va plăcea de el, vă garantez asta.

Lady Russell începu să vorbească despre altceva. Mary vorbi cu însuflețire despre întâlnirea lor, sau mai degrabă pierderea ocaziei de a se întâlni cu domnul Elliot, moștenitorul, într-un mod atât de extraordinar.

— El este un bărbat, spuse lady Russell, pe care nu am nicio dorință să îl văd. Refuzul lui de a fi în termeni cordiali cu capul familiei sale mi-a lăsat o impresie defavorabilă.

Această declarație stăvili avântul lui Mary și o opri pe loc de la descrierea înfățișării lui Elliot.

În ce-l privește pe căpitanul Wentworth, deși Anne nu se hazardă cu vreo întrebare, s-au făcut destule referiri. Starea lui de spirit se refăcuse curând, așa cum putea fi așteptat, odată cu întremarea Louisei, își revenise și el și acum era o ființă cu totul diferită de ceea ce fusese în prima săptămână. Nu o văzuse pe Louisa; și era atât de temător de vreo emoție asupra ei în urma unei întrevederi, încât nu insista deloc asupra ei; și, dimpotrivă, chiar dorea să plece pentru o săptămână sau zece zile, până când capul ei avea să fie mai bine. Vorbea despre o plecare la Plymouth timp de o săptămână și voia să îl convingă pe căpitanul Benwick să meargă cu el, dar, așa cum susținuse Charles până la capăt, căpitanul Benwick părea mult mai dispus să călătorească până la Kellynch.

Nu putea fi nicio îndoială că de acum lady Russell și Anne se gândeau ambele la căpitanul Benwick. Lady Russell nu putea auzi clopoțelul de la intrare fără să sperie că ar putea fi el; nici Anne nu se putea întoarce de la o plimbare solitară pe pământurile tatălui său, sau dintr-o vizită caritabilă în sat, fără să se întrebe dacă o să-l vadă sau o să primească știri despre el. Totuși, căpitanul Benwick nu veni. Fie era mai puțin dispus la aceasta decât își închipuise Charles, fie era prea timid; și, după ce îi așteptă o săptămână, lady Russell decise că era nedemn de interesul pe care i-l stârnise.

Familia Musgrove veni să-și primească fericiții băieți și fete de la școală, aducându-i cu ei pe copilașii doamnei Harville, pentru a mări gălăgia, de la Uppercross și a o micșora pe cea de la Lyme. Henrietta rămase cu Louisa, dar tot restul familiei se afla din nou în locuințele lor obișnuite.

Lady Russell și Anne și-au făcut vizita de curtoazie o dată și Anne observă că Uppercross palpita din nou de viață. Deși nici Henrietta, nici Louisa, nici Charles Hayter și nici căpitanul Wentworth nu se aflau acolo, camera de primire prezenta un contrast puternic față de ultima stare în care o văzuse ea.

Imediat în jurul doamnei Musgrove erau micuții Harville, pe care ea îi păzea cu asiduitate de tirania celor doi nepoți de la vilă, veniți să-i distreze. De o parte era o masă de câteva fete vorbărețe, care tăiau mătase și hârtie aurie; de cealaltă erau mese așezate pe capre de lemn și tăvi, îndoindu-se sub greutatea plăcintelor și gustărilor reci, unde băieții gălăgioși se înfruptau după pofta inimii. Ambianța era completată de un foc de Crăciun, care trosnea hotărât să fie auzit, în ciuda gălăgiei celorlalți. Charles și Mary au venit și ei, iar domnul Musgrove ținu neapărat s-o complimenteze pe lady Russell și se așeză aproape de ea pentru zece minute, vorbind pe o voce foarte ridicată, dar în zadar, din cauza copiilor zgomotoși de pe genunchii săi. Era o reuniune de familie frumoasă.

Anne, judecând după propriul temperament, ar fi socotit că un asemenea uragan domestic e un calmant foarte prost al nervilor, pe care

boala Louisei trebuie să îi fi zdruncinat foarte mult. Dar doamna Musgrove, care o luase pe Anne alături, mulțumindu-i cu cea mai mare căldură, iarăși și iarăși, pentru toate atențiile față de ei toți, încheie o scurtă recapitulare a ceea ce suferise ea însăși observând, cu o privire fericită în jurul camerei că, după tot ce îndurase, nimic nu era mai potrivit să-i facă bine ca puțină veselie liniștită acasă. Louisa își revenea de-acum cu pași repezi. Mama ei putea chiar să se gândească la ea alăturându-se grupului de acasă, înainte ca frații și surorile ei să plece din nou la școală. Familia Harville promisese să vină cu ea și să stea la Uppercross, oricând s-ar fi întors. Căpitanul Wentworth era plecat, în prezent, să-și vadă fratele din Shropshire.

— Sper că îmi voi aminti, pe viitor, spuse lady Russell, imediat ce și-au reluat locul în trăsură, să nu vin în vizită la Uppercross în vacanța de Crăciun.

Fiecare are preferințele sale în ce privește zgomotele la fel ca și în alte privințe, iar sunetele sunt cât se poate de inofensive, sau extrem de supărătoare, mai degrabă după felul, decât după cantitatea lor. Când lady Russell, nu mult după aceea, intra în Bath într-o după-amiază umedă și merse în trăsură de-a lungul șirului lung de străzi de la Ola Bridge la Camden Place, în mijlocul goanei celorlalte trăsură, al zdrăngănitului puternic al carelor și căruțelor, al zbieretelor vânzătorilor de ziare, brișe și ale lăptarilor și al neîncetatului boncănit al saboților, ea nu se plânse deloc. Nu, acestea erau zgomote care aparțineau plăcerilor iernii; spiritul ei se înviora sub avalanșa lor; și, la fel ca și doamna Musgrove, ea simțea, deși nu spunea, că după ce stătuse atât de mult în provincie, nimic nu-i putea face mai bine decât puțină veselie liniștită.

Anne nu-i împărtășea preferințele. Ea păstra o aversiune foarte decisă și tăcută față de Bath. Zări prima priveliște neclară a clădirilor mari, fumegând în ploaie, fără nicio dorință de a le vedea mai bine; simțea că avansarea lor pe stradă era prea rapidă și dezagreabilă; cine se va bucura să o vadă când va sosi? Și se uită înapoi, regretând zarva de la Uppercross și izolarea de la Kellynch.

Ultima scrisoare a lui Elizabeth comunicase o știre de un oarecare interes. Domnul Elliot se afla în Bath. El venise în vizită la Camden Place; venise a doua oară, a treia oară și fusese foarte politicos. Dacă Elizabeth și tatăl ei nu se lăsau înșelați, el făcuse mari eforturi de a le căuta prietenia și a proclama valoarea înrudirii, așa cum în trecut făcuse eforturi să-și demonstreze lipsa de interes. Aceasta era minunat, dacă era adevărat; iar lady Russell se afla într-o stare de curiozitate agreabilă în legătură cu domnul Elliot, deja retractându-și sentimentul pe care îl exprimase atât de recent în fața lui Mary, că el ar fi „un bărbat pe care nu avea nicio dorință să îl vadă.” Ea avea acum o mare dorință de a-l vedea. Dacă chiar căuta să se apropie ca o ramură îndatoritoare, trebuia să fie iertat pentru că s-a desfăcut de copacul patern.

Anne nu era animată de o curiozitate egală, dar simțea că ar fi preferat să îl vadă pe domnul Elliot decât să nu îl vadă, ceea ce era mai mult decât se putea spune despre multe alte persoane din Bath.

A fost lăsată în Camden Place; și apoi lady Russell se duse la propria ei locuință, pe Rivers Street.

Capitolul 15

Sir Walter luase o casă foarte bună în Camden Place, așa cum i se potrivește unui om cu greutate; atât el, cât și Elizabeth se stabiliseră acolo, spre marea lor satisfacție.

Anne intră cu inima strânsă, anticipând o amenințare pentru multe lucruri și spunându-și neliniștită în sinea ei „Ei, bine, când te voi părăsi din nou?” Totuși, o neașteptată cordialitate în primirea care i se făcu o mângâie. Tatăl și sora ei erau bucuroși să o vadă pentru a-i arăta casa și mobila și au întâmpinat-o cu bunătate. Faptul că era a patra la masă, când s-au așezat la cină, a fost observat ca un avantaj.

Doamna Clay era foarte agreabilă și foarte zâmbitoare, deși politețurile erau ca de obicei. Anne simțise dintotdeauna că va primi ceea ce era potrivit la sosire, dar politețea celorlalți era neașteptată. Ei se aflau evident într-o stare de spirit excelentă, iar ea auzi curând motivele. Nu erau deloc dispuși să o asculte pe ea. După ce încercă să prezinte câteva complimente că erau extrem de regretați în vechile vecinătăți, ei au avut de pus doar câteva neînsemnate întrebări, înainte să acapareze conversația și să fie numai a lor. Uppercross nu trezea niciun interes, Kellynch foarte puțin; Bath era totul! Au avut plăcerea să o asigure că Bath se ridicase foarte mult la nivelul așteptărilor lor în toate privințele. Casa lor era neîndoielnic cea mai bună din Camden Place; saloanele lor aveau multe avantaje față de toate celelalte pe care le văzuseră sau despre care auziseră, iar superioritatea nu consta doar în stilul accesoriilor sau bunul gust al mobilei. Cunoștința cu ei era extrem de căutată. Toată lumea dorea să îi viziteze. Se evitaseră mai multe prezentări, dar încă li se mai lăsau cărți de vizită de către niște oameni despre care nu știau nimic.

Aici erau o grămadă de distracții. Putea Anne să se mire că tatăl și sora ei erau fericiți? Nu se putea mira, dar trebuia să ofteze că tatăl ei nu simțea nicio schimbare, nu vedea nimic de regretat în îndatoririle și demnitatea de proprietar și găsea atâtea pentru a fi orgolios în micimea unui oraș; și ea trebuia să ofteze, să zâmbească și să se mire, de asemenea, când Elizabeth deschise ușile cu două canaturi și trecu plină de exaltare

dintr-un salon într-altul, lăudându-le întinderea, de posibilitățile unei femei care fusese stăpână la Kellynch Hall de a găsi motive să fie mândră între doi pereți, aflați destul de aproape unul de altul.

Acestea nu reprezentau însă tot ce aveau ca să îi facă fericiți. Îl aveau și pe domnul Elliot. Anne avea multe de auzit despre domnul Elliot. El nu era doar iertat, erau chiar încântați de el. Era la Bath cam de două săptămâni; trecuse prin Bath în noiembrie, în drum spre Londra, când informația despre faptul că sir Walter se stabilise acolo ajunsese bineînțeles la el, deși se afla acolo doar de douăzeci și patru de ore, dar nu fusese în stare să se folosească de prilej; dar acum era de două săptămâni și primul lucru pe care-l făcuse după sosire fusese să își lase cartea de vizită la Camden Place, urmărind cu asemenea străduințe să se vadă cu ei și când s-au întâlnit, printr-o asemenea franchise a comportării, o asemenea promptitudine în a-și cere scuze pentru trecut, o asemenea sollicitudine de a fi primit din nou la o rudă, încât vechea lor bună înțelegere a fost complet stabilită.

Nu-i găsiră niciun defect. Explicase toate aparențele de nepăsare din partea sa: își aveau originea cu totul și cu totul în neînțelegere. Niciodată el nu avusese vreo idee de a se înstrăina; se temea că fusese înstrăinat, dar nu știa de ce și delicatețea îl făcuse să păstreze tăcerea. La sugestia că ar fi vorbit cu lipsă de respect despre familie și onorurile familiei, el a fost cât se poate de indignat. El, care se lăudase dintotdeauna că este un Elliot și ale cărui sentimente față de înrudire erau chiar prea stricte pentru a fi pe placul tonului prea liberal al zilelor actuale. Era uluit, într-adevăr, dar caracterul și comportamentul lui în general trebuiau să respingă aceasta. El putea să-l îndrepte pe sir Walter către toți cei care-l cunoșteau; și cu siguranță, eforturile pe care le făcuse din acest punct de vedere, primul prilej de reconciliere, de a reveni la nivelul de rudă și moștenitor prezumtiv erau o dovadă puternică a părerilor lui pe această temă.

De asemenea, circumstanțele căsătoriei sale erau foarte simplificate. Acesta era un subiect pe care nu avea să-l abordeze el însuși, ci un prieten foarte apropiat de-al său, un colonel Wallis, un om extrem de respectabil, un gentilom perfect și nu tocmai lipsit de frumusețe, adăugă sir Walter,

care trăia într-un stil foarte mare în Marlborough Buildings și care, la cererea lui expresă, fusese admis ca prieten prin domnul Elliot, menționase un lucru sau două în legătură cu căsătoria.

Colonelul Wallis îl cunoscuse de multă vreme pe domnul Elliot, o cunoscuse foarte bine și pe soția lui, înțelesese perfect întreaga poveste. Ea cu siguranță nu era o femeie de familie bună, dar bine educată, cultivată, bogată și extrem de îndrăgostită de prietenul lui. Existase încântarea. Ea îl căutase. Fără acea atracție, nici toți banii ei nu l-ar fi ispitit pe Elliot, iar sir Walter a fost, cu atât mai mult, convins că ea fusese o femeie foarte frumoasă. Aceasta însemna mult pentru a justifica o căsătorie. O femeie foarte frumoasă, cu o avere mare, îndrăgostită de el! Sir Walter părea să accepte aceasta ca o scuză completă; și, deși Elizabeth nu putea vedea împrejurarea într-o lumină atât de favorabilă, ea admise că era una acceptabilă.

Domnul Elliot venise în vizită în mod repetat, cinase cu ei o dată, evident încântat de distincția de a fi invitat, deoarece în general nu dădeau cine; încântat, pe scurt, de fiecare dovadă de apropiere între veri și punându-și toată fericirea în a fi în termeni apropiați cu cei din Camden.

Anne ascultă, dar fără să înțeleagă pe deplin. Trebuia să lase de la ea, să lase de la ea foarte mult, știa, pentru plăcerea celor care vorbeau. Auzea totul înfrumusețat. Tot ce suna extravagant sau neobișnuit în procesul reconcilierii nu putea avea origini decât în limbajul povestitorilor. Cu toate acestea, ea avea senzația că exista ceva mai mult decât era evident la prima vedere în dorința domnului Elliot, după un interval de atâția ani, să fie primit de ei. Din punct de vedere social, el nu avea nimic de câștigat dacă se înțelegea cu sir Walter, după cum nu avea nimic de riscat printr-o stare de neînțelegere. După toate probabilitățile, el era deja cel mai bogat din cei doi, iar proprietatea Kellynch va fi a lui după aceea, la fel ca și titlul. Pentru un om cu judecată, iar el părea un om cu foarte multă judecată, de ce ar conta atâta? Ea putea oferi numai o soluție; era, probabil, de dragul lui Elizabeth. Se prea poate să fi existat o simpatie în trecut, deși obligațiile și evenimentele îl atrăseseră într-o direcție diferită; și acum că își putea permite să-și facă pe plac, ar putea intenționa să-i facă

curte. Elizabeth era foarte frumoasă, cu maniere bine formate, elegante, dar caracterul nu ar fi putut fi cunoscut niciodată de domnul Elliot, cunoscând-o doar în public și numai când era și el foarte tânăr. Cum ar putea temperamentul și înțelegerea ei să suporte investigația lui la o vârstă mai pătrunzătoare era o altă preocupare și una destul de plină de temeri. Își dorea la modul cel mai serios ca el să nu fie prea drăguț sau prea atent dacă Elizabeth era interesul lui; că Elizabeth era dispusă să se considere astfel și că prietena ei, doamna Clay, încuraja ideea, părea evident din privirile pe care le schimbau, în timp ce se vorbea despre vizitele frecvente ale domnului Elliot.

Anne menționează că îl văzuse la Lyme, dar fără să fie prea mult băgată în seamă. „Oh! da, probabil a fost domnul Elliot. Ei nu știau. Se putea să fie el, probabil.” Nu puteau să asculte descrierea pe care o făcea ea. O făceau chiar ei, în special sir Walter. El enumeră calitățile sale de om de lume, aerul său de eleganță în pas cu moda, fața sa de o formă frumoasă, ochii vioi, dar, în același timp, trebuia să deplângă că prea are maxilarele proeminente, un defect care pare să se fi mărit cu timpul; nici nu putea pretinde că zece ani nu îi schimbaseră în rău aproape toate trăsăturile.

Domnul Elliot părea să creadă că el, sir Walter, arăta exact ca atunci când se despărțiseră ultima dată, dar sir Walter nu fusese capabil să-i întoarcă pe deplin complimentul, ceea ce îl stânjenise. Totuși, nu voia să se plângă; domnul Elliot arăta mai bine decât majoritatea bărbaților și el nu avea nicio obiecție de a fi văzut alături de el pe oriunde. Domnul Elliot și prietenul lui din Marlborough Buildings au fost discutați toată seara. Colonelul Wallis fusese atât de nerăbdător să le fie prezentat! Și domnul Elliot atât de nerăbdător să o facă! Există și o doamnă Wallis, în prezent cunoscută doar prin descriere, deoarece aștepta să nască de pe o zi pe alta, dar domnul Elliot vorbea despre ea ca despre o femeie cât se poate de încântătoare, foarte demnă de a fi cunoscută la Camden Place și imediat ce se restabileau urmau să facă cunoștință. Sir Walter o aprecia mult pe doamna Wallis; se spunea că este o femeie extrem de drăguță, frumoasă. De-abia aștepta să o vadă. Spera ca ea să echilibreze prea multele fețe șterse care trec în continuu pe străzi.

Cel mai rău lucru din Bath era numărul mare de femei șterse. Nu voia să spună că nu există femei frumoase, dar numărul celor neinteresante era dincolo de orice proporții. Observase în mod frecvent, în timp ce se plimba, că o față frumoasă era urmată de treizeci sau treizeci și cinci chiar urâte; și odată, când se afla într-un magazin de pe Bond Street, numărase optzeci și șapte de femeie trecând, una după alta, fără să existe o față acceptabilă printre ele. Fusesse o dimineață geroasă, fără îndoială, un ger pătrunzător, căruia nici măcar o femeie dintr-o mie nu-i putea face față. Dar, cu toate acestea, cu siguranță exista o mulțime îngrozitoare de femei urâte în Bath; și cât despre bărbați! Erau infinit mai urâți. Străzile erau pline de asemenea sperietori de ciori! Era evident cât de puțin erau obișnuite femeile să vadă ceva acceptabil, după efectul pe care îl producea un bărbat cu înfățișare agreabilă. Nu mersese pe nicăieri braț la braț cu colonelul Wallis, care avea o prestață militară frumoasă, deși avea părul grizonat, fără să observe că ochii tuturor femeilor erau îndreptați spre el; ochii fiecărei femei erau cu siguranță îndreptați spre colonelul Wallis. Modestul sir Walter! Nu i se permise să scape totuși. Fiica lui și doamna Clay s-au reunit în aluzii referitoare la faptul că însoțitorul colonelului Wallis s-ar putea să aibă o siluetă la fel de frumoasă ca a colonelul Wallis și cu siguranță nu avea părul grizonat.

— Cum arată, Mary? Întrebă sir Walter de pe culmile bunei dispoziții. Ultima dată când am văzut-o avea nasul roșu, dar sper că aceasta nu se întâmplă în fiecare zi.

— Oh! nu, asta trebuie să fi fost cât se poate de accidental. În general a fost foarte sănătoasă și arăta foarte bine la Sf. Mihail.

— Dacă aș ști că nu o ispitesc să iasă pe vânturi năpraznice și să devină nedelicată, i-aș trimite o pălărie și o eșarfă noi.

Anne cântărea dacă ar trebui să îndrăznească să sugereze că o rochie sau o bonetă nu ar fi pasibile de o asemenea folosire greșită, când o bătaie la ușă întrerupse discuția. O bătaie la ușă! Și așa de târziu! Era ora zece. Ar putea fi domnul Elliot? Ei știau că el urma să cineze la Landsdown Crescent. Era posibil să se oprească în drum spre casă și să întrebe ce mai fac. Nu se puteau gândi la altcineva. Doamna Clay credea cu hotărâre că

recunoscuse felul de a bate al domnului Elliot. Doamna Clay avea dreptate. Cu toată pompa pe care o puteau da un majordom și un argat, domnul Elliot a fost poftit în cameră.

Era același, chiar același bărbat, fără nicio diferență decât de îmbrăcăminte. Anne se trase puțin înapoi, în timp ce ceilalți primeau complimentele lui, iar sora ei scuzele pentru a fi venit în vizită la o oră atât de neobișnuită, dar „nu putea să se afle atât de aproape fără să-și dorească să știe că nici ea și nici prietena ei nu răciseră în ziua precedentă”, totul fiind spus cu politețe și acceptat cu grație, dar apoi trebuia să urmeze partea ei. Sir Walter vorbi de cea mai mică fiică a sa, „Domnul Elliot trebuia să-i permită să i-o prezinte pe fiica lui cea mai mică” (nu a fost nicio ocazie să și-o amintească pe Mary); și Anne, zâmbind și îmbujorându-se foarte cuviincios, îi arătă domnului Elliot trăsăturile drăguțe pe care în niciun caz nu le uitase și imediat văzu, cu amuzament, mica lui tresărire de surprindere, că nu își dăduse deloc seama cine era. El arăta complet uluit, dar nu mai uluit decât încântat; ochii lui au scăpărat! Și cu cea mai perfectă vioiciune bineveni cunoștința, făcu aluzie la trecut și o imploră să fie considerat ca prieten. Era la fel de chipeș cum păruse și la Lyme, înfățișarea lui se înfrumuseța când vorbea, iar manierele lui erau exact cum ar trebui să fie, atât de rafinate, atât de degajate, atât de agreabile, încât ea le putea compara ca excelență doar cu manierele unei singure persoane. Nu erau la fel, dar erau, desigur, la fel de bune.

El șezu alături de ei și le îmbunătăți conversația foarte mult. Nu era nicio îndoială că era un om cu judecată. Zece minute au fost suficiente pentru a stabili aceasta. Tonul lui, expresiile lui, alegerea subiectului, faptul că știa când să se oprească; totul era lucrarea unei minți cu discernământ. Imediat ce putu, începu să îi vorbească despre Lyme, vrând să compare păreri în legătură cu locul, dar în special vrând să vorbească despre coincidența de a fi cazați la același han, în același timp, să-și spună propriul traseu, înțelegând câte ceva din al ei și să regrete că pierduse atunci ocazia să-și prezinte complimentele. Ea îi făcu o scurtă relatare despre grupul și excursia lor la Lyme. Regretul lui se mărea în timp ce ea

vorbea. Își petrecuse întreaga seară singură în camera de alături; auzise voci și veselie continuă; gândise că trebuie să fie un grup de oameni cât se poate de încântători, își dorea să fie alături de el, dar cu siguranță fără cea mai mică bănuială că ar avea cel mai mic drept să se prezinte. Dacă ar fi întreat numai cine era în grup! Numele Musgrove i-ar fi spus destule. Ei bine, asta o să-l vindece de o practică absurdă, de a nu pune niciodată întrebări la hanuri, pe care o adoptase când era încă tânăr, pe principiul că este nepolitic să fii curios.

— Părerile unui tânăr de douăzeci și unu sau doi de ani, spuse el, referitoare la ceea ce este necesar în maniere pentru a fi dezirabil, sunt mai absurde, cred, decât cele ale oricărei ființe de pe pământ. Prostitia mijloacelor pe care le folosesc deseori este egalată numai de prostia a ceea ce au în vedere.

Dar el nu trebuia să își adreseze reflecțiile numai lui Anne, știa asta, curând se amestecase printre ceilalți și numai la anumite intervaluri putea reveni la Lyme.

Întrebările lui au adus în cele din urmă o relatare a incidentului în care fusese implicată acolo, curând după ce el părăsise locul. După ce auzise aluzia la „un accident”, trebuia să audă totul. Când a început să pună întrebări, sir Walter și Elizabeth au început și ei să pună întrebări, dar diferența în felul în care au făcut-o nu s-a putut să nu fie observată. Ea putea numai să îl compare pe domnul Elliot cu lady Russell, în dorința de a înțelege cu adevărat ceea ce se întâmplase și preocupându-se de ceea ce trebuie să fi suferit ea fiind martoră la aceasta.

El stătu cu ei o oră. Micul ceas elegant de pe șemineu bătuse unsprezece cu sunetele lui argintii, iar paznicul de noapte începea să fie auzit în depărtare anunțând aceeași oră, înainte ca domnul Elliot sau vreunul din ei să dea impresia că simte cât de mult timp trecuse.

Anne credea că este imposibil ca prima ei seară la Camden Place să treacă atât de bine!

Capitolul 16

Exista o situație pe care Anne, întoarsă la familia ei, ar fi fost recunoscătoare să o lămurească mai mult chiar decât faptul că domnul Elliot este îndrăgostit de Elizabeth și aceea era ca tatăl ei să nu fie îndrăgostit de doamna Clay; era departe de a fi liniștită în această privință, după ce stătuse câteva ore în casă. Coborând la micul dejun în dimineața următoare, descoperi că tocmai fusese găsit un pretext decent din partea doamnei de a-i părăsi. Ea putea să și-o închipuie pe doamna Clay spunând:

— Acum că a venit domnișoara Anne, nu mai putea presupune că este nevoie de ea. Iar Elizabeth răspundea într-un fel de șoaptă:

— Acesta chiar nu trebuie să fie un motiv. Te asigur, nu simt că este. Ea nu este nimic pentru mine în comparație cu tine. Cum ajunsese chiar la timp, îl auzi pe tatăl său spunând:

— Draga mea doamnă, nu trebuie să faceți aceasta. Până acum, nu ați văzut nimic din Bath. V-ați aflat aici numai pentru a fi utilă? Nu trebuie să fugiți de la noi acum. Trebuie să rămâneți să faceți cunoștință cu doamna Wallis, frumoasa doamnă Wallis. Pentru mintea dumneavoastră subtilă, știu foarte bine că vederea frumuseții este o adevărată gratificație.

El vorbi și arăta atât de serios, încât Anne nu a fost surprinsă să o vadă pe doamna Clay aruncând o privire furișă spre Elizabeth și spre ea. Înfățișarea ei, probabil, putea exprima o oarecare vigilență, dar lauda adusă minții subtile nu păru să trezească niciun gând în sora ei. Doamna nu putea decât să cedeze în fața unor asemenea rugăminți stăruitoare unite și să promită că va rămâne.

În cursul aceleiași dimineți, Anne și tatăl ei întâmplându-se să rămână singuri, el începu să o complimenteze pentru înfățișarea îmbunătățită:

— Mai puțin slabă la siluetă și la obraji; pielea, tenul, extrem de fragede, mai deschise, mai proaspete. Folosise ceva special?

— Nu, nimic.

— Pur și simplu, crema Gowland, presupusese el.

— Nu, absolut nimic.

— Ha! era surprins de asta, și adăugă, cu siguranță că nu poți face altceva mai bine decât să continui în acest fel, nu poți fi mai bine decât bine; sau ți-aș recomanda Gowland, folosirea constantă a cremei Gowland, în timpul lunilor de primăvară. Doamna Clay o folosește la recomandarea mea și vezi ce a făcut pentru ea. Vezi cum i-au dispărut pistruii.

Dacă Elizabeth ar fi putut auzi aceasta! O asemenea laudă personală ar fi izbit-o, în special pentru că lui Anne nu i se părea că pistruii doamnei s-ar fi diminuat în vreun fel. Dar totuși trebuia să-și asume riscul. Răul căsătoriei tatălui ar fi mult redus, dacă și Elizabeth s-ar căsători. Cât despre ea, întotdeauna ar avea un cămin alături de lady Russell.

Mintea calmă și manierele politicoase ale lui lady Russell au fost puse la încercare din acest punct de vedere la vizita ei în Camden Place. Vederea doamnei Clay aflată în asemenea favoruri și a lui Anne atât de trecută cu vederea era o provocare pentru ea acolo; și o supăra la fel de mult când era plecată, atât de mult cât poate avea timp pentru a fi supărată o persoană din Bath care face cură bând apă, primește toate publicațiile noi și are un larg cerc de cunoștințe.

Pe măsură ce domnul Elliot îi deveni mai cunoscut, ea deveni mai miloasă, dar și mai indiferentă față de ceilalți. Manierele lui erau o recomandare imediată; și, conversând cu el, descoperi că partea firească o completa pe deplin pe cea protocolară, încât, la început, după cum i-a spus lui Anne, era gata să exclame: „Poate fi acesta domnul Elliot?” și nu-și putea închipui un bărbat mai serios și mai demn de stimă. Totul se reunea în el; bună înțelegere, opinii competente, cunoașterea lumii și o inimă caldă. Avea sentimente puternice de atașament față de familie și onoarea familiei, fără mândrie sau slăbiciune; trăia cu larghețea unui om cu avere, fără să facă paradă; judeca de unul singur tot ce era esențial, fără să sfideze opinia publică în vreun punct al etichetei de societate. Era serios, atent, moderat corect; niciodată aprins de spirit sau egoism, care se închipuia un sentiment puternic, cu o sensibilitate față de ceea ce este prietenos și încântător și o apreciere față de toate fericirile vieții domestice, pe care caracterele arogante și violente rareori le posedă cu adevărat. Ea era sigură că nu fusese prea fericit în căsnicie. Colonelul

Wallis o spusese, iar lady Russell o bănuia, dar nu existase nicio nefericire propriu-zisă care să îi înăcrească sufletul, dar nici gândul la o a doua alegere. Satisfacția ei față de domnul Elliot cântărea mult mai greu decât primejdioasa doamnă Clay.

Acum erau câțiva ani de când Anne începuse să învețe că ea și buna ei prietenă puteau uneori să gândească în mod diferit; și nu o surprinse, prin urmare, că lady Russell nu vedea nimic nepotrivit, nimic care să presupună alte motive decât cele evidente, în marea dorință a domnului Elliot pentru o împăcare cu familia. Din punctul de vedere al lui lady Russell, era cât se poate de natural ca domnul Elliot, în perioada matură a vieții, să considere un lucru cât se poate de dezirabil, ceea ce îl va evidenția printre toți oamenii cu judecată, să se afle în bună înțelegere cu capul familiei sale; cel mai simplu proces produs asupra unei minți limpezi, în mod natural, chiar dacă în floarea tinereții făcuse greșeli. Anne îndrăzni să zâmbească asupra acestui lucru și în cele din urmă să menționeze „Elizabeth”. Lady Russell ascultă, privi și dădu numai acest răspuns precaut:

— Elizabeth! Prea bine; timpul va explica. Era o referire la viitor căreia Anne, după o scurtă observație, simți că trebuia să i se supună. Nu putea decide nimic în prezent. În acea casă, Elizabeth trebuia să fie prima, iar ea era privită în general ca „domnișoara Elliot”, încât orice atenție specială i se părea aproape imposibilă și domnul Elliot, trebuie reamintit, nu era vădov decât de șapte luni. O mică amânare din partea lui putea fi foarte scuzabilă. De fapt, Anne nu putea vedea niciodată panglica de doliu în jurul pălăriei sale, fără să se teamă că ea era cea ce nu putea fi scuzată, atribuindu-și tot felul de închipuiri; pentru că, deși căsătoria lui nu fusese prea fericită, totuși durase atâția ani, încât ea nu putea admite o uitare rapidă, că s-a terminat. Oricum s-ar putea sfârși, el era fără îndoială cea mai plăcută cunoștință din Bath; nu vedea pe nimeni care să-l egaleze; era o mare plăcere, din când în când, să îi vorbescă despre Lyme, pe care el părea să aibă o dorință la fel de vie ca ea să îl revadă. Au trecut prin detaliile primei lor întâlniri de multe ori. El îi dădu de înțeles că o privise cu seriozitate. Ea o știa foarte bine; și își amintea și privirea altei

persoane, de asemenea. Nu gândeau întotdeauna la fel. Prețuirea lui față de rang și legături de familie era văzută de ea drept mai mare decât a ei însăși. Nu era pur și simplu complezență, trebuia să fie o simpatie față de această cauză, care îl făcea să intre cu căldură în discuțiile tatălui și surorii ei pe un subiect pe care ea îl considera nedemn de interes. Ziarul din Bath anunță într-o dimineață sosirea văduvei vicontese Dalrymple și a fiicei sale, onorabila domnișoară Carteret; toată tihna din Camden Place dispăru preț de multe zile; deoarece membrii familiei Dalrymple erau veri de-ai familiei Elliot, lucru nefericit după părerea lui Anne, iar agitația de acum era cum să se prezinte în mod corect.

Anne nu-i văzuse niciodată până atunci pe tatăl și pe sora ei în contact cu marea nobilime, iar ea trebuia să se recunoască dezamăgită. Sperase mai multă rezervă din partea lor, provenind din situația lor și a fost nevoită să-și formeze o dorință pe care niciodată nu o prevăzuse: o dorință de a avea mai multă mândrie; deoarece „verișoarele noastre, lady Dalrymple și domnișoara Carteret” era tot ce-i răsuna în urechi cât era ziua de lungă.

Sir Walter se aflase cândva în compania răposatului viconte, dar nu văzuse pe nimeni din restul familiei sale, iar dificultățile cazului apăreau din faptul că existase o suspendare a tuturor relațiilor prin scrisori ceremonioase, încă de la moartea numitului viconte, când, ca o consecință a bolii grave a lui sir Walter în același timp, o omisiune nefericită se făcuse la Kellynch. Nu fusese trimisă nicio scrisoare de condoleanțe în Irlanda. Neglijența se răsfârșise asupra capului păcătosului; pentru că, atunci când biata lady Elliot muri și ea, nicio scrisoare de condoleanțe nu a fost primită la Kellynch și, în consecință, erau chiar prea multe motive să se teamă că familia Dalrymple considera relația încheiată. Cum să pună în ordine această afacere, să fie recunoscuți din nou ca veri, era o întrebare pe care, într-o manieră mai rațională, nici lady Russell, nici domnul Elliot nu o considerau neimportantă. „Legăturile de familie merită întotdeauna să fie păstrate, compania bună trebuie întotdeauna căutată; lady Dalrymple luase o casă, pentru trei luni, în Laura Place și va trăi în stil mare. Fusese la Bath și anul trecut, iar lady Russell auzise vorbindu-se despre ea ca

despre o femeie încântătoare. Era de dorit ca legătura să fie reînnoită, dacă se putea, fără vreun compromis de bune maniere din partea familiei Elliot”

Sir Walter, totuși, își alegea metodele lui și în cele din urmă scrisoarea foarte frumoasă cu explicații, regrete și rugăminți ample pentru prea onorabila sa verișoară. Nici lady Russell, nici domnul Elliot nu au putut admira scrisoarea, dar ea făcu tot ce era dorit, aducând trei rânduri mângălite din partea vicontesei văduve. „Ea era extrem de onorată și ar fi încântată de prezența lui”. Truda chestiunii se încheiase, plăcerile începură din nou. Au mers în vizită în Laura Place, au primit cărțile de vizită ale văduvei vicontese Dalrymple și ale onorabilei domnișoare Carteret, și le-au expus oriunde erau mai vizibile; „verișoarele noastre din Laura Place”, „verișoarele noastre, lady Dalrymple și domnișoara Carteret” era ceea ce se menționa tot timpul.

Anne era rușinată. Dacă lady Dalrymple și domnișoara Carteret ar fi fost măcar agreabile, și tot ar fi fost rușinată de agitația pe care o creau, dar nu erau deloc. Nu exista nicio superioritate în maniere, cultură sau înțelepciune. Lady Dalrymple își obținuse numele de „femeie încântătoare”, deoarece avea un zâmbet și un răspuns politicos pentru toată lumea. Domnișoara Carteret, cu și mai puține de spus, era atât de ștearsă și de stângace, încât niciodată nu ar fi fost tolerată în Camden Place dacă n-ar fi fost originea sa.

Lady Russell mărturisi că se așteptase la ceva mai bun, dar, totuși, „erau cunoștințe pe care merită să le ai”; când Anne îndrăzni să-și spună părerea despre ele domnului Elliot, el fu de acord că nu reprezentau nimic ca persoane, dar susținu în continuare că, pe post de legături de familie, companie bună, pentru cei ce își strâng companie bună în jurul lor, aveau valoarea lor. Anne zâmbi și spuse:

— Ideea mea despre o companie bună, domnule Elliot, este compania oamenilor inteligenți, bine informați, cu care pot conversa foarte mult; aceasta este ceea ce eu numesc bună companie.

— Te înșeli, spuse el cu blândețe, aceasta nu este companie bună, aceasta este cea mai bună. Compania bună necesită numai origini, ceva

educație și maniere. Originile și manierele sunt esențiale, iar puțină învățătură nu este în niciun caz un lucru periculos în compania bună; din contră, este foarte bine. Verișoara mea Anne scutură din cap. Nu este mulțumită! Este pretențioasă. Draga mea verișoară, zise, așezându-se lângă ea, ai un drept mai mare să fii pretențioasă decât orice femeie pe care o cunosc, dar este de ajuns? Te va face fericită? Nu ar fi mai înțelept să accepți societatea acelor bune doamne din Laura Place și să te bucuri de toate avantajele legăturii cât mai mult posibil? Poți conta pe asta, ele se vor muta din Bath în această iarnă, dar rangul este rang. În primul rând, faptul că se știe că ești înrudită cu ele va fi de folos în a-ți fixa familia sau familia noastră, permite-mi să spun, pe acea treaptă de considerație pe care trebuie să ne-o dorim cu toții.

— Da, oftă Anne, într-adevăr, se va ști că suntem înrudiți cu ele! Apoi, revenindu-și și nedorind să i se răspundă, adăugă: cred fără îndoială că s-au făcut prea multe eforturi să obținem recunoașterea. Presupun, zise zâmbind, că am mai multă mândrie decât oricare din voi, dar mă supără să fim atât de plini de dorință să ne fie recunoscută înrudirea, de care putem fi foarte siguri că este o chestiune perfect indiferentă pentru ele.

— Iartă-mă, dragă verișoară, ești nedreaptă în afirmațiile tale. La Londra, probabil, cu actualul vostru stil de viață liniștit, ar putea fi așa cum spui, dar la Bath sir Walter Elliot și familia sa întotdeauna merită să fie cunoscuți; întotdeauna doriți ca relație.

— Ei bine, spuse Anne, eu cu siguranță sunt mândră, prea mândră pentru a mă bucura de o primire care depinde atât de mult de loc.

— Îmi place indignarea ta, spuse el; este foarte naturală. Dar aici te afli la Bath și scopul este să te stabilești cu tot creditul și demnitatea care ar trebui să-i aparțină lui sir Walter Elliot. Spui că ești mândră; și mie mi se spune mândru, știu și nu-mi voi dori să mă consider altcumva, deoarece mândria noastră, dacă ar fi analizată, ar avea același scop, nu am nicio îndoială, chiar dacă pare puțin diferit. Dintr-un punct de vedere, sunt sigur, draga mea verișoară, continuă el vorbind mai încet, deși nu mai era nimeni în cameră, dintr-un punct de vedere, sunt sigur, noi trebuie să simțim același lucru. Trebuie să simțim că, în societatea tatălui tău, printre egalii

sau superiorii săi, ar fi de folos să îi distragem gândurile de la cei care sunt inferiori lui.

Privi, în timp ce vorbea, spre locul pe care de curând îl ocupase doamna Clay; o explicație suficientă pentru ce voia să spună, și chiar dacă Anne nu putea crede că ei aveau același fel de mândrie, era încântată că lui nu-i plăcea doamna Clay, iar conștiința ei admise că dorința lui de a obține cunoștințe mai importante de către tatăl său era mai mult decât scuzabilă în ochii ei.

Capitolul 17

În timp ce sir Walter și Elizabeth își forțau norocul în mod asiduu în Laura Place, Anne își reînnoia o cunoștință de un fel foarte diferit.

O vizitase pe fosta ei guvernantă și aflase de la ea că în Bath se afla o veche colegă de școală, care avea tot dreptul să se bucure de atenția lui Anne: atenție față de bunătatea din trecut și actuala suferință. Domnișoara Hamilton, acum doamna Smith, își arătase bunătatea într-una din acele perioade ale vieții ei când avusese mare nevoie. Anne se dusese nefericită la școală, jelind pierderea mamei ei pe care o iubise din toată inima, resimțind despărțirea de casă și suferind așa cum o fată de paisprezece ani cu o mare sensibilitate și o bună dispoziție redusă trebuie să sufere într-un asemenea moment; domnișoara Hamilton, cu trei ani mai în vârstă decât ea, dar rămânând încă un an la școală, tot din lipsă de rude apropiate și de cămin stabil, fusese apropiată și bună cu ea într-un fel care îi micșorase considerabil suferința și nu-și putea aduce aminte de ea cu indiferență.

Domnișoara Hamilton părăsise școala, se căsătorise nu mult după aceea, se spunea că se căsătorise cu un bărbat cu avere și asta era tot ce știa Anne despre ea până acum, când relatarea fostei guvernante îi scosese în evidență situația într-o formă mai clară, dar diferită.

Era văduvă și săracă. Soțul ei fusese nechibzuit și la moartea lui, cam în urmă cu doi ani, își lăsase afacerile îngrozitor de încâlcite. Ea avusese dificultăți de tot soiul cu care să se lupte și în plus față de aceste necazuri, fusese afectată de o febră reumatică gravă, care, atacându-i picioarele, o făcuse aproape invalidă. Venise la Bath din acel motiv și stătea cu chirie în apropiere de băi, trăind foarte umil, nefiind în stare să-și permită nici măcar confortul unei servitoare și fiind, bineînțeles, aproape exclusă din societate.

Prietena lor comună garantă satisfacția pe care i-ar aduce-o doamnei Smith o vizită din partea domnișoarei Elliot și Anne, prin urmare, nu pierdu timpul. Acasă, ea nu povesti nimic din cele auzite, iar ce intenționa să facă știa că oricum nu ar trezi un interes potrivit. O consultă doar pe lady Russell, care pătrundea cu totul în sentimentele ei și a fost cât se

poate de fericită să o conducă până aproape de locuința doamnei Smith din Westgate Buildings, așa cum o rugase Anne.

Vizita a fost făcută, prietenia reluată și interesul uneia față de cealaltă mai mult decât reaprins. Primele zece minute au avut stângăcia și emoția lor. Doisprezece ani trecuseră de când se despărțiseră și fiecare prezenta o persoană oarecum diferită de ceea ce își închipuise cealaltă. Doisprezece ani o schimbaseră pe Anne din adolescența de cincisprezece ani tăcută, neinițiată, în femeia elegantă și grațioasă de douăzeci și șapte, având o oarecare frumusețe și cu maniere corecte și blânde; doisprezece ani o transformaseră pe domnișoara Hamilton cea frumoasă, bine dezvoltată și cu toată strălucirea și încrederea tinereții, într-o văduvă săracă, infirmă, neajutorată, primind vizita unei foste protejate ca pe o favoare, dar toată stinghereala primelor momente dispăruse curând și lăsase numai simțirea gingașă pornită din inimă să le vorbească despre vremurile de demult.

Anne redescoperi în doamna Smith bunul simț și manierele agreabile pe care se bazase și o dispoziție veselă de a conversa dincolo de așteptările ei. Nici irosirile trecutului – și ea trăise foarte mult în lume – nici restricțiile prezentului, nici boala sau suferința nu păreau să-i fi închistat inima sau să-i fi distrus spiritul.

În cursul unei a doua vizite, ea vorbi cu mare franchețe, iar uluirea lui Anne creșu. Cu greu își putea închipui o situație mai lipsită de perspective decât cea a doamnei Smith, ea ținuse foarte mult la soțul ei; fusese obișnuită cu abundența care acum dispăruse. Nu avea niciun copil să o lege de viață și fericire, nicio rudă care să o ajute în ordonarea afacerilor încurcate, nici sănătate să facă tot restul suportabil. Locuința ei se limita la un salon strâmt și un dormitor întunecat în spate, fără nicio posibilitate de a se duce dintr-unul în celălalt fără sprijin, pentru care exista o singură servitoare, și nu părăsea niciodată casa, decât pentru a fi dusă la baia caldă. Totuși, în ciuda acestora, Anne se gândea că ea avea parte pe lângă câteva momente de slăbiciune și deprimare și de clipe plăcute și ore întregi de activitate. Cum se făcea? Ea privi, observă, reflectă și în cele din urmă decise că nu era numai un caz de forță morală și resemnare. Un spirit supus ar putea fi răbdător, o înțelegere puternică ar

oferi hotărâre, dar aici era ceva mai mult, aici era o tărie sufletească naturală, o dispoziție de a se consola, o putere de a se întoarce cu dragă inimă de la rău la bine și de a-și găsi o ocupație pe care o îndeplinea singură. Era cel mai ales dar al Cerului, iar Anne își vedea prietena ca pe unul din acele exemple în care o persoană nu se lasă copleșită de lipsuri.

— Fusesse un timp, îi spuse doamna Smith, când optimismul ei o părăsise. Acum nu se mai putea numi invalidă, în comparație cu starea ei când sosise la Bath. Atunci, într-adevăr, fusesse un obiect demn de milă, pentru că răcise în timpul călătoriei și de-abia se instalase în locuință, când a fost din nou imobilizată la pat și suferea dureri mari și neînchipte, și toate acestea printre străini, cu necesitatea absolută de a avea asistență medicală; iar finanțele în acel moment erau extrem de nepotrivite pentru a face față unor cheltuieli deosebite. Ea rezistase și putea cu adevărat spune că se făcuse bine, simțind că se afla pe mâini bune. Văzuse prea mult din lume pentru a se aștepta la un atașament dezinteresat de la cineva, dar boala îi dovedise că proprietăreașa avea un caracter deosebit și nu voia să o trateze rău, iar ea fusesse norocoasă cu o soră de-a proprietăresei, soră medicală de profesie, care întotdeauna avea un cămin în acea casă când nu era angajată și se întâmplase să fie liberă tocmai la timp ca să fie aproape de ea.

— Iar ea, spuse doamna Smith, mă îngrijește admirabil și chiar s-a dovedit neprețuită. Imediat ce am putut să-mi folosesc mâinile, m-a învățat să împletesc, ceea ce a fost un mare avantaj pentru mine și mi-a dat ocazia să fac aceste poșete mici, pernițe de ace și semne de carte cu care mă găsești mereu ocupată și care îmi oferă mijlocul de trai. Are un cerc larg de cunoștințe, datorită profesiei, printre cei care își permit să cumpere și îmi vinde marfa. Întotdeauna își alege momentul potrivit pentru a face solicitarea. Toți au inimile deschise, știi, după ce de-abia au scăpat de dureri mari sau își revin la binecuvântarea sănătății, iar sora Rooke înțelege când să vorbească. Este o femeie isteată, inteligentă și cu judecată. Ea are un dar să citească natura umană; și are un izvor nesecat de bun simț și observație, care o fac infinit superioară multora dintre cei care au primit cea mai bună educație, dar nu cunosc nimic de pe lume și nici nu

le pasă. Numește-o bârfă, dacă vrei, dar când sora Rooke are jumătate de oră de timp liber să-mi dăruiască, cu siguranță are să-mi povestească ceva distractiv și folositor, ceva care te face să-ți cunoști specia mai bine. Oamenilor le place să audă ce se mai întâmplă, să fie la curent cu cele mai noi feluri de a te îndeletnici cu nimicuri și prostii. Pentru mine, care trăiesc atât de mult singură, conversația ei, te asigur, este o încântare.

Anne, departe de a o certa pentru această plăcere, răspunse:

— Pot crede cu ușurință. Femeile cu meseria ei au mari oportunități și dacă sunt inteligente se poate să merite să le ascuți. Au ocazia să observe o asemenea varietate a naturii umane! Și asta nu constă numai în nebuniile lor, căci sunt toate citite și se vede în orice situație cu care se întâlnesc, care poate fi extrem de interesantă sau mișcătoare. Câte exemple de atașament dezinteresat, nepăsător de sine, de eroism, de forță morală, răbdare și resemnare trebuie să treacă prin fața lor – toate conflictele și sacrificiile care ne înnobilează cel mai mult. O cameră de bolnav poate deseori oferi valoarea unor volume întregi.

— Da, spuse doamna Smith, uneori se poate, deși mă tem că lecțiile sale nu sunt întotdeauna în stilul elevat pe care îl descrii. Ici și colo, natura umană se poate afla în momente de mare încercare, dar, vorbind la modul general, slăbiciunea sa și nu puterea apare într-o cameră de bolnav; egoismul și nerăbdarea, mai degrabă decât generozitatea și forța morală, despre care se aude. Există atât de puțină prietenie sinceră pe lume! Din nefericire, zise vorbind încet și tremurător, sunt atâția care uită să se gândească în mod serios până când este aproape prea târziu.

Anne văzu suferința acestor sentimente. Soțul nu fusese cum ar fi trebuit, iar soția fusese condusă prin acea parte a societății care a făcut-o să gândească mai rău despre lume decât merita. Totuși, la doamna Smith era doar o emoție momentană; ea o scutură și adăugă pe un ton diferit:

— Nu cred că din slujba în care se află în prezent prietena mea, doamna Rooke, îmi va povesti lucruri interesante. Ea o îngrijește pe doamna Wallis din Marlborough Buildings; o femeie doar drăguță, cam prostuță, cheluitoare, la modă, cred; și bineînțeles că nu are nimic de relatat decât despre dantelă și găтели. Intenționez să scot niște bani de la

doamna Wallis, totuși. Are o grămadă și aș vrea ca ea să cumpere multe din lucrușoarele pe care le fac.

Anne veni în vizită de mai multe ori la prietena ei, înainte ca existența unei astfel de persoane să fie cunoscută la Camden Place. În cele din urmă, deveni necesar să vorbească despre ea. Sir Walter, Elizabeth și doamna Clay s-au întors într-o dimineată de la Laura Place cu o invitație din partea lui lady Dalrymple pentru aceeași seară, iar Anne deja promisese să petreacă seara la Westgate Buildings. Nu îi păru rău pentru scuză. Ei fuseseră invitați, era sigură, doar pentru că lady Dalrymple, fiind ținută în casă de o răceală, era bucuroasă să profite de înrudirea care-i fusese oarecum impusă; și ea refuză pentru că: „Era ocupată să petreacă seara cu o veche colegă de școală.” Nu erau foarte interesați de nimic legat de Anne, dar, totuși, au fost puse destule întrebări cât să înțeleagă cine era această veche colegă de școală; și Elizabeth a fost disprețuitoare, iar sir Walter sever.

— Westgate Buildings! spuse el, și de ce domnișoara Anne Elliot să se ducă în vizită la Westgate Place? O doamnă Smith! O văduvă Smith; și cine este soțul ei? Unul dintre cei cinci mii de domni Smith, peste al căror nume dai la tot pasul. Ce distracție oferă ea? Este bătrână și bolnavă. Pe cuvântul meu, domnișoară Anne Elliot, ai cele mai bizare gusturi! Tot ce îi dezgustă pe alți oameni, compania josnică, camerele meschine, aerul stricat, asocierile dezavantajoase sunt bine venite. Dar cu siguranță o poți amâna pe această bătrână doamnă până mâine; nu este atât de apropiată de sfârșit, presupun, sper să mai vadă încă o zi. Ce vârstă are? Patruzeci?

— Nu, sir, nu are încă treizeci și unu de ani, dar nu cred că îmi pot amâna angajamentul, deoarece este singura seară pentru ceva timp când suntem libere și eu, și ea. Ea se duce la băile calde de mâine, iar pentru restul săptămânii, știți, suntem ocupați.

— Dar ce crede lady Russell despre această cunoștință? întrebă Elizabeth.

— Nu vede nimic greșit în aceasta, răspuse Anne, te asigur, ea este de acord și chiar m-a dus când am fost prima oară în vizită la doamna Smith.

— Westgate Buildings trebuie să fi fost destul de surprins de apariția unei trăsuri, observă sir Walter. Într-adevăr, văduva lui sir Henry Russell nu are onoruri care să-i distingă blazonul, dar cu toate acestea este un echipaj frumos și fără îndoială este binecunoscut că plimbă o domnișoară Elliot. O văduvă Smith stând cu chirie în Westgate Buildings! O văduvă săracă, de-abia ducându-și traiul, între treizeci și patruzeci de ani; o simplă doamnă Smith, o doamnă Smith de zi cu zi, din toți oamenii și toate numele de pe pământ, să fie prietena aleasă de domnișoara Anne Elliot și să-i fie preferată propriei sale familii înrudite cu nobilimea Angliei și Irlandei! Doamna Smith! Un asemenea nume!

Doamna Clay, care fusese de față în timp ce se petrecuseră toate acestea, acum se gândi că era oportun să părăsească încăperea și Anne ar fi putut spune multe, și chiar tânjea să spună câte ceva în apărarea prietenei sale, dar respectul față de tatăl ei o împiedică. Nu dădu niciun răspuns. Îl lăasă să-și amintească faptul că doamna Smith nu era singura văduvă din Bath între treizeci și patruzeci de ani, cu un venit mic și fără un nume de familie deosebit.

Anne își îndeplini promisiunea, ceilalți pe a lor și, bineînțeles, ea auzi în dimineața următoare că avuseseră o seară încântătoare. Fusese singura din grup absentă, căci sir Walter și Elizabeth nu numai că se aflaseră la ordinele vicontesei, dar chiar fuseseră bucuroși să dea o mână de ajutor la strângerea celorlalți și fuseseră ocupați să îi invite atât pe lady Russell, cât și pe domnul Elliot, iar domnul Elliot avusese grijă să plece de la colonelul Wallis devreme, iar lady Russell își schimbase toate planurile de seară pentru această vizită. Anne primi relatarea completă a ceea ce însemna o astfel de seară din partea lui lady Russell. Pentru ea, cel mai mare interes trebuia să fie faptul că se vorbise foarte mult despre asta între prietena ei și domnul Elliot, care regreta și în același timp respecta faptul că ea nu participase. Vizitele ei binevoitoare, pline de compasiune la această veche colegă de școală, bolnavă și strâmtorată, păreau să-l fi impresionat pe domnul Elliot. O considera o tânără cât se poate de extraordinară; în temperament, maniere, minte, un model al excelenței feminine. Putu chiar să-i facă față doamnei Russell într-o discuție asupra

meritelor ei; și lui Anne aproape că nu-i venea să creadă că era atât de mult apreciată de un bărbat ca el, fără a mai adăuga acele senzații agreabile pe care prietena ei intenționa să le creeze.

Lady Russell era acum pe deplin lămurită în părerea ei despre domnul Elliot. Era la fel de convinsă că el încerca să o câștige pe Anne, după cum era că o merita și începu să calculeze numărul de săptămâni care îl vor elibera de ultimele constrângeri ale doliului și-i vor lăsa libertatea de a-și exercita farmecele cât se poate de deschis cu scopul de a o cuceri. Nu voia să-i vorbească încă lui Anne, fiind doar pe jumătate sigură asupra subiectului, și va îndrăzni ceva mai mult decât aluzii după aceea, despre o posibilă alianță, când dovezile unui asemenea atașament ar fi reale și reciproce. Anne o auzi și nu scoase exclamații agitate, doar zâmbi, se îmbujoră și scutură încet din cap.

— Nu sunt o pețitoare, după cum știi foarte bine, spuse lady Russell, fiind mult prea conștientă de nesiguranța tuturor evenimentelor și calculelor omenești. Vreau doar să spun că dacă domnul Elliot, la ceva timp de acum încolo, îți oferă complimentele sale, iar dacă tu ești dispusă să i le accepți, cred că sunt destule posibilitățile să fiți fericiți împreună. Toată lumea trebuie să o considere o uniune cât se poate de potrivită, dar cred că ar putea fi una foarte fericită.

— Domnul Elliot este un bărbat extrem de agreabil și din multe puncte de vedere îl apreciez foarte mult, spuse Anne, dar nu cred că ne-am potrivi.

Lady Russell se făcu că nu aude și spuse ca replică:

— Mărturisesc că aș vrea să te consider viitoarea stăpână la Kellynch, viitoarea lady Elliot, să privesc înainte și să te văd ocupând locul dragei tale mame, urmând-o în toate drepturile și în toată popularitatea ei, la fel ca și în toate virtuțile ei; ar fi cea mai înaltă bucurie posibilă pentru mine. Tu ești oglinda vie a mamei tale în trăsături și caracter; și, dacă mi se permite, mi te închipui demnă urmașă a ei, ca situație, nume și casă, prezidând și binecuvântând din același loc și superioară ei numai prin a fi mai mult prețuită! Scumpa mea Anne, asta mi-ar oferi mai multă încântare decât orice la vârsta mea!

Anne fu obligată să se întoarcă, să se ridice, să se ducă la o masă îndepărtată și, aplecându-se acolo cu o ocupație pretinsă, încercă să-și potolească sentimentele pe care i le trezea această viziune. Preț de câteva momente închipuirea și inima ei au fost vrăjite. Ideea de a deveni ceea ce fusese mama ei; de a avea numele prețios de „Lady Elliot” reînviat în ea, de a se întoarce la Kellynch, de a-l numi cămin din nou, căminul ei pentru totdeauna, era o încântare căreia nu-i putea rezista. Lady Russell nu mai spuse alt cuvânt, dorind să lase timpul să lucreze de unul singur; și crezând că, dacă domnul Elliot ar fi putut în acea clipă să vorbească în numele său propriu, cu decența cuvenită, pe scurt: credea ceea ce Anne nu credea! Aceeași imagine a domnului Elliot susținându-și cauza o liniști pe Anne. Farmecul Kellynch-ului și a lui „Lady Elliot” se destrămară pe loc. Ea nu putea niciodată să șpere. Și nu era doar pentru că sentimentele ei erau potrivnice oricărui bărbat în afară de unul; judecata ei, în urma unei analize serioase asupra posibilităților unui astfel de caz nu era de partea domnului Elliot.

Deși de-acum se cunoșteau de o lună, ea nu-i înțelegea cu adevărat caracterul. Că era un bărbat cu judecată, un bărbat agreabil, că vorbea bine, avea opinii bune, părea să aprecieze corect, iar ca un om cu principii, acestea erau destul de clare. Cu siguranță știa ceea ce era corect, iar ea nici nu putea să stabilească un punct de obligație morală încălcat în mod flagrant; totuși s-ar fi temut să depună mărturie în favoarea caracterului lui. Ea nu avea încredere în trecutul lui, poate nici în prezent. Numele care reieșeau ocazional din asocieri trecute, aluziile la practici și interese trecute sugerau suspiciuni deloc favorabile pentru ceea ce fusese el. Vedeau că existaseră obiceiuri proaste; că plimbările de duminică fuseseră un lucru obișnuit; că existase o perioadă în viața lui, și, probabil, nu una scurtă, când fusese, cel puțin, nepăsător în chestiunile morale; și, deși era posibil să gândească acum foarte diferit, cine putea să garanteze pentru sentimentele sincere ale unui bărbat inteligent, precaut, avansat în vârstă destul cât să aprecieze un caracter curat? Cum se putea stabili că mintea lui era cu adevărat purificată?

Domnul Elliot era rațional, prudent, manierat, dar nu era deschis. Nu era nicio izbucnire de sentiment, vreo izbucnire de indignare sau încântare la răul sau binele altora. Aceasta, pentru Anne, era în mod clar o imperfecțiune. Impresiile ei inițiale erau de neclintit. Ea prețuia caracterul cinstit, inima deschisă; devotamentul și entuziasmul încă o captivau. Simțea că putea conta mult mai mult pe sinceritatea celor care uneori arătau sau spuneau un lucru neglijent din grabă, decât pe cei a căror dispoziție nu se schimba niciodată, cărora nu le scăpa o vorbă negândită.

Domnul Elliot era, de asemenea, prea agreabil în general. Oricât de diferite ar fi fost temperamentele din casa tatălui ei, el le era pe plac tuturor. Suporta prea bine, se împăca prea bine cu toată lumea. Vorbise cu ea cu oarecare deschidere despre doamna Clay; păruse să vadă ce pune la cale doamna Clay și să o trateze cu dispreț și totuși doamna Clay îl găsea la fel de agreabil ca și restul lumii.

Lady Russell vedea fie mai puține, fie mai multe lucruri decât tânăra ei prietenă, deoarece nu observa nimic care să trezească neîncrederea. Nu-și putea închipui un bărbat mai potrivit decât domnul Elliot; nici nu trăia un sentiment mai dulce decât cel de a-l vedea primind mâna dragei ei Anne în biserica de la Kellynch, în cursul toamnei viitoare.

Capitolul 18

Era începutul lui februarie și Anne, după ce fusese o lună la Bath, devenea dornică de știri de la Uppercross și Lyme. Voia să afle mult mai multe decât îi comunicase Mary. De trei săptămâni nu mai aflase nimic. Știa numai că Henrietta era din nou acasă; și că Louisa, deși își revenea destul de repede, se afla încă la Lyme, iar într-o seară se gândea la ei toți, când o scrisoare mai groasă decât de obicei, din partea lui Mary, i-a fost predată în mână; și pentru a-i mări plăcerea și surpriza, cu complimentele amiralului și ale doamnei Craft.

Familia Craft trebuie să se afle la Bath! Iată ceva care o interesa! Erau oamenii spre care inima ei se îndrepta în mod foarte natural.

— Ce este aceasta? strigă sir Walter. Familia Croft a sosit la Bath? Familia Croft care a închiriat Kellynch? Ce ți-au trimis?

— O scrisoare de la Uppercross Cottage.

— Oh! scrisorile acelea sunt pașapoarte de conveniență. Asigură prezentarea. L-aș vizita pe amiralul Croft, totuși, în orice caz. Știu ce i se datorează unui chiriaș.

Anne nu asculta și nu ar fi putut să spună cum ar fi scăpat bietul amiral cu obrazul curat; era prea absorbită de scrisoare. Fusese scrisă cu mai multe zile în urmă:

„1 februarie, Uppercross Cottage

Draga mea Anne,

Nu aduc nicio scuză pentru tăcerea mea, deoarece știu cât de puțin se gândesc oamenii la scrisori într-un loc precum Bath. Trebuie să fii mult prea fericită ca să îți pese de Uppercross, care, după cum bine știi, nu prea oferă multe subiecte de scris. Am avut parte de un Crăciun foarte plictisitor; domnul și doamna Musgrove nu au dat o singură petrecere la cină în toată vacanța. Nu îi apreciez pe cei din familia Hayter ca fiind cineva. Vacanța s-a terminat totuși, în cele din urmă; cred că niciun copil nu a avut una mai lungă. Sunt sigură că eu nu am avut. Casa s-a eliberat ieri, în afară de micii Harville, dar vei fi surprinsă să auzi că nu s-au dus deloc acasă. Doamna Harville trebuie să fie o mamă ciudată ca să se

despartă de ei un timp atât de îndelungat. Nu înțeleg. Nu sunt deloc copii drăguți, din punctul meu de vedere, dar doamnei Musgrove pare să îi placă de ei la fel de mult, dacă nu chiar mai mult, decât de nepoții ei. Ce vreme îngrozitoare am avut! Se poate să nu se fi simțit la Bath, cu pavajele voastre drăguțe, dar în provincie este de o oarecare importanță. Nu a venit nicio ființă la mine în vizită din a doua săptămână din ianuarie, în afară de Charles Hayter, care a venit mult mai des decât este binevenit. Între noi fie vorba, cred că este un mare păcat că Henrietta nu a rămas la Lyme la fel de mult ca Louisa; ar fi ținut-o departe de el. Trăsura a plecat astăzi, ca să o aducă pe Louisa cu familia Harville, mâine. Nu ni s-a cerut să cinăm cu ei, totuși, până poimâine; doamna Musgrove se teme atât de mult că ea va fi obosită de călătorie, ceea ce nu este foarte probabil, luând în considerare îngrijirea pe care o va primi, și ar fi mult mai convenabil pentru mine să cinez acolo mâine. Mă bucur că îl găsești pe domnul Elliot atât de agreabil și mi-aș dori să-i fiu prezentată și eu, dar am norocul meu obișnuit: întotdeauna sunt departe când se petrece ceva interesant; întotdeauna ultima din familie care este băgată în seamă. Ce timp îndelungat a stat doamna Clay cu Elizabeth! Intenționează vreodată să plece? Dar probabil că dacă ar elibera locul, s-ar putea să nu fim invitate noi. Să-mi spui ce crezi despre asta. Nu mă aștept să fie invitați copiii mei. Aș putea foarte bine să îi las la conac, pentru o lună sau șase săptămâni. Chiar în clipa aceasta am auzit că familia Croft pleacă la Bath aproape imediat; ei cred că amiralul are gută. Charles a auzit aproape din întâmplare, nu au avut bunul simț să îmi dea de știre. Nu cred că progresează prea mult ca vecini. Nu îi vedem deloc și acesta este chiar un exemplu de lipsă de atenție crasă. Charles mi se alătură în dragoste și tot ce este potrivit.

A ta, cu afecțiune,

Mary M.

P.S. Îmi pare rău să recunosc, dar sunt departe de a mă simți bine, iar Jemima tocmai mi-a zis că măcelarul i-a spus că bântuie o durere de gât foarte rea pe aici. Îndrăznesc să spun că o să mă molipsească; și durerile mele de gât, după cum știi, sunt întotdeauna mai rele decât ale altora.”

Astfel se încheia prima parte, care după aceea fusese pusă într-un plic conținând aproape la fel de mult.

„Am lăsat plicul deschis, ca să pot să îți trimit vorbă despre cum a suportat Louisa călătoria, și pot să spun că sunt extrem de fericită că am făcut-o, având foarte multe de adăugat. În primul rând, am primit un bilet de la doamna Croft ieri, oferindu-se să îți trimită orice; un bilet foarte prietenos și amabil, într-adevăr, adresat mie, așa cum ar trebui; prin urmare voi putea să-mi fac scrisoarea cât de lungă doresc. Amiralul nu pare foarte bolnav și sper sincer că Bath îi va face tot binele de care are nevoie. Voi fi cu adevărat bucuroasă să îl văd întors. Vecinătățile noastre nu se pot lipsi de o familie atât de plăcută. Dar acum despre Louisa. Am să-ți comunic ceva care te va ului destul de mult. Ea și familia Harville au venit marți în deplină siguranță, iar seara am mers să întrebăm cum se simte, când am fost foarte surprinși să nu îl găsim pe căpitanul Benwick alături de grup, deoarece fusese invitat la fel ca și familia Harville; și care crezi că era motivul? Nici mai mult, nici mai puțin decât că este îndrăgostit de Louisa și a preferat să nu se aventureze la Uppercross până când nu primea un răspuns din partea domnului Musgrove; deoarece totul era stabilit între el și ea înainte să plece, iar el îi scrisese tatălui ei prin căpitanul Harville. Adevărat, pe onoarea mea! Nu ești uluită? Voi fi surprinsă cel puțin dacă vei primi o aluzie referitoare la asta, deoarece nu am primit deloc. Doamna Musgrove protestează solemn că nu știa nimic despre această chestiune. Cu toții suntem foarte mulțumiți, totuși, pentru că, chiar dacă nu este egală cu o căsătorie cu căpitanul Wentworth, este infinit mai bine decât cu unul ca Charles Hayter, iar domnul Musgrove și-a scris consimțământul și căpitanul Benwick este așteptat astăzi. Doamna Harville spune că soțul ei se simte foarte afectat din cauza bietei lui surori, dar, cu toate acestea, Louisa este o mare favorită a ambilor. Într-adevăr, doamna Harville și cu mine suntem cât se poate de acord că o iubim mai mult deoarece am îngrijit-o. Charles se întreabă ce va spune căpitanul Wentworth, dar, dacă îți amintești, niciodată nu l-am considerat apropiat de Louisa; n-am putut niciodată să văd ceva în aceasta. Și este sfârșitul, după cum vezi, presupunerii că tânărul căpitan Benwick ar fi

admiratorul tău. Cum și-a putut vârî în cap Charles așa ceva, a fost întotdeauna de neînțeles pentru mine. Sper că de-acum va fi mai agreabil. Cu siguranță nu este o alianță grozavă pentru Louisa, dar e de un milion de ori mai bună decât să se căsătorească în familia Hayter.”

Mary n-ar fi trebuit să se teamă că sora ei era în vreun fel pregătită pentru vești. Niciodată în viața ei nu fusese mai uluită. Căpitanul Behwick și Louisa Musgrove! Era aproape prea minunat pentru a fi crezut și numai cu cel mai mare efort putu să rămână în cameră, să-și păstreze un aer de calm și să răspundă întrebărilor obișnuite de moment. Din fericire pentru ea, nu au fost multe. Sir Walter voia să știe dacă familia Croft călătorise cu patru cai și dacă era de presupus că se vor stabili într-o parte a Bath-ului care să i se potrivească domnișoarei Elliot să-i viziteze, dar dincolo de aceasta era prea puțin curios.

— Ce mai face Mary? întrebă Elizabeth; și, fără să aștepte un răspuns: și, mă rog, ce aduce familia Croft la Bath?

— Vin din cauza amiralului. Suferă de gută.

— Gută și decrepitudine! spuse sir Walter. Bietul bătrân!

— Au vreo cunoștință pe aici? întrebă Elizabeth.

— Nu știu, dar cu greu îmi pot închipui că la vârsta și cu profesia amiralului Croft nu are multe cunoștințe într-un loc ca acesta.

— Bănuiesc, spuse sir Walter rece, că amiralul Croft va fi cel mai bine cunoscut la Bath drept chiriașul de la Kellynch Hal! Elizabeth, putem să îndrăznim să-l prezentăm împreună cu soția lui în Laura Place?

— Oh, nu! Cred că nu. Așa cum suntem situați față de lady Dalrymple, veri, ar trebui să fim foarte atenți să nu o stânjenim cu o cunoștință pe care s-ar putea să nu o aprobe. Dacă nu am fi înrudiți, nu ar conta, dar ca veri, ar avea o atitudine pedantă față de orice propunere din partea noastră. Am face mai bine să lăsăm familia Croft să și-i găsească pe cei de același nivel cu ei. Sunt câțiva bărbați care se plimbă pe ici și colo care, mi s-a spus, sunt marinari. Familia Croft se va asocia cu ei.

Aceasta a fost partea de interes a lui sir Walter și a lui Elizabeth pentru scrisoare; după ce doamna Clay își plăti tributul de atenție printr-o

întrebare despre doamna Charles Musgrove și frumoșii ei băieței, Anne era liberă.

În propria sa cameră, încercă să înțeleagă. Bine făcea Charles că se întreba cum se va simți căpitanul Wentworth! Probabil că părăsise terenul, renunțase la Louisa, încetase s-o iubească sau descoperise că nu o iubea. Ea nu putea îndura ideea trădării sau a ușurinței, sau orice legat de ideea comportamentului urât al lui și al prietenului său. Ea nu putea suporta ca o asemenea prietenie ca a lor să fie întreruptă în mod necinstit.

Căpitanul Benwick și Louisa Musgrove! Louisa Musgrove cea sprintară și vorbăreață și căpitanul Benwick cel deprimat, gânditor, simțitor, adâncit în lectură, părea fiecare din ei tot ce nu era celălalt. Firile lor erau cele mai diferite! Unde ar fi putut exista atracția? Răspunsul veni curând: era vorba de situație. Fuseseră împreună timp de mai multe săptămâni; trăiseră în același mic grup de familie, de la plecarea Henriettei; ei trebuie să fi depins mult unul de celălalt, iar Louisa, tocmai revenindu-și după boală, se aflase într-o stare care cerea simpatie, iar căpitanul Benwick nu era de neconsolat. Acesta era un punct pe care Anne nu ar fi putut să-l bănuiască mai înainte; și, în loc să tragă aceeași concluzie ca și Mary din cursul actual al evenimentelor, acestea serveau numai ca să-i confirme ideea că el simțise un fel de apropiere, de tandrețe spre ea însăși. Ea nu intenționa, totuși, să extragă prea multe din aceasta pentru a-și mângâia vanitatea, mai mult decât ar fi presupus Mary. Era convinsă că orice tânără acceptabil de plăcută care conversase îndeajuns cu el ar fi primit același compliment. Avea o inimă afectuoasă. Trebuia să iubească pe cineva.

Ea nu văzu niciun motiv împotriva fericirii lor. Louisa avea o fervoare naturală și curând vor începe să se asemene mai mult. El va căpăta veselie, iar ea va învăța să fie entuziasmată de Scott și Byron; ba chiar, aceasta fusese deja învățată; cu siguranță se îndrăgostiseră din cauza poeziei. Ideea ca Louisa Musgrove să fie transformată într-o persoană cu gusturi literare și reflecții sentimentale era amuzantă, dar ea nu avea nicio îndoială că așa era. Ziua de la Lyme, căderea de pe Cobb, puteau să-i

influențeze sănătatea, nervii, curajul, caracterul până la sfârșitul vieții sale la fel de pe deplin cum părea să îi fi influențat soarta.

Concluzia era că, dacă femeii care fusese conștientă de meritele căpitanului Wentworth i se putea permite să prefere alt bărbat, nu era nimic în această logodnă care să trezească o mirare de durată, și dacă căpitanul Wentworth nu a pierdut niciun prieten din aceasta, cu siguranță, nimic de regretat. Nu, nu era regretul cel care-i făcea inima lui Anne să palpite împotriva voinței ei, și-i aducea culoarea în obraji când se gândea la căpitanul Wentworth dezlegat și liber. Ea avea unele sentimente pe care era rușinată să le investigheze. Semănau prea mult cu bucuria!

Tânjea să vadă familia Croft, dar când întâlnirea avu loc, era evident că niciun zvon al știrii nu ajunsese la ei. Vizita de ceremonie a fost făcută și întoarsă, iar Louisa Musgrove a fost menționată, la fel și căpitanul Benwick, fără măcar o jumătate de zâmbet.

Familia Croft se instalează cu chirie pe Gay Street, loc perfect spre satisfacția lui sir Walter. El nu era deloc rușinat de cunoștință și chiar, de fapt, se gândea și vorbea mult mai mult despre amiral, decât se gândea sau vorbea amiralul despre el.

Familia Croft cunoștea aproape la fel de mulți oameni în Bath cât își dorea și considera că relația cu familia Elliot era o chestiune de formalitate și absolut deloc probabilă să le ofere vreo plăcere. Și-au adus cu ei obiceiurile de la țară de a fi aproape peste tot împreună. Lui i se prescrisese să umble mult pentru a scăpa de gută, iar doamna Croft părea să împărtășească tot ce făcea el și să meargă fără oprire pentru binele lui. Anne îi vedea pe oriunde se ducea. Lady Russell o plimba în trăsură aproape în toate diminețile și nu se putea să nu-i întâlnească. Cunoșcându-le sentimentele așa cum le cunoștea, erau pentru ea o imagine a fericirii cât se poate de atrăgătoare. Ea întotdeauna îi privea cât de mult putea și o încânta să-și închipuie că înțelegea despre ce vorbeau, în timp ce se plimbau într-o independență mulțumită, și la fel de încântată observa strângerea de mână din toată inima a amiralului când întâlnea un vechi prieten și le observa vioiciunea conversației când ocazional se forma un

mic grup din marină, doamna Croft arătând la fel de inteligentă și interesată ca oricare dintre ofițerii din jurul ei.

Anne era prea ocupată cu lady Russell ca să se plimbe mai des, dar se întâmplă într-o dimineață, cam la o săptămână sau zece zile după sosirea familiei Croft, să trebuiască să o părăsească pe prietena ei și să se întoarcă singură la Camden Place. Mergând pe Milsom Street, se întâlnește cu amiralul. Stătea în fața unei vitrine, cu mâinile la spate și ea, deși ar fi putut trece nevăzută, se opri să-l salute. Când o observă și o recunoaște, îi spuse cu toată franchețea și buna dispoziție obișnuite:

— Ha! Dumneata ești? Îți mulțumesc, îți mulțumesc. Asta este ca și cum m-ai trata ca pe un prieten. Iată-mă, vezi, holbându-mă la un tablou. Nu pot niciodată să trec pe lângă prăvălia aceasta fără să mă opresc. Dar ia uitate ce avem aici, e vorba de o barcă! Uită-te la ea. Ai mai văzut ceva asemănător? Ce tipii ciudați trebuie să fie pictorii voștri rafinați, ca să creadă că cineva și-ar încredința viața unei asemenea bărcuțe vechi și fără forță! Și totuși, iată aici doi gentilomi înfipti în ea, cât se poate de degajați și privind în jurul lor la stânci și munți, de parcă nu ar urma să fie răsturnați în clipa următoare, ceea ce cu siguranță se va întâmpla. Mă întreb unde a fost construită barca! spuse râzând din toată inima. Nu m-aș aventura nici pe un heleșteu în ea. Ei bine, zise întorcându-se mai mult spre ea, și acum încotro te îndreptai? Pot merge undeva cu dumneata? Pot fi de vreun folos?

— Mulțumesc, dacă îmi veți oferi plăcerea companiei dumneavoastră pe scurtul drum pe care îl avem în comun. Eu mă duc acasă.

— Aceasta o voi face din toată inima. Da, da, vom avea parte de o plimbare plăcută împreună și am ceva să-ți spun în timp ce mergem. Uitate, ia-mă de braț; așa, nu mă simt în largul meu dacă nu am o doamnă la braț. Doamne! Ce mai barcă! zise aruncând o ultimă privire tabloului, în timp ce se îndepărtau.

— Ați spus că aveți să-mi spuneți ceva, sir?

— Da, am, chiar acum. Dar iată că vine un prieten, căpitanul Brigden, voi spune numai „Ce mai faci?” și vom trece mai departe. Nu mă voi opri. „Ce mai faci?” Brigden se holbează vâzându-mă cu altcineva în afară de

soția mea. Ea, biet sufletel, are picioarele obosite. Are o bășică la un călcâi, mare cât o monedă de trei șilingi. Dacă te uiți peste drum, o să-i vezi pe amiralul Brand și pe fratele său coborând. Indivizi nesuferiți, amândoi! Mă bucur că nu sunt pe partea asta a străzii. Sophy nu poate să-i suporte. Mi-au jucat o farsă jalnică mai demult: au plecat cu cei mai buni oameni ai mei. Îți voi spune toată povestea altă dată. Iată-l pe bătrânul sir Archibald Drew cu nepotul său. Uite, ne vede; te confundă cu soția mea. Ah! Bietul, bătrânul sir Archibald! Cum îți place la Bath, domnișoară Elliot? Nouă ni se potrivește foarte mult. Întotdeauna ne întâlnim cu vechi prieteni; străzile sunt pline de ei în fiecare dimineață; cu siguranță avem parte de o conversație prelungită; apoi scăpăm de toți și ne închidem în locuința noastră și ne tragem scaunele și suntem la fel de comod ca la Kellynch, da, sau cum obișnuiam să fim chiar la North Yarmouth și Deal. Nu ne place mai puțin locuința noastră de aici, pot să-ți spun, pentru că ne-a adus aminte de prima pe care am avut-o la North Yarmouth. Vântul suflă printr-unul din dulapuri exact la fel!

Când au ajuns puțin mai departe, Anne îndrăzni să insiste din nou asupra a ceea ce avea el de comunicat. Spera că, după ce vor trece de Milsom Street, curiozitatea ei va fi satisfăcută, dar a fost obligată să mai aștepte, deoarece Amiralul se hotărâse să nu înceapă până când nu vor fi ajuns la spațiul mai puțin aglomerat și la liniștea mai mare de la Belmont, iar ea, trebuia să-l lase să facă cum dorea. Imediat ce începuseră bine să urce spre Belmont, el spuse:

— Ei bine, vei auzi ceva care te va lua prin surprindere. Dar, mai înainte de orice, trebuie să-mi spui numele domnișoarei despre care vorbesc. Acea tânără, știi, pentru care ne-am îngrijorat cu toții atâta. Domnișoara Musgrove, căreai i s-au întâmplat toate acelea. Numele ei de botez: mereu îi uit numele de botez.

Anne se simți rușinată, înțelegând imediat care era noutatea și îi spuse numele: „Louisa.”

— Da, da, domnișoara Louisa Musgrove, acela este numele. Mi-aș dori ca tinerele doamne să nu aibă un asemenea nume de botez. Nu aș fi niciodată pe dinafară dacă toate ar fi Sophy sau ceva în genul acela. Ei

bine, în legătură cu această domnișoară Louisa, noi credeam cu toții, după cum știi, că se va căsători cu Frederick, care o curta săptămână după săptămână. Singura mirare era ce mai așteptau, până s-a întâmplat accidentul de la Lyme; atunci, într-adevăr, a fost destul de clar că ei trebuie să aștepte până când creierul ei va fi în regulă. Dar chiar și atunci era ceva ciudat în felul în care se comportau. În loc să stea la Lyme, a plecat la Plymouth și apoi s-a dus să îl vadă pe Edward. Când s-a întors de la Minehead, a plecat la Edward și acolo a stat de atunci. Nu l-am mai văzut din noiembrie. Nici măcar Sophy nu a putut să înțeleagă. Dar acum, chestiunea a luat cea mai ciudată întorsătură posibilă; pentru că această tânără, aceeași domnișoară Musgrove, în loc să urmeze să se căsătorească cu Edward, urmează să se căsătorească cu James Benwick. Îl știi pe James Benwick.

— Puțin. Îl cunosc puțin pe căpitanul Benwick.

— Ei bine, ea o să se căsătorească cu el. Ba chiar, mai mult ca sigur, sunt deja logodiți, căci nu știu pentru ce ar mai aștepta.

— Căpitanul Benwick mi s-a părut un bărbat foarte plăcut, spuse Anne, și înțeleg că are un caracter deosebit.

— Oh! da, da, nu este de spus niciun cuvânt împotriva lui James Benwick. Este doar căpitan, este adevărat, numit vara trecută, și acestea sunt vremuri grele ca să avansezi, dar nu are niciun alt defect pe care să-l știu eu. Un băiat excelent, cu inima bună, te asigur; de asemenea, un ofițer foarte activ, și este, mai mult decât ai crede, probabil genul acela cu maniere delicate.

— Într-adevăr, vă înșelați în această privință, sir; niciodată nu m-aș plânge de manierele căpitanului Benwick. Mi s-au părut deosebit de plăcute și garantez că, în general, place tuturor.

— Bine, bine, doamnele sunt cei mai buni judecători, dar James Benwick este cam prea delicat după mine; și aceasta este părerea noastră, Sophy și cu mine nu ne putem abține să nu considerăm manierele lui Frederick mai bune ca ale lui. Este ceva în Frederick mai pe gustul nostru.

Anne era prinsă; nu intenționase să discute despre ideea că spiritul și blândețea sunt incompatibile, și absolut deloc să prezinte manierele

căpitanului Benwick drept cele mai bune care ar putea exista; și, după o scurtă ezitare, începu să spună:

— Să nu intrăm într-o comparație între cei doi prieteni, dar amiralul o întrerupse cu:

— Este cu siguranță adevărat. Nu este doar o bârfă! Am primit-o de la Frederick însuși. Sora lui a primit o scrisoare de la el ieri, în care ne-a spus totul despre asta și el tocmai aflase dintr-o scrisoare de la Harville, scrisă chiar de la locul faptelor, din Uppercross. Îmi închipui că sunt cu toții la Uppercross.

Aceasta era o ocazie căreia Anne nu îi putea rezista, și atunci spuse:

— Sper, domnule amiral, sper că nu este nimic în scrisoarea căpitanului Wentworth care să vă facă pe dumneavoastră și pe doamna Croft să fiți neliniștiți. Mi s-a părut, toamna trecută, că ar exista o apropiere între el și Louisa Musgrove, dar sper că poate fi înțeles că s-a destrămat din ambele părți în mod egal. Sper că scrisoarea lui nu respiră spiritul unui om nedreptățit.

— Absolut deloc, absolut deloc; nu este niciun protest, cât de mic, de la început la sfârșit.

Anne privi în jos, ascunzându-și zâmbetul.

— Nu, nu; Frederick nu este omul care să se plângă; are prea multă minte pentru așa ceva. Dacă fetei îi place mai mult un alt bărbat, este foarte potrivit să-l aibă.

— Cu siguranță. Dar ceea ce vreau să spun este că sper că nu este nimic în maniera de a scrie a căpitanului Wentworth din care să presupuneți că se consideră trădat de către prietenul lui, ceea ce s-ar putea subînțelege, știți, fără să fie spus în mod direct. Mi-ar părea foarte rău ca o astfel de prietenie, cea existentă între el și căpitanul Benwick, să fie distrusă sau chiar rănită de o circumstanță de genul acesta.

— Da, da. Te înțeleg. Dar nu este absolut nimic de acea natură în scrisoare. Nu-i dă nici cea mai mică importanță lui Benwick; nu spune nici măcar, „Mă mir de asta, am un motiv al meu pentru a mă mira.” Nu, nu ai ghici, din felul în care scrie, că s-a gândit vreodată la domnișoara, cum o

cheamă?, pentru sine însuși. El speră ca ei să fie fericiți împreună; și nu este nimic neiertător în asta, cred.

Anne nu fu prea convinsă așa cum intenționa amiralul, dar ar fi fost nepolitic să insiste mai mult cu întrebările. Prin urmare, se mulțumi cu remarcile obișnuite, iar amiralului i se făcu pe voie.

— Bietul Frederick! spuse el, în cele din urmă. Acum trebuie s-o ia iar de la capăt cu altcineva. Cred că trebuie să-l aducem la Bath. Aici sunt fete destul de drăguțe, sunt sigur. Nu ar fi de niciun folos să se ducă din nou la Uppercross, pentru că cealaltă domnișoară Musgrove, aflu, este promisă vărului ei, tânărul preot paroh. Nu crezi, domnișoară Elliot, că am face mai bine să încercăm să-l aducem la Bath?

Capitolul 19

În timp ce amiralul Croft își continua plimbarea cu Anne și își exprima dorința de a-l aduce pe căpitanul Wentworth la Bath, căpitanul Wentworth era deja pe drum într-acolo. Înainte ca doamna Croft să-i fi scris, el sosise și Anne îl văzu cu prilejul următoarei ei plimbări.

Domnul Elliot le ținea companie celor două verișoare ale sale și doamnei Clay. Se aflau pe Milsom Street. Începu să plouă, nu mult, dar suficient cât să facă necesară adăpostirea femeilor într-o prăvălie și ca domnișoara Elliot să aibă avantajul de a fi condusă acasă în trăsură la lady Dalrymple, care se vedea așteptând la o mică distanță; prin urmare, Anne și doamna Clay, traversară spre strada Molland, în timp ce domnul Elliot se apropie de lady Dalrymple, pentru a-i solicita sprijinul. Curând li se alătură, plin de succes; lady Dalrymple era cât se poate de fericită să le ducă acasă.

Trăsura vicontesei era o caleașcă închisă cu patru locuri. Domnișoara Carteret era cu mama sa; așadar, nu era suficient spațiu pentru toate trei doamnele de la Camden Place. Nu putea fi nicio îndoială în privința lui Elizabeth. Oricine putea suferi, dar nu ea trebuia să fie aceea; dură ceva până se stabile care va fi cealaltă. Ploaia era o nimica toată, iar Anne a fost mai sinceră preferând o plimbare cu domnul Elliot. Dar ploaia era o nimica toată și pentru doamna Clay; nici măcar n-o va atinge, iar cizmulitele ei erau atât de groase! Mult mai groase decât ale domnișoarei Anne; și, pe scurt, politețea ei o făcea la fel de nerăbdătoare să fie lăsată să se plimbe cu domnul Elliot pe cât putea fi Anne, așadar au discutat între ele cu o generozitate atât de politicoasă, încât ceilalți au fost obligați să stabilească în locul lor: domnișoara Elliot susținând că doamna Clay era deja puțin răcită, iar domnul Elliot observând că cizmele verișoarei Anne erau de fapt mai groase. S-a stabilit prin urmare ca doamna Clay să facă parte din grupul din trăsură, iar ei tocmai ajunseseră la acest punct, când Anne, stând aproape de fereastră, îl zări prin vitrină cât se poate de clar pe căpitanul Wentworth mergând pe stradă.

Tresărirea ei a fost perceptibilă numai pentru ea însăși, dar imediat simți că era cea mai mare prostuță de pe lume! Preț de câteva minute, nu văzu nimic înaintea ochilor; totul era confuz. Era pierdută și, când își reveni în simțiri, descoperi că ceilalți încă așteptau, iar domnul Elliot, întotdeauna îndatoritor, tocmai pornea spre Union Street cu un comision pentru doamna Clay.

Acum simțea o mare dorință să iasă pe ușă; voia să vadă dacă mai ploua, de ce s-ar suspecta alt motiv? Căpitanul Wentworth trebuia să fi dispărut din raza vizuală. Își părăsi locul, voia să se ducă; o jumătate din ea nu ar trebui să fie atât de înțeleaptă față de cealaltă, sau să suspecteze întotdeauna că cealaltă este mai rea decât era de fapt. Voia să vadă dacă mai plouă! Însă, în clipa următoare, intră în prăvălie căpitanul Wentworth însuși, în mijlocul unui grup de domni și doamne, desigur, cunoștințele lui. În mod evident, el era mai emoționat de vederea ei, decât observase ea vreodată; se înroșise. Pentru prima dată de la reînnoirea relației, simțea că era ceva, ceva apărea între ei doi. Ea avea avantajul asupra lui de a se fi pregătit în ultimele câteva momente. Primul efect copleșitor, uluitor se terminase pentru ea. Cu toate acestea, rămăsese agitația, durerea, plăcerea, ceva între încântare și suferință.

El o salută și apoi se întoarse. Felul manierelor sale era stânjenit. Nu îl putea numi nici prietenos, nici rece, mai degrabă stânjenit.

După un scurt interval, totuși, veni spre ea și îi vorbi din nou. Au fost puse întrebări despre subiecte obișnuite; niciunul din ei, probabil, nu era mai înțelept din ce aflase, iar Anne observase că era mai puțin în largul său decât înainte. Aflându-se împreună atât de mult timp, ajunseseră să vorbească unul cu altul cu o indiferență aparentă și calm, dar acum nu o mai putea făcea. Timpul îl schimbase, sau poate Louisa îl schimbase. Era o conștientizare. Arăta foarte bine, nu ca și cum ar fi avut probleme fizice sau sufletești și povesti despre Uppercross, despre familia Musgrove, ba chiar și despre Louisa, dar, cu toate acestea, căpitanul Wentworth nu se simțea confortabil, nu era în largul său, nu era în stare să mascheze ceea ce simțea.

Nu o surprinse, dar o îndureră pe Anne să observe că Elizabeth se prefăcea că nu-l recunoaște. O văzuse pe Elizabeth, Elizabeth îl văzuse pe el, și el aștepta să fie recunoscut ca prieten, dar ea se întoarse și Anne suferi din cauza răcelii surorii ei.

Trăsura lui lady Dalrymple, pe care domnișoara Elliot o aștepta foarte nerăbdătoare, trase acum și servitorul intră să o anunțe. Începea să plouă din nou și se produse o agitație, o înghesuială și o vorbărie, care trebuia să facă toată mica mulțime din prăvălie să înțeleagă că lady Dalrymple venise să o ia pe domnișoara Elliot. În cele din urmă, domnișoara Elliot și prietena ei, neînsoțite decât de servitor, căci vărul nu se întorsese, plecară, iar căpitanul Wentworth, privindu-le, se întoarse din nou spre Anne și, mai mult prin gesturi decât prin cuvinte, își oferii serviciile.

— Vă sunt foarte recunoscătoare, a fost răspunsul ei, dar nu merg cu ele. Trăsura nu este destul de încăpătoare pentru atâtea persoane. Merg pe jos. Prefer să merg pe jos.

— Dar plouă.

— Oh! foarte puțin. Nici n-am să bag de seamă. După o pauză de o clipă, el spuse:

— Deși am ajuns doar ieri, m-am echipat potrivit pentru Bath deja, vedeți? spuse arătând spre o umbrelă. Mi-aș dori să o folosiți, dacă sunteți hotărâtă să mergeți pe jos; deși cred că ar fi mai prudent să mă lăsați să vă caut o trăsură. Ea îi era foarte recunoscătoare, dar refuză totul, repetându-și convingerea că ploaia nu va însemna nimic și adăugând:

— Îl aștept doar pe domnul Elliot. Va fi aici într-o clipă, sunt sigură.

De-abia grăise cuvintele, când domnul Elliot intră. Căpitanul Wentworth și-l amintea perfect. Nu era nicio diferență între el și bărbatul care stătuse pe treptele de la Lyme, admirând-o pe Anne în timp ce ea trecea, exceptând aerul și manierele de rudă și prieten privilegiat. Intră plin de zel, păru să o vadă și să se gândească numai la ea, se scuză pentru întârziere, era întristat că o făcuse să aștepte și nerăbdător să o scoată de acolo fără a mai pierde timpul, înainte ca ploaia să se întetească; și, într-o clipă, plecau împreună, brațul ei sub al lui, o privire blândă și stânjenită și

urarea „O zi bună!” fiind tot ce mai avusese timp să spună în timp ce pleca.

Imediat ce dispărură din priviri, doamnele din grupul căpitanului Wentworth începură să vorbească cu el:

— Desigur că domnul Elliot nu o antipatizează pe verișoara lui.

— Oh! nu, asta este cât se poate de clar. Poți să-ți închipui! Întotdeauna este cu ele; locuiește pe jumătate în familie, cred. Ce bărbat chipeș!

— Da, și domnișoara Atkinson, care a cinat cu el odată la familia Wallis, spune că este cel mai agreabil bărbat în a cărui companie s-a aflat vreodată.

— Este drăguță Anne Elliot; foarte drăguță, când ajungi să o vezi. Nu se obișnuiește să spui așa, dar mărturisesc că o admir mai mult decât pe sora ei.

— Oh! și eu.

— La fel și eu. Fără comparație. Dar bărbații sunt cu toții înnebuniți după domnișoara Elliot. Anne este prea delicată pentru ei.

Anne i-ar fi fost în mod deosebit îndatorată vărului ei, dacă ar fi mers alături de ea tot drumul până la Camden Place, fără să spună un cuvânt. Ea nu găsisese niciodată atât de dificil să-l asculte, deși nimic nu-i putea depăși îngrijorarea și atenția, și deși subiectele sale erau în principal cele care întotdeauna au obiceiul să fie interesante: laudă caldă, corectă la adresa lui lady Russell și insinuări extrem de raționale împotriva doamnei Clay. Dar chiar acum ea nu se putea gândi decât la căpitanul Wentworth. Ea nu cunoștea sentimentele lui actuale, dacă acesta era cu adevărat dezamăgit sau nu; și până când acea chestiune va fi stabilită, nu putea fi în apele ei.

Spera să fie înțeleaptă și rațională, dar vai! vai! trebuia să mărturisească în sinea ei că nu era deloc înțeleaptă.

O altă situație pe care trebuia să o cunoască era cât de mult intenționa el să stea în Bath; nu precizase, sau nu își putea aminti. S-ar putea să fie doar în trecere. Dar era mai probabil ca să fi venit cu scopul de a rămâne. În acest caz, era la fel de posibil ca și restul familiei să îl întâlnească, lady

Russell după toate probabilitățile îl va vedea pe undeva. Și-l va aminti ea? Cum se va desfășura totul?

Deja fusese obligată să îi spună lui lady Russell că Louisa Musgrove urma să se căsătorească cu căpitanul Benwick. O costase ceva să facă față surprizei lui lady Russell; și acum, dacă din întâmplare ajungea în compania căpitanului Wentworth, cunoașterea parțială a problemei ar putea adăuga încă o nuanță de prejudecată împotriva lui.

Dimineața următoare, Anne era la plimbare cu prietena ei și tot timpul îl căută din ochi, dar în zadar; în cele din urmă, întorcându-se în josul străzii Pulteney, îl observă pe celălalt trotuar, la o oarecare distanță. Erau multe persoane în jurul lui, mergând în aceeași direcție, dar nu era nicio îndoială. O privi instinctiv pe lady Russel, dar cu impresia hazardată că aceasta ar fi putut să-l recunoască la fel de repede. Nu, nu se putea presupune că lady Russell îl va observa înainte se ajungă aproape față în față. Ea o privi, totuși, din când în când, neliniștită; și când se apropie momentul care trebuia să-l scoată în evidență, deși neîndrăznind să privească din nou, era perfect conștientă că ochii lui lady Russell erau întorși exact în direcția lui, că ea, pe scurt, îl observa cu atenție. Putea înțelege pe deplin surpriza pe care trebuia să o exercite asupra doamnei Russell, dificultatea pe care trebuia să o aibă de a-și retrage privirea, uluirea de a fi trecut opt sau nouă ani peste el, în climate străine și în serviciu activ, fără să-l deposeze de grația personală!

În cele din urmă lady Russell întoarse capul. „Acum, cum va vorbi despre el?” se întrebă Anne.

— Te vei mira, spuse ea, de ce am stat cu ochii ficși atâta vreme, dar mă uitam după niște perdele, despre care mi-au vorbit lady Alicia și doamna Frankland astă seara. Ele au descris perdelele de la salonul unei case de pe partea aceasta a străzii, precum și această întreagă parte a străzii ca fiind cea mai frumoasă și cu cele mai frumoase perdele din Bath, dar nu-și puteau aminti numărul precis și încercam să descopăr care ar putea fi, dar mărturisesc că nu văd pe aici nicio perdea care să corespundă descrierii lor.

Anne oftă, se îmbujoră și zâmbi cu milă și dispreț, fie pentru prietena ei, fie pentru ea însăși. Ceea ce o irita cel mai mult era că în acest timp a pierdut momentul potrivit pentru a vedea dacă ea îl văzuse.

O zi sau două au trecut fără să se întâmple nimic. Teatrul sau saloanele, unde era cel mai probabil să se afle el, nu erau suficient de moderne pentru familia Elliot, ale căror amuzamente de seară constau numai în prostia elegantă a petrecerilor particulare, la care erau din ce în ce mai des invitați; iar Anne, plictisită de asemenea lăncezeală, bolnavă pentru că nu știa nimic și închipuindu-se mai puternică pentru că puterea ei nu era pusă la încercare, era cât se poate de nerăbdătoare în privința concertului. Bineînțeles că și ei vor participa. Chiar era de așteptat să fie un concert de calitate, iar căpitanului Wentworth îi plăcea muzica foarte mult. Dacă ar fi avut la dispoziție numai câteva minute de conversație cu el, își închipuia că ar fi mulțumită; cât despre puterea de a i se adresa, se simțea plină de curaj dacă se ivea ocazia. Elizabeth se întorsese din fața lui, lady Russell îl trecuse cu vederea; nervii ei erau întăriți de aceste fapte; simțea că îi datora atenție.

Odată îi promisesese doamnei Smith că va petrece seara cu ea, dar, printr-o vizită scurtă și grăbită, se scuzase și amânase, cu promisiunea mult mai hotărâtă a unei vizite mai lungi în dimineața următoare. Doamna Smith acceptă cât se poate de binedispusă.

— Cum să nu, spuse ea; o să-mi povestești totul despre asta, când vii. Cine este în grupul tău?

Anne îi numi pe toti. Doamna Smith nu dădu nici un răspuns, dar când ea plecă, îi spuse și cu o expresie pe jumătate misterioasă:

— Ei bine, îți urez din toată inima să te mulțumească concertul; și nu mă dezamăgi mâine dimineață, dacă poți veni, pentru că am o presimțire că s-ar putea să nu mai am parte de multe vizite din partea ta.

Anne fu surprinsă și confuză, dar, după o clipă de suspans, se grăbi să plece.

Capitolul 20

Sir Walter, cele două fiice ale sale și doamna Clay erau primii din tot grupul lor în salon în acea seară; și, cum lady Dalrymple se lăsa așteptată, au luat loc lângă cămin. Dar de-abia se așezaseră, când ușile se deschiseră din nou și căpitanul Wentworth intră singur. Anne era cea mai aproape de el și îl salută imediat. Era pregătit să se încline doar și să meargă mai departe, dar blândul ei „Ce mai faceți?” îi schimbă direcția și rămase alături de ea, în ciuda tatălui și surorii fandosite din fundal. Faptul că ei se aflau mai departe o avantaja pe Anne, fiindcă nu știa nimic despre privirile pe care le schimbau între ei și se simțea liberă să facă ce considera corect de făcut.

În timp ce vorbeau, o șușoteală între tatăl ei și Elizabeth îi ajunse la ureche. Nu putea desluși, așadar trebuia să ghicească subiectul; și când căpitanul Wetnworth făcu o plecăciune de salut, înțelesese că tatăl ei îi răspunse la fel și se întorsese tocmai la timp să prindă cu colțul ochiului o mică înclinare, împotriva voinței și cam fără grație, din partea lui Elizabeth însăși; era totuși mai bine decât nimic, iar dispoziția ei se îmbunătăți.

După ce vorbiră despre vreme, Bath și concert, conversația lor începu să lăncezească, iar ea se aștepta ca el să plece în orice clipă, dar n-o făcu, nu părea grăbit să o părăsească; și imediat, cu un interes reînnoit, acesta spuse:

— De-abia v-am mai văzut de la accidentul acela de la Lyme. Mă tem că trebuie să fi suferit în urma șocului, mai ales că nu v-ați arătat copleșită pe moment.

Ea îl asigură că suportase destul de bine.

— A fost o oră înfricoșătoare, spuse el, o zi înfricoșătoare! și își trecu mâna peste ochi, de parcă amintirea era încă dureroasă, dar într-o clipă, zâmbind, adăugă: Ziua aceea a produs câteva efecte; a avut unele consecințe neașteptate. Când ați avut prezența de spirit pentru a sugera că Benwick este cea mai potrivită persoană să aducă un doctor, v-ați fi

închipuit că va fi în cele din urmă unul dintre cei mai interesați de însănătoșirea ei?

— Cu siguranță, nu! Dar pare să fie o pereche foarte potrivită. Există de ambele părți calități și un temperament plăcut

— Da, spuse el, dar acolo, cred eu, se sfârșește asemănarea. Le doresc din tot sufletul să fie fericiți și mă bucur de orice circumstanță în favoarea acestui lucru. Nu au dificultăți cu care să se lupte acasă, nicio opoziție, niciun capriciu, niciun fel de piedici. Familia Musgrove se comportă după cum le este felul, cât se poate de onorabil și amabil, nerăbdători, cu adevărate inimi părintești pentru fiica lor. Toate acestea stau în favoarea fericirii lor; mai mult decât probabil.

Se opri. O amintire părea să îi revină în minte, iar Anne simți că roșește și-și lăsă ochii în jos. După ce își dresе glasul, totuși, el continuă astfel:

— Mărturisesc că eu chiar cred că există o diferență, o diferență mare, la fel de esențială ca mintea. O consider pe Louisa Musgrove o fată foarte plăcută, isteată și cu un temperament blând, dar Benwick este ceva mai mult. Este un bărbat inteligent, cult; mărturisesc că privesc atașamentul lui față de ea cu o oarecare surprindere. Dacă ar fi fost efectul recunoștinței, dacă ar fi învățat să o iubească, deoarece credea că ea îl preferă pe el, ar fi fost altceva. Dar nu am niciun motiv să cred că este așa. Se pare, din contră, că a fost un sentiment spontan din partea lui și aceasta mă surprinde. Un bărbat ca el, în situația lui! Cu inima străpunsă, rănită, aproape frântă! Fanny Harville era o ființă superioară, iar atașamentul lui față de ea era într-adevăr dragoste. Un bărbat nu își revine ușor dintr-un asemenea devotament al inimii față de o astfel de femeie. Nu ar trebui să o facă.

Totuși, probabil gândindu-se că prietenul lui își revenise, nu mai continuă. Anne, care, în ciuda vocii agitate cu care fusese spusă ultima parte și în ciuda diferitelor zgomote din cameră, a trântitului aproape neîncetat al ușii și al zumzetului persoanelor care discutau și umblau pe acolo, ascultase fiecare cuvânt și era emoționată, confuză. Începuse să respire foarte repede și să simtă o sută de lucruri într-o clipă. Îi era

imposibil să mai adauge ceva la subiect; iar după o pauză, simțind necesitatea de a vorbi și neavând nici cea mai mică dorință pentru o schimbare totală, îl întrebă:

— Ați stat o bună bucată de vreme la Lyme. Așa este?

— Cam două săptămâni. Nu am vrut să plec până când însănătoșirea Louisei nu era sigură. Am fost profund afectat de ce s-a întâmplat și m-am învinuit. A fost vina mea și numai a mea. Ea nu s-ar fi încăpățânat, dacă eu nu aș fi fost slab. Ținutul din jurul orașului Lyme este foarte frumos. Am mers și am călărit foarte mult; și cu cât vedeam mai mult, cu atât găseam mai multe de admirat.

— Aș dori foarte mult să vizitez din nou acest oraș, spuse Anne.

— Chiar așa? N-aș fi crezut că ați fi găsit ceva în Lyme care să vă determine acest sentiment. Oroarea și tulburarea în care ați fost implicată, solicitarea minții, oboseala spiritului! Mi-am închipuit că ultimele dumnevoastră impresii despre Lyme trebuie să fi fost mai degrabă de respingere puternică.

— Ultimele ore au fost, desigur, dureroase, răspuse Anne, dar, după ce trece durerea, amintirea devine deseori o plăcere. Nu îți place un loc mai puțin pentru că cineva a suferit acolo, doar dacă a e vorba numai de suferință, și nimic altceva în afară de suferință, iar aceasta nu fusese deloc o problemă în Lyme. Ne-am aflat în neliniște și tulburare numai în ultimele două ore, dar mai înainte a fost foarte plăcut. Asemenea noutăți și frumuseți! Am călătorit atât de puțin, încât fiecare loc nou e interesant pentru mine, iar Lyme este cu adevărat frumos; pe scurt, spuse cu o ușoară îmbujorare aducându-și aminte, amintirile mele sunt foarte agreabile.

Când se opri, ușa de la intrare se deschise din nou și apărură chiar grupul așteptat. „Lady Dalrymple, lady Dalrymple” era sunetul voios, iar sir Walter și cele două doamne ale sale pășiră în față să le întâmpine, cu tot zelul și eleganța nerăbdătoare. Lady Dalrymple și domnișoara Carteret, escortate de domnul Elliot și colonelul Wallis, care se întâmplaseră să ajungă aproape în aceeași clipă, avansară în cameră. Ceilalți li se alăturară grupului nou format, în care Anne se găsi inclusă, despărțită de căpitanul Wentworth, prin urmare conversația lor interesantă, aproape prea

interesantă, trebui să fie întreruptă, dar ce fericire îi adusese! Aflase, în ultimele zece minute, mai multe despre sentimentele lui față de Louisa, mai mult despre toate sentimentele lui decât îndrăzneala să se gândească și se abandoneze solicitărilor grupului, politețurilor de moment, cu senzații de încântare. Era bine dispusă față de toți, era curtenitoare și amabilă cu toți și-i era milă de toți că nu erau fericiți ca ea.

Emoțiile și bucuria aproape i se risipiră când, retrăgându-se din grup, pentru a i se alătura din nou căpitanului Wentworth, văzu că acesta plecase, zărindu-l tocmai când se îndrepta spre Sala de Concert. Plecase, dispăruse și simți un regret de moment, dar se vor întâlni din nou. O va căuta, o va găsi înainte să se termine seara și, pentru moment, probabil, era bine să fie acum despărțiți: avea nevoie de o mică pauză pentru limpezire.

La apariția lui lady Russell, curând după aceea, întregul grup era reunit și tot ce mai rămânea de făcut era să se îndrepte spre Sala de Concert; și să profite de toată importanța care li se dădea ca să atragă cât mai mulți ochi, să trezească cât mai multe șoapte și să deranjeze cât mai mulți oameni posibil de la locurile lor.

Atât Elizabeth, cât și Anne Elliot erau foarte fericite în timp ce păseau în sala de concert. Elizabeth era braț la braț cu domnișoara Carteret, privind spatele larg al văduvei vicontese Dalrymple în fața ei; nu își mai putea dori nimic altceva! Anne, la fel de fericită, dar ar fi o insultă să facem vreo comparație între fericirea ei și cea a surorii ei, care era bântuită numai de vanitate egoistă, în timp ce la Anne răzbătea atașamentul generos.

Anne nu vedea nimic, n-o impresionă strălucirea sălii, fericirea ei provenea din interior, animată de sentimente tandre. Ochii îi erau strălucitori, iar obrajii i se aprinseră, dar nu știa nimic despre asta. Se gândea numai la ultima jumătate de oră și, în timp ce treceau spre locurile lor, mintea ei se întorcea în timp. Alegerea subiectelor făcută de el, impresiile lui și, mai mult, privirile lui erau astfel încât să le poată înțelege într-o singură lumină. Părerea lui despre inferioritatea Louisei Musgrove, pe care părea doritor să o împărtășească, mirarea lui față de

căpitanul Benwick, sentimentele lui privitoare la un atașament puternic; propoziții începute pe care nu le putuse termina, ochii săi pe jumătate ascunși și jumătățile de privire mai mult decât expresive, toate spuneau că inima lui, în cele din urmă, se întorcea spre ea; furia, resentimentul, evitarea nu mai existau; ci erau urmate, nu doar de prietenie și considerație, ci și de tandrețea din trecut. Da! Tandrețea trecutului oarecum. Nu se gândea la altceva. El trebuia să o iubească!

Acestea erau gândurile, cu viziunile care le însoțeau, ce o preocupau și o tulburau prea mult pentru a mai observa altceva; și merse de-a lungul șirului de bănci, fără să-l zărească măcar, fără chiar să încerce să îl vadă. Când s-au hotărât asupra locurilor și erau aranjați după toată cuviința, privi în jur să vadă dacă din întâmplare el se află în aceeași parte a camerei, dar nu se afla; ochiul ei nu putu ajunge până la el; și, cum concertul tocmai începea, pentru un timp trebuia să consimtă să fie singură cu fericirea ei.

Grupul a fost împărțit și așezat pe două bănci învecinate; Anne se afla pe banca din față, iar domnul Elliot manevrase în așa fel, cu ajutorul prietenului său, colonelul Wallis, să aibă loc alături de ea. Domnișoara Elliot, înconjurată de verișoarele ei și obiectul principal al galanteriei colonelului Wallis, era cât se poate de mulțumită pe cealaltă bancă.

Mintea lui Anne se afla într-o stare de spirit cât se poate de favorabilă divertismentului serii, se simțea înțelegătoare, veselă și atentă. Nu-i plăcuse niciodată un concert mai mult, cel puțin prima parte, care se încheiase cu un cântec italian, și îi explică domnului Elliot versurile cântecului, având un pliant al concertului.

— Acesta, spuse, este oarecum sensul, sau mai degrabă înțelesul cuvintelor, pentru că desigur nu trebuie să se vorbească despre sensul unui cântec de dragoste italian, dar este apropiat ca înțeles pe cât pot eu să redau, deoarece nu pretind că știu limba. Sunt un învățacel de italiană foarte slab.

— Da, da, văd că ești. Văd că nu știi mai nimic. Ai doar suficientă cunoștere a limbii cât să traduci la prima vedere aceste versuri italienești

sucite, transpuse, prescurtate într-o engleză clară, inteligibilă, elegantă. Nu trebuie să mai spui nimic despre ignoranța ta. Iată o dovadă completă.

— Nu mă voi opune unei asemenea amabilități, dar mi-ar părea rău să fiu examinată de un adevărat cunoscător.

— Nu am avut plăcerea de a vizita Camden Place atât de mult, răspuse el, fără să aflu câte ceva despre domnișoara Anne Elliot; și chiar o consider prea modestă, în general, pentru a fi conștientă de realizările ei și mult prea cultivată pentru ca modestia ei să pară firească la oricare altă femeie.

— Rușine! Rușine! Prea multă flatare. Am uitat ce urmează în continuare, zise, întorcând programul.

— Probabil, spuse domnul Elliot, vorbind pe o voce joasă, că îți cunosc caracterul mai mult decât îți dai tu seama.

— Chiar așa! Cum se face? Mă cunoști numai de când am venit la Bath, în afară de când ai auzit vorbindu-se despre mine în familie.

— Te cunoșteam din povestite cu mult înainte să vii la Bath. Ți-am auzit descrierea de la cei care te cunoșteau de aproape. Ți-am cunoscut și caracterul de mulți ani. Persoana ta, firea ta, cultura ta, manierele tale, toate-mi sunt cunoscute.

Domnul Elliot nu a fost dezamăgit în interesul pe care spera să-l trezească. Nimeni nu putea rezista farmecului unui asemenea mister și el continua să fie misterios, iar Anne era toată numai curiozitate. Se mira și îl întreba plină de zel, dar în zadar. Era încântat să fie întrebat, dar nu voia să spună.

— Nu, nu, cândva, poate, dar nu acum.

El nu va menționa niciun nume acum, dar putea să o asigure că așa stăteau lucrurile. Cu mulți ani în urmă, primise o asemenea descriere a domnișoarei Anne Elliot, încât îi inspirase cea mai înaltă idee asupra meritelor ei și îi trezise cea mai caldă curiozitate să o cunoască. Anne nu se putea gândi la cineva care să fi vorbit cu asemenea părtinire despre ea cu mulți ani în urmă, decât la domnul Wentworth din Monkford, fratele căpitanului Wentworth. El s-ar fi putut afla în compania domnului Elliot, dar Anne nu avu curajul să pună întrebarea.

— Numele de Anne Elliot, spuse el, a sunat interesant pentru mine de multă vreme. De mult timp a exercitat un farmec pentru închipuirea mea; și, dacă aș îndrăzni, mi-aș da glas dorințelor ca numele să nu se schimbe niciodată.

Acestea, crezu ea, erau vorbele lui, dar de-abia auzi sunetul lor, căci atenția ei fu captată de alte sunete în imediata apropiere, care făceau orice altceva să pară lipsit de importanță. Tatăl ei și lady Dalrymple vorbeau.

— Un bărbat chipeș, spuse sir Walter, un bărbat foarte chipeș.

— Un tânăr foarte frumos, într-adevăr! spuse lady Dalrymple. Irlandez? Știți cine e?

— Chiar cunosc numele: Wentworth; căpitanul Wentworth din marină. Sora lui s-a căsătorit în Somersetshire cu chiriașul meu, Croft, cel care a închiriat Kellynch. Înainte ca sir Walter să ajungă la acest punct, ochii lui Anne prinseseră direcția potrivită și îl observă pe căpitanul Wentworth în mijlocul unui grup de bărbați la o oarecare distanță. Ochii ei se opriră asupra lui, dar ai lui priveau în altă parte. Părea ca și cum întârziase o clipă; și, atât cât putea îndrăzni să observe, el nu o mai privi. Spectacolul reîncepea, iar Anne și-a îndreptat atenția spre orchestră, uitându-se drept în față.

Când mai aruncă o privire, Wentworth plecase. Nu ar fi putut veni mai aproape nici dacă ar fi vrut; era înconjurată de prea multă lume, dar ar fi preferat măcar să-i surprindă privirea.

De asemenea, discursul domnului Elliot o tulburase. Nu mai avea niciun chef să vorbească cu el. Își dorea ca acesta să nu se mai afle atât de aproape de ea.

Prima parte se terminase. Acum spera într-o schimbare benefică. În pauză, unii din grupul ei deciseră să meargă la bufet pentru o ceașcă de ceai. Anne a fost una dintre puținii care rămase pe locul ei și la fel făcu și lady Russell; avu plăcerea de a scăpa de domnul Elliot; dar ea nu intenționa, orice ar fi simțit față de lady Russell, să renunțe la conversația cu căpitanul Wentworth, dacă va avea ocazia. Era convinsă după privirea doamnei Russel că îl observase și ea.

Totuși, nu veni. Anne își închipuia uneori că îl vede la distanță. Pauza se isprăvi. Ceilalți se întorseseră, sala se umplu din nou, băncile au fost din nou ocupate și o altă oră de muzică urma să ofere încântare sau plictiseală, după cum prevala o preferință reală sau una afectată. Pentru Anne, reprezenta în principal perspectiva unei ore de neliniște. Nu putea părăsi acea încăpere împăcată fără să-l vadă pe căpitanul Wentworth încă o dată, fără schimbarea unei priviri prietenoase cu el.

După unele schimbări s-au reșezat, iar Anne a fost mulțumită de rezultat. Colonelul Wallis a refuzat să se așeze din nou, iar domnul Elliot a fost invitat de Elizabeth și domnișoara Carteret, într-o manieră care nu putea fi refuzată, să se așeze între ele; profitând și de alte plecări, Anne reuși să se așeze aproape de capătul băncii, mult mai aproape de un culoar. Nu putea proceda astfel fără să se compare cu domnișoara Larolles, inimitabila domnișoară Larolles, dar o făcu totuși și nu cu un efect mult mai fericit; deși prin ceea ce părea benefic în renunțarea timpurie la vecinii cei mai apropiați, ea se găsi chiar la capătul băncii înainte să se termine concertul.

Aceasta era situația, cu un loc lângă ea, când căpitanul Wentworth îi apărură din nou în raza vizuală. Îl văzu nu prea departe. Și el o văzu; arăta grav și părea șovăielnic, dar în cele din urmă veni aproape de ea să-i vorbească. Simți că ceva trebuia să se fi întâmplat. Schimbarea era neîndoielnică. Diferența dintre aerul său actual și ceea ce fusese în salon era izbitoare. Ce se petrecuse? Se gândi la tatăl ei, la lady Russell. Să fi fost câteva priviri sau aluzii neplăcute? El începu să vorbească grav despre concert, mai asemănător cu căpitanul Wentworth de la Uppercross; se recunoscă dezamăgit, se așteptase la ceva vocal; pe scurt, trebuia să mărturisească faptul că nu îi va părea rău când se va termina. Anne îi răspunse și laudă spectacolul totuși, cu considerație față de sentimentele lui, într-un mod atât de plăcut, încât înfățișarea lui se destinase și aproape zâmbi. Vorbiră câteva minute; el chiar privi spre bancă, de parcă vedea un loc care merita ocupat, când în acel moment o atingere pe umăr o obligă pe Anne să se întoarcă. Venea din partea domnului Elliot. Acesta îi ceru iertare, dar o ruga să explice versurile italienești din nou. Domnișoara

Carteret era nerăbdătoare să aibă o idee despre cântecul următor. Anne nu putea refuza, dar niciodată nu se sacrificase politeții cu un spirit mai îndurerat.

Câteva minute, pe cât de puține posibil, au fost inevitabil consumate; și când se întoarse și se uită după căpitanul Wentworth, acesta o salută cu un rămas-bun rezervat și grăbit. Îi ura noapte bună, căci trebuia să plece; trebuia să se ducă acasă cât mai repede posibil.

— Cântecul nu merită să mai stați? întrebă Anne, venindu-i ideea să fie mai încurajatoare.

— Nu! răspunse el, impresionant, nu mai este nimic pentru care merită să rămân, și plecă numaidecât.

Gelozie față de domnul Elliot! Părea să fie singurul motiv. Căpitanul Wentworth gelos! Dacă ar fi putut s-o creadă cu o săptămână în urmă; cu trei ore în urmă! Pentru o clipă, satisfacția a fost splendidă. Dar, vai! gânduri foarte diferite i-au urmat. Cum să fie stinsă o astfel de gelozie? Cum să ajungă adevărul la el? Cum, cu toate dezavantajele, va afla el adevăratele ei sentimente? Se gândea cu durere la atențiile domnului Elliot. Efectele lor negative erau nemăsurabile.

Capitolul 21

În dimineața următoare, Anne își aminti cu plăcere promisiunea de a o vizita pe doamna Smith, ceea ce însemna că o va ține departe de casă în momentul cel mai probabil ca domnul Elliot să vină în vizită; evitarea domnului Elliot era aproape un scop principal.

Avea o mare bunăvoință față de el. În ciuda intențiilor lui supărătoare, îi purta recunoștință și simpatie, poate chiar compasiune. Nu se putea opri să nu se gândească mult la circumstanțele extraordinare ale întâlnirii lor, la interesul pe care părea să-l aibă pentru ea, la propriile lui sentimente, la cererea lui voalată în căsătorie de mai înainte. Era întrutotul foarte extraordinar și măgulitor, dar dureros. Ce ar fi simțit dacă nu ar fi fost implicat niciun căpitan Wentworth, nu merita să se întrebe; deoarece exista un căpitan Wentworth și, în contextul neliniștii actuale, afecțiunea ei va fi a lui pentru totdeauna. Legătura lor, credea ea, nu o putea despărți de ceilalți bărbați mai mult decât separarea finală.

Meditații mai drăguțe despre o dragoste foarte înflorită și statornicie eternă nu ar fi putut niciodată trece de-a lungul străzilor Bath-ului, decât cele făcute de Anne de la Camden Place la Westgate Buildings. Era suficient pentru a împrăștia bucurie și parfum de flori pe tot drumul.

Era sigură de o primire plăcută, iar prietena ei părea în această dimineață în mod deosebit de îndatoritoare față de ea pentru că venise; deși fusese stabilit, nu părea să o aștepte.

O relatare a concertului a fost imediat solicitată, iar amintirile lui Anne despre concert erau destul de fericite pentru a-i anima trăsăturile și a o face bucuroasă să vorbească despre el. Tot ce putea spune, spuse din toată inima, dar acest tot era puțin pentru cineva care fusese acolo și nesatisfăcător pentru o persoană care punea întrebări, precum doamna Smith, care deja auzise câte ceva de la spălătoreasă și de la un chelner; aștepta ceva mai mult decât succesul general și rezultatele serii decât voia să povestească Anne și care acum se interesa în zadar de mai multe detalii referitoare la companie. Toată lumea importantă și de notorietate din Bath era binecunoscută după nume de doamna Smith.

— Micuții Durand au fost acolo, trag concluzia, spuse, cu gurile deschise ca să prindă muzica, ca niște vrăbiuțe neîntărcate gata să fie hrănite. Ei nu ratează niciun concert.

— Da; eu nu i-am văzut personal, dar l-am auzit pe domnul Elliot spunând că se aflau în sală.

— Familia Ibbotson a fost acolo? Și cele două noi frumuseți, cu ofițerul irlandez înalt, despre care se spune că este arvunit pentru una din ele.

— Nu știu; nu cred că erau.

— Bătrâna lady Mary Maclean? Nu este nevoie să întreb de ea. Nu lipsește niciodată, știu; și trebuie s-o fi văzut. Trebuie să se fi aflat în cercul tău; pentru că te-ai dus cu lady Dalrymple și te-ai aflat în locurile de onoare, în jurul orchestrei, desigur.

— Nu, de aceasta mă temeam. Ar fi fost foarte neplăcut pentru mine din toate punctele de vedere. Dar din fericire, lady Dalrymple întotdeauna preferă să stea mai în spate; și am fost așezați extrem de bine, adică, pentru a asculta concertul; nu trebuie să spun pentru a vedea, deoarece am văzut foarte puține.

— Oh! ai văzut destule cât să te distrezi. Pot să înțeleg. Este un fel de amuzament de familie care poate fi trăit chiar și în mijlocul unei mulțimi și de acesta ai avut parte. Voi înșivă erați un grup numeros și nu mai aveai nevoie de altcineva în plus.

— Dar ar fi trebuit să mă uit mai mult în jurul meu, spuse Anne, conștientă în timp ce vorbea că de fapt nu avusese nicio dorință de a se uita în jur.

— Nu, nu; ți-ai petrecut timpul mai bine. Nu este nevoie să-mi spui că ai avut o seară plăcută. O văd în ochii tăi. Văd perfect cum au trecut orele: că întotdeauna ai avut ceva agreabil de ascultat. În pauza concertului au fost conversații.

Anne zâmbi pe jumătate și spuse:

— Vezi și acestea în ochii mei?

— Da, văd. Înfațișarea ta mă informează că ai fost aseară în compania persoanei pe care o consideri cea mai agreabilă de pe lume, persoana care

te interesează în prezent mai mult decât restul lumii luat laolaltă.

O îmbujorare se întinse pe obrazii lui Anne. Nu era în stare să o contrazică:

— Și aceasta fiind situația, continuă doamna Smith, după o scurtă pauză, știu cum să îți prețuiesc bunătatea de a veni în această dimineață. Este chiar foarte amabil din partea ta să vii și să stai cu mine, când trebuie să ai angajamente mult mai plăcute pentru timpul tău.

Anne nu auzi nimic din ce-i spusese. Era încremenită de uluirea și emoția create de perspicacitatea prietenei ei, incapabilă să-și închipuie cum ar fi putut ajunge la ea vreo relatare despre căpitanul Wentworth. După încă o scurtă tăcere:

— Te rog, spuse doamna Smith, domnul Elliot știe despre faptul că mă cunoști? Știe că mă aflu în Bath?

— Domnul Elliot! repetă Anne, uitându-se mai mult decât surprinsă; într-o clipă înțelese ce eroare se produsese și, revenindu-i curajul împreună cu sentimentul de siguranță, adăugă imediat, mai calmă: îl cunoști pe domnul Elliot?

— L-am cunoscut foarte bine, răspuse doamna Smith cu gravitate, dar ne-am înstrăinat acum, a trecut foarte mult de când ne-am întâlnit.

— Nu știam aceasta. Nu ai spus niciodată nimic. Dacă aș fi știut, aș fi avut plăcerea să vorbesc cu el despre tine.

— Ca să mărturisesc adevărul, spuse doamna Smith, reluându-și aerul obișnuit de veselie, aceasta este chiar plăcerea pe care vreau să mi-o faci. Vreau să vorbești cu domnul Elliot despre mine. Am nevoie de interesul tău pentru el. Poate să-mi facă un serviciu esențial; și dacă ai avea bunătatea, draga mea domnișoară Elliot, să îl faci țelul tău, bineînțeles acesta mă va servi.

— Aș fi extrem de fericită; sper că nu te poți îndoii de bunăvoința mea de a-ți fi de cel mai mic ajutor, răspuse Anne, dar bănuiesc că tu consideri că am mai multe pretenții față de domnul Elliot, mai multă influență asupra lui decât se întâmplă în realitate. Sunt sigură că tu, într-un fel sau altul, ți-ai format această părere. Trebuie să mă consideri numai ca

o rudă de-a domnului Elliot; dacă în această lumină este ceva ce presupui că îl poate ruga o verișoară, te rog să nu eziți să te folosești de mine.

Doamna Smith îi aruncă o privire pătrunzătoare și apoi, zâmbind, spuse:

— Am fost puțin cam grăbită, văd; îți cer scuze, ar fi trebuit să aștept informarea oficială. Dar acum, draga mea domnișoară Elliot, ca o veche prietenă, dă-mi un indiciu referitor la când pot vorbi. Săptămână viitoare? Cu siguranță săptămâna viitoare mi se poate permite să consider totul aranjat între voi și îmi pot construi propriile planuri egoiste pe norocul domnului Elliot.

— Nu, răspuse Anne, nici săptămâna viitoare, nici următoarea, nici cea care urmează. Te asigur că nu se va stabili în nicio săptămână ceea ce îți inchipui tu. Nu mă voi căsători cu domnul Elliot. Aș dori să știu de ce îți închipui că aș face-o?

Doamna Smith o privi din nou, serioasă, apoi zâmbi, scutură din cap și exclamă:

— Acum cât mi-aș dori să te înțeleg! Cât mi-aș dori să știu ce pui la cale! Am o părere fermă că nu plănuiești să fii crudă, când apare momentul potrivit. Până când apare, știi, noi femeile niciodată nu vrem să avem pe nimeni. Este un lucru de la sine înțeles în rândul nostru, că orice bărbat este refuzat până când oferă. Dar de ce ai fi crudă? Lasă-mă să pledez în numele unui prieten din trecut. Unde poți găsi o alianță mai potrivită? Unde ai putea găsi un bărbat mai agreabil? Lasă-mă să ți-l recomand pe domnul Elliot. Sunt sigură că nu ai auzit decât de bine despre el de la colonelul Wallis; și cine îl poate cunoaște mai bine decât colonelul Wallis?

— Dragă mea doamnă Smith, soția domnului Elliot nu a murit de mai mult de jumătate de an. Nu ar trebui să presupui ca ar face curte cuiva.

— Oh! dacă acestea sunt singurele tale obiecții, strigă doamna Smith cu viclenie, domnul Elliot este în siguranță și nu îmi fac probleme în legătură cu el. Să nu mă uiți după ce te căsătorești, asta e totul. Să-i spui că sunt o prietenă de-a ta și apoi nu va mai lua prea mult în considerare efortul necesar, ceea ce este foarte na-tural din partea lui acum, cu atâtea

afaceri și angajamente de-ale sale, să evite și să scape cum poate; foarte natural, probabil. Nouăzeci și nouă dintr-o sută ar face același lucru. Bineînțeles, nu-și poate da seama de importanța acestui lucru pentru mine. Ei bine, draga mea domnișoară Elliot, sper și mă încred că vei fi foarte fericită. Domnul Elliot are destulă minte cât să înțeleagă valoarea unei asemenea femei. Pacea ta nu va naufragia ca a mea. Ești în siguranță cu caracterul lui. Nu se va lăsa condus pe căi greșite, nu va fi înșelat de alții spre ruina sa.

— Ai dreptate, spuse Anne, pot să cred din toată inima toate acestea despre vărul meu, pare să aibă un caracter deosebit, deloc deschis impresiilor periculoase. Îl apreciez cu mare respect. Nu am niciun motiv, din ceea ce cunosc până acum, să cred altcumva. Dar nu îl cunosc de multă vreme, iar el nu este un bărbat, cred, care se lasă să fie cunoscut repede. Nu te convinge, doamnă Smith, acest fel al meu de-a vorbi despre el că nu reprezintă nimic pentru mine? Cu siguranță, asta trebuie să fie destul de clar și, pe cuvântul meu, nu reprezintă nimic pentru mine. Dacă m-ar cere în căsătorie vreodată, ceea ce am foarte puține motive pentru a-mi închipui că ar avea de gând să facă, nu îl voi accepta. Te asigur că nu o voi face. Te asigur, domnul Elliot nu a reprezentat, așa cum îți închipuiai, plăcerea pe care se poate să mi-o fi oferit-o concertul de aseară; nu domnul Elliot, nu domnul Elliot este cel care...

Se opri, regretând că insinuase atât de multe, dar mai puține nu prea ar fi fost suficiente. Doamna Smith nu ar fi crezut pe deplin atât de repede eșecul domnului Elliot, decât pricepând că era vorba de altcineva. Așa cum stăteau lucrurile, se supuse și, deși părea că nu vede nimic mai departe, Anne, doritoare să scape de o analiză mai profundă, era nerăbdătoare să știe de ce doamna Smith și-ar fi închipuit că urma să se căsătorească cu domnul Elliot; de unde i-ar fi venit ideea sau de unde ar fi putut auzi despre asta.

— Spune-mi cum ți-a venit pentru prima oară în minte.

— Mi-a venit prima oară în minte, răspunse doamna Smith, descoperind cât de mult erați împreună și simțind că este cel mai dorit motiv din lume pentru oricine care vă cunoaște pe fiecare din voi; și poți

conta pe faptul că toate cunoștințele tale s-au gândit la tine în același fel. Dar n-am auzit vorbindu-se despre asta decât acum două zile.

— Și chiar s-a vorbit despre asta?

— Ai observat-o pe femeia care ți-a deschis ușa când ai venit în vizită ieri?

— Nu era doamna Speed, ca de obicei, nici servitoarea. Nu am fost atentă în mod deosebit.

— Era prietena mea, doamna Rooke; sora Rooke; care, apropo, avea o mare curiozitate să te vadă și a fost încântată să fie în drum să-ți deschidă. A venit de la Marlborough Buildings abia duminică și ea a fost cea care mi-a spus că urma ca tu să te căsătorești cu domnul Elliot. Ea știa chiar de la doamna Wallis, ceea ce nu părea o bârfă. A stat o oră cu mine luni seara și mi-a spus toată povestea.

— Toată povestea, repetă Anne, râzând. Nu putea să scoată o poveste foarte lungă dintr-o asemenea știre nefondată.

Doamna Smith nu spuse nimic.

— Dar, continuă Anne imediat, deși nu este niciun adevăr în a avea o asemenea pretenție asupra domnului Elliot, aș fi extrem de fericită să îți fiu de folos în orice fel pot. Să îi menționez că te afli la Bath? Să-i transmit vreun mesaj?

— Nu, îți mulțumesc; nu, cu siguranță nu. În emoția momentului și sub o impresie greșită, poate ți-am stârnit interesul pentru problemele mele, dar acum nu. Nu, îți mulțumesc, nu am nimic cu care să te deranjez.

— Spuneai că l-ai cunoscut pe domnul Elliot cu ani în urmă?

— Așa este.

— Nu înainte de a se căsători, presupun.

— Ba da; nu era căsătorit când l-am văzut prima dată.

— Și... vă cunoșteți bine?

— Da, foarte.

— Chiar așa! Atunci spune-mi cum era la acea vârstă. Am o mare curiozitate să știu cum era domnul Elliot foarte tânăr. Era așa cum apare acum?

— Nu l-am văzut pe domnul Elliot în ultimii trei ani, a fost răspunsul doamnei Smith, dat cu multă gravitate, încât era imposibil să mai continue cu același subiect.

Anne simți că nu obținuse nimic, în afară de o mărire a curiozității. Amândouă erau tăcute; doamna Smith foarte gânditoare. În cele din urmă reluă:

— Îmi cer scuze, draga mea domnișoară Elliot, spuse, pe tonul obișnuit și prietenesc, îți cer scuze pentru răspunsurile scurte pe care ți le-am dat, dar nu știam ce ar trebui să fac. Mă îndoiam și cântăream ce ar trebui să-ți spun. Au fost multe lucruri de luat în considerare. Nu e plăcut să fii insinuant, să dai impresii greșite și să faci rău. Chiar și uniunea familială calmă la suprafață merită a fi păstrată, deși s-ar putea să nu fie nimic durabil dedesubt. Totuși, m-am hotărât, cred că am dreptate; cred că ar trebui să faci cunoștință cu adevăratul caracter al domnului Elliot. Deși cred pe deplin că, în prezent, nu ai nici cea mai mică intenție să îl accepți, nu se poate ști ce s-ar putea întâmpla. Ar putea, la un moment sau altul, să-ți câștige afecțiunea. Află adevărul, prin urmare, acum, cât ești lipsită de prejudecăți. Domnul Elliot este un bărbat fără inimă sau conștiință; o ființă intrigantă, prudentă, cu sânge rece, care se gândește numai la sine însuși, care, pentru propriul interes sau înlesnire, s-ar face vinovat de orice cruzime sau orice trădare ce poate fi înfăptuită fără risc pentru caracterul său general. Nu are niciun fel de sentimente pentru alții. Pe aceia pentru care el a fost principalul motiv al îndrumării spre ruină îi poate neglija și părăsi fără cea mai mică muștrare de conștiință. Se află cu totul dincolo de atingerea vreunui sentiment al dreptății sau compasiunii. Oh! Este negru la inimă, gol și negru!

Aerul uluit a lui Anne și exclamația de uimire o făcură să se oprească și, cu o manieră mai calmă, adăugă:

— Expresiile mele te uimesc. Trebuie să ai îngăduință față de o femeie rănită, furioasă. Dar voi încerca să mă stăpânesc. Nu-l voi ataca. Îți voi spune doar cum l-am găsit. Faptele vor vorbi de la sine. Era un prieten apropiat al dragului meu soț, în care avea încredere și ținea la el și îl considera la fel de bun ca el. Apropierea se formase înainte de căsătoria

noastră. I-am găsit cei mai apropiați prieteni; și eu, de asemenea, am devenit extrem de încântată de domnul Elliot și aveam cea mai bună părere despre el. La nouăsprezece ani, știi, nu gândești foarte serios, dar domnul Elliot mi se părea la fel de bun ca ceilalți și mult mai agreabil decât majoritatea, iar noi eram aproape întotdeauna împreună. Stăteam în principal în oraș, trăind foarte bine. El se afla atunci în circumstanțe inferioare; era cel sărac; avea camere la Temple și era cam tot ce putea face pentru a păstra aparențele unui domn. Întotdeauna avea un cămin alături de noi, ori de câte ori dorea; întotdeauna era binevenit; era ca un frate. Bietul meu Charles, care avea cel mai frumos, cel mai generos spirit de pe lume, ar fi împărțit ultima lețcaie cu el; și știu că portofelul lui era deschis întotdeauna pentru el și știu că îl ajuta deseori.

— Aceasta trebuie să fi fost cam acea perioadă a vieții domnului Elliot, spuse Anne, care dintotdeauna mi-a trezit o curiozitate deosebită. Trebuie să fi fost cam atunci când a făcut cunoștință cu tatăl și sora mea. Eu nu l-am cunoscut, doar am auzit de el, dar era ceva în comportamentul lui atunci, în legătură cu tatăl și sora mea și după aceea, în împrejurările căsătoriei sale, pe care nu le-am putut înțelege. Părea să anunțe un bărbat cu totul diferit.

— Știu totul, știu totul, strigă doamna Smith. Îi fusese prezentat lui sir Walter și surorii tale înainte să fac cunoștință cu el, dar îl auzeam mereu vorbind despre ei. Știu că a fost invitat și încurajat și știu că nu a vrut să meargă. Pot să te lămuresc, în niște puncte pe care le-ai suspecta foarte puțin; cât despre căsătoria lui, am știut totul despre asta la acel moment. Eram implicată în toate circumstanțele pro și contra; eram prietena căreia îi încredința speranțele și planurile; și, chiar dacă nu am cunoscut-o mai înainte pe soția lui, situația ei inferioară în societate, într-adevăr, făceau aceasta imposibil, totuși i-am cunoscut toată viața după aceea, sau cel puțin până înainte de ultimii doi ani din viața ei și pot să-ți răspund la orice întrebare pe care dorești să mi-o pui.

— Nu, spuse Anne, nu am nicio întrebare deosebită legată de ea. Dintotdeauna am înțeles că nu au fost un cuplu fericit. Dar aș dori să știu de ce, la acea vârstă, și-a îndepărtat prietenia tatălui meu în felul în care a

făcut-o. Tatăl meu era cu siguranță dispus să-i acorde considerație cu foarte mare amabilitate și în mod potrivit. De ce s-a retras domnul Elliot?

— Domnul Elliot, răspuse doamna Smith, în acea perioadă a vieții, avea un singur scop în vedere: să facă avere și printr-un proces ceva mai rapid decât modul cinstit. Era decis să o facă prin căsătorie. Era hotărât, cel puțin, să nu și-o distrugă printr-o căsătorie imprudentă; și știu că era convingerea lui (justificată sau nu, bineînțeles că nu pot ști) că tatăl și sora ta, prin politețea și invitațiile lor, plănuiau o uniune între moștenitor și tânăra domnișoară și era imposibil ca o asemenea uniune să corespundă ideilor lui de avere și independență. Acela a fost motivul pentru care s-a retras, pot să te asigur. Mi-a spus întreaga poveste. Nu avea ascunzișuri față de mine. Era ciudat, că după ce tocmai te lăsasem în urmă la Bath, prima și principala mea cunoștință după căsătorie să fie vărul tău, și ca, prin el, să aflu despre tatăl și sora ta. A descris-o pe o domnișoară Elliot și mă gândeam cu foarte mare afecțiune la cealaltă.

— Probabil, strigă Anne, izbită de o idee bruscă, îi vorbeai uneori domnului Elliot despre mine?

— Cu siguranță o făceam; foarte des. Obişnuiam să mă laud cu Anne Elliot a mea și să garantez că tu ești o ființă foarte diferită de...

Se opri tocmai la timp.

— Asta explică ceva ce mi-a spus aseară domnul Elliot, strigă Anne. Asta o explică. Am aflat că obișnuia să afle lucruri despre mine. Nu puteam înțelege cum. Ce închipuiri sălbatice îți formezi când propria persoană este implicată! Cât de sigur te înșeli! Dar îți cer scuze, te-am întrerupt. Deci domnul Elliot s-a căsătorit numai pentru bani? Circumstanțele, probabil, ți-au deschis ochii asupra caracterului lui.

Doamna Smith ezită puțin aici.

— Ah! lucrurile acelea sunt prea obișnuite. Când trăiești în lume, căsătoria unui bărbat sau a unei femei pentru bani este prea obișnuită ca să șocheze așa cum ar trebui. Eram foarte tânără și aveam un grup vesel, fără vreo regulă strictă de comportare. Trăiam pentru distracție. Gândesc foarte diferit acum; timpul, boala și suferința mi-au dat alte păreri, dar în acea perioadă trebuie să mărturisesc că nu vedeam nimic reprobabil în ceea ce

făcea domnul Elliot. „Să faci tot ce este mai bine pentru tine” trecea drept o datorie.

— Dar nu era o femeie foarte joasă în societate?

— Da; lucru la care am obiectat, dar nu a vrut să țină seama. Bani, bani era tot ce vroia. Tatăl ei era crescător de vite, bunicul ei fusese măcelar, dar toate acestea nu însemnau nimic. Era o femeie frumoasă, avea o educație decentă, a fost scoasă în societate de niște veri, aruncată din întâmplare în compania domnului Elliot și s-a îndrăgostit de el; din partea lui nu a fost nicio piedică, niciun gând negativ legat de originea ei. Toată precauția lui s-a îndreptat spre a se asigura de adevărata valoare a averii ei, înainte să-și asume vreo obligație. Contează pe asta, orice stimă ar avea domnul Elliot față de propria sa situație în viață acum, ca tânăr nu o prețuia absolut deloc; șansa lui la proprietatea Kellynch era ceva, dar nesocotea toată onoarea familiei ca pe noroi. Deseori l-am auzit declarând că dacă titlurile de baronet ar fi de vânzare, oricine l-ar putea avea pe al său pentru cincizeci de lire, blazon, deviză, nume și livrea incluse, dar nu voi repeta nici jumătate din ce obișnuiam să-l aud spunând despre subiect. Nu aș fi corectă; și totuși ar trebui să ai dovezi, pentru ceea ce nu sunt decât afirmații și vei avea dovezi.

— Într-adevăr, draga mea doamnă Smith, nu vreau niciuna, strigă Anne. Nu ai afirmat nimic contradictoriu față de ceea ce părea să fie domnul Elliot în urmă cu câțiva ani. Toate acestea sunt ca o confirmare, mai degrabă, la ceea ce obișnuiam să auzim și să credem. Dar sunt mai curioasă să știu de ce ar fi foarte diferit acum.

— Pentru satisfacția mea, dacă ai bunătatea să suni după Mary; stai, sunt sigură că vei avea bunătatea și mai mare să mergi chiar tu în dormitorul meu și să-mi aduci cutiuța încrustată pe care o vei găsi în raftul de sus al dulapului.

Anne, văzând-o pe prietena ei atât de serios pornită, făcu așa cum dorea. A adus cutia și a pus-o în fața ei, iar doamna Smith, oftând deasupra ei, în timp ce o descuia, spuse:

— Aceasta este plină cu hârtii care îi aparțineau soțului meu; o mică parte doar din ce am păstrat de când l-am pierdut. Scrisoarea pe care o

caut este de la domnul Elliot, dinainte de căsătoria noastră și s-a întâmplat să nu se piardă; de ce, nici nu-ți poți închipui. Dar era neatent și lipsit de metodă, ca alți bărbați, în legătură cu lucrurile acestea; și când am ajuns să-i examinez hârtiile, am găsit-o împreună cu altele și mai lipsite de importanță, de la diverși oameni, împrăștiate ici și colo, în timp ce multe scrisori și chiar acte de reală importanță fuseseră distruse. Iat-o, nu am vrut să o ard deoarece, fiind de pe atunci prea puțin mulțumită de domnul Elliot, eram hotărâtă să păstrez orice document de când eram apropiată. Acum am și alt motiv pentru a fi bucuroasă că o pot arăta.

Aceasta era scrisoarea, cu destinatarul *Charles Smith, esq. Turibridge Wells* și datată din Londra, tocmai în iulie 1803:

„*Dragă Smith,*

Ți-am primit scrisoarea. Bunătatea ta aproape mă copleșește. Mi-aș dori ca natura să facă mai multe inimi ca a ta, dar am trăit douăzeci și trei de ani pe lume și nu am văzut niciuna asemănătoare. În prezent, crede-mă, nu am nicio nevoie de serviciile tale, dispunând de lichidități din nou. Bucură-te: am scăpat de sir Walter și domnișoara. S-au întors la Kellynch și aproape m-au făcut să jur că o să-i vizitez în vara asta, dar prima mea vizită la Kellynch va fi împreună cu un topograf care să-mi spună cum să o aduc mai avantajos la târnăcop. Baronetul, totuși, nu pare înclinat să se căsătorească; este destul de prost. Dacă o face, totuși, o să mă lase în pace, ceea ce ar putea fi un echivalent decent pentru reversiune. Arată mai rău decât anul trecut.

Mi-aș dori să am orice nume în afară de Elliot. Mi-e silă de el. Pot să scap de numele de Walter, slavă Domnului! Și doresc să nu mă mai insulti vreodată cu al doilea W din nou, însemnând, pentru restul vieții, că voi fi al tău sincer,

Wm. Elliot.”

O astfel de scrisoare nu putea fi citită fără ca Anne să se aprindă, iar doamna Smith, observând culoarea încinsă de pe fața ei, spuse:

— Limbajul, știu, este extrem de lipsit de respect. Deși am uitat termenii exacti, am o impresie generală asupra înțelesului general. Dar ți-l arată pe om. Notează-i mărturisirile față de bietul meu soț. Poate fi ceva mai puternic?

Anne nu putu trece imediat peste șocul descoperirii unor asemenea cuvinte la adresa tatălui ei. A trebuit să-și amintească, de faptul că era o încălcare a legilor onoarei de a fi văzut scrisoarea, că nimeni nu ar trebui judecat sau catalogat prin asemenea mărturisiri, că nicio corespondență privată nu trebuie să suporte ochii altora, înainte de a putea să-și recapete calmul necesar pentru a înapoia scrisoarea asupra căreia meditase și a putea să spună:

— Îți mulțumesc. Aceasta este o dovadă clară, fără îndoială; dovadă pentru tot ce spuneai. Dar de ce să se apropie de noi acum?

— Pot explica și aceasta, spuse doamna Smith, zâmbind.

— Chiar poți?

— Da; ți l-am arătat pe domnul Elliot cum era în urmă cu doisprezece ani și ți-l voi arăta așa cum este acum. Nu pot oferi dovezi scrise din nou, dar pot da atâtea dovezi orale autentice pe cât poți dori, pentru ceea ce vrea acum și ce face acum. Acum nu este ipocrit. Vrea cu adevărat să se căsătorească cu tine. Atențiile lui față de familia ta, acum, sunt sincere; chiar din inimă. Sursa mea este prietenul său, colonelul Wallis.

— Colonelul Wallis! îl cunoști?

— Nu; nu vine la mine în linie atât de directă; face un ocol sau două, dar nimic de importanță. Izvorul este la fel ca la început; puțințele gunoaie pe care le strânge la ocoluri se pot îndepărta cu ușurință. Domnul Elliot vorbește fără rezerve cu colonelul Wallis despre părerile lui referitoare la tine, care colonel Wallis îmi închipui că este, în sinea lui un caracter rațional, precaut, cu discernământ, dar colonelul Wallis are o nevastă destul de prostuță, căreia îi spune lucruri pe care ar face bine să nu i le spună și îi repetă totul. Ea, în spiritul năvalnic al însănătoșirii, îi repetă totul infirmierei ei; și, știind că te cunosc, îmi spune totul cât se poate de

natural. Luni seara, buna mea prietenă, doamna Rooke, mi-a destăinuit multe secrete de la Marlborough Buildings. Când am vorbit despre o poveste întreagă, vezi că nu brodam închipuiri, așa cum presupuneai tu.

— Draga mea doamnă Smith, noile tale dovezi sunt fără putere. Nu este de ajuns. Faptul că domnul Elliot are niște păreri legate de mine nu explică deloc eforturile pe care le-a făcut spre o reconciliere cu tatăl meu. Toate acestea erau pornite înainte ca eu să vin la Bath. I-am găsit în termenii cei mai prietenești, când am sosit.

— Știi; știu totul la perfecție, dar...

— Într-adevăr, doamnă Smith, nu trebuie să ne așteptăm să obținem informații reale dintr-o astfel de sursă. Faptele sau opiniile care trebuie să treacă prin mâinile atâtor, care pot fi greșit înțelese de prostia unuia și ignoranța altuia, nu prea pot să mai conțină mult adevăr.

— Ascultă-mă numai. Curând vei fi în stare să judeci singură dacă este adevărat sau nu, ascultând câteva detalii pe care le poți contrazice sau confirma chiar tu pe loc. Nimeni nu presupune că tu ai fost prima lui ispită. Te văzuse, într-adevăr, înainte de a veni la Bath și te admirase, dar fără să știe că ești tu. Așa spune prietena mea, cel puțin. Este adevărat? Te-a văzut cumva vara sau toamna trecută, „pe undeva în jos, spre vest”, ca să folosesc cuvintele ei, fără să știe că ești tu?

— Cu siguranță m-a văzut. Până acum este foarte adevărat. La Lyme. Se întâmpla să mă aflu la Lyme.

— Ei bine, continuă doamna Smith, triumfătoare, acordă-i prietenei mele creditul datorat primului punct corect afirmat. El te-a văzut atunci, la Lyme, și i-a plăcut de tine suficient de mult pentru a fi extrem de încântat să te întâlnească din nou în Camden Place, ca domnișoara Anne Eliot și din acel moment, nu am nicio îndoială, a avut un dublu motiv pentru vizitele lui acolo. Dar mai era unul, mai dinainte, pe care ți-l voi explica acum. Dacă este ceva în povestea mea pe care îl știi, fie fals, fie improbabil, oprește-mă. Relatarea mea spune că prietena surorii tale, doamna care stă acum cu voi, a venit la Bath cu domnișoara Elliot și sir Walter din septembrie, chiar de când au venit ei, și că de atunci stă acolo; că este o femeie deșteaptă, băgăcioasă, frumoasă, săracă și intrigantă și

Întrutotul într-o astfel de situație și manieră încât să dea ideea, în rândul cunoștințelor lui sir Walter, că ar intenționa să devină lady Elliot, iar părerea generală era că domnișoara Elliot ar fi, aparent, oarbă la sforăria ei.

Aici doamna Smith se opri o clipă, dar Anne nu făcu niciun comentariu și continuă:

— Aceasta a fost lumina în care apărea pentru cei ce cunoșteau familia, cu mult înainte să te întorci tu, iar colonelul Wallis era cu ochii pe tatăl tău suficient de mult, cât să fie conștient de aceasta, deși pe atunci nu venea în vizită la Camden Place, dar apropierea sa față de domnul Elliot i-a deschis interesul de a urmări tot ce se petrecea acolo și, când domnul Elliot a venit la Bath pentru vreo două zile înainte de Crăciun, colonelul Wallis i-a adus la cunoștință aparența lucrurilor și poveștile care începeau să circule. Acum tu trebuie să înțelegi că timpul a produs o schimbare substanțială în aprecierile domnului Elliot privitoare la valoarea titlului de baronet. Asupra tuturor chestiunilor legate de rudenie și relațiile dintre rude este un om complet schimbat. Având de multă vreme atâția bani cât poate cheltui, nu se pune problema strict din punctul de vedere al avariției sau capriciilor, a învățat treptat să își agațe fericirea de importanța titlului al cărui moștenitor de drept este. Mi s-a părut că începuse de când au încetat legăturile noastre, dar acum este un sentiment confirmat. Nu mai poate suporta ideea de a nu fi sir William. Poți ghici, prin urmare, că știrea pe care a auzit-o de la prietenul lui nu putea fi foarte agreabilă și a produs hotărârea de a se întoarce la Bath cât mai repede posibil și de a se stabili aici pentru o perioadă, în ideea de a-și reînnoi vechea legătură și a recăpăta importanța în familie, cât să-i ofere mijloacele de a-i dejuca planurile doamnei Clay, dacă le găsea serioase. Acesta a fost stabilit între prieteni ca singurul lucru de făcut, iar colonelul Wallis urma să-l ajute în orice fel posibil. Trebuia să fie prezentat, iar apoi și doamna Wallis urma să fie prezentată. Prin urmare, domnul Elliot s-a întors; și, în urma rugăminții, a fost iertat, după cum știi, și reprimis în familie, iar singurul scop constant al său, până când sosirea ta a mai adăugat unul, era să-i urmărească pe sir Walter și pe doamna Clay. Nu a scăpat nicio ocazie de a

fi cu ei, s-a aruncat în calea lor, a venit în vizită la orice oră, dar nu este nevoie să intru în detalii pe marginea acestui subiect. Poți să-ți închipui ce poate face un om viclean; și cu acest ghid, probabil, ți-ai putea aminti ce l-ai văzut făcând.

— Da, spuse Anne, nu îmi spui nimic care nu este în concordanță cu ceea ce știam sau îmi puteam închipui. Întotdeauna este ceva jignitor în viclenie. Manevrela egoismului și duplicității sunt mereu dezgustătoare, dar nu am auzit nimic care chiar să mă surprindă. Îți știu pe cei care ar fi șocați de o asemenea prezentare a domnului Elliot, care ar avea dificultăți să o creadă, dar nu am fost niciodată mulțumită de el. Dintotdeauna am vrut un alt motiv pentru comportamentul lui decât era aparent. Aș dori să-i cunosc părerea actuală referitoare la probabilitatea evenimentului de care se teme; dacă crede că pericolul se micșorează sau nu.

— Se micșorează, înțeleg, răspuse doamna Smith. Crede că doamna Clay se teme de el, conștientă că a citit-o complet și nu îndrăznește să continue așa cum ar face-o în absența lui. Dar cum trebuie să fie absent din când în când, nu pricep cum poate fi atât de sigur, cât timp ea își păstrează influența actuală. Doamna Wallis are o idee amuzantă, după cum îmi spune infirmiera, că în rubrica de căsătorii, alături de anunțul căsătoriei tale cu domnul Elliot, va apărea unul că tatăl tău nu se va căsători cu doamna Clay. Un plan demn de înțelegerea doamnei Wallis din toate punctele de vedere, dar sora Rooke nu vede absurditatea lui. „Păi, fără îndoială, doamnă”, a spus ea, „nu l-ar împiedica nimeni să se căsătorească cu altcineva” și, într-adevăr, pentru a susține adevărul, nu cred că asistenta, în inima ei, este o opozantă foarte îndârjită la o a doua căsătorie a lui sir Walter. Probabil că e o adeptă înfocată a căsătoriilor și cine știe dacă nu are câteva viziuni legate de următoarea lady Elliot, la recomandarea doamnei Wallis.

— Sunt foarte bucuroasă să știu toate acestea, spuse Anne. Ar fi mult mai dureros pentru mine din anumite puncte de vedere să mă aflu în compania lui, dar voi ști mai bine ce am de făcut. Felul meu de a mă comporta va fi mai direct. Domnul Elliot este în mod evident un bărbat de

lume prefăcut, care nu a avut niciodată un principiu mai bun pentru a se ghida, decât egoismul.

Dar nu se terminase cu domnul Elliot. Doamna Smith fusese abătută de la prima direcție, iar Anne uitase, în interesul propriilor preocupări de familie, cât de multe fuseseră sugerate la început împotriva lui. Atenția ei a fost acum solicitată pentru explicarea acelor prime aluzii, iar ea ascultă un recital care, dacă nu justifica amărăciunea doamnei Smith, îl arăta lipsit de compasiune în comportament.

Află că, apropierea dintre ei continuă nestânjenită de căsătoria domnului Elliot, ei fuseseră mereu împreună, iar domnul Elliot îl atrăsese pe soțul său în cheltuieli mult dincolo de averea sa. Doamna Smith nu voia să ia vina asupra ei și era cât se poate de atentă să n-o arunce asupra soțului ei, dar Anne își aminti că venitul lor nu fusese niciodată egal cu stilul lor de viață și că de la început fuseseră cheltuitori. Din descrierea soției despre el, ea află că domnul Smith fusese un bărbat cu sentimente calde, un temperament degajat, obiceiuri nepăsătoare și nu tocmai inteligent, mult mai binevoitor decât prietenul lui și foarte diferit de el, condus de el și probabil disprețuit de el. Domnul Elliot, înălțat, prin căsătoria lui, la o mare abundență și dispus spre toate satisfacțiile plăcerii și vanității de care putea dispune fără să se implice (căci, în ciuda slăbiciunilor sale, devenise un om prudent) și începând să fie bogat, exact așa cum prietenul lui ar fi trebuit să se descopere sărac, părea să nu aibă absolut nicio preocupare față de finanțele probabile ale prietenului, ci, din contra, îl împinsese și îl încurajase în cheltuieli care puteau sfârși doar în ruină, iar familia Smith fusese ruinată.

Soțul murise tocmai la timp pentru a fi scutit de cunoașterea deplină a acesteia. Cunoscuseră jene financiare mai înainte destul ca să pună la încercare simțămintele prietenilor lor și să demonstreze că cea a domnului Elliot era preferabil să nu fie pusă la încercare, dar de-abia la moartea soțului s-a aflat întreaga și adevărata stare nenorocită a afacerilor sale. Cu încredere în domnul Elliot, mai mult pentru sentimente decât pentru judecata lui, domnul Smith îl numise executorul său testamentar, dar domnul Elliot nu a vrut să acționeze, iar dificultățile pe care le-au

îngrămădit refuzul lui asupra ei, adăugându-se la suferințele inevitabile în situația ei, fuseseră atât de mari, încât nu puteau fi relatate sau ascultate fără o indignare pe măsură.

Lui Anne i-au fost arătate câteva scrisori de-ale domnului Eliott cu acea ocazie, răspunsuri la solicitări urgente din partea doamnei Smith, care toate emanau aceeași hotărâre neclintită de a nu se implica în ceva fără rezultate și, sub o politețe rece, aceeași indiferență lipsită de inimă față de toate relele pe care trebuia să le suporte. Era o imagine îngrozitoare de lipsă de înțelegere și chiar cruzime, iar Anne simți, în anumite momente, că nicio crimă nu ar fi putut fi mai rea. Avea multe de ascultat; toate detaliile unor scene triste din trecut, toate necazurile adăugate peste suferință, la care în conversații anterioare se făcuseră numai aluzii, erau acum depănate pe îndelete. Anne putea înțelege perfect ușurarea prietenei sale povestindu-și necazurile și o asculta cu atenție.

În istoria suferințelor doamnei Smith era o iritare deosebită. Avea motive întemeiate să creadă că aceeași avere a soțului ei din Indiile de Vest, care de mulți ani se aflase sub sechestru pentru plata datoriilor, ar putea fi recuperată prin mijloace legale, iar această avere, deși nu mare, ar fi suficientă să o facă oarecum bogată. Dar nu era nimeni care să se implice. Domnul Elliot nu voia să facă nimic, iar ea însăși nu putea face nimic, fiind la fel de invalidă în eforturile personale din cauza stării de slăbiciune trupească, cât și în angajarea altora din lipsa banilor. Nu avea rude care să o ajute cu sfatul lor și nu își putea permite să cumpere sprijinul legii. Aceasta se datora mijloacelor sale restrânse. Era greu de îndurat să conștientizeze că s-ar putea afla în circumstanțe mai bune, dacă ar avea un mic ajutor în direcția potrivită și să se teamă că o amânare ar putea să-i fie fatală.

Din acest punct de vedere, sperase să obțină sprijinul generos al prietenei convingându-l pe domnul Elliot. Anterior, în anticiparea căsătoriei lor, se temuse să nu-și piardă prietena în urma acesteia, dar fiind asigurată că el nu ar fi putut avea nicio tentativă de acea natură, întrucât nici măcar nu știa că se află la Bath, imediat îi veni în minte că s-ar putea face ceva în favoarea ei, prin influența femeii pe care o iubea și se gândise

pe grabă să apeleze la sentimentele lui Anne, atât de mult cât îi putea permite decența în relația cu domnul Eliott, când negarea lui Anne privind presupusa logodnă schimbă aspectul întregii situații; în timp ce îi spulbera speranța nou plămădită de a izbuti în ceea ce-și dorea atât de mult, cel puțin îi lăsa alinarea de a-i spune întreaga poveste lui Anne.

După ce ascultă această descriere neplăcută a domnului Elliot, Anne nu putu decât să-și exprime surprinderea că doamna Smith vorbise atât de favorabil despre el la începutul conversației. „Păruse să-l recomande și să-l laude!”

— Draga mea, a fost răspunsul doamnei Smith, nu era nimic altceva de făcut. Consideram căsătoria ta cu domnul Elliot drept sigură, chiar dacă acesta nu făcuse încă cererea, iar eu nu puteam spune adevărul, să nu-ți rănesc sentimentele față de viitorul tău soț. Inima mea sângera pentru tine, în timp ce vorbeam de fericire; totuși este inteligent, este agreabil și, probabil, pe tine te iubește sincer. S-a purtat foarte rău cu prima lui soție. Erau nefericiți împreună. Dar ea era prea ignorantă și de condiție proastă pentru a fi respectată, iar el nu o iubise niciodată. Eram dispusă să cred că tu te vei descurca mai bine.

Anne putu admite, doar în sinea ei, o astfel de posibilitate de a fi convinsă să se căsătorească cu el, în timp ce, o făcea să tremure la ideea suferinței care ar fi urmat.

Chiar ar fi fost posibil să se lase convinsă de lady Russell! Presupunând aceasta, ce ar fi simțit când timpul ar fi dezvăluit totul prea târziu?

Era de dorit ca lady Russell să nu mai inducă în eroare, și unul dintre planurile de încheiere ale acestei discuții atât de importante, care a durat cea mai mare parte a dimineții, a fost că Anne avea libertatea deplină să îi comunice prietenei ei tot ce era legat de doamna Smith și de comportamentul domnului Eliott.

Capitolul 22

Anne se duse acasă să se gândească în liniște la ceea ce auzise. Dintr-un punct de vedere, sentimentele ei erau ușurate de aceste dezvăluiri despre domnul Elliot. Nu mai merita niciun fel de tandrețe. Era opusul căpitanului Wentworth, iar atențiile lui de noaptea trecută, daunele iremediabile pe care ar fi putut să i le producă, erau luate în considerare cu toată asprimea. Mila pentru el se terminase de tot. Dar acesta a fost singurul punct de ușurare, în toate celelalte privințe, uitându-se în jurul ei, sau privind mai departe, ea văzu și mai multe aspecte în care să nu aibă încredere și de care să se teamă. Era preocupată de dezamăgirea și durerea pe care le va simți lady Russell; de disprețul care va atârna deasupra tatălui și surorii ei și avea toată neliniștea cu care prevedea multe rele, fără să știe cum să le preîntâmpine pe niciunul din ele. Era cât se poate de mulțumită pentru cât aflase despre el. Nu se considerase niciodată îndreptățită la vreo răsplată pentru că nu nesocotise o veche prietenă precum doamna Smith; dar iată că din asta chiar răsărea o răsplată! Doamna Smith fusese în stare să îi spună lucruri pe care nimeni altcineva n-ar fi putut să i le spună. Putea să le dezvăluie familiei ei? Dar aceasta părea o idee zadarnică. Trebuia să vorbească cu lady Russell, să-i spună, să se consulte cu ea și, după ce-a făcut tot posibilul, să aștepte evenimentul cu atâta calm cât era posibil; și, până la urmă, cea mai mare tulburare a ei era în acel colț al sufletului care nu se putea deschide în fața lui lady Russell, iar acel șirag de neliniști și temeri trebuia să fie numai al ei.

Descoperi, ajungând acasă, că, așa cum intenționase, scăpase de la întâlnirea cu domnul Elliot; că acesta venise și făcuse o vizită lungă dimineața, dar de abia se bucura în sinea ei că se simțea în siguranță, când auzi că venea din nou seara.

— Nu aveam nici cea mai mică intenție să-l mai invit, spuse Elizabeth, cu o nepăsare afectată, dar a făcut atâtea aluzii, cel puțin așa spune doamna Clay.

— Într-adevăr, chiar o spun. Niciodată n-am văzut în viața mea cerșindu-se mai din greu o invitație. Bietul om! Chiar sufeream pentru el;

pentru că sora dumneavoastră cu inima de piatră, domnișoară Anne, pare înclinată spre cruzime.

— Oh! strigă Elizabeth, sunt cam prea obișnuită cu jocul ca să nu devin curând sătulă de aluziile unui domn. Totuși, când am văzut cât de mult regreta că-l ratase pe tatăl meu dimineța, am cedat, deoarece niciodată nu aș pierde o ocazia ca să-i aduc laolaltă pe el și sir Walter. Par atât de apropiați unul alături de celălalt. Fiecare se comportă atât de plăcut. Domnul Elliot îl tratează cu mult respect.

— Cât se poate de încântător! exclamă doamna Clay, neîndrăznind, totuși, să își îndrepte ochii spre Anne. Exact ca tatăl și fiul! Dragă domnișoară Elliot, chiar pot să spun tată și fiu?

— Oh! nu pun sigilii pe cuvintele cuiva. Dacă ai asemenea idei! Dar, pe onoarea mea, sunt atât de puțin convinsă că atențiile lui ar fi dincolo de cele ale altor oameni.

— Draga mea domnișoară Elliot! exclamă din nou doamna Clay, înălțându-și mâinile și ochii și coborând tot restul uluirii ei într-o tăcere cu subînțeles.

— Ei bine, draga mea Penelope, nu este nevoie să fii atât de grijulie în legătură cu el. L-am invitat, știi doar! A plecat numai zâmbete. Când am aflat că chiar se ducea la prietenii lui din Thomberry Park pentru tot restul zilei de azi, am avut oarece compasiune față de el.

Anne admiră prefăcătoria prietenei sale, care era în stare să demonstreze atâta plăcere câtă demonstrase pentru așteptarea și sosirea persoanei a cărei prezență în mod serios dezaproba scopul ei principal. Era imposibil ca doamna Clay să nu-l urască pe domnul Elliot; și totuși ea putea să-și ia o înfățișare cât se poate de plină de considerație și amabilitate și să pară cât se poate de mulțumită și devotată rudei sir Walter.

Pentru Anne era extrem de supărător să-l vadă pe domnul Elliot intrând în cameră, și cât se poate de neplăcut ca el să se apropie și să-i vorbească. De mai înainte simțise că acesta nu era întotdeauna pe deplin sincer, dar acum îi vedea clar toată nesinceritatea. Deferența lui atentă față de tatăl ei contrasta cu vechiul lui limbaj, era odioasă; și când se gândea la

comportarea lui crudă față de doamna Smith, de-abia putea să suporte vederea zâmbetelor și blândeții lui actuale și sunetul sentimentelor lui artificiale.

Ea încercă să nu-și schimbe comportamentul față de el, lucru care putea provoca reproșuri din partea lui. Pentru ea scopul era să evite orice întrebări, dorind să fie pe cât se poate de rece față de el, conform cu relația lor; și să retragă, atât de încet pe cât putea, puținii pași de apropiere inutilă pe care fusese treptat condusă. Prin urmare, fu mai rezervată și mai rece chiar decât a fost cu o noapte în urmă. El voia să-i stârnească din nou curiozitatea în legătură cu modul și locul în care a auzit laudele la adresa ei, voia foarte mult să continue jocul, dar vraja se rupsesse: se gândi că ambianța animată și căldura unei săli de spectacol erau necesare pentru a aprinde interesul verișoarei sale; și consideră că acum nu era un moment propice pentru a face o încercare de a răzbate printre dorințele prea dominante ale altora. El presupunea că era un subiect care acționa acum exact împotriva interesului lui, aducând în gândurile ei toate acele părți ale comportării lui care erau cel mai puțin scuzabile.

Avu o oarecare satisfacție să afle că el urma să plece din Bath în dimineața următoare, devreme și că va lipsi vreo două zile. A fost invitat din nou la Camden Place în următoarea seară după întoarcere, dar absența lui era sigură de joi până sâmbătă. Era destul de rău că o doamnă Clay se afla întotdeauna de față, dar ca un ipocrit și mai mare să se adauge grupului părea distrugerea a tot ce semăna pacea și tihna. Era atât de rău să reflecteze asupra decepției care îi aștepta pe tatăl ei și pe Elizabeth, și să ia în considerare umilirea care îi se pregătea! Egoismul doamnei Clay nu era atât de complicat, nici atât de dezgustător ca al lui, iar Anne ar fi consimțit la căsătoria tatălui pe loc, cu toate relele ei, ca să scape de toate subtilitățile domnului Elliot străduindu-se să o împiedice.

Vineri dimineața se pregătea să se ducă foarte devreme la lady Russell, să-i povestească și să se sfătuiască; și ar fi plecat imediat după micul dejun, doar că doamna Clay ieșea și ea ca s-o scutească pe sora ei de efort, ceea ce o făcu să aștepte până când va fi sigură că nu va avea parte

de o asemenea însoțitoare. O văzu pe doamna Clay plecând, înainte de a-și dezvălui intenția despre petrecerea dimineții în River Street.

— Foarte bine, spuse Elizabeth, nu am nimic de trimis decât dragostea mea. Oh! ai putea la fel de bine să-i duci înapoi cartea aceea plicticoasă pe care a ținut să mi-o împrumute și să-i spui că am citit-o toată. Chiar nu pot să mă chinuiesc la infinit cu toate poeziile noi și declarațiile despre starea națiunii care apar. Lady Russell mă plictisește de tot cu toate publicațiile ei noi. Nu este nevoie să îi spui asta, dar rochia ei din seara concertului mi s-a părut hidoasă. Obișnuiam să cred că are gusturi bune la rochii, dar mi-a fost rușine de ea la spectacol. Ceva atât de formal și de dichisit în aerul ei! Toată dragostea mea, desigur.

— Și a mea, adăugă sir Walter. Cea mai caldă considerație și poți să spui că intenționez să o vizitez curând. Fă un mesaj politicos, dar îmi voi lăsa doar cartea de vizită. Vizitele de dimineața nu sunt niciodată cinstite față de femeile de vârsta ei, care se machiază atât de puțin. Dacă o să fie rujată, nu îi va fi teamă să fie văzută la lumina zilei, dar ultima dată când am fost în vizită, am observat că transperantele au fost coborâte imediat.

În timp ce tatăl ei vorbea, se auzi o bătaie la ușă. Cine putea fi? Anne, amintindu-și de vizitele precedente, la orice oră, ale domnului Elliot, I-ar fi așteptat, dacă nu ar fi fost angajamentul lui știut la șapte mile depărtare. După obișnuita așteptare, se auziră obișnuitele zgomote de la ușă și domnul și doamna Charles Musgrove au fost introduși în cameră.

Surpriza a fost cea mai puternică emoție trezită de apariția lor, dar Anne chiar se bucura să îi vadă, iar celorlalți nu le părea rău decât că trebuia să afișeze un aer bucuros de primire; și imediat ce deveni clar că aceștia, cele mai apropiate rude de-ale lor, nu veniseră cu intenția de a fi cazați în acea casă, sir Walter și Elizabeth au reușit să se ridice la nivelul dorit în materie de cordialitate și să facă onorurile casei foarte bine. Ei veniseră la Bath pentru câteva zile cu doamna Musgrove și stăteau la White Hart. Acestea au fost înțelese destul de curând, dar până când sir Walter și Elizabeth nu o conduseră pe Mary în celălalt salon, desfătându-se, cu admirația ei, Anne nu putu să scoată de la Charles motivul real al venirii lor, sau o explicație a câtorva aluzii zâmbitoare ale unei afaceri

deosebite, care fusese făcute în mod ostentativ de Mary, precum și cine mai făcea parte din grupul lor.

Apoi află că acesta se compunea din doamna Musgrove, Henrietta și căpitanul Harville. El îi făcu o relatare foarte simplă, inteligibilă și completă, o nara-țiune în care văzu o mare cantitate de fapte. Planul primise primul impuls din partea căpitanului Harville, care dorea să vină la Bath cu afaceri. El începuse să vorbească despre asta cu o săptămână în urmă; și, deoarece sezonul de vânatoare se terminase, Charles propuse să vină cu el și doamnei Harville îi plăcu ideea aceasta foarte mult, ca un avantaj pentru soțul ei, dar Mary nu suporta să fie lăsată acasă și se arătă foarte nefericită dacă nu merge și ea, încât totul părea să se fi sfârșit. Dar apoi, situația fusese rezolvată de tatăl și mama lui. Cum mama sa avea niște prieteni vechi la Bath pe care voia să îi vadă, s-a considerat o bună ocazie ca Henrietta să vină și să-și cumpere veșminte de nuntă pentru ea și sora ei; și, pe scurt, grupul s-a mărit considerabil. Sosiseră târziu, în noaptea precedentă. Doamna Harville, copiii ei și căpitanul Benwick rămăseseră cu domnul Musgrove și Louisa la Uppercross.

Anne a fost surprinsă că chestiunea era destul de avansată ca să se vorbească de veșminte de nuntă pentru Henrietta. Își închipuise că existau asemenea diferențe de avere încât mai degrabă ar împiedica decât ar grăbi apropierea nunții, dar află de la Charles că foarte recent, de la ultima scrisoare a lui Mary pentru ea, Charles Hayter fusese solicitat de un prieten să administreze averea unui tânăr pentru mai mulți ani; și crescându-i veniturile, cele două familii consimțiseră la dorințele celor doi tineri și căsătoria urma să aibă loc în câteva luni, la fel de curând ca a Louisei.

— Și e vorba de o moșie foarte bună, adăugă.

Charles, doar la douăzeci și cinci mile de Uppercross și într-un ținut foarte frumos: în partea frumoasă a Dorsetshire, centrul unora dintre cele mai bune locuri din regat, înconjurat de trei mari proprietari, fiecare mai atent și mai grijuliu decât celălalt. Charles Hayter ar putea primi o recomandare specială pentru cel puțin doi dintre ei. Nu că ar prețui-o așa

cum ar trebui, Charles fiind nepăsător față de sporturi. Asta fiind cea mai rea parte a lui.

— Sunt extrem de bucuroasă, într-adevăr, zise Anne, în mod deosebit pentru că astfel de lucruri trebuie să se întâmple și pentru cele două surori, care amândouă sunt la fel de meritoase și au fost dintotdeauna prietene atât de bune, iar perspectiva plăcută a uneia nu trebuie să o micșoreze pe a celeilalte, de a fi egale în prosperitate și confort. Sper că tatăl și mama ta sunt cât se poate de fericiți în legătură cu amândouă.

— Oh! da. Tatăl meu ar fi foarte mulțumit dacă domniile ar fi mai bogate, dar nu le găsește vreun alt defect. Baniile, știi, se scurg unii după alții – două fete deodată! – nu este foarte ușor și îl strâmtorează în multe privințe. Totuși, nu vreau să spun că nu au dreptul la asta. Este foarte devotat fiicelor sale și cu siguranță a fost dintotdeauna un tată foarte bun, cu dare de mână. Lui Mary nu-i place alianța Henriettei nici pe jumătate. Știi, nu i-a plăcut niciodată pe Charles Hayter. Dar îl nedreptățește și nici nu se gândește suficient la Winthrop. Nu pot să o fac să își dea seama de valoarea proprietății. Este o alianță foarte corectă, după cum merg timpurile; și toată viața mi-a plăcut de Charles Hayter și nu voi renunța acum.

— Niște părinți atât de excelenți precum domnul și doamna Musgrove, exclamă Anne, ar trebui să fie fericiți de căsătoriile copiilor lor. Ei fac totul ca să le ofere fericire, sunt siguri. Ce minunat pentru tineri să se afle pe astfel de mâini! Tatăl și mama ta par total lipsiți de toate acele ambiții care aduc atât de multă suferință, și la tineri, și la bătrâni. Sper că o consideri pe Luisa perfect vindecată acum? El răspunse destul de șovăitor:

— Da, așa cred; foarte vindecată, dar este schimbată; nu mai aleargă și țopăie peste tot, nici nu mai râde sau dansează; este cât se poate de diferită. Dacă cineva din întâmplare închide ușa un pic cam tare, ea tresare imediat, iar Benwick stă lângă umărul ei, citindu-i versuri sau șoptindu-i cât e ziua de lungă.

Anne nu se putu abține să nu râdă.

— Aceasta nu poate fi prea pe placul tău, știu, spuse ea, dar cred că este un tânăr merituos.

— Cu siguranță este. Nimeni nu se îndoiește de asta; și sper că nu crezi că sunt atât de îngust la minte încât să vreau ca toți bărbații să aibă aceleași interese și plăceri ca mine. Îi prețuiesc foarte mult pe Benwick; și când reușești să-l faci să vorbească, are multe de spus. Cititul nu i-a făcut niciun rău, pentru că nu s-a oprit doar la citit. Este un băiat curajos. L-am cunoscut mai bine luna trecută decât altădată. A avut loc o vânătoare de șoareci de pomină în hambarele mari ale tatălui meu; și el și-a jucat rolul atât de bine, că mi-a plăcut de el mai mult ca niciodată.

Aici au fost întrerupți, căci Charles trebuia să îi urmeze pe ceilalți să admire oglinzile și porțelanurile, dar Anne auzise destule ca să înțeleagă starea de lucruri de la Uppercross și să se bucure de fericirea ei; și chiar dacă ofta în timp ce se bucura, oftatul ei nu avea nicio legătură cu invidia. Cu siguranță că și-ar fi înălțat mulțumirile dacă ar fi putut, dar nu voia să le dezvăluie.

Vizita se desfășură într-o mare bună dispoziție. Mary se afla într-o stare de spirit excelentă, bucurându-se cu veselie de schimbare și fiind mulțumită de călătoria în trăsura cu patru cai a soacrei ei și cu propria ei independență față de Camden Place, încât se afla exact în dispoziția potrivită să admire totul cum se cuvine și să abordeze cu dragă inimă subiecte casnice, în timp ce îi erau detaliate.

Elizabeth a suferit mult pentru o vreme. Simțea că doamna Musgrove și tot grupul ei trebuia să fie invitat să cineze cu ei, dar nu putea suporta să fie martori la diferența de stil, reducerea servitorilor, pe care cina trebuie să le trădeze în fața celor care întotdeauna fuseseră atât de inferiori familiei Elliot de la Kellynch. Era o luptă între bun simț și vanitate, dar vanitatea a prevalat și Elizabeth a fost fericită din nou. În gând își spunea: „Noțiuni demodate, ospitalitate de provincie; noi nu obișnuim să invităm la cină; puțini oameni din Bath o fac; lady Alicia nu o face niciodată; nici măcar nu a invitat familia propriei ei surori, deși se află aici de o lună; și îndrăznesc să spun că ar fi incomod pentru doamna Musgrove: au scoate-o din tabieturi. Sunt sigură că ar prefera să nu vină, nu se poate simți în

largul ei cu noi. Îi voi invita într-o seară; așa ar fi mult mai bine. Nu au văzut până acum asemenea saloane. Vor fi încântați să-i vadă mâine dimineață. Va fi o petrecere obișnuită, mică, dar cât se poate de elegantă.”Și aceasta o mulțumi pe Elizabeth, iar când invitația le-a fost făcută celor prezenți și promisă pentru cei absenți, Mary fu pe deplin satisfăcută. Fusese rugată în mod deosebit să facă cunoștință cu domnul Elliot și să-i fie prezentată lui lady Dalrymple și domnișoarei Carteret, care din fericire, erau deja angajate să vină, iar ea nu putea primi o atenție mai plină de satisfacție. Domnișoara Elliot urma să aibă onoarea de a o vizita pe doamna Musgrove în cursul dimineții, iar Anne plecă cu Charles și Mary ca să se ducă și să le vadă pe ea și pe Henrietta.

Intenția ei de a sta de vorbă cu lady Russell trebuia să cadă pentru moment. Toți trei au mers în vizită pentru câteva minute în Rivers Street, dar Anne se gândi că o întârziere de o zi a discuției plănuită nu putea avea vreo importanță și se grăbi spre White Hart ca să-i vadă din nou pe prietenii și tovarășii de toamna trecută, cu multă bucurie și nerăbdare.

Le-au găsit pe doamna Musgrove și pe fiica ei acasă și singure, iar Anne avu parte de cea mai amabilă primire din partea fiecăreia. Henrietta era exact în acea stare de nerăbdare pe care i-o dădea fericirea nou formată, fiind plină de considerație și interes chiar față de cei pe care de-abia îi plăcuse înainte, iar afecțiunea reală a doamnei Musgrove fusese câștigată când se aflaseră în suferință și ea se făcuse atât de utilă. Era o asemenea atmosferă deschisă, caldă și sinceră care o încânta pe Anne cu atât mai mult cu cât acasă era lipsită de aceste binecuvântări. A fost rugată să vină cât mai des, fiind invitată în fiecare zi și pe parcursul întregii zile, tratată ca o membră a familiei; și se arătă plină de atenție și încântare, iar când Charles le lăsă pe toate împreună, ascultă povestea Louisei spusă de doamna Musgrove și a Henriettei spusă de ea însăși, spunându-și părerile despre cumpărături și recomandându-le magazine; o ajută pe Mary, de la modificarea panglicilor la reglarea conturilor, de la găsirea cheilor și aranjarea perdelelor, până la încercarea de a o convinge că nu era rău tratată de nimeni; la care Mary, bine dispusă ca de obicei, stând la fereastra care dădea spre intrare, nu putea decât să fie mulțumită.

O dimineață agitată era de așteptat. Un grup numeros într-un hotel asigură o scenă rapid schimbătoare, neliniștită. La fiecare cinci minute se aducea un anunț, apoi un pachet, iar Anne nu era acolo de mai mult de jumătate de oră, când salonul, spațios cum era, părea mai mult decât plin: un grup de prieteni vechi era așezat în jurul doamnei Musgrove, iar Charles se înapoiase cu căpitanii Harville și Wentworth. Apariția celui din urmă nu putea fi decât o surpriză plăcută. Era imposibil ca această sosire a prietenilor lor comuni să nu-i aducă laolaltă cât mai curând. Ultima lor întâlnire fusese cea mai importantă ca să-i redeschidă sentimentele; obținuse o convingere încântătoare, dar se temea, din înfățișarea lui, că aceleași sentimente nefericite, care îl îndepărtaseră în grabă din sala de concert, încă îl stăpâneau. El nu părea să aibă chef de o conversație cu ea.

Încercă să fie calmă și să lase lucrurile să se desfășoare de la sine, spunându-și în mod rațional: „Cu siguranță, dacă este același atașament de fiecare parte, inimile noastre trebuie să se înțeleagă una pe alta curând. Nu suntem un băiat și o fată de vârstă crudă, ca să fim induși în eroare de impresii și închipuiri greșite, de moment și jucându-ne cu fericirea noastră în mod absurd.” Totuși, câteva minute după aceea, simțea că aflându-se unul în compania celuilalt, în circumstanțele actuale, nu putea decât să îi expună la astfel de neplăceri.

— Anne, strigă Mary, aflându-se încă la fereastră, uite-o pe doamna Clay, sunt sigură, sub colonadă și un domn este cu ea. I-am văzut dând colțul din Bath Street tocmai acum. Păreau adânciți în conversație. Cine este? Vino și spune-mi. Ceruri! Îmi amintesc: este chiar domnul Elliot.

— Nu, strigă Anne repede, nu poate fi domnul Elliot, te asigur. Trebuia să plece din Bath azi dimineață la ora nouă și nu se întoarce până mâine.

În timp ce vorbea, simțea privirea căpitanului Wentworth asupra sa, lucru care o stânjeni și o făcu să regrete că spusese atât de multe, oricât de simple ar fi fost.

Mary, displăcându-i faptul că s-ar presupune că nu-și cunoaște propriul văr, începu să vorbească foarte aprins despre trăsăturile de familie și să asigure cu și mai mare hotărâre că era domnul Elliot, chemând-o pe

Anne să vină și să vadă singură, dar Anne nu avea de gând să se miște și încercă să arate calmă și nepreocupată. Tulburarea ei reveni, totuși, observând zâmbete și priviri cu subînțeles schimbându-se între două sau trei doamne cu aerul că știu secretul. Era evident că se discutase în legătură cu ea și zvonul se răspândise și părea că de-acum se va răspândi și mai departe.

— Vino, Anne, strigă Mary, vino și uită-te singură. Vei ajunge prea târziu dacă nu te grăbești. Se despart, își strâng mâinile. El se întoarce. Chiar așa, să nu-l cunosc pe domnul Elliot! Pari să fi uitat cu totul despre Lyme.

Ca să o împace pe Mary și probabil ca să-și ascundă propria stânjeneală, Anne se apropie încet de fereastră. Ajunse chiar la timp ca să se convingă că era chiar domnul Elliot, ceea ce ea nu crezuse, înainte ca el să dispară într-o parte, în timp ce doamna Clay plecă repede în cealaltă; și înfrânându-și surprinderea pe care nu se putea să n-o simtă la o asemenea aparență de convorbire prietenească între două persoane cu interese total opuse, spuse nepăsătoare:

— Da, este domnul Elliot, cu siguranță. Și-a schimbat ora plecării, asta este tot, sau poate mă înșel, s-ar putea să nu știu exact; și se întoarce la scaunul ei, cu speranța de a se fi achitat foarte bine. Vizitatorii plecaseră, iar Charles, după ce îi condusesse politicos, se plânse pentru că veniseră și i se adresă doamnei Musgrove.

— Ei bine, mamă, am făcut pentru dumneata ceva care îți va plăcea. Am fost la teatru și am luat o lojă pentru mâine seară. Nu-s un băiat bun? Știu că îți plac piesele și este loc pentru noi toți. E loc pentru nouă persoane. L-am invitat și pe căpitanul Wentworth. Lui Anne nu-i va părea rău să ni se alăture, sunt sigur. Tuturor ne place să vedem o piesă. Nu am făcut bine, mamă?

Doamna Musgrove, plină de bună dispoziție, începea să-și exprime entuziasmul total pentru piesă, dacă Henriettei și celorlalți le plăcea, când Mary o întrerupse exclamând:

— Pentru numele lui Dumnezeu, Charles! Cum te poți gândi la așa ceva? Să iei o lojă pentru mâine seară! Ai uitat că suntem invitați la

Camden Place mâine seară? Că ni s-a cerut în mod deosebit să facem cunoștință cu lady Dalrymple și cu fiica ei, și cu domnul Elliot, cu scopul de a le fi prezențați? Cum poți fi atât de uituc?

— Ptiu! Ptiu! răspuse Charles, ce este o seară de petrecere? Nimic care merită păstrat în memorie. Tatăl tău ar fi putut să ne invite la cină dacă voia să ne vadă. Tu poți să faci cum vrei, dar eu voi merge la teatru!

— Oh! Charles, declar că ar fi prea oribil dacă faci asta, când ai promis să mergi.

— Nu, nu am promis. Doar am zâmbit politicoș m-am înclinat și am mulțumit. Nu a fost nicio promisiune.

— Dar trebuie să mergi, Charles. Ar fi de neiertat să nu apari. Am fost invitați să fim prezențați. Întotdeauna a fost o legătură importantă între familia Dalrymple și a noastră. Nimic nu s-a întâmplat vreodată de fiecare parte care să nu fie anunțat imediat. Suntem rude destul de apropiate, știi; și domnul Elliot, de asemenea, pe care voiai să-l cunoști atât de mult! Orice atenție i se cuvine domnului Elliot. Consideră-l moștenitorul tatălui meu; viitorul reprezentant al familiei.

— Nu-mi vorbi mie despre moștenitori și reprezentanți, strigă Charles. Nu sunt dintre cei care-i neglijează. Dacă nu vreau să merg de dragul tatălui tău, cred că ar fi scandalos să merg de dragul moștenitorului lui. Ce este domnul Elliot pentru mine?

Expresia nepăsătoare era dătătoare de viață pentru Anne, văzându-l pe căpitanul Wentworth că era numai atenție, privind și ascultând cu tot interesul; și că ultimele cuvinte îi mutară privirea de la Charles asupra ei. Charles și Mary încă vorbeau în același ton; el, pe jumătate serios și pe jumătate în glumă, menținându-și preferința pentru piesă și ea, invariabil afectată, opunându-se cu toată înfocarea și fără să omită să facă cunoscut că, oricum fiind decisă să se ducă la Camden Place, totuși nu s-ar fi simțit tratată foarte bine dacă ei se duceau la teatru fără ea.

— Am face mai bine s-o amânăm. Charles, ai face mult mai bine să te întorci și să schimbi loja pentru marți. Ar fi păcat să fim împărțiți și ne-ar lipsi domnișoara Anne, dacă este petrecere acasă la tatăl ei; și sunt sigură

că nici Henriettei, nici mie nu ne-ar păsa de piesă deloc dacă domnișoara Anne nu ar putea fi cu noi, spuse doamna Musgrove.

Anne chiar i se simți îndatorată pentru asemenea amabilitate; și la fel pentru că i se oferise ocazia; spuse cu hotărâre:

— Dacă ar depinde de mine, doamnă, petrecerea de acasă, în afară de punctul de vedere al lui Mary, nu ar fi nici cel mai mic impediment. Nu am nicio plăcere în felul acesta de întâlniri și aș fi mai mult decât fericită să merg la teatru cu voi. Dar, poate, mai bine nu m-aș lăsa tentată.

O spusese, dar tremura când se terminase, conștientă că vorbele ei fuseseră ascultate și neîndrăznind nici măcar să încerce să le observe efectul.

Curând căzură de acord că marți avea să fie ziua de mers la teatru; Charles rezervându-și doar avantajul de a-și tachina soția în continuare, insistând că el se va duce mâine la piesă, chiar dacă nimeni nu voia să-l însoțească.

Căpitanul Wentworth își părăsi locul, merse spre șemineu și, luând loc lângă Anne, îi spuse:

— Nu ești de mult la Bath ca să te bucuri de petrecerile locului, cum ar fi jocul de cărți.

— Oh! nu. Nu au nimic pentru mine. Nu sunt jucătoare de cărți.

— Nu erai în trecut, știi. Nu-ți plăcea jocul de cărți, dar timpul face multe schimbări.

— Nu m-am schimbat chiar atât de mult, răspunse Anne și se opri, temându-se nici ea nu știa de ce interpretare greșită. După ce așteptă câteva momente, el spuse, ca și cum abia atunci își dăduse seama de trecerea timpului:

— Este o perioadă mare, într-adevăr! Opt ani și jumătate este o perioadă.

Dacă ar fi mers mai departe cu amintirile rămase pentru Anne un subiect la care să mediteze într-un ceas mai calm; pentru că, în timp ce încă auzea vorbele lui, a fost luată prin surprindere de Henrietta, dornică să profite de răstimpul liber ca să iasă și care își îndemna tovarășele să nu piardă timpul, ca nu cumva să intre cineva.

Au fost obligate să se ridice. Anne spunea că era gata de plecare și încercă să arate așa, dar simți că dacă Henrietta ar fi putut observa regretul inimii ei de a părăsi acel scaun, în timp ce se pregătea să părăsească încăperea, ar fi descoperit destule, toate senzațiile ei pentru vărul său, chiar cu siguranța afecțiunii.

Totuși, au rămas pe loc. Sunete binecunoscute se auzeau: alți musafiri se apropiau și ușa a fost larg deschisă pentru sir Walter și domnișoara Elliot, a căror intrare părea să aducă o încremenire generală. Anne simți o răceală instantanee și oriunde se uita vedea aceleași simptome. Tihna, libertatea, buna dispoziție se sfârșiseră, reduse la o indiferență politicoasă, o tăcere nepăsătoare sau discuții insipide, ca să întâmpine eleganța țipătoare a tatălui și a surorii. Cât de îngrozitor să simți că așa este!

Anne a fost mulțumită doar într-o singură privință: căpitanul Wentworth fusese recunoscut de ei cu mai multă amabilitate decât înainte. Elizabeth chiar i se adresă o dată și se uită la el mai mult de o singură clipă. După pierderea a câtorva minute spunând nimicuri, Elizabeth începu să facă invitații familiei Musgrove: „Măine seară, ca să se întâlnească cu câțiva prieteni, o petrecere restrânsă. Totul a fost spus foarte grațios, iar cărțile de vizită cu care se înarmase domnișoara Elliot de acasă au fost așezate pe masă și oferite cu un zâmbet curtenitor, care îi cuprindea pe toți și în special pe căpitanului Wentworth. Adevărul era că Elizabeth se afla de destulă vreme la Bath ca să înțeleagă importanța unui bărbat cu un asemenea aer și înfățișare ca ale lui. Trecutul nu era nimic. Prezentul era că un căpitan Wentworth va arăta bine în salonul ei. Cărțile de vizită au fost oferite ostentativ, iar sir Walter și Elizabeth s-au ridicat și au dispărut.

Întreruperea fusese scurtă, deși severă, iar ușurarea și animația s-au întors la majoritatea celor din cameră imediat ce ușa s-a închis, dar nu și la Anne. Ea nu se putea gândi decât la invitația la care fusese martoră cu surprindere și la maniera în care fusese primită, mai degrabă de admitere politicoasă decât de acceptare. Îl cunoștea; văzu disprețul în ochii lui și nu putea să creadă că se hotărâse să primească o astfel de invitație uitând insolența trecutului. El ținea cartea de vizită în mână după ce ei plecaseră, de parcă cumpănea profund.

— Gândește-te că Elizabeth include pe toată lumea, șopti Mary foarte clar. Nu mă mir că căpitanul Wentworth este încântat! Vezi, nici nu poate lăsa cartea de vizită din mână.

Anne îi surprinse privirea, îi văzu obraji roșind și gura strângându-se într-o expresie de dispreț, întorcând capul, pentru ca ea să nici nu vadă, nici să nu audă mai multe care să o supere.

Grupul se destrămă. La plecare, Anne a fost poftită să se întoarcă și să cineze împreună și să le acorde tot restul zilei, dar sufletul ei fusese supus unor mari eforturi, încât nu se simțea capabilă pentru mai mult și dorea să ajungă acasă, unde putea fi sigură că putea fi atât de liniștită pe cât își dorea.

Promițând să se întoarcă dimineața următoare, își încheie vizita și plecă spre Camden Place, unde avea să-și petreacă seara, ascultând în principal aranjamentele harnice ale lui Elizabeth și ale doamnei Clay pentru petrecerea de mâine, enumerarea persoanelor invitate și detaliile continuu îmbunătățite care urmau să o facă cea mai elegantă primire din Bath, în timp ce se hărțuiau cu întrebarea dacă va veni sau nu căpitanul Wentworth. Ele îi considerau un lucru sigur, dar pentru ea era o nesiguranță chinuitoare, care nu se potolea cu totul nici pentru cinci minute. În general se gândeau că el va veni, deoarece socoteau că ar trebui să vină, dar Anne, auzindu-i trăncăneala despre el, se simțea tulburată.

Se desprinsese din cugetările acestea neliniștite numai ca să o informeze pe doamna Clay că fusese văzută cu domnul Elliot cu trei ore după ce se presupunea că el plecase din Bath, căci după ce așteptase în zadar vreo dezvăluire despre întrevedere din partea doamnei în cauză, se hotărî să o menționeze chiar ea și i se păru că era vinovăție în ochii doamnei Clay în timp ce asculta. A fost trecătoare; a dispărut într-o clipă, iar Anne își închipui că citise acolo că ar fi fost obligată, printr-o oarecare înțelegere, să îi asculte predicile și restricțiile asupra planurilor ei legate de sir Walter. Doamna Clay exclamă, totuși, cu o imitație foarte bună a naturaleții:

— Oh! vai! foarte adevărat! Gândiți-vă numai, domnișoară Elliot, spre marea mea surprindere m-am întâlnit cu domnul Elliot pe Bath Street.

Niciodată nu am fost mai uluită. El s-a întors și a mers cu mine spre Pump Yard. Fusese împiedicat să plece spre Thornberry, dar chiar am uitat de ce, deoarece eram grăbită și nu puteam fi foarte atentă și pot răspunde doar că era hotărât să nu întârzie la întoarcere. Voia să știe cât de devreme putea fi primit mâine. Era foarte preocupat și este cât se poate de evident că și eu am fost, de asemenea, de când am intrat în casă și am aflat de petrecerea familiei dumneavoastră și tot ce s-a întâmplat, altfel nu mi-ar fi ieșit atâta din minte vederea lui.

Capitolul 23

După doar o zi de la conversația cu doamna Smith, se născu o nouă preocupare înflăcărată, iar acum era atât de puțin impresionată de comportamentul domnului Elliot, exceptând influențele sale într-o anumită privință, încât deveni un lucru de la sine înțeles, dimineața următoare, să amâne din nou vizita explicativă în Rivers Street. Promisese să petreacă întreaga zi cu familia Musgrove. Soarta îi era pecetluită, iar caracterul domnului Elliot, precum capul Șeherezadei sultanului, trebuia să mai trăiască încă o zi.

Cu toate acestea, ea nu-și putu respecta promisiunea cu punctualitate, căci vremea era nefavorabilă, iar ploaia o întristase înainte de a-și începe plimbarea. Când ajunse la White Hart și intră în apartamentul prietenilor, văzu că nu ajunsese nici la timp și nici nu era prima care sosise. Grupul din fața ei era format din doamna Musgrove, vorbind cu doamna Croft și căpitanul Harville cu căpitanul Wentworth; și află imediat că Mary și Henrietta, prea nerăbdătoare să mai aștepte, ieșiseră în clipa în care se înseninase, dar promisese că se vor întoarce curând și lăsaseră doamnei Musgrove cele mai stricte dispoziții să o țină acolo până se vor înapoia. Ea nu putu decât să se supună, să ia loc și să-și stăpânească emoțiile pe care simțea că le va încerca înainte de încheierea dimineții. Nu era nicio întârziere, nicio pierdere de vreme.

La două minute după ce intrase în cameră, căpitanul Wentworth îi spuse lui Harville:

— Voi scrie scrisoarea despre care am vorbit acum, dacă îmi dai cele necesare.

Materialele erau la îndemână, pe o masă alăturată; el se așeză la ea și aproape întorcându-le spatele tuturor, fu absorbit de scris.

Doamna Musgrove îi povestea doamnei Croft povestea logodnei fiicei ei celei mai mari tocmai pe acel ton al vocii, care se auzea perfect, deși se pretindea a fi o șoaptă. Anne simți că nu făcea parte din acea conversație și totuși, în timp ce căpitanul Harville părea gânditor și fără chef de vorbă, nu putea evita să audă multe detalii neplăcute, cum ar fi „cum domnul

Musgrove și fratele meu Hayter, care s-au tot întâlnit să discute despre asta; ce a spus fratele meu Hayter într-o zi și ce a propus domnul Musgrove în următoarea și ce i s-a întâmplat cumnatei mele Hayter și ce își doriseră tinerii și ce am spus la început că nu voi consimți niciodată, dar după aceea am fost convinsă să cred că ar putea ieși foarte bine” și foarte multe în același stil al conversației cu inima deschisă; amănunte care, deși spuse de buna doamnă Musgrove cu gust și delicatețe, nu puteau fi interesante decât pentru cei implicați. Doamna Croft asculta cu o mare bună dispoziție și ori de câte ori intervenea, o făcea cu foarte multă judecată. Anne se gândea că domniile s-ar putea să fie amândoi prea absorbiți pentru a auzi.

— Și așa, doamnă, luând toate aceste lucruri în considerare, spuse doamna Musgrove în șoapta ei puternică, deși ne-am fi putut dori ceva cu totul și cu totul diferit, totuși, nu am crezut că este corect să ne mai împotrivim, deoarece Charles Hayter era destul de hotărât, iar Henrietta era aproape la fel; și așa ne-am gândit că mai bine s-ar căsători imediat și ar profita din plin de situație, așa cum au făcut mulți înaintea lor. În orice caz, socotesc eu, va fi mai bine decât o logodnă lungă.

— Aceasta este exact ce voiam să observ și eu, zise doamna Croft. E de preferat ca tinerii să se așeze la casa lor cu un venit mic de la început și să se lupte împreună cu greutățile, decât să aștepte într-o logodnă lungă. Dintotdeauna am crezut că un comun acord...

— Oh! draga mea doamnă Croft, exclamă doamna Musgrove, incapabilă să o lase să-și termine vorba, nu este nimic pe care să nu pot suferi mai mult la tineri decât o logodnă lungă. Este lucrul împotriva căruia am protestat mereu pentru copiii mei. Totul este foarte bine, obișnuiam să spun, ca tinerii să se logodească, dacă există o siguranță de a fi în stare să se căsătorească în șase luni, sau chiar în douăsprezece, dar o logodnă prea lungă...

— Da, dragă doamnă, spuse doamna Croft, sau o logodnă nesigură, o logodnă care ar putea să dureze mult. Să începi fără să știi dacă vor exista mijloacele pentru a te căsători, consider că este foarte nesigur și neînțelept și cred că toți părinții ar trebui să se împotrivescă, cât de mult pot.

Anne deveni interesată. Simți că i se potrivea și ei; o simți ca un fior rece prin tot trupul; și în același moment, ochii priviră instinctiv spre masa îndepărtată; tocul căpitanului Wentworth încetase să se miște, își înălțase capul ascultând și se întoarse în clipa următoare să arunce o privire rapidă spre ea.

Cele două doamne continuau să vorbească, să reafirme aceleași adevăruri recunoscute și să le justifice cu diverse exemple de efecte negative ale unei practici contrare, care ajunseseră la cunoștința lor, dar Anne nu auzea nimic distinct, era doar un zumzet de cuvinte în aer, pe care mintea ei nu le înregistra.

Căpitanul Harville, pe care cu adevărat nu-l interesase nimic din toate acestea, își părăsi acum locul și se îndreptă spre o fereastră; Anne, îndreptată spre el, părând să îl privească, deși total neatentă, deveni treptat conștientă că el o invita să i se alăture. Se uita la ea cu un zâmbet și cu o ușoară înclinație a capului, care sugera „Vino aici, am să-ți spun ceva”; bunătatea lui degajată, care arăta sentimentele unei cunoștințe mai vechi decât era de fapt, întărea puternic invitația. Ea se trezi din reverie și se îndreptă spre el. Fereastra la care stătea se afla la celălalt capăt al camerei față de locul unde erau așezate cele două doamne și ceva mai aproape de masa căpitanului Wentworth. Cum ea i se alătură, înfățișarea căpitanului Harville își relua expresia serioasă, gânditoare, care se potrivea caracterului său natural.

— Uite aici, spuse el, despăturind un pachet din mâna sa și arătând o miniatură, știi cine este acela?

— Cu siguranță: căpitanul Benwick.

— Da, și ghicești pentru cine a fost făcută? Dar, zise pe un ton profund, nu a fost menit pentru ea. Domnișoară Elliot, îți amintești plimbarea noastră împreună la Lyme, când sufeream pentru el? Puțin mă gândeam atunci... dar nu contează. Acesta a fost pictat la Cap. S-a întâlnit la Cap cu un pictor german tânăr și inteligent și, ca îndeplinire a unei promisiuni făcute bieteii mele surori, i-a pozat urmând să-l aducă acasă, iar acum am sarcina de a o înrăma cum trebuie pentru alta! A fost un comision greu de îndeplinit pentru mine! Dar pe cine altcineva să

însărcineze? Sper că pot să-i acord îngăduința. Nu îmi pare rău, într-adevăr, să o înmânez altcuiva. El își asumă responsabilitatea (privind spre căpitanul Wentworth), acum scrie despre ea.

Făcu o pauză, apoi cu o buză tremurătoare încheie totul adăugând:

— Biata Fanny! Ea nu l-ar fi uitat așa de curând!

— Nu, răspuse Anne pe o voce joasă, plină de sentiment. Aceasta o pot crede cu ușurință.

— Nu era în firea ei. Îl iubea nebunește.

— Nu ar fi în firea niciunei femei care iubește cu adevărat.

Căpitanul Harville zâmbi:

— Îți asumi responsabilitatea pentru tot sexul tău? și ea îi răspuse la întrebare, de asemenea zâmbind:

— Da. Noi, cu siguranță, nu uităm la fel de repede cum uitați voi. Este, probabil, soarta noastră mai degrabă decât meritul nostru. Nu putem să facem altfel. Noi trăim acasă, liniștite, iar sentimentele noastre ne bântuie. Voi sunteți obligați să depuneți efort. Întotdeauna aveți o profesie, interese, o afacere de un fel sau altul, care să vă ducă imediat înapoi în lume, iar o ocupație continuă și schimbarea vă ușurează numaidecât starea sufletească.

— Admițând afirmația ta că lumea face aceasta atât de curând pentru bărbați, ceea ce, totuși, nu cred că voi admite, ea nu se aplică lui Benwick. El nu a fost obligat la vreun efort. Pacea l-a întors la țărâm chiar în acel moment și el a stat cu noi de atunci în micul nostru cerc familial.

— Adevărat, spuse Anne, foarte adevărat, nu-mi aminteam, dar ce vom spune acum, căpitane Harville? Dacă schimbarea nu provine din circumstanțe exterioare trebuie să fie dinăuntru; trebuie să fie natura bărbatului care a făcut acest lucru pentru căpitanul Benwick.

— Nu, nu poate fi numai natura bărbatului. Nu cred să fie mai mult în natura bărbatului decât în cea a femeii de a fi inconstant și de a-i uita pe cei pe care îi iubesc sau i-au iubit. Cred într-o analogie adevărată dintre constituțiile noastre trupesti și mentale; și în timp ce ele sunt mai puternice, la fel sunt și sentimentele; capabile să suporte cel mai dur tratament și să supraviețuiască celor mai grele furtuni.

— Sentimentele dumitale ar putea fi cele mai puternice, răspuse Anne, dar același spirit al analogiei îmi va da dreptul să afirm că ale noastre sunt cele mai tandre. Bărbatul este mai robust decât femeia, dar nu este mai îndelung trăitor, ceea ce explică exact părerea mea asupra atașamentului lor. Ba chiar, ar fi prea greu pentru voi dacă ar fi altfel. Aveți parte de dificultăți, privațiuni și suficient de multe pericole cărora să vă împotriviți. Mereu munciți și trudiți expuși la toate riscurile și greutățile. Casa voastră, țara, prietenii, toți părăsiți. Nici timpul, nici sănătatea, nici viața nu vă aparțin în totalitate.

— Ar fi greu, într-adevăr spuse cu o voce tremurătoare, dacă sentimentele femeii ar fi adăugate acestora.

— Niciodată nu vom cădea de acord asupra acestei chestiuni, începu să spună căpitanul, când un zgomot ușor le atrase atenția spre căpitanul Wentworth. Nu era nimic mai mult decât că îi căzuse tocul, iar Anne tresări să îl găsească mai aproape decât ar fi presupus și pe jumătate suspectând că tocul căzuse deoarece el fusese preocupat de ei, străduindu-se să le surprindă vorbele, pe care totuși ea nu credea că ar fi putut să le audă...

— Ți-ai terminat scrisoarea? întrebă căpitanul Harville.

— Nu chiar, încă vreo câteva rânduri. Voi termina în cinci minute.

— Nu este nicio grabă din partea mea. Sunt pregătit când ești și tu. Sunt bine ancorat aici, zise, zâmbind spre Anne, bine aprovizionat și nu mi lipsește nimic. Nicio grabă pentru semnal. Ei bine, domnișoară Elliot, coborându-și vocea, după cum spuneam, cred că nu vom cădea niciodată de acord asupra acestui subiect. Niciun bărbat și nicio femeie nu ar face-o, probabil. Dar lasă-mă să fac observația că toate poveștile sunt împotriva ta, toate poveștile, în proză și în versuri. Dacă aș avea o memorie ca a lui Benwick, ți-aș putea aduce cincizeci de citate într-o clipă de partea argumentului meu și nu cred că am deschis în viața mea vreo carte care să nu aibă ceva de spus despre nestatornicia femeii. Cântece și proverbe, toate vorbesc despre nestatornicia femeii. Probabil că vei spune că toate acestea au fost scrise de bărbați.

— Probabil că voi spune. Da, da, dacă dorești, nicio referință la exemple din cărți. Bărbații au avantajul asupra noastră de a-și spune propria poveste. Educația a fost a lor într-o măsură mult mai mare; tocul a fost în mâna lor. Nu prin cărți vom putea demonstra ceva.

— Dar cum vom demonstra?

— Niciodată nu o vom face. Nu ne putem aștepta să demonstrăm ceva asupra unui asemenea subiect. Este o diferență de opinii care nu admite dovezi. Fiecare dintre noi începe, probabil, cu o mică părtinire spre propriul sex; și pe acea părtinire se bazează orice eveniment care s-a petrecut în cercul nostru; multe dintre aceste evenimente, probabil chiar acele cazuri care ne izbesc cel mai mult, sunt poate acelea care nu pot fi scoase în evidență fără a trăda o confidență sau, în vreun fel, a spune ceea ce nu ar trebui spus.

— Ah! exclamă căpitanul Harville, pe un ton pătimăș, dacă aș putea să te fac să înțelegi ceea ce suferă un bărbat când aruncă o ultimă privire spre soția și copiii săi și se uită la vasul pe care i-a urcat, atâta timp cât este în raza lui vizuală și apoi se întoarce și spune: „Dumnezeu știe când ne vom mai întâlni!” Și dacă aș putea să-ți transmit strălucirea sufletului său când îi vede din nou; când, întorcându-se după o absență de douăsprezece luni, probabil, și obligat să tragă în alt port, calculează cât de curând este posibil să îi aducă acolo, și spune: „Nu pot ajunge aici până în ziua cutare”, dar între timp sperând la douăsprezece ore mai devreme și, văzându-i sosind în cele din urmă, de parcă cerul le-ar fi dat aripi, chiar cu multe ore mai devreme! Dacă aș putea să îți explic toate acestea și tot ce poate îndura și face un bărbat și se mândrește că face de dragul acestor comori ale existenței sale! Vorbesc, știi, numai despre acei bărbați care au inimă! apăsându-și-o pe a sa cu emoție.

— Oh! spuse Anne plină de avânt, sper că fac dreptate tuturor sentimentelor dumneavoastră și tuturor celor care îți seamănă. Ferească Dumnezeu să subapreciez sentimentele credincioase ale oricărui seamăn! Aș merita disprețul total dacă aș îndrăzni să presupun că atașamentul sincer și statornicia ar fi cunoscute doar de către femeie. Nu, vă cred capabili de tot ce este măreț și bun în viața noastră! Vă consider egali în

orice străduință importantă, atâta timp cât aveți un obiect. Vreau să spun, în timp ce femeia pe care o iubiți trăiește și trăiește pentru voi. Toate privilegiile pe care le pretind pentru sexul meu (nu este unul de invidiat prea mult, nu este necesar să ți-l dorești), se referă la faptul că iubește mai mult când existența sau speranța au dispărut.

Se opri cu răsuflarea întretăiată, nemaiputând să spună altceva, dar cu inima plină de emoție.

— Ești un suflet bun, spuse căpitanul Harville punându-și mâna pe brațul ei, extrem de afectuos. Nu se poate să se certe omul cu tine, și când mă gândesc la Benwick, limba îmi este legată.

Atenția lor a fost îndreptată spre ceilalți. Doamna Croft își lua la revedere.

— Aici, Frederick, noi doi ne despărțim, spuse ea. Eu mă duc acasă și tu ai un angajament cu prietenul tău. Astă-seară am putea avea plăcerea de a ne întâlni din nou la petrecere, zise întorcându-se spre Anne. Am primit ieri cartea de vizită a surorii tale și am înțeles că Frederick a primit și el o carte de vizită, deși nu am văzut-o. Nu ești ocupat, Frederick, nu-i așa?

Căpitanul Wentworth împătura o scrisoare în mare grabă și fie nu a putut, fie nu a vrut să răspundă prea în detaliu.

— Da, spuse el, foarte adevărat; aici ne despărțim, dar Harville și cu mine te vom urma curând; vreau să spun, Harville, dacă ești gata, eu voi fi la dispoziția ta în jumătate de minut.

Doamna Croft îi părăsi și căpitanul Wentworth, după ce sigilase scrisoarea cu mare rapiditate, era într-adevăr pregătit și avea chiar un aer grăbit, agitat, care arăta nerăbdarea de a pleca. Anne nu știu cum să înțeleagă. Ea primi cel mai amabil „Bună dimineața, Dumnezeu să te binecuvânteze” din partea căpitanului Harville, dar din partea lui niciun cuvânt, nicio privire! Ieșise din cameră fără nicio vorbă!

Curioasă, avu timp să se apropie de masa unde scrisese el, când se auziră pași întorcându-se; ușa se deschise și era el. Își ceru scuze, dar își uitase mânușile și, traversând imediat camera spre masa de scris, scoase o scrisoare dintre hârtiile împrăștiate, o puse în fața lui Anne cu ochii arzând rugător, pironiți asupra ei și, strângându-și mânușile pe grabă, ieși din nou

din cameră, aproape înainte ca doamna Musgrove să își dea seama că se aflase în ea; lucru de o clipă!

Surpriza pe care o produsese asupra lui Anne nu se putea exprima. Scrisoarea, adresată „Domnișoarei A.E.”, era evident cea pe care o împăturise cu atâta grabă. În timp ce se presupunea că îi scria numai căpitanului Benwick, de asemenea, îi scrisese și ei! Simțea că pentru ea totul pe lumea asta depindea de conținutul acelei scrisori. Orice putea deveni posibil. Doamna Musgrove își aranja lucrurile pe masa ei; trebuia să se încreadă că n-o băga în seamă și, așezându-se chiar pe scaunul unde el se aplecase și scrisese, Anne devoră cuvintele:

„Nu mai pot asculta în tăcere. Trebuie să îți vorbesc prin mijloacele care îmi sunt la îndemână. Îmi sfâșii sufletul. Sunt pe jumătate în agonie, pe jumătate plin de speranță. Spune-mi că nu am ajuns prea târziu, că acele sentimente prețioase nu au dispărut definitiv. Mă ofer ție din nou cu o inimă care este chiar mai mult a ta, decât atunci când aproape ai frânt-o, cu opt ani și jumătate în urmă. Să nu îndrăznești să spui că bărbatul uită mai repede decât femeia, că dragostea lui are o moarte mai rapidă. Nu am iubit pe nimeni în afară de tine. Nedrept se poate să fi fost, slăbiciune și resentimente am avut, dar niciodată nu am fost nestatornic. Doar tu m-ai adus la Bath. Doar pentru tine trăiesc și gândesc. Nu ai văzut aceasta? E posibil să nu-mi fi înțeles dorințele? Nu aș fi așteptat nici măcar aceste zece zile dacă ți-aș fi putut citi sentimentele, așa cum cred că tu le-ai înțeles pe ale mele. De-abia pot să scriu. Chiar în clipa aceasta aud ceva care mă copleșește. Îți cobori vocea, dar pot să disting cuvintele acelei voci când alții le-ar pierde. Ființă prea bună, prea minunată! Ne faci dreptate, într-adevăr: tu crezi că există dragoste și statornicie printre bărbați. Crede în cel mai fervent, în cel mai neschimbător, în FW.

Trebuie să plec, nesigur pe soarta mea, dar mă voi întoarce aici, sau îți voi urma grupul, cât mai curând posibil. Un cuvânt, o privire va fi suficientă să decid dacă să intru în casa tatălui tău astă seară sau niciodată”.

Nu putea să-și revină curând după această scrisoare. O jumătate de oră de reflecție în singurătate ar fi putut s-o liniștească, dar cele doar zece

minute care au trecut până când a fost întreruptă nu puteau face nimic. Mai degrabă, fiecare clipă făcea să-i crească tulburarea. Era o fericire copleșitoare. Înainte de a trece de prima etapă a emoției puternice, Charles, Mary și Henrietta intrară cu toții.

În sinea ei se lupta să nu-și dezvăluie neastâmpărul, dar, după un timp nu mai putu face nimic. Începu să nu mai înțeleagă nicio vorbă din ce spuneau ei și a fost obligată să invoce indispoziția și să se scuze. Atunci au văzut că ea arăta foarte schimbată, au fost șocați și preocupați și nu au vrut să se miște de lângă ea pentru nimic în lume, încercând s-o ajute. Dacă ar fi plecat și ar fi lăsat-o în liniștea acelei camere, ar fi fost vindecarea ei, dar să stea cu toții și să aștepte în jurul ei să-și revină era greu de suportat și, pierzându-și răbdarea, ea spuse că se va duce acasă.

— Fără îndoială, draga mea, spuse doamna Musgrove, du-te direct acasă și ai grijă de tine, să fii în formă diseară. Mi-aș dori să fie Sarah aici să te doctoricească, dar eu nu sunt doctor. Charles, găsește-i o trăsură. Nu trebuie să meargă pe jos. Dar trăsura nu era deloc potrivită. Mai rău decât orice! Să piardă posibilitatea de a se întâlni și a schimba două vorbe cu căpitanul Wentworth în cursul plimbării ei liniștite, solitare, nu putea suporta. Protestă cu seriozitate împotriva trăsुरii și doamna Musgrove, care se gândea că avea un fel de boală ciudată, după ce se asigură cu oarecare neliniște că nu fusese nicio căzătură, că Anne nu alunecase de curând și nu se lovise la cap, se putu despărți de ea, dorindu-și să o găsească mai bine seara. Nerăbdătoare să nu omită politețea, Anne făcu un efort și spuse:

— Vă rog, doamnă, nu s-a înțeles corect. Aveți bunătatea să le amintiți celorlalți domni că sperăm să vă vedem diseară pe toți. Mă tem să nu se fi făcut o greșeală; și aș dori să îi asigurați în mod deosebit pe căpitanul Harville și căpitanul Wentworth că sperăm să îi vedem pe amândoi.

— Oh! draga mea, este cât se poate de înțeles, îți dau cuvântul meu. Căpitanul Harville nu se gândește la altceva decât să meargă.

— Credeți? Mi-ar părea atât de rău să nu vină! Îmi promiteți că le veți reaminti, când îi vedeți din nou? Bănuiesc că îi veți revedea pe amândoi în

dimineața aceasta. Promiteți-mi!

— Cu siguranță o voi face, dacă dorești. Charles, dacă îl vezi pe căpitanul Harville pe undeva, amintește-ți să-i dai mesajul lui Anne. Dar, într-adevăr, draga mea, nu e nevoie să fii neliniștită. Căpitanul Harville se consideră cât se poate de angajat, garantez eu pentru aceasta; și căpitanul Wentworth la fel, îndrăznesc să spun.

Anne nu mai putea insista, dar inima ei tremura ca nu cumva un ghinion să-i umbrească fericirea. Chiar dacă nu venea el personal în Camden Place, ar sta în puterea ei să-i trimită câteva cuvinte prin căpitanul Harville. O altă supărare de moment se petrecu. Charles, în preocuparea lui sinceră și cu bunele lui intenții, voia să meargă acasă cu ea; nu era nicio cale să îl împiedice. Aceasta era cât se poate de enervant. Dar ea nu putea fi ingrată, mai ales că el sacrifică o vizită la un fabricant de arme pentru a-i fie ei de folos; și porni cu el fără niciun sentiment decât recunoștință aparentă.

Se aflau pe Union Street, când un pas mai rapid în spate, un pas oarecum familiar, îi dădu un moment de pregătire pentru întâlnirea cu căpitanul Wentworth. El li se alătură, dar ca și cum ar fi fost nehotărât dacă să rămână cu ei sau să treacă mai departe, nu spuse nimic, doar privi. Anne se stăpânea pe cât putea, dar obrajii care-i fuseseră palizi până acum îi străluceau, iar mișcările care ezitaseră mai înainte erau decise. El mergea alături de ea. Imediat, venindu-i o idee, Charles spuse:

— Căpitane Wentworth, în ce parte mergi? Doar până în Gay Street sau mai departe în susul orașului?

— Nici nu știu, răspunse Căpitanul Wentworth, surprins.

— Mergi până în Belmont? Treci pe lângă Camden Place? Pentru că dacă e așa, nu-mi va fi deloc rușine să te rog să îmi iei locul și s-o conduci pe Anne până la ușa tatălui ei. Este cam suferindă în dimineața asta și nu trebuie să meargă atât de departe fără ajutor, iar eu ar trebui să fiu la un individ din Market Place. Mi-a promis să-mi arate o nouă pușcă de vânătoare pe care trebuie să o trimită și a spus că o s-o țină despachetată până în ultimul moment posibil să o pot vedea; și dacă nu mă întorc acum,

nu am nicio șansă. După descrierea lui, seamănă mult cu mărimea doi cu două țevi a mea, cu care ai tras într-o zi pe lângă Winthrop.

Nu putea exista nicio obiecție. Putea fi numai cea mai plăcută îndatorire și supunere, cât se poate de îndatoritoare pentru văzul lumii, iar în interior zâmbetele domneau și spiritele dansau. În jumătate de minut Charles era la capătul Union Street din nou, iar cei doi mergeau împreună, și curând, după destule vorbe, schimbaseră direcția spre aleea cu pietriș, mai liniștită, care prin conversația lor schimba această oră într-o binecuvântare, clipele fericite devenind nemuritoare amintiri. Făcură din nou schimb cu acele promisiuni care cândva păreau să asigure totul, dar care fuseseră urmate de atâția ani de despărțire și înstrăinare. Acolo, s-au întors din nou în trecut, mai fericiți chiar decât atunci când plănuseră pentru prima oară la uniunea lor; mai tandri, mai încercați, mai experimentați în cunoașterea caracterului celuilalt, a adevărului și a atașamentului; mai hotărâți în acțiune, mai justificați să acționeze împreună. Acolo, în timp ce pășeau încet, nepăsători față de toate grupurile din jurul lor, fără să-i vadă nici pe politicienii la plimbare, nici pe gospodinele grăbite, nici pe cuplurile care flirtau, nici pe bonele cu copii, puteau să se desfete cu acele recunoașteri și în special cu acele explicații a ceea ce precedase momentul actual, care era atât de profund și de minunat. Toate evenimentele ultimei săptămâni au fost rememorate cu emoție; cât despre ieri și astăzi, de-abia exista un sfârșit.

Ea nu se înșelase în privința lui. Gelozia pe domnul Elliot îl oprise, stârnindu-i îndoiala și chinul. Aceasta începuse să opereze din primul ceas când o întâlnește prima oară în Bath; că se întorsese, după o scurtă ezitare să-i distrugă plăcerea concertului; că îl influențase în tot ceea ce spusese și făcuse, sau omisese să spună și să facă în ultimele douăzeci și patru de ore. Cedase treptat cu speranțe pe care privirile ei și cuvintele ei le încurajaseră; gelozia fusese învinsă în cele din urmă de acele mărturisiri care ajunseseră la el, în timp ce ea vorbea cu capitanul Harville; și sub impresia puternică a acestora, luase o foaie de hârtie și își revărsa sentimentele.

Despre ceea ce scrisese, nimic nu urma sa fie retras sau modificat. Insista că nu iubise pe nimeni în afară de ea. Nu fusese niciodată înlocuită. Niciodată nu crezuse măcar că îi întâlnise egala. Atât de multe, într-adevăr, a fost obligat să recunoască; în mod inconștient fusese statornic, ba chiar intenționase să o uite și chiar credea că o făcuse. Se închipuise pe sine indiferent, când fusese numai furios; și fusese nedrept față de meritele ei, deoarece suferise din cauza lor. Caracterul ei era de acum fixat în mintea lui ca perfecțiunea însăși a forței morale și a blândetei, dar a fost obligat să admită că numai la Uppercross învățase să-i facă dreptate și numai la Lyme începuse să se înțeleagă pe sine. La Lyme primise lectii: admirația trecătoare a domnului Elliot îl deșteptase puțin, iar scenele de la Cobb și de la casa capitanului Harville îl treziseră de-a binelea.

Încercările anterioare de a se apropia de Louisa Musgrove, încercările mândriei ofensate, el le considerase superficiale și nu i-a păsat, nu putea să-i pese de Louisa; deși până în acea zi, până la accident nu se gândise că Louisa cu greu suporta vreo comparație cu Anne. Acolo, el învățase să distingă între statornicia principiului și încăpățânarea nesăbuită, între îndrăzneala nepăsării și hotărârea unei minți raționale. Acolo el văzuse totul pentru a o înalțe în aprecierea sa pe femeia pe care o pierduse, și acolo începuse să-și deplângă mândria, prostia, nebunia resentimentului, care îl ținuse departe de încercarea de a o recâștiga când îi iesise din nou în cale.

Din acea perioadă, devenise sever cu el însuși.

De-abia scăpase de oroarea și remușcărilor legate de primele zile ale accidentului Louisei, de-abia începuse să se simtă viu din nou, că începuse să se simtă, deși viu, nu liber.

— Am descoperit, spuse el, că eram considerat de familia Harville drept un bărbat logodit! Nici Harville, nici soția lui nu aveau nicio îndoială legate de atașamentul nostru reciproc. Am fost uimit și șocat. Într-o măsură, puteam să contrazic aceasta pe loc, dar, când am început să reflectez că alții ar fi putut simți la fel – propria ei familie, ba chiar ea însăși – nu mai eram stăpân pe preferințele mele. Eram al ei ca onoare, dacă dorea. Nu mă păzisem. Înainte nu mă gândisem în mod serios la acest

subiect. Nu considerasem că apropierea mea poate fi periculoasă în multe feluri; și că nu aveam niciun drept să încerc, dacă puteam, să mă atașez de vreuna din fete, riscându-le onoarea, chiar dacă nu ar fi existat motive. Greșisem enorm și trebuia să suport consecințele.

Pe scurt, descoperise că intrase în bucluc; și aceasta exact când își dăduse seama pe deplin că nu ținea deloc la Louisa, dar că trebuia să se considere legat de ea, dacă sentimentele ei pentru el erau ceea ce presupunea familia Harville că erau. S-a hotărât să plece din Lyme și să-i aștepte vindecarea altundeva. Prin urmare, plecă la fratele său, intenționând ca după o vreme să se întoarcă la Kellinch și să acționeze așa cum ar cere-o circumstanțele.

— Am stat șase săptămâni cu Edward, spuse el, și l-am văzut fericit. Nu puteam avea altă plăcere. Nu meritam niciuna. A întrebat de tine în mod deosebit; a întrebat chiar dacă te-ai schimbat ca persoană, fără să suspecteze deloc că în ochii mei nu te puteai schimba niciodată.

Anne zâmbi și lăsă să treacă. Era o exagerare prea încântătoare pentru reproș. Este măgulitor ca o femeie să fie sigură, în al douăzeci și optulea an, că nu și-a pierdut niciun farmec din tinerețea mai timpurie, dar un asemenea omagiu era nespus de plăcut pentru Anne, comparându-l cu vorbele anterioare și simțind că era rezultatul, nu cauza reînvierii sentimentelor sale calde.

El rămăsese în Shropshire, reproșându-și orbirea propriei mândrii și greșelile propriilor calcule, până când a fost dintr-odată eliberat de Louisa prin uluitoarea și fericita știre a logodnei ei cu Benwick.

— Aici, spuse el, s-a sfârșit cea mai rea parte a stării mele; pentru că acum puteam cel puțin să pornesc spre calea fericirii; puteam să depun eforturi; puteam să fac ceva. Dar să aștept atâta timp, și să mă aștept numai la rău ar fi fost îngrozitor. În primele cinci minute am spus „Voi fi la Bath miercuri”, și am fost. Eram de neiertat să cred că merita să vin? Și să o fac cu o oarecare speranță? Erai singură. Era posibil să mai păstrezi sentimentele trecutului, așa cum am făcut-o eu? Niciodată nu mă puteam îndoii că vei fi iubită și cerută de alții, dar știam cu siguranță că refuzaseși

un bărbat, cel puțin, cu o situație mai bună ca a mea și nu puteam să nu-mi spun deseori, încurajându-mă: „A fost din cauza mea?”

Prima lor întâlnire din Milsom Street lăsa multe de spus, dar concertul și mai multe. Acea seară păruse să fie făcută din momente minunate. Momentul când ea îi ieșise în față în salon să îi vorbească; momentul apariției domnului Elliot, care o luase de lângă el și unul sau două momente următoare, marcate de întoarcerea speranței sau mărirea deznădejdii au fost reamintite cu pasiune.

— Să te văd, spuse el, în mijlocul acelor care nu mă simpatizau; să îl văd pe vărul tău aproape de tine, conversând și zâmbind și să simt cât de nesuferită îmi era mie legătura voastră, considerată atât de potrivită și dorită de toți ceilalți! Chiar dacă sentimentele tale erau șovăielnice sau indiferente, să iau în considerare ce sprijin puternic ar avea el! Nu era de ajuns să mă facă de râs? Cum puteam privi fără agonie? Nu era chiar observarea prietenei tale care stătea în spatele tău, nu era amintirea a ceea ce fusese, a influenței ei, impresia de neșters, de neschimbat a ceea ce a făcut cândva persuasiunea, puterea ei de convingere asupra ta, nu era totul împotriva mea?

— Ar fi trebuit să discerni, răspunse Anne. Nu ar fi trebuit să mă bănuiești acum; situația este atât de diferită și vârsta mea este atât diferită. Dacă am greșit cedând cândva, amintește-ți că am făcut-o dintr-o persuasiune exercitată de partea siguranței, nu a riscului. Când am cedat, am gândit că o făceam din datorie, dar nicio datorie nu putea fi chemată în sprijin aici. Căsătorindu-mă cu un bărbat care îmi era indiferent, aș fi atras toate riscurile și aș fi încălcat orice datorie.

— Probabil că ar fi trebuit să raționez astfel, răspunse el, dar nu puteam, deși recenta revelație a caracterului tău trebuia să mă ajute. Nu puteam să o aduc în folosul meu; era îngropată, pierdută în acele sentimente care mă făcuseră să sufăr an după an. Nu puteam să mă gândesc la tine decât ca la cea care cedase, care renunțase la mine, care fusese influențată de oricine în afară de mine. Te-am văzut chiar cu persoana care te ghidase în acel an de suferință. Nu aveam niciun motiv să

cred că avea o autoritate mai mică acum. La asta trebuie adăugată forța obiceiului.

— Aș fi crezut, spuse Anne, că purtarea mea față de tine ar fi putut scuti multe din acestea.

— Nu, nu! Comportamentul tău mi se părea că duce la logodna ta cu alt bărbat. Te-am părăsit cu această credință și totuși eram hotărât să te văd din nou. Spiritul meu a prins puteri odată cu dimineața și am simțit că mai aveam un motiv pentru a rămâne aici.

În cele din urmă Anne era din nou acasă și mai fericită decât ar fi putut să-și închipuie oricine din casă. Toată surpriza și neliniștea dimineții fiind împrăștiate de această conversație, ea intră în casă atât de fericită, încât fără să vrea se gândească că ar fi imposibil să dureze. Avea nevoie de puțină meditație serioasă în liniște, pentru a discerne tot ce era periculos într-o asemenea fericire împodobită; se duse în camera ei și, alungându-și temerile, se lasă în voia bucuriei ei.

Seara veni, luminile salonului se aprinseră, musafirii sosiră. Era un grup de jucători de cărți, un amestec din aceia care nu se mai întâlniseră niciodată și aceia care se întâlneau prea des; o chestiune obișnuită, prea numeroasă pentru intimitate, prea mică pentru varietate, dar Anne nu considerase niciodată o seară mai scurtă. Strălucind de încântare și fericire, admirată fără să fie impresionată, avea cuvinte vesele și potrivite pentru fiecare ființă din jurul ei. Domnul Elliot era acolo; ea îl evită însă cu un fel de milă. Familia Wallis o amuza, iar lady Dalrymple și domnișoara Carteret curând vor deveni verișoarele cele mai inofensive pentru ea. Nu-i păsa de doamna Clay și nu era nimic în manierele tatălui și surorii ei pentru care să roșească. Alături de familia Musgrove era conversația plăcută și degajată, alături de căpitanul Harville, apropierea inimoasă dintre frate și soră; alături de lady Russell, tentative de conversație delicioasă; alături de amiralul și doamna Croft, tot ce era legat de cordialitate; și alături de căpitanul Wentworth, unele momente de comunicări scurte și întotdeauna speranța pentru mai mult și mereu cunoașterea prezenței lui acolo.

Într-una din aceste scurte întâlniri, fiecare aparent preocupat cu admirarea unui aranjament frumos de plante de seră, ea spuse:

— Mă gândeam la trecut și încercam în mod imparțial să judec despre ce a fost corect și ce a fost greșit. Vreau să spun, în legătură cu mine, și trebuie să cred că aveam dreptate, oricât de mult am suferit, că am avut perfectă dreptate să fiu ghidată de prietena pe care o vei aprecia mai mult decât țin eu acum. Pentru mine, a ținut locul unui părinte. Nu mă înțelege greșit, totuși. Nu spun că nu a greșit în sfatul ei. A fost, probabil, unul din acele cazuri în care sfatul este bun sau rău după cum decide cursul evenimentelor; și mie, cu siguranță, nu ar fi trebuit în niciun caz să-mi dea un asemenea sfat. Dar vreau să spun că am avut dreptate supunându-mă și că, dacă aș fi făcut altfel, aș fi suferit și mai mult continuând logodna, decât am suferit renunțând la ea. Acum, pe cât un asemenea sentiment este permis în natura umană, nu am nimic să-mi reproșez; și dacă nu mă înșel, un puternic sentiment al datoriei nu este o parte rea din soarta femeii.

El o privi, se uită la lady Russell și, privind-o din nou, răspuse rece:

— Nu încă. Dar sunt speranțe ca ea să fie iertată cu timpul. Sper să-mi fie milă de ea curând. Dar și eu m-am gândit la trecut și mi-a venit o întrebare, dacă nu a fost o altă persoană mai dușmănoasă față de mine decât acea doamnă. Eu însumi. Spune-mi, dacă, atunci când m-am întors în Anglia cu câteva mii de lire și am fost apoi numit pe Laconia, dacă ți-aș fi scris, mi-ai fi răspuns la scrisoare? Pe scurt, ai fi reînnoit logodna atunci?

— Dacă aș fi făcut-o? a fost tot răspunsul ei, dar tonul a fost hotărât.

— Doamne Dumnezeule! strigă el, ai fi făcut-o! Nu m-am gândit la asta, ori am dorit-o ca pe singurul lucru care ar fi încununat toate celelalte succese ale mele, dar eram mândru; prea mândru să te întreb din nou. Nu te înțelegeam. Am închis ochii și nu am vrut să te înțeleg sau să-ți fac dreptate. Aceasta este o amintire care ar trebui să mă facă să iert pe oricine mai degrabă decât pe mine. Șase ani de despărțire și suferință ar fi putut fi scutiți. Este un fel de durere nouă pentru mine. Am avut satisfacția de a considera că îmi câștig toate binecuvântările de care mă bucuram. Mi-am făcut averea prin trudă onorabilă și am fost răsplătit corect. Ca și

alți oameni în fața calamității, adăugă el cu un zâmbet, trebuie să mă străduiesc să-mi supun mintea în fața norocului. Trebuie să accept să fiu mai fericit decât merit.

Capitolul 24

Cine se poate îndoii de ceea ce a urmat? Când oricare doi tineri se hotărăsc să se căsătorească, este cât se poate de sigur că prin perseverență își vor îndeplini dorința, cât ar fi de săraci, sau de imprudenți, sau atât de puțin probabil să-și fie necesari unul altuia pentru tihna cea mai importantă. Aceasta poate fi o morală rea cu care să închei, dar cred că este adevărul; și dacă asemenea cupluri reușesc, cum s-ar putea ca un căpitan Wentworth și o Anne Elliot, cu avantajul maturității minții, conștiința dreptății și o avere independentă între ei, să nu reușescă să doboare orice opoziție? Ar fi putut de fapt să înlăture mai multe piedici decât au întâmpinat, deoarece au fost puține în realitate care să îi tulbure dincolo de lipsa de grație și căldură. Sir Walter nu ridică nicio obiecție, iar Elizabeth nu făcu nimic mai rău decât să privească rece și neinteresată. Căpitanul Wentworth, cu douăzeci și cinci de mii de lire și cu un post înalt în profesia sa, pe cât îl puteau plasa meritul și activitatea, nu mai era un nimeni. Era acum considerat cât se poate de demn să o ceară pe fiica unui baronet înfumurat și cheltuitor, care nu avea suficiente principii sau judecată să se mențină în situația în care îl plasase Providența și care putea să-i dea acum fiicei sale numai o mică parte din cele zece mii de lire ce trebuiau să fie ale ei de atunci încolo.

Sir Walter, într-adevăr, deși nu avea nicio afecțiune deosebită pentru Anne și nu i se flata vanitatea, pentru a-l face cu adevărat fericit de această ocazie, era totuși foarte departe de a considera căsătoria nepotrivită pentru ea. Din contră, după ce îl văzu mai des pe căpitanul Wentworth, în mod repetat la lumina zilei și îl privi bine, fu extrem de impresionat de calitățile lui personale și simți că superioritatea înfățișării sale nu ar fi incorect pusă în balanță alături de superioritatea rangului ei. Toate acestea, ajutate de numele lui cu rezonanță frumoasă, îl făcură pe sir Walter să-și pregătească tocul în cele din urmă, cu o foarte mare grație, pentru însemnarea căsătoriei în volumul de onoare.

Singura dintre ei a cărei opoziție ar fi putut trezi neliniști serioase era lady Russell. Anne știa că lady Russell trebuie să sufere o oarecare

dezamăgire în a înțelege renunțarea ei la domnul Elliot și să depună niște eforturi considerabile pentru a-l cunoaște și a-i face dreptate căpitanului Wentworth. Aceasta era ceea ce avea de făcut lady Russell. Ea trebuia să învețe să simtă că se înșelase în legătură cu amândoi; că fusese influențată în mod greșit de aparențele fiecăruia; că, deoarece manierele căpitanului Wentworth nu se potriveau cu ideile ei, se grăbise să le considere că ar indica un caracter periculos; și că, deoarece manierele domnului Elliot îi plăcuseră tocmai prin cuviința lor, politețea și amabilitatea lor, se grăbise prea mult să le socotească a fi efectul sigur al celor mai corecte opinii și al celor mai echilibrate sentimente. Nu mai era nimic de făcut pentru lady Russell decât să admită că greșise cu cele mai bune intenții și să adopte alte păreri.

Unele persoane se bucură de o rapiditate a înțelegerii, o precizie în discernământul caracterului, o pătrundere naturală, pe care nicio experiență a altora nu o poate egala, iar lady Russell fusese înzestrată cu mai puțin în această parte a caracterului ei, decât tânăra ei prietenă. Dar era o femeie bună și dacă al doilea scop al ei era să judece corect, primul era să o vadă pe Anne fericită. O iubea mult pe Anne, mai mult decât își iubea abilitățile proprii; și după ce stânjeneala de început a trecut, se apropie ca o mamă de bărbatul care asigura fericirea fiicei ei.

Din toată familia, Mary era probabil cea mai mulțumită de întâmplare. Era mai bine să ai o soră măritată și se putea flata că fusese în mare măsură instrumentul unirii lor, ținând-o pe Anne cu ea toată toamna; și așa cum propria ei soră trebuia să se descurce mai bine decât surorile soțului ei, pentru căpitanul Wentworth era bine să fie mai bogat decât căpitanul Benwick și Charles Hayter. Își făcu griji când o văzu pe Anne stăpâna unei trăsurii foarte drăguțe, revenind la un statut nobiliar, dar Anne nu avea un Uppercross în fața ei, nicio proprietate în terenuri, nicio șefie a familiei; și dacă îl puteau opri pe căpitanul Wentworth de la a fi făcut baronet, nu și-ar mai fi dorit deloc să facă schimb de situații cu Anne.

Ar fi fost bine pentru cea mai mare soră dacă ar fi la fel de mulțumită de situația ei, dar o schimbare nu era probabilă acolo. Curând suferi umilirea de a-l vedea pe domnul Elliot retrăgându-se și nimeni de o

condiție potrivită nu se prezentase de atunci pentru a ridica chiar și speranțele nefondate care se scufundaseră odată cu el.

Știrea logodnei verișoarei Anne îl izbi pe domnul Elliot pe neașteptate. Tulbura cel mai bun proiect al său de fericire domestică, cea mai bună speranță de a-l ține pe sir Walter necăsătorit prin supravegherea la care, ca ginere, avea dreptul. Dar, deși i se stricaseră planurile și era dezamăgit, el încă mai putea face ceva pentru propriul său interes și propria sa distracție. Părăsi curând Bath-ul; și, cum doamna Clay îl părăsi curând după aceea și auzindu-se în continuare despre ea că se stabilise la Londra sub protecția lui, era evident ce joc dublu făcuse și cât de hotărât era să se salveze de la a fi eliminat de o femeie vicleană, cel puțin.

Afecțiunea doamnei Clay o copleșise, iar ea sacrificase, de dragul tânărului, posibilitatea de a mai uneli în legătură cu sir Walter; deși avea abilități și afecțiuni clare, este acum un punct îndoielnic, dacă viclenia lui, sau a ei, ar avea în cele din urmă câștig de cauză; dacă, după ce o împiedicase să devină soția lui sir Walter, n-ar putea fi în cele din urmă determinat prin lingușiri și mângâieri să o facă soția lui sir William.

Nu poate exista nicio îndoială că sir Walter și Elizabeth au fost șocați și ofențați de pierderea prietenei lor și de aflarea trădării ei. Ei le aveau, fără îndoială, pe importantele lor verișoare, la care să apeleze pentru mângâiere, dar mult timp aveau să simtă că a flata și a-i urma pe alții, fără a fi flatat și urmat în schimb, este doar o stare pe jumătate amuzantă.

Anne, mulțumită încă de la început că lady Russell intenționa să țină la căpitanul Wentworth așa cum merita, știa că fericirea perspectivelor ei nu putea fi umbrită decât de conștientizarea faptului că nu îl putea înzestra cu relații pe care un om cu judecată le-a putea prețui. Își simțea foarte acut propria inferioritate. Disproporția în avere nu era nimic; nu îi dădea nicio clipă de regret, dar să nu cunoască nicio familie care să-l primească și să-l prețuiască în mod potrivit, nimic din respectul, din armonia, sau din bunăvoința pe care să i le ofere în schimb pentru tot meritul și toată simpatia cu care fusese primită de familia lui, era o sursă de neplăcere vie, deoarece mintea ei era sensibilă la astfel de circumstanțe, altfel extrem de fericite. Ea avea numai două prietene pe lumea asta: lady Russell și

doamna Smith. De ele, totuși, el era foarte dispus să se atașeze. Pe lady Russell, în ciuda tuturor păcatelor anterioare, putea acum să o prețuiască sincer. Chiar dacă nu era convins că ea avusese dreptate despărțindu-i la început, era pregătit să spună aproape orice altceva în favoarea ei; cât despre doamna Smith, ea avea destule calități care s-o recomande repede și permanent.

Recentele ei dezvăluiri făcute lui Anne fuseseră suficiente ele însele, iar căsătoria lor, în loc s-o lipsească de o prietenă, îi asigură doi prieteni. A fost prima lor vizitatoare în viața de familie; și căpitanul Wentworth, asigurându-i mijloacele de a recupera averea soțului ei din Indiile de Vest, scriind în locul ei și acționând în numele ei și ajutând-o prin toate dificultățile meschine cu efortul unui bărbat neînfricat și al unui prieten sincer, răsplăti pe deplin serviciile pe care le făcuse ea vreodată, sau intenționase să le facă, pentru soția sa.

Distracțiile doamnei Smith nu s-au schimbat prin această creștere a venitului, cu o oarecare îmbunătățire a sănătății și obținerea unor astfel de prieteni cu care să-și petreacă timpul, pentru că veselia și acuitatea ei mentală nu o părăsira. Putea fi și bogată și perfect sănătoasă și totuși să rămână fericită. Primăvara fericirii ei se afla în strălucirea spiritului ei, așa cum prietena ei Anne, se afla în căldura inimii sale. Anne era tandrețea însăși și primea răsplata deplină a acesteia în afecțiunea căpitanului Wentworth. Profesia lui era riscantă și teama unui război apropiat era tot ce-i putea umbri fericirea. Se mândrea să fie soția unui marinar, dar trebuia să plătească prețul unei alarme în orice moment pentru că aparținea acelei profesii care, pentru Anne, este mai distinsă în virtuțile ei domestice decât în importanța ei națională.